

Moravan.

Kalendář na rok obyčejný

1853.

Kočník druhý.

Nakladem Wědictwi sw. Cyrilla a Methoda.

Poradatel :

Beneš Kulda.

W Brně.

W kommissi u. Nitsche a Groffe.

Typ d'ědicůw Rudolfa Rohrera.

Dle Knauerova stoletého kalendáře jest roku 1853.

Saturnus čili Gladolet panovníkem.

Panování oběžnice čili planety „Gladolet“ zvané záleží v nepo-
wědomém ale přísném poslouchání zákonů, kteréž byl Pán Bůh wffe-
mohoucí a nejvyšš moudrý wesmíru wůbec, a každé hvězdě ozwoláště pře-
dpsal. Gladolet jest, počítáme-li od slunce, desátá oběžnice, kteráž byla až
do roku 1781. poslední a nejwzdálenější wsfch známých planet w sousta-
wě sluneční. Gladolet je dá snadno poznati po swém mblém, trochu čer-
wenawém swětle. Swou dráhu okolo slunce oběhá jednou za $29\frac{1}{2}$ roků;
jeho střední wzdálenost od slunce obnáší 200 millionů mil. Od země jest
Gladolet u swé nejwětší wzdálenosti na 223 millionů, a u swé nejmenší
wzdálenosti na 160 millionů mil. Jeho průřiz obnáší 17,000 mil. Jeho
průřiz jest tudíž 10krát, jeho powrch 95krát, a jeho obsah tělesowý 928
krát wětší nežli naše země. Kdyby na Gladoletě také bylo obywatelům,
zdáloby se jim slunce $9\frac{1}{2}$ krát menším býti nežli nám na zemi. Gladolet
má kolem sebe 7 měsíců, kteréž toliko dalekohledem widěti lze. Teprw
zdořonalením dalekohledů stalo se důkladnější poznání podoby Gladoleta
možným; koule jeho jest obdána tenkým, širokým, wolně se wznášeji-
cím kolem čili dworem, kterýž sestává z dwou částí, totiž z kruhu zemněj-
šího a wnitřního, jenž jsou welmi úzkou mezerou od sebe odděleny.

Za panování Gladoleta máme míti roku 1853. hezky tuhou zimu,
a mnoho sněhu. Země se má otwíratí w březnu k setbám jarním. Již
březen přinese na konci swém suchou, teplou jarní powětrnost. Za r o
náleží mezi nejstálejší a nejpěknější, jakých kdy býwá. W létě budou do-
by horké a suché, přeruffowané na několik dní bouřkami chladicími. Září
má býti desťiwé, ale podzimem příjemný a trwalý, k němuž se připojí poz-
dě budoucí mírná zima.

Dle Knauera jest rok Gladoletůw studený a wštký; neboť ač býwá
časem trochu sucho, míwá přece obyčejně časté desťe, a proto jest rokem
chladným a nepříjemným.

Led en má 31 dní.

Polsky: styczeń; ilirsky: sečanj; latinsky Januarius.

W bázi Boží konej každy rok,
Lent suab Lobe posledni jest rok!

Den měsíce.	Den v týdnu.	Smátky a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíce				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	S.	Nový rok		7	55	4	5	10	58	11	31	
Neběle mezi Obkžáním a Zjevením Páně. „Když umřel Herodes.“ Mat. 2.												
2	M.	María.		7	54	4	6	ráno	11	52		
3	P.	Genovefy.		7	54	4	6	0	14	večer		
4	U.	Lita.		7	53	4	7	1	33	0	36	● Poslední čtvrt dne 2.
5	St.	Telesfora.		7	53	4	7	2	54	1	2	w neběli o 11.
6	St.	Sw. 3 Králů.		7	52	4	8	4	14	1	33	hob. 0 min.
7	P.	+ Walentina.		7	51	4	9	5	34	2	11	večer.
8	S.	Severina.		7	50	4	10	6	49	3	1	
Neběle 1. po Zjevení Páně. „Když byl P. Ježíš ve 12 letech.“ Luk. 2.												
9	M.	Juliana.		7	49	4	11	7	54	4	3	
10	P.	Pawla poust.		7	48	4	12	8	47	5	13	
11	U.	Hygina.		7	47	4	13	9	27	6	27	● Nový měsíce dne 9. o 4
12	St.	Arkadia.		7	46	4	14	9	58	7	39	hob. 59 min.
13	St.	Beroniky.		7	45	4	15	10	22	8	50	večer.
14	P.	+ Hilaria.		7	44	4	16	10	43	10	0	
15	S.	Maura.		7	43	4	17	11	2	11	7	
Slavnost nejsw. jména Ježíš. Neběle 2. po Zjevení Páně. Jan 2. — Luk. 2.												
16	M.	Marcella.		7	42	4	18	11	12	ráno		
17	P.	Antonina.		7	41	4	19	11	41	0	13	● První čtvrt dne 17.
18	U.	Brlsky.		7	40	4	20	večer	1	18		w ponděli, o
19	St.	Kanuta.		7	39	4	21	0	21	2	23	6. hob. 35 m.
20	St.	Fabiana a Sebastiana.		7	38	4	22	0	48	3	28	ráno.
21	P.	+ Anežky.		7	37	4	23	1	21	4	34	
22	S.	Vincence.		7	36	4	24	2	1	5	38	
Neběle Devitník (Septuagesimæ). „Hospodář najímá dělníky.“ Mat. 20.												
23	M.	Zasnoubení P. Marie.		7	35	4	25	2	52	6	36	
24	P.	Timothea.		7	34	4	26	3	52	7	26	● Druhá dne 25. w úterý, o 6 hob. 48 min. ráno.
25	U.	Obrácení sw. Pawla.		7	32	4	28	4	59	8	6	
26	St.	Polýkarpa.		7	31	4	29	6	13	8	41	
27	St.	Jana Zlatoustého.		7	29	4	31	7	31	9	10	
28	P.	+ Cyrilla Alex.		7	28	4	32	8	48	9	35	
29	S.	Františka Saleského.		7	26	4	34	10	5	9	58	
Neběle 1. po Devitníku (Sexagesimæ). „Slovo Boží jako semeno.“ Luk. 8.												
30	M.	Martiny.		7	25	4	36	11	23	10	19	
31	P.	Betra Nolařka.		7	23	4	38	ráno	10	42		

Slunce wstoupí do znamení wodníka ses w pátek dne 20. ledna o 10. hob. 12 min ráno.

Knauerůw stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

W měsíci lednu od 1. až do 11. tuhá zima, ob 12.—18. mírnější povětrnost, zamračeno; 19. zima, pak až do 24. jasno a mrazivo; 26. obměl, 27. deštivo, až

Ú n o r má 28 dní.

Polsky : luty; ilirsky : veljača; latinsky : Februarius.

Kaj se ze svých hříchů v postní čas,
A pať nitby nelez do nich zas!

Den měsíce.	Den v týdni.	Svatý a slavnosti církevní	Znam. neb.	Slunce				Měsíc				Čtyřletě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	U.	Ignácia.	P	7 21	4 39	0 41	11 6	☾ Poslední čtvrt dne 1. v úterý o 7 hod. 7 min. ráno.				
2	St.	Odčistování P. Marie.		7 19	4 41	2 0	11 33					
3	St.	Blájeje.		7 17	4 43	3 20	večer					
4	P.	+ Veroniky.		7 16	4 44	4 35	0 53					
5	S.	Agathy.		7 15	4 45	5 42	1 49					
Neděle 2. po devěttisítku (Quinquagesimae). „Slepý u Jericha.“ Luk. 18.												
6	N.	Doroty.	P	7 13	4 47	6 38	2 54	☉ Nový měsíc dne 8. v úterý o 6. hod. 39 min. ráno.				
7	P.	Romualda.		7 11	4 49	7 23	4 6					
8	U.	Jana z Mathy.		7 9	4 51	7 57	5 19					
9	St.	+ Popelec.		7 7	4 53	8 24	6 31					
10	St.	+ Scholastky.		7 6	4 54	8 47	7 42					
11	P.	+ Eufrosiny.		7 5	4 55	9 6	8 51					
12	S.	+ Eulalie.		7 3	4 57	9 25	9 57					
Neděle 1. postní. „P. Ježíš pokoušen ob ďábla na poušti.“ Mat. 4.												
13	N.	Martiniana.	P	7 2	4 58	9 44	11 3	☾ První čtvrt dne 16. ve středu, o 4 hod. 17 min. ráno.				
14	P.	+ Walentina.		7 0	5 0	10 3	ráno					
15	U.	+ Faustina.		6 58	5 2	10 23	0 9					
16	St.	+ Suché dny.		6 57	5 3	10 47	1 15					
17	St.	+ Juliana.		6 55	5 5	11 17	2 20					
18	P.	+ Floriana.		6 53	5 7	11 55	3 23					
19	S.	+ Mansweta.		6 51	5 9	večer	4 22					
Neděle 2. postní (Reminiscere). „Proměnění P. Ježíše na hoře Tábor.“ Mat. 17												
20	N.	Eucharía.	P	6 49	5 11	1 37	5 15	☉ Duplnět dne 23. ve středu o 8 h. 30 min. večer.				
21	P.	+ Eleonory.		6 47	5 13	2 42	6 2					
22	U.	+ Markyty.		6 46	5 14	3 54	6 40					
23	St.	+ Severa.		6 45	5 15	5 10	7 10					
24	St.	+ Matěje.		6 43	5 17	6 29	7 36					
25	P.	+ Walburgy.		6 41	5 19	7 49	8 0					
26	S.	+ Alexandra.		6 40	5 20	9 10	8 23					
Neděle 3. postní (Oculi) týchavná. „P. Ježíš vymítal ďábelství němé.“ Luk. 11.												
27	N.	Leandra.	P	6 39	5 21	10 31	8 45					
28	P.	+ Oswalda.		6 37	5 23	11 51	9 9					

Slunce vstoupí do znamení r y b **♋** v sobotu dne 19. o 0 hod. 54 min. ráno.

Knauerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

☾ Měsíc únoru dne 1. vitř; 2 a 3. dešť; od 4. až do 10. větrno a zamračeno; 12. a 13. prudký věchor; 14. chumelice; 15. a 16. vitř a dešť; od 17. až do 19. dešťivo; od 20. až do konce jasno a příjemno.

Březen má 31 dní.

Polsky: marzec; ilirsky: ožujak; latinsky: Martius.

Z mrtvých vstaneš, jako Kristus vstal;
Pro nebe či peklo? — Oč jsi dbal!

Den měsíce.	Den v týdnu.	Svatky a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíc				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	U.	Albína.	U	6 35	5 25	ráno	9 36	☾ Poslední				
2	St.	Simplicia.	U	6 34	5 26	1 10	10 8	čtvrť dne 2.				
3	St.	Kunhuty.	U	6 32	5 28	2 26	10 50	ve středu, o 2.				
4	P.	Kazimíra.	U	6 31	5 29	3 35	11 41	hod. 55. min.				
5	St.	Hadriana.	U	6 29	5 31	4 33	večer	odpoledne.				
Neděle 4. postní (Lætare) družebná. „P. Ježíš nasytil 5000 mužů.“ Jan 6.												
6	P.	Bedřicha.	U	6 27	5 33	5 20	1 50	Nový měs.				
7	P.	Tomáše Ařt.	U	6 25	5 35	5 57	3 1	dne 9. ve				
8	St.	Jana Břidky	U	6 23	5 37	6 26	4 13	středu o 9. h.				
	St.	Christa a Methodia.	U	6 22	5 38	6 50	5 26	25 min. večer.				
10	St.	40 muč. Seb.	U	6 20	5 40	7 10	6 36					
11	P.	Anjely.	U	6 18	5 42	7 29	7 43					
12	St.	Rehoře Bel.	U	6 17	5 43	7 48	8 49					
Neděle 5. postní (Judica) čili smrtelná. „Kdo z vás bude nuc z hřichu trestati?“ Jan 8.												
13	P.	Roziny.	U	6 16	5 45	8 6	9 55	První čtvrť				
14	P.	Mathilby.	U	6 13	5 47	8 26	11 1	dne 18. v pá-				
15	U.	Longina.	U	6 11	5 49	8 49	ráno	tel o 0 hod.				
16	St.	Juliana.	U	6 9	5 51	9 16	0 7	40. min. ráno.				
17	St.	Gertrudy.	U	6 7	5 53	9 49	1 11					
18	P.	Bolestné P. Marie.	U	6 5	5 55	10 30	2 11					
19	St.	Josefa pěst.	U	6 3	5 57	11 21	3 6					
Neděle květná. „P. Ježíš jel na ošinci do Jeruzalema.“ Mat. 21.												
20	P.	Joachima.	U	6 2	5 58	večer	3 54	Duplně				
21	P.	Benedikta.	U	6 1	5 59	1 28	4 35	dne 25. v pá-				
22	U.	Oktaviana.	U	5 59	6 1	2 44	5 9	tel o 7. hod.				
23	St.	Želky Trojlet.	U	5 57	6 3	4 3	5 57	26. min. ráno.				
24	St.	Velký pátek.	U	5 55	6 5	5 23	6 1					
25	P.	Bílá sobota.	U	5 54	6 7	6 45	6 24					
26	St.	Bílá sobota.	U	5 52	6 7	8 8	6 46					
Boží hod velikonoční. „P. Ježíš vstal z mrtvých.“ Mark. 16.												
27	P.	Velikonoce.	U	5 50	6 10	9 33	7 9	☾ Poslední				
28	P.	První Velikonoční.	U	5 49	6 12	10 56	7 36	čtvrť dne 31.				
29	U.	Eustachia.	U	5 46	6 14	ráno	8 8	ve čtvrtek o				
30	St.	Kvirina.	U	5 45	6 16	0 16	8 47	10. hod. 48.				
31	St.	Kwidona.	U	5 43	6 17	1 29	9 35	min. večer.				

Slunce vstoupí do znamení řopyce (V) v neděli dne 20. o 5. hod. 21. min. ráno.

Knanerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

V měsíci březnu od 1. až do 5. nepřijemno a chladno; od 6. — 9. teplo; 11. deště; od 12. — 16. pěkně; od 17. — 19. zrána velmi chladno; od 22. — 29. mrazy a žima, 30. sněh a studeno.

Duben má 30 dní.

Polsky: kwiecień; Ilirsky: travanj; latinsky: Aprilis.

W zpowědi sám sebe přisně jdu,
Připrav k stolu Páně zbožnou hrub!

Den měsíce.	Den v týdni.	Svatky a slavnosti církevní.	Znam. net.	Slunce				Měsíc				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	P.	+ Huga.		5	42	6	18	2	31	10	33	
2	S.	Františka z Pauly.		5	40	6	20	3	22	11	39	
Neděle 1. po Velikonoci. „P. Ježíš všel zavřenými dveřmi.“ Jan 20.												
3	N.	Richarda.		5	38	6	22	4	1	večer		
4	P.	Zvěstování P. Marie.		5	36	6	24	4	31	2	2	● Nový měsíc dne 8. v
5	U.	Vincence Ferrerského.		5	34	6	26	4	56	3	14	pátek, o 0. h.
6	St.	Wilema.		5	32	6	28	5	17	4	24	3 min. v po-
7	St.	Hermannu.		5	31	6	29	5	35	5	31	ledne.
8	P.	+ Diviše.		5	29	6	31	5	53	6	37	
9	S.	Marie Egyptské.		5	27	6	33	6	10	7	43	
Neděle 2. po Velikonoci „Já jsem pastýř dobrý.“ Jan 10.												
10	N.	Ezechiele.		5	26	6	34	6	28	8	49	
11	P.	Iwa Velkého, papeže.		5	24	6	35	6	50	9	55	● První čtvrt dne 16. v so-
12	U.	Zena.		5	23	6	37	7	16	11	0	botu o 5 hod.
13	St.	Hermenegilda.		5	21	6	39	7	46	ráno		51 min. ob-
14	St.	Liburcia.		5	19	6	41	8	23	0	2	poledne.
15	P.	+ Lidwiny.		5	18	6	42	9	9	0	59	
16	S.	Luribla.		5	16	6	44	10	5	1	49	
Neděle 3. po Velikonoci. (Jubilato). „Maličko, a neuztíte mne.“ Jan 16												
17	N.	Uniceta.		5	14	6	46	11	9	2	31	
18	P.	Apollonia.		5	13	6	47	ráno		3	6	● Druhá dne 23. v so-
19	U.	Iwa IX, papeže.		5	11	6	49	1	34	3	36	botu o 4 hod.
20	St.	Anežky.		5	9	6	51	2	53	4	1	17 min. ob-
21	St.	Anselma.		5	7	6	53	4	14	4	24	poledne.
22	P.	+ Sotera a Kaja.		5	5	6	55	5	38	4	47	
23	S.	Wojtěcha.		5	3	6	57	7	3	5	10	
Neděle 4. po Velikonoci (Cantate). „Jdu k tomu, kterž mne poslal.“ Jan 16.												
24	N.	Jiří.		5	1	6	59	8	29	5	35	
25	P.	Marka.		4	59	7	1	9	53	6	4	● Poslední dne 30.
26	U.	Kleta a Marc.		4	58	7	2	11	13	6	40	čtvrť dne 30.
27	St.	Anastasia.		4	56	7	4	ráno		7	26	dubna v sobo-
28	St.	Witalisa.		4	54	7	6	0	23	8	22	tu o 7 hod.
29	P.	+ Petra Beron.		4	52	7	8	1	20	9	28	56 min. ráno.
30	S.	Kateřiny Sienské.		4	51	7	9	2	4	10	40	

Slunce vstoupí do znamení býka (♉) ve středě dne 20. o 1. hodin. 1. min. večer.

Knauerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

W měsíci dubnu: 4. zima; 5. jasný a teplý den; 7. a 8. deštivo; od 12. do 17. zima, jasno a větrno; 18. a 19. nočný dešť; od 20. do 22. studeno; 23. teplo; 24. a 25. teplý dešť; 27. a 28. pěkně, 29. deštivo; 30. jasno.

Světelná má 31 dní.

Polsky: maj; ilirsky: svibanj; latinsky: Majus.

Všem Svou milost štá Svath Duch;
Mzbornou vůli neztrati ní Bůh.

Den měsíce.	Den v týdnu.	Svatky a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíc				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
Neděle 5. po Velikonoci (Rogato) „Bubete-li zač prositi Dtee.“ Jan 16.												
1	R.	Kilypa a Jakoba.	MEŠTĚ	4 49	7 12	2 37	11 53					
2	P.	dn) Athanasta.		4 48	7 13	3 3	večer					
3	U.	Nalezení sv. kříže.		4 47	7 14	3 24	2 14	● Nový měsíc dne 8. v neděli o 5. h. 12 min. ráno.				
4	St.	St.) Floriana.		4 46	7 15	3 43	3 21					
5	St.	Nanebevstoupení Páně.		4 45	7 16	4 0	4 28					
6	P.	+ Jana & Dam.		4 43	7 18	4 18	5 34					
7	S.	Stanislava.		4 42	7 18	4 36	6 40					
Neděle 6. po Velikonoci (Exaudi). „Když přijde Utěšitel.“ Jan 15.												
8	R.	Zjevení sv. Michala.	MEŠTĚ	4 41	7 19	4 55	7 46					
9	P.	Rehoře Nazjan.		4 39	7 21	5 18	8 51	● První čtvrt dne 16. v pondělí o 7. h. 2 min. ráno.				
10	U.	Antonina.		4 37	7 23	5 46	9 55					
11	St.	Mamerta.		4 36	7 24	6 21	10 54					
12	S.	Vantrace.		4 34	7 26	7 3	11 46					
13	P.	+ Servace.		4 23	7 27	7 55	ráno					
14	S.	+ Boniface.		4 31	7 29	8 56	0 31					
Boží hod Svatočistoty. „Miluje-li kdo mne.“ Jan 14.												
15	R.	Sestání Ducha Sv.	MEŠTĚ	4 30	7 30	10 3	1 8					
16	P.	Pondělí Svatočistoty.		4 29	7 31	11 15	1 93	● Doplnět dne 22. v neděli o 11. h. 58. min. večer.				
17	U.	Paschalis.		4 28	7 32	večer	2 5					
18	St.	+ Suché dny		4 27	7 33	1 46	2 28					
19	St.	Petra Celest.		4 26	7 34	3 6	2 94					
20	P.	+ Bernardina.		4 25	7 35	4 29	3 10					
21	S.	+ Felice.		4 24	7 36	5 55	3 33					
Neděle 1. po sv. Duchu „Buďte milosrdní, jak Bůh Dtee.“ Luk. 6. Slavnost nejj. Trojice B. „Křestíte ve jménu Dtee, i Syna i Ducha sv.“ Mat. 28.												
22	R.	Julie.	MEŠTĚ	4 23	7 37	7 21	3 59					
23	P.	Desideria		4 22	7 38	8 46	4 31	● Poslední čtvrt dne 29. v neděli o 6. h. 44. min. večer.				
24	U.	Johanny.		4 21	7 39	10 4	5 13					
25	St.	Urbana I.		4 20	7 40	11 9	6 6					
26	St.	Božího Těla.		4 19	7 41	ráno	7 10					
27	P.	+ Magdaleny P.		4 18	7 42	0 0	8 22					
28	S.	Jana a Petra.		4 17	7 43	0 38	0 38					
Neděle 2. po sv. Duchu. „Slovět učinil večerí velikou.“ Luk. 14.												
29	R.	Marlína.	MEŠTĚ	4 16	7 44	1 7	10 52					
30	P.	Ferdinanda.		4 16	7 44	1 30	večer					
31	U.	Petronilly.		4 15	7 45	1 50	1 13					

Slunce vstoupí do znamení bliženců (II) v pátek dne 20. května o 1. h. 8. min. večer.

Knauerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

V měsíci květnu: 1. krásný den; 2. a 3. chladno; 4. lijavec; 5. neustálé povětrí; 6. velký mráz, jasný den; od 7.—26. chladné noci, teplé dny; sucha; 27. deštivo; 28.—30. zamlženo; 31. mrazivý mráz, chladný den, navečer dešť.

Červen má 30 dní.

Polsky: czorwiec; širsky: lipanj; latinsky: Junius.

Cirkw swatá Petrowa je tob;

Jeli zhrbád, t záhubě se brob!

Den měsíce.	Den w týdni.	Swatky a slavnosti cirkewni.	Znam. neb.	Slunce				Měsíce				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	St.	Fortunata.	MEBELE	4	14	7	46	2	8	2	20	
2	St.	Erasm.	MEBELE	4	13	7	47	2	25	3	25	
3	P.	+ Klotildy. Erdce Jez.	MEBELE	4	12	7	48	2	43	4	31	
4	S.	Opatata.	MEBELE	4	11	7	49	3	2	5	38	
Neběle 3. po sw. Duchu. „O ztracené owci.“ Luk. 15.												
5	N.	Bonifacia.	MEBELE	4	11	7	49	3	23	6	44	
6	P.	Norberta.	MEBELE	4	10	7	50	3	49	7	48	☉ Nový měs.
7	U.	Roberta.	MEBELE	4	9	7	51	4	21	8	48	☉ dne 6. w
8	St.	Medarba.	MEBELE	4	8	7	52	5	1	9	43	☉ pondělí o 9.
9	St.	Prima a Felic.	MEBELE	4	8	7	52	5	51	10	30	☉ hod. 8 min.
10	P.	+ Markety.	MEBELE	4	7	7	53	6	49	11	9	☉ večer.
11	S.	Barnabáše.	MEBELE	4	7	7	53	7	53	11	42	
Neběle 4. po sw. Duchu. „P. Jezis učil z lodičky zástupy.“ Luk. 5.												
12	N.	Jana z Fakund.	MEBELE	4	6	7	54	9	2			ráno
13	P.	Antonina Paduanstého.	MEBELE	4	6	7	54	10	14	0	9	☉ První čtv.
14	U.	Basilia Belského.	MEBELE	4	6	7	54	11	28	0	32	☉ dne 14. w ú-
15	St.	Wita, Modesta a Kresc.	MEBELE	4	6	7	54					☉ večer 0 53
16	St.	Venna. Frantiska Reg.	MEBELE	4	5	7	55	2	3	1	13	☉ 31 min. od-
17	P.	+ Rajnera.	MEBELE	4	5	7	55	3	25	1	34	☉ polebne.
18	S.	Marka a Marcelliana.	MEBELE	4	5	7	55	4	39	1	57	
Neběle 5. po sw. Duchu. „Nebude-li hojnější spravedlnost naše.“ Mat. 5.												
19	N.	Gerwasta a Protasja.	MEBELE	4	4	7	56	6	14	2	26	
20	P.	Silwera.	MEBELE	4	4	7	56	7	36	3	2	☉ Duplně
21	U.	Aloista.	MEBELE	4	4	7	56	8	49	3	49	☉ dne 21. w ú-
22	St.	Pawlina.	MEBELE	4	4	7	56	9	48	4	48	☉ terý o 7 hod.
23	St.	Edeltrudy.	MEBELE	4	4	7	56	10	32	5	57	☉ 16 min. ráno.
24	P.	+ Jana Křestitele.	MEBELE	4	4	7	56	11	6	7	14	
25	S.	Prospera.	MEBELE	4	4	7	56	11	32	8	32	
Neběle 6. po sw. Duchu. „P. Jezis nasytil 4000 mužůw na poušti.“ Mark. 8.												
26	N.	Jana a Pawla.	MEBELE	4	5	7	55	11	54	9	47	☉ Poslední
27	P.	Ladislawa.	MEBELE	4	5	7	55					☉ čtvrt dne 28.
28	U.	+ Ewa II. pap.	MEBELE	4	5	7	55	0	13			☉ čerwna w úte-
29	St.	Petra a Pawla.	MEBELE	4	6	7	54	0	31	1	15	☉ rý o 7 hod.
30	St.	Pawla apost. památka.	MEBELE	4	6	7	54	0	48	2	21	☉ 42 min. ráno.

Slunce wstoupí do znameni raka (♋) w úterý dne 21. čerwna o 2 hod. 20 min. večer.

Kuauerůw stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

W měsíci čerwnu, až do 4. chlabno a nepřijemno; 5. studený dešť; 7. 8. a 9. teplo, nestála pomětrnost; až do 26. přebáňty, 27. 28 a 29. pěkné počasí; 30. posmournno.

Červec má 31 dní.

Polsky: lipiec; ilirsky: serpanj; latinsky: Julius.

Takou Pán Bůh jeň bal, takou máš;
Posledni jeň sobě sám děláš!

Den měsíce.	Den v týdnu.	Svatky a slavnosti církevní.	Znam. neb. Znam.	Slunce				Měsíc				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	P.	+ Theobalda.	☉	4	6	7	54	1	7	3	27	
2	P.	Kamstivovní P. Marie.	☽	4	6	7	54	1	28	4	32	
Neděle 7. po sv. Duchu „Varujte se falešných proroků.“ Mat. 7.												
3	P.	Hesladora.	☉	4	7	7	53	1	53	5	37	
4	P.	Olbřicha.	☉	4	8	7	53	2	23	6	40	☉ Nový měsíc dne 6. ve středu o 11. hod. 21 min. v poledne.
5	U.	Wilema.	☉	4	9	7	52	3	0	7	98	
6	St.	Isaiáše.	☉	4	9	7	51	3	46	8	28	
7	St.	Wilibalda.	☉	4	10	7	51	4	42	9	10	
8	P.	+ Kiliána.	☉	4	11	7	50	5	46	9	44	
9	S.	Cyrilla.	☉	4	11	7	49	6	55	10	11	
Neděle 8. po sv. Duchu. „Co slyším o tobě? vydej počet!“ Luk. 16.												
10	P.	Amalie.	☉	4	11	7	49	8	6	10	35	☾ První čtvrt dne 13. ve středu o 11. hod. 21 min. večer.
11	P.	Pia I. pap.	☉	4	12	7	48	9	18	10	57	
12	U.	Jana Gualberta.	☉	4	13	7	47	10	33	11	19	
13	St.	Eugena.	☉	4	14	7	46	11	49	11	39	
14	St.	Bonaventury.	☉	4	15	7	45	večer	ráno			
15	P.	+ Kozel. sv. apost.	☉	4	16	7	44	2	28	0	0	
16	S.	P. Marie Karmelské.	☉	4	17	7	43	3	51	0	24	
Neděle 9. po sv. Duchu. „P. Ježíš plakal nad Jerusalemem.“ Luk. 19.												
17	P.	Messe.	☉	4	18	7	42	5	12	0	54	☾ Duplnet dne 20. ve středu o 3 hod. 0 min. obpoledne.
18	P.	Symforosy.	☉	4	19	7	41	6	27	1	36	
19	U.	Wincence z Pauly.	☉	4	20	7	40	7	33	2	29	
20	St.	Eliaše pror.	☉	4	21	7	39	8	25	3	33	
21	St.	Daniela pror.	☉	4	22	7	38	9	4	4	48	
22	P.	+ Marie Magdal.	☉	4	23	7	37	9	54	6	7	
23	S.	Wpollináče.	☉	4	24	7	36	9	36	7	24	
Neděle 10. po sv. Duchu. „O fariseovi a publikánovi.“ Luk. 18.												
24	P.	Christiny.	☉	4	25	7	35	10	16	8	40	☾ Poslední čtvrt dne 27. ve středu o 11. hod. 6 min. večer.
25	P.	Jakoba apost. star.	☉	4	26	7	34	10	35	9	52	
26	U.	Anny.	☉	4	27	7	33	10	52	11	1	
27	St.	Bantaleona.	☉	4	28	7	32	11	11	večer		
28	St.	Innocence I.	☉	4	29	7	31	11	32	1	13	
29	P.	+ Marty.	☉	4	30	7	30	11	56	2	19	
30	S.	Abbona a Senena.	☉	4	31	7	29	ráno		3	25	
Neděle 11. po sv. Duchu „P. Ježíš uzdravil hluchoněmého.“ Mark. 7.												
31	P.	Ignácia z Lojoly.	☉	4	33	7	27	0	24	4	29	

Slunce vstoupí do znamení Lva (♌) v sobotu dne 23. července o 8. hod. 28. min. ráno.

Knauerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

Srpen má 31 dní.

Polsky: sierpień; ilirsky: kolovoz; latinsky: Augustus.

Dobrou Nočku máme na nebi,
Ježíš přimluvy nám potřebí!

Den měsíce.	Den v týdnu.	Svatý a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíc				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	P.	Petra a Pavla.		4 34	7 26	0 58	5 29					
2	U.	Štěpána, pap.		4 36	7 24	1 40	6 22					● Nový měsíc dne 5. v pátek o 1. hod. 11 min. ráno.
3	St.	Nalezení sv. Štěpána.		4 37	7 23	2 32	7 7					
4	St.	Dominika.		4 38	7 22	3 33	7 45					
5	P.	† Panny Marie sněžné.		4 39	7 21	4 41	8 16					
6	S.	Proměnění P. Ježíše Chr.		4 41	7 19	5 54	8 42					
Neděle 12. po sv. Duchu. „O milosrdném Samaritánu.“ Ev. 10.												
7	N.	Kajetana zaklad. řádu		4 42	7 18	7 9	9 4					● První čtvrt dne 12. v pátek o 4. hod. 45 min. večer.
8	P.	Cyriaka a spolom.		4 44	7 16	8 24	9 24					
9	U.	Romána.		4 45	7 15	9 40	9 43					
10	St.	Wawřince.		4 46	7 13	10 57	10 4					
11	St.	Juzany.		4 48	7 11	večer	10 27					
12	P.	† Klary.		4 50	7 9	1 34	10 54					
13	S.	† Hippolita.		4 52	7 7	2 54	11 31					
Neděle 13. po sv. Duchu. „P. Ježíš zhojil 10 málomocných.“ Ev. 17.												
14	N.	Eusebia.		4 53	7 6	4 11	ráno					● Duplněl dne 19. v pátek o 0. hod. 1. min. ráno.
15	P.	Manebenz. P. Marie.		4 54	7 5	5 19	0 19					
16	U.	Kocha.		4 56	7 3	6 15	1 18					
17	St.	Liberata.		4 57	7 2	6 59	2 27					
18	St.	Heleny.		4 59	7 0	7 33	3 42					
19	P.	† Ludwika.		5 1	6 58	7 59	4 59					
20	S.	Bernarda.		5 3	6 56	8 20	6 16					
Neděle 14. po sv. Duchu. „Žádný neumíže dvěma párami sloužiti.“ Mat. 6.												
21	N.	Johanny Frant.		5 5	6 54	8 39	7 31					● Poslední čtvrt dne 26. v pátek o 4. hod. 43 min. večer.
22	P.	Timothea a spol.		5 6	6 53	8 57	8 43					
23	U.	Filippa Benicia.		5 8	6 51	9 15	9 53					
24	St.	Bartoloměje.		5 9	6 50	9 35	11 1					
25	St.	Ludwika XI.		5 11	6 48	9 57	večer					
26	P.	† Zephyrina.		5 13	6 46	10 22	1 14					
27	S.	Josefa Kalazanského.		5 14	6 45	10 54	2 18					
Neděle 15. po sv. Duchu. „P. Ježíš vzkřísil mrtvého v Naimu.“ Ev. 7.												
28	N.	Augustina.		5 16	6 43	11 34	3 18					
29	P.	Jana štěti.		5 18	6 41	ráno	4 14					
30	U.	Kříženy.		5 19	6 40	0 23	5 3					
31	St.	Rajmunda.		5 21	6 38	1 20	5 44					

Slunce vstoupí do znamení p a n u y (♍) v úterý dne 23. srpna o 2. hodině 58. min. večer.

Knauerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

W měsíci srpnu až do 5. deštivo; 6. jasno, noc chladná; 7. lijavec a bouřka; 8. pěkně; od 9.—14. deštivo; 17. pěkně; 18. silná bouřka, vítr a dešť; od 19. do 31. tak deštivo, že bude na obilí škoda.

Září má 30 dní.

Polsky: wrzowień; iltrsky: ruján; latinsky: September.

Poblé svého anjela wždy čítá;
Nepřítel jej wzdorem t slovn: „Zhnú!“

Den měsíce.	Den w týdni.	Svatky a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíce				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	St.	Jiljí.		5	23	6	36	2	26	6	17	
2	P.	+ Štěpána, krále.		5	25	6	34	3	38	6	45	
3	S.	Mansweta.		5	27	6	32	4	53	7	8	
Neběle 16. po sw. Duchu. „Stuší-li w sobotu uzbránowati?“ Luk. 14.												
4	N.	St. anjel. stráž.		5	28	6	31	6	9	7	29	☉ Nový měsíc dne 3. w sobotu, o 0 h. 47 min. večer.
5	P.	Wawřince Just.		5	30	6	29	7	28	7	49	
6	U.	Zachariáše.		5	32	6	27	8	44	8	9	
7	St.	Reginy.		5	33	6	26	10	4	8	31	
8	St.	Karozeni P. Marie		5	35	6	24	11	25	8	57	
9	P.	+ Gorgonia		5	36	6	23	večer		9	29	
10	S.	Mikuláše Tol.		5	38	6	21	2	3	10	11	
Neběle 17. po sw. Duchu „Milowati budeš P. Boha.“ Mat. 22.												
11	N.	Jména blah. P. Marie.		5	40	6	19	3	12	11	5	☾ První čtvrt dne 10. w sobotu o 11 h. 3 m. ráno.
12	P.	Guida.		5	42	6	17	4	11	ráno		
13	U.	Amata.		5	44	6	15	4	58	0	10	
14	St.	Pozdvižení sw. kříže.		5	45	6	14	5	33	1	24	
15	St.	Nikodema.		5	47	6	12	5	59	2	41	
16	P.	+ Lubmily.		5	49	6	10	6	22	3	58	
17	S.	Lamberta.		5	51	6	8	6	42	5	13	
Neběle 18. po sw. Duchu. „Doufej jynu, obpouští se tobě hříchy.“ Mat. 9.												
18	N.	Tomáše z Willanowy.		5	53	6	6	6	59	6	25	☉ Duplný dne 17. w sobotu o 11 h. 17 min. ráno.
19	P.	Josefa Kuper.		5	54	6	5	7	17	7	36	
20	U.	Januara.		5	56	6	3	7	36	8	44	
21	St.	+ Suché bny. Matouffe.		5	57	6	2	7	56	9	52	
22	St.	Morie.		5	59	6	0	8	20	11	0	
23	P.	+ Tekly.		6	0	5	58	8	50	večer		
24	S.	+ Ruperta		6	1	5	57	9	26	1	8	
Neběle 19. po sw. Duchu. „Králowství nebesé jako swadba.“ Mat. 22.												
25	N.	Aleofáše.		6	3	5	56	10	10	2	4	☾ Poslední čtvrt dne 25 w neběli o 11 h. 39 min. ráno.
26	P.	Justiny.		6	4	5	55	11	4	2	55	
27	U.	Kosmy a Damiána.		6	6	5	53	ráno		3	40	
28	St.	Waclawa.		6	8	5	51	0	7	4	17	
29	St.	Michala.		6	10	5	49	1	16	4	46	
30	P.	+ Jeronyma.		6	13	5	47	2	29	5	10	

Slunce wstoupí do znamení w á h y ☉ w pátek dne 23. září, o 4. hod. 44. min. ráno.

Kaueriw stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

W měsíci září až do 5. větrno a chladno; 6. a 7. deštivo s bouřkami; 8. líjavec; 12. zamračeno; 13. a 14. mrazy; 15. jasno; 16. a 17. pozmourno; 18. ráno mlha, při tom chladno; až do konce větry a hebně chladno.

Říjen má 31 dní.

Polský: październik; ilirský: listopád; latinský: October.

Nemňož hříchů svoje každým dnem;
Kaděj svěť se denně růžencem!

Den měsíce.	Den v týdnu.	Svatky a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíce				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	S.	Remigia.		6	14	5	45	3	46	5	31	
Neběle 20. po sv. Duchu „P. Ježíš uzdravil syna frakřova.“ Jan 4.												
2	R.	Slavnost růžencová.		6	16	5	43	5	4	5	52	☉ Nový měsíc dne 2. v neděli, o 11 h. 23 min. večer.
3	P.	Kandida.		6	18	5	41	6	24	6	12	
4	U.	Frantiska Serafinského.		6	20	5	39	7	45	6	33	
5	St.	Plácida.		6	22	5	37	9	8	6	58	
6	St.	Druna.		6	24	5	34	10	33	7	30	
7	P.	† Justiny.		6	26	5	33	11	54	8	10	
8	S.	Brigity.		6	28	5	31	večer		9	2	
Neběle 21. po sv. Duchu. „Král klade počet se služebníky svými.“ Mat. 18.												
9	R.	Divise.		6	29	5	30	2	11	10	5	☉ První čtvrt dne 9. v neděli o 4. hod. 31. min. večer.
10	P.	Frantiska Borgiaffe.		6	31	5	28	2	59	11	15	
11	U.	Burfarda.		6	33	5	26	3	37	ráno		
12	St.	Marimiliána.		6	35	5	24	4	5	0	28	
13	St.	Eduarda III.		6	36	5	23	4	28	1	43	
14	P.	† Kallista.		6	38	5	21	4	48	2	58	
15	S.	Therese.		6	39	5	20	5	6	4	10	
Neběle 22. po sv. Duchu. Posvěc. chrám. P. „Slušeli-li baň dávatí císari? Mat. 22.												
16	R.	Šavla.		6	41	5	18	5	22	5	20	☉ Duplně dne 17. v ponděli o 1. hod. 37 min. ráno.
17	P.	Hedwiky.		6	43	5	16	5	39	6	29	
18	U.	Lukáffe ewang.		6	44	5	15	5	59	7	39	
19	St.	Petra a Alfantary.		6	46	5	13	6	22	8	48	
20	St.	Wendelina.		6	47	5	12	6	48	9	55	
21	P.	† Worsily.		6	48	5	11	7	21	11	0	
22	S.	Korduly.		6	50	5	9	8	1	11	59	
Neběle 23. po sv. Duchu. „Kuiže klanělo se P. Ježíši.“ Mat. 9.												
23	R.	Sewerina.		6	52	5	7	8	51	večer		☉ Poslední čtvrt dne 25. v úterý o 6. hod. 25. min. ráno.
24	P.	Kafaela archanjela.		6	54	5	5	9	49	1	37	
25	U.	Krisplna a Krispiniána.		6	57	5	4	10	55	2	15	
26	St.	Ewarista.		6	59	5	2	ráno		2	45	
27	St.	Sabiny.		6	55	5	0	0	7	3	11	
28	P.	† Simona a Judy.		7	1	4	58	1	20	3	34	
29	S.	Marclsa.		7	3	4	56	2	35	3	55	
Neběle 24. po sv. Duchu. O bouři mořské. Mat. 8.												
30	R.	Marcella.		7	4	4	55	3	54	4	15	
31	P.	† Wolfganga.		7	5	4	54	5	16	1	36	

Slunce wstoupí do znamení štír a (♏) v neděli dne 23. října o 7 hod. 52 min. večer.

Knauerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

V měsíci říjnu od 1. do 9. větrno a deštivo; 10. a 11. jasno; od 12. do 22. přeháňky; od 23. do 26. mlhy a nestála povětrnost; od 29. do 31. mlhy a chladno.

Listopad má 30 dní.

Polsky: listopad; ilirsky: studenj; latinsky: November.

Swatými se stali ten i ta;
Proč bych nemoh' státi se i já?

Den měsíce.	Den v týdnu.	Swatky a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíce				Čtvrtě měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	U.	Všech Swatých.		7	7	4	52	6	40	4	59	● Nový měsíc dne 1. v úterý, o 9. h. 44. min. ráno.
2	St.	Duffček.		7	8	4	51	8	5	5	27	
3	St.	Huberta.		7	9	4	50	9	32	6	3	
4	P.	+ Karla Bor.		7	10	4	49	10	54	6	51	
5	S.	Zachariáše.		7	12	4	47	wečer		7	51	
Neděle 25. po sv. Duchu. „Podobenství o dobrém semenu a koutolu.“ Mat. 13.												
6	N.	Leonarda.		7	13	4	46	0	59	9	0	● První čtvrt dne 8. v úterý, o 1. hod. 17. min. ráno.
7	P.	Engelberta.		7	15	4	44	1	41	10	16	
8	U.	Bohumira.		7	17	4	42	2	11	11	33	
9	St.	Theodora.		7	18	4	41	2	35	ráno		
10	St.	Ondřeje Ap.		7	19	4	40	2	36	0	49	
11	P.	+ Martina bisk.		7	21	4	38	3	14	2	2	
12	S.	Martina pap.		7	22	4	37	3	30	3	12	
Neděle 26. po sv. Duchu. „O žru horčičném.“ Mat. 13.												
13	N.	Stanislava		7	24	4	35	3	47	4	20	● Duplnet, dne 15. v úterý, o 7. hod. 6. min. večer.
14	P.	Serapiona.		7	25	4	34	4	5	5	28	
15	U.	Leopolda IV.		7	27	4	32	4	25	6	36	
16	St.	Otmara.		7	29	4	36	4	50	7	43	
17	St.	Rehoře bisk.		7	30	4	29	5	21	8	48	
18	P.	+ Odona		7	32	4	28	5	59	9	49	
19	S.	Alžběty.		7	33	4	27	6	45	10	44	
Neděle 27. a poslední po sv. Duchu. „Rbžj užite ohavnost spuffění.“ Mat. 24.												
20	N.	Felire z Valois.		7	34	4	26	7	40	11	32	● Poslední čtvrt dne 23. v úterý, o 11. hod. 40. min. večer.
21	P.	Obltománi P. Marie.		7	35	4	25	8	42	wečer		
22	U.	Cecilie.		7	36	4	24	9	49	0	45	
23	St.	Klementa.		7	37	4	23	10	59	1	12	
24	St.	Jana z Krize.		7	38	4	22	ráno		1	36	
25	P.	+ Kateřiny.		7	39	4	21	0	13	1	56	
26	S.	Konráda.		7	40	4	20	1	30	2	14	
Neděle 1. adventní. „O posledním soudu.“ Luk. 21.												
27	N.	Virgila.		7	41	4	19	2	48	2	33	● Nový měsíc dne 30. v úterý, o 8. h. 19. min. večer.
28	P.	Stěpana mladšího.		7	42	4	18	4	7	2	55	
29	U.	Saturnina.		7	43	4	17	5	31	3	21	
30	St.	+ Ondřeje apostola.		7	44	4	16	6	59	3	53	

Slunce vstoupí do znamení štřelce (♏) v pondělí dne 21. o 3 hod. 31 min. večer.

Krauerův stoletý kalendář.

„Dá-li Pán Bůh!“

V měsíci listopadu 1., 2. a 3. jasno a chladno; 4. a 5. dešt; 6.—8. příjemno; ob 9.—12. dešt; ob 13.—15. přeháňky; ob 16.—22. deštivo; 23. a 24. studeno; 25. a 26. větr; 28. ve dne iano; v noci dešt; 29. a 30. witr.

Prosinec má 31 dní.

Polsky: grudzień; ilirsky: prosinec; -latinsky: December.

Touhu svou vždy ke Christu jen má,
A tak v duši své Její znovu zrod.

Den měsíce.	Den v týdnu.	Svatky a slavnosti církevní.	Znam. neb.	Slunce				Měsíc				Čtvrté měsíce.
				východ		západ		východ		západ		
				h.	m.	h.	m.	h.	m.	h.	m.	
1	St.	Eligia.		7	45	4	15	8	25	4	36	
2	P.	+ Bibiany.		7	46	4	14	9	43	5	33	
3	S.	Krant. Kaver.		7	47	4	13	10	49	6	40	
Neděle 2. adventní. „Ty-li jsi Ten, kterých přišli mád?“ Mat. 11.												
4	N.	Barbory.		7	48	4	12	11	39	7	56	
5	P.	Sabbasa poust.		7	49	4	11	večer		9	16	● První čtvrt dne 7. ve středu o 1. hod. 16 min. večer.
6	U.	Mikuláše bisk.		7	50	4	10	0	43	10	33	
7	St.	+ Ambrože.		7	50	4	10	1	5	11	48	
8	St.	Početi bl. P. Marie.		7	51	4	9	1	22	ráno		
9	P.	+ Leofabia.		7	52	4	9	1	37	1	0	
10	S.	Melchiadeja.		7	53	4	9	1	53	2	10	
Neděle 3. adventní. „Poslali Jižé z Jerus. kněze k Janovi.“ Jan 1.												
11	N.	Damaša.		7	53	4	7	2	11	3	18	
12	P.	Synestia.		7	54	4	6	2	32	4	26	● Duplně dne 15. v čtvrtel o 2. hod. 39 min. večer.
13	U.	Lucie pan.		7	54	4	6	2	56	5	32	
14	St.	+ Eudé dny.		7	55	4	5	3	24	6	37	
15	St.	Jrenea.		7	56	4	5	3	57	7	40	
16	P.	+ Abelaidy.		7	56	4	4	4	40	8	40	
17	S.	+ Lazara.		7	56	4	4	5	33	9	33	
Neděle 4. adventní. „Léta 15. císařství Liberia.“ Lut. 3.												
18	N.	Graciana.		7	56	4	4	6	33	10	17	
19	P.	Mára.		7	56	4	4	7	38	10	51	● Poslední čtvrt dne 23. v pátek o 2. hod. 28 min. večer.
20	U.	Amnona.		7	56	4	4	8	47	11	18	
21	St.	+ Tomáše apostola.		7	56	4	4	9	58	11	41	
22	St.	Jena.		7	56	4	4	11	9	večer		
23	P.	+ Viktorie.		7	56	4	4	ráno		0	20	
24	S.	+ Adama a Ewy.		7	56	4	4	0	22	0	39	
Vojí hod. Wándění čili Narození P. Ježíše Christa. Lut. 2. Jan 1.												
25	N.	Narození Páně.		7	56	4	4	1	39	0	58	● Nový měsíc dne 30. v pátek o 7 hod. 11 min. ráno.
26	P.	Sw. Stěpána.		7	56	4	4	3	0	1	19	
27	U.	Jana, apostola evang.		7	56	4	4	4	23	1	45	
28	St.	Mládatek.		7	55	4	5	5	48	2	21	
29	St.	Tomáše arcibiskupa.		7	55	4	5	7	10	3	10	
30	P.	+ Davolba, krále.		7	54	4	6	8	25	4	14	
31	S.	Sylwestra.		7	54	4	7	9	25	5	30	

Slunce vstoupí do znamení kozorožce (♋) dne 21. o 10. hod. 0. min. ráno.

Knauerův stoletý kalendář:

„Dá-li Pán Bůh!“

W měsíci prosinci až do 5. deštivo; 6. a 7. such; 9. teplo, 10. dešť, 1 a 12. zamračeno; od 13. do 19. chumelice; od 20.—30. jasno, zima bez suchu. 1.

Přehled židovského kalendáře na rok 1853. Dle počtu židovského 5613—5614.

	Počet křesťanský.	Počet židovský.
1852	12. prosince	1. Tebeth 5613.
	21. "	10. " Půst obležení Jerusalema.
1853	10. ledna	1. Šabes.
	9. února	1. Udar,
	22. "	14. " Meussi Purim.
	11. března	1. W'Udar.
	23. "	13. " Půst Esther.
	24. "	14. " Purim.
	25. "	15. " Šuffan Purim.
	9. dubna	1. Nisan.
	23. "	5. " Passa Belkonoc. *
	24. "	16. " Druhý svátek *
	29. "	11. " Sedmý svátek. *
	30. "	22. " Konec svátků. *
	9. května	21. Sjar.
	26. "	18. " Lag Beomer.
	7. června	1. Sivan.
	12. "	6. " Slavnost Letnic. *
	13. "	7. " Druhý svátek. *
	8. července	1. Šamuz.
	24. "	18. " Půst dobytí chrámu.
	5. srpna	1. Ab.
	14. "	10. Půst spálení chrámu. *
	4. září	1. Elul.
	3. října	1. Tiffri. Nový rok 5614. *
	4. "	2. " Druhý svátek. *
	5. "	3. " Půst Gedaljah.
	12. "	10. " Slavnost Smíření. *
	17. "	15. " Slavnost pod zeleným. *
	18. "	16. " Druhý svátek. *
	23. "	21. " Slavnost palmová.
	24. "	22. " Konec slavnosti pod zelen. *
	25. "	23. " Radost ze zákona. *
	2. listopadu	1. Marchesvan.
	2. prosínek	1. Kislev.
	26. "	25. " Posvěcení chrámu.
1854	1. ledna	3. Tebeth.

Poznámání. Slavnosti hvězdičkou * znamená přísně se u Židů světi.

D postu.

Dnové červeným křížkem w kalendáři tomto znamenání jsou dnové postní. Jestto pak dle příkázání církevních tito postní dnové jsou rozliční, potřebí jest, na rozdíl tento upozorniti, což činíme w článku tomto na základě oběžního listu, jenž byl od nasseho Nej důstojnějšího Excellenci Pána Biskupa dne 27. listopadu 1850, a dne 15. listopadu 1851 pro biskupství Brněnské na rok 1852 vydán. Kdyby měla w ohledu tomto na rok 1853 nějaká změna se státi, dá se o tom známost w každém kostele na počátku času postního, kdy po přečtení článku tohoto každý posluchač lépe porozumí řeči o postu.

Přede vším rozeznáwati dlužno půst úplný a půst neúplný.

Půst úplný záleží w tom, že dovoleno jest, toliko jednou za den dospíta se najísti, a jistých pokrmů se zdržowati; tento úplný půst příkázán jest:

1. We čtyřeceti dnech před Welikonočí, t. j. od středy popeleční až do bílé soboty, wyjma toliko wsředny neběle.

2. We středu, w pátek a w sobotu w tak zwané suché čili kwatembrowé dny.

3. W den před Narozením nasseho Pána a Wykupitele Ježíše Christa, před Božím hodem swatoduffním, před slawností sw. apostolů Petra a Pawla, před nanebevzetím blah. P. Marie, a před slawností wsřed Swatých.

4. We středu a w pátek čtyř tydnů abwentních.

Půst neúplný záleží w tom, že se musíme masitých pokrmů zdržeti, ne-

jsouce při tom zavázáni jen jednou za den dospíta se najísti. Tento půst jest každého pátku po celý rok.

Neúplnému postu zavázáni jsou wsíckni katolíci od 7. roku.

Plnomocenstwím od Římské stolice propůjčeným zmírnil náš Nej důstojnější Pán Biskup Antonín Arnost pro své biskupství posty tak, že dovoleno jest masitých pokrmů požíwati po celý rok, s wyjimkou následujících dní, kdy se masitých pokrmů požíwati nesmí.

1. Každý pátek po celý rok.

2. Každá středa kwatembrowá.

3. Středa popeleční.

4. Zelený čtvrtek, velký pátek a bílá sobota.

5. Dnové před Božím hodem. Wánočním a Swatoduffním.

Kdyby u jednotlivých osob w jistých pádech, t. p. w nemocích, lékařem uznána byla potřeba, aby postu oproštěny byly, musí se dovolení k tomu wymoci od správce duchovních, jenž k tomu konci od Nej důstojnějšího Pána Biskupa splnomocnění jsou.

Kdoby wsíckni w krátkozrakosti a nevědomosti své se domníwati chtěl, že mu netřeba těchto církevních příkázání o postu svědomitě zachowáwati, tomu urobíme na paměť výrok nasseho Wykupitele Ježíše Christa, jenž pravil: „Jestli kdo Cirkwe neuposlechne, bude jako pohan a publikan (weřejný hříšník, který wice k Cirkwi nenáležejí.) Mat. 18, 17.

Čtyřero suchých čili kwatembrowých dní.

1. Dne 16., 18. a 19. února.
2. Dne 18., 20. a 21. kwětna.
3. Dne 21., 23. a 24. září.
4. Dne 14., 16. a 17. prosince.

Znamky a čísla roku 1853.

Kalendář Řehořůw. Kalendář Julianůw.

Zlaté číslo	XI.	XI.
Epaktů	XX.	I.
Srůhu slunečního	XIV.	XIV.
Římského počtu	XI.	XI.
Wjmena nedělní	B.	D.

Normální duové.

Posvátný čas (Tempus sacratum) trvá od adventu až po slavnost svatých 3 králů, a od začátku postu čtyřicetidenního až do neděle provedení, čili 1. ve Velikonoci.

Plesy (bály), hubby (muňky), a divadelní hry jsou zapovězeny 22., 23., 24. a 25. prosince, na středu popeleční, od neděle květné až do neděle velikonoční, v neděli svatoduffní, na slavnost Božího Těla, na Zvěstování a Narození blahoslavené Panny Marie.

Taneční hubby a veřejné i soukromé plesy jsou mimo tyto dny jmenované také zakázány v celém adventě, a v nepotomních dnech až do svatých 3 králů,

po všech postní čas i s následujícími týdny až do neděle provedení, na všechny církevní dny postní, jakož i v pátek a v sobotu po celý rok.

Poznámání. Každolito z věrných a vzdělaných katolíků dokonale zná hluboký význam dnů vyjmenovaných, snadno pochopí, že zvláště v těchto dnech celou duší svou rozjímati má o pravdách svatých, a o tajemstvích zjevených, jejichto památka v ty dny se právě slaví v Církvi Kristově, a jenž jsou základem jeho pravého blaha časného i věčného. Tedyž ovšem ani nepomyšlí na to, aby dny takové trávil a zneuctival malichernými zábavami světskými.

Sazba poštovního za listy čili psaní,

aneb: mnoho-li se musí platiti za list (psaní), a za různé jiné věci, kterou se mohou poštou zasílati v balíčkách.

Wáží-li list	1 lot,	platí se na 10 mil	3 fr.,	do 20 mil	6 fr.,	přes 20 mil	9 fr.
—	2 loty	—	6	—	12	—	18
—	3	—	9	—	18	—	27
—	4	—	12	—	24	—	36
—	5 lotů	—	15	—	30	—	45
—	6	—	18	—	36	—	54
—	7	—	21	—	42	—	1 zl. 3
—	8	—	24	—	48	—	1 12
—	9	—	27	—	54	—	1 21
—	10	—	30	—	1 zl. 6	—	1 30
—	11	—	33	—	1 6	—	1 39
—	12	—	36	—	1 12	—	1 48
—	13	—	39	—	1 18	—	1 57
—	14	—	42	—	1 24	—	2 6
—	15	—	45	—	1 30	—	2 15
—	16	—	48	—	1 36	—	2 24

a tak dále

Škála folkovní čili štemplová

		na listiny podle udané		v nich ceny peněžité.				
	přes	20 zl.	3 fr.	přes 1200 zl.	až do 1600 zl.	4 zl.		
	20	—	40	6	1600	—	2000	5
	40	—	70	10	2000	—	2400	6
	70	—	100	15	2400	—	3200	8
	100	—	200	30	3200	—	4000	10
	200	—	300	45	4000	—	4800	12
	300	—	400	1 zl.	4800	—	5600	14
	400	—	800	2	5600	—	6400	16
	800	—	1200	3	6400	—	7200	18
					7200	—	8000	20

Čtyřero ročních počasí.

1. Začátek jara dne 20. března. Slunce vstoupí téhož dne, v nebes, do znamení skopce (♈) o 5. hod. 21. min. odpoledne, poblé počítání Brněnského. Jarní rovnost dne a noci.

2. Začátek léta dne 21. června. Slunce vstoupí téhož dne v uterý do znamení raká (♋) o 2. hod. 20. min. odpoledne, poblé času Brněnského. Nejdelší dnové, nejkratší noci.

3. Začátek podzímku dne 23. září. Slunce vstoupí téhož dne, v pátek do znamení váhy (♎) o 4. hod. 44 min. rána, blé počtu Brněnského. Podzimní rovnost dne a noci.

4. Začátek zimy dne 21. prosince. Slunce vstoupí téhož dne, ve středu, do znamení kozorožce (♏) o 10. hod. 9 min. rána, poblé času Brněnského. Nejkratší dnové, nejdelší noci.

Zatmění.

Roku 1853 nastane dvoje zatmění na slunci, a jedno zatmění na měsíci, a ničto však v našich krajích nebude ničeho viděti.

1. Zatmění slunce dne 6. června; začátek o 6. hod. 22 min. rána, konec o 0 hod. 22 min. večer blé času Brněnského. Zatmění to viděti budou v největší, západní části jižní Ameriky, v střední Americe, a v nejjihnější straně severní Ameriky.

2. Zatmění měsíce dne 21. června; začátek o 6 hod. 19. min., konec o 7 hod. 55 min. rána, blé času Brněnského. Zatmění to budou po celé jeho trvání viděti v Americe; jeho konec uvidí se také v Novém Zelandu.

3. Zatmění slunce dne 30. listopadu; začátek o 6. hod. 2 min., konec o 11. hod. 17. min. večer blé času Brněnského. Zatmění to viděti budou v největší části jižní a střední Ameriky.

Znamení kalendářská.

Znamení zvířetníka.

Známeno.	Obraz.	Znamení.
1. Skopce		♈
2. Býk		♉
3. Blíženci		♊
4. Rak		♋
5. Lvo		♌
6. Panna		♍
7. Váha		♎
8. Stír		♏
9. Střelec		♐
10. Kozorožec		♑
11. Vodnár		♒
12. Ryby		♓

Poznamenání. Každý měsíc mívá v kalendářích jedno ze znamení zvířetníka, a sice v tom pořádku, jak jsme již zde postavili; 1., 2. a 3. jsou znamení měsícův jarních, 4., 5. a 6. znamení měsícův letních, 7., 8. a 9. znamení měsícův podzimních, 10., 11. a 12. znamení měsícův zimních.

Znamení oběžnic

Známeno.	Znamení.
1. Dobropán (Mercurius)	♿
2. Krásopán (Venus)	♀
3. Země s 1 měsícem (Tellus)	♁
4. Smrtonoš (Mars)	♂
5. Květena (Flora)	♄
6. Čistěna (Vesta)	♁
7. Dužena (Iris)	♃
8. Běhlasa (Metis)	♁
9. Čestěna (Cestěna, Hebo)	♁
10. Hvězděna (Astræa)	♁
11. Živěna (Ceros)	♁
12. Jovína (Juno)	♁
13. Mubřena (Pallas)	♁
14. Kralomoc s 4 měs. (Jupiter)	♁
15. Slabolet s 8 měs. (Saturnus)	♁
16. Nebeskauka s 8 měs. (Uranus)	♁
17. Vodan (Noptun).	♁

Poznamenání. Už posud nalezli hvězdáři 17 oběžnic slunce obíhajících. Setavili jsme jich poblé jich vzdálenosti od slunce i s jmeny a známky hvězdáři.

Sw. patronové zemští,

jichžto památka slavně se koná w rozličných korunních zemích mocnářství Rakouského:

Sw. Cyrill a Method, dne 9. března, na Moravě.	Sw. Ladislav, dne 27. června, w Sedmihradsku.
Sw. Jan Nepomucký, dne 16. května, a sw. Wáclav, dne 28. září, w Čechách.	Sw. Leopold, dne 15. listopadu, w Dolním Rakousku.
Sw. Eliáš, dne 20. července, a sw. Rochus, dne 16. srpna, w Chorwatsku.	Sw. Marek, dne 25. dubna, w Benátsku.
Sw. Florian, dne 4. května, w Horním Rakousku.	Sw. Michael, dne 29. září, a sw. Stanislav, dne 7. května, w Halici.
Sw. Hedwika, dne 15. října, we Slezsku.	Sw. Ruprecht, dne 24. září, w Solnohradsku.
Sw. Jan Křtitel, dne 24. června, w Slavonsku.	Sw. Spiridion, dne 14. prosince, w Dalmatsku.
Sw. Jiří, dne 1. září, w Korutansku.	Sw. Štěpán, král, dne 20. srpna, w Uhřích.
Sw. Jiří, dne 24. dubna, w Krajinsku.	Sw. Wírgil, dne 27. listopadu, w jižním Tyrolsku.
Sw. Josef, dne 19. března, w Korutansku, w Krajinsku, w Pomorí, w Švýtsku a w sewerním Tyrolsku.	Sw. Justus, dne 2. listopadu, w Terstě.
	Sw. Karel Borom., dne 4. listopadu a sw. Ambrož, dne 7. prosince, w Lombardsku.

Cisárský rakouský rod panující.

Jeho Weličenstwo Frantisek Josef I. (Karel) z Boží milosti cisár Rakouský, král Uherský, Cestý, Lombardský, Benátský, Dalmatský, Chorwatský, Slavonský, Halický, Wladimírský a Ilirský; markhrabe Moravský, arcikníže Rakouský, welfowojwoda Srbský a Krakowský, wojwoda Bukowinský, a t. d., narodil se dne 18. srpna 1830, za plnoletého prohlášen dne 1. prosince 1848; když byl jeho strýc cisár Pán, Ferdinand I. dne 2. prosince 1848. w Olomouci korunu složil, a jeho otec, arcivojwoda Frantisek Karel trůnu se obřekl, nastoupil vládu.

Bratři Jeho Weličenstwa cisáře Pána.

Ferdinand (Marmilian, Josef) narozen dne 6. července 1832.

Karel Lubwif, narozen dne 30. července 1833.

Lubwif (Josef, Antonin, Wiktor) narozen dne 3. května 1842.

Modičové Jeho Weličenstwa cisáře Pána.

Frantisek Karel (Josef), syn cisáře Frantiska I. († 1835) narozen dne 7. prosince 1802.

Josef (Wedištska, Dorota) dcera + krále Baworského, Marmiliana, narozena dne 27. ledna 1805.

Bratři a sestry otce Jeho Weličenstwa cisáře Pána.

Ferdinand I. bývalý cisár Rakouský, narozen dne 19. dubna 1793. Zasnouben s Marií Annou, dcerou + krále Sardinského, Wiktora Emanuela, narozenou dne 19. září 1803, we Wídni dne 27. února 1831.

Maria Klementina, narozen. dne 1. března 1798.

Maria Anna, narozen. dne 8. června 1804

* * *

Wissodržitel čili náměstek cisáře Pána.

Na Moravě: Jeho Excellenci pan Leopold hrabě Lajanský, Swobodný Pán z Bukowé, c. k. skutečný tajný radba a komoří, atd.

W Slezsku: Pan Josef rytíř z Kalchbergů.

W Čechách: Jeho Excellenci Swob. Pán Karel Wecšéry de Tsoor, c. k. skutečný tajný radba a komoří a t. d.

Panující knížata.

Země	Jména panovníků	Den narození	Den nastoupení vlády
Anglicko	Královna Vittoria I.	24. května 1819	20. června 1837
Anhalt-Bernburško	Wojwoda Alexander Karel	2. března 1805	24. března 1834
Anhalt-Desawško	Wojwoda Leopold Bedřich	1. října 1794	9. srpna 1817
Badenško	Welfowojwoda Bedřich Wilem	9. září 1826	24. dubna 1852
Baworsko	Král Maximilian II.	28. listopadu 1811	21. března 1848
Belgie	Král Leopold I.	16. prosince 1790	21. července 1831
Brafflia.	Cisár Dom Pedro II.	2. prosince 1825	7. dubna 1831
Brunsswicksko	Wojw. Wilem August.	25. dubna 1806	25. dubna 1831
Dánsko	Král Bedřich VII.	6. října 1808	20. ledna 1848
Francouzsko	Prášibent Napoleon	20. dubna 1808	podruhé zvolen 20. prosince 1851
Hanoversko	Král Jiří V.	27. května 1819	18. listop. 1851
Hessen-Kasel	Kníže Bedřich Wil. I.	20. srpna 1802	20. listop. 1847
Hessen-Darmstadt	Welfow. Ludwif III.	9. června 1806	16. června 1848
Holštýnsko	Welfowojw. August	13. července 1783	21. května 1829
Mecklenburško- Swerin	Welfow. Bedřich Fr.	2. února 1823	7. března 1842
Mecklenburško- Střelicko	Welfow. Jiří Bedřich	12. srpna 1779	6. listop. 1816
Modena	Wojwoda Frantiffet V.	1. června 1819	21. ledna 1846
Nassawsko	Wojwoda Adolf	24. července 1817	20. srpna 1839
Neapolsko (obě Si- cilie)	Král Ferdinand II.	12. ledna 1810	8. listop. 1830
Nizozemsko	Král Wilem III.	19. února 1817	17. března 1849
Parma a Piač.	Wojwoda Karel III.	14. ledna 1823	24. března 1849
Portugalško	Královna Donna Maria II.	4. dubna 1819	2. května 1826
Prusko	Král Bedřich Wil. IV.	15. října 1795	7. června 1840
Rusko	Cisár Mikuláš I.	6. července 1796	1. prosince 1825
Řecko	Král Otto I.	1. června 1815	1. června 1835
Rimský stát	Papež Sw. Dtec Pius IX.	13. května 1792	16. června 1846
Sasko	Král Bedřich August	18. května 1797	6. června 1836
Sasko-Wýmarško	Welfow. Karel Bedř.	2. února 1783	14. června 1828
Sasko-Meiningško	Wojwoda Bernard	17. prosince 1800	17. prosince 1821
Sasko-Altenburk	Wojwoda Jiří Karel	24. července 1796	30. listop. 1848
Sasko-Koburk	Wojwoda Arnošt II.	21. června 1818	29. ledna 1844
Sardinisko	Král Wiktor Eman. II.	14. března 1820	23. března 1849
Švédsko a Norw.	Král Osk. r I.	4. července 1799	8. března 1844
Španielsko	Královna Isabella	10. října 1830	2. října 1833
Toškansko	Welfowojw. Leopold II.	3. října 1797	18. června 1824
Turecko	Weliký Sultan Abdul-Mehšid-Chan	23. dubna 1823	2. července 1839
Würtemberško	Král Wilem I.	27. září 1781	30. října 1816

Z p r á w a

o Dědictví sv. Cyrilla a Methoda.

Dědictví sv. Cyrilla a Methoda v Brně založilo se dne 23. srpna 1850; tudíž právě dvě léta jsou ob založení jeho. Jestliže důležitost podniknutí jakéhokoliv podnikání výsledků souditi a měřiti se má, my jistě nyní s tím větší jistotou našje Dědictví za ústav velebuhležitý ve věku a národu našem vyhláskiti musíme; neboť nám v tom za pravdu dává svědectví tolika P. T. panů spoluuhuhův posud přistoupilých, že milerádi vyznáváme, že wšeliké naběje naše značně přerušeny jsou. Diky za to přede wším Bohu a Pánu našemu, kterýž milostí Swou patrně žáuhoucího zharu našemu Dědictví poskytuje; díky Nejdustojnějšímu pánu Biskupům a prálatům naších zemi slowanských, kteří swým přistoupením Dědictví naše nejkrásněji schváliti a odporučiti ráčili; díky Morawskému a Českému welebunému duchowenstwu, kteréž ne toliko velikými příspěvky swými, ale také powzbuzowáním swých wěřících svěřencůw k přistoupení o rozkwět tohoto Dědictví obětiwě pečuje; díky pak také wšem posawábním páním a paničkám, kteří wklabem swým buď za sebe, buď za své robiny, buď za své milé zemřelé ošwědčiti se bůti horlivými katoliky, jimž skutečně na dobrém srdci jest, aby se oni sami, a jich domáci náboženstvími spisy we wěře své utužowali, aby se o nejswětější obět mšse swaté za sebe a za zemřelé přibuzné postarali,

aby sobě wěčné blahoslawenství wšemi prostředky posiffowali. Za obět w lásce křesťanské na oltář Cirkwe a wlasti přinesenou dostává a dostane se jim jistě wýuhob zaručených w míře wřchowaté; neboť se za ně každoročně w oktawě sw. Cyrilla a Methoda již nyní několik set mšsi iwatých Pánu Bohu obětuje, an již několik set kněží za spoluuhuhů přistoupilo. — Také druhá wýuhoba našem spoluuhuhůw přislíbená tím wětší bude, čím wíce spoluuhuhůw přistoupí. Mž posud obdržel každý spoluuhuh

a) Morawana, kalendář na rok 1852.

b) Mnozí dostali wel. pánem J. Bilým darowaný „Dějepis Morawský, posud totiž wýtisky darované stačily.

c) Překrásný, mistrwostou ruskou p. Gelliha w Praze umělecky zhotowený obraz sw. Lubmily, a

d) Morawana, kalendář na r. 1853,

terez každý wážený čtenář právě w ruce má.

Krom toho ještě na rok 1852 chystá se překrásná kniha wel. p. Tomáše Procházky Swančického, totiž: „Putowání Pána Ježíše Christa po zaslíbené zemi“, kteréž w tiskárně rychle potupuje.

Na rok 1853 pak krom kalendáře s wřchu jmenowaného chystá se pp. spoluuhuhůw wýuhorné dílo wel.

p. Grant. Škorpika Bohd-
lického, totiž „Missie Licho-
moršské,“ a nějaká jiná kniha, o
které výbor Dědictví posud neroz-
hodl. —

Z toho zajiště vysvitá, že kaž-
dý P. T. spoluúd Dědictví sv. Cy-
rilla a Methoda za roční úroky své-
ho vkladu znamenitých výhod po-
žije má úplně spokojenosti své. Je
pak, jakož z některých listů k ředitel-
ství Dědictví nasseho zaslanych wy-
switá, aš tři páni spoluúdomé posud
w očekávání svém upokojeni nejsou,
může toliko z nedorozumění vyplý-
wati, čemuž se ovšem nikterak ne-
divíme; neboť i my sami, posud
jsme nezkušili, neznali jsem, jaké prá-
ce a jakých výloh kniha w několik
tisících výtisků vydávaná požaduje,
což w posledních dobách tím více
platí, an papír neobvykle se zdražil.

Vychom toho dokázali ovšem
pánům spoluúdom, klademe tuto wy-
dání za „Morawana,“ kalendář na
rok 1852; jehož se tisíce 5000 wý-
tisků, a jejíž dle stanov každý spolu-
úd zdarma dostal.

Za práci tiskářskou a za papír pla-
tílo se . . . 974 zl. 37 fr. št.

Kniharovi se pla-
tílo za vazbu 204 zl.

Kolek čili štěmpel
po 3 fr. št.

obnášši . . . 550 zl.

což činí vydání za
jedinou knihu
dohromady 1728 zl. 37 fr. št.

Ovšem přiblíží ředitelstvo a
výbor Dědictví sv. Cyrilla a Me-
thoda svědomitě k tomu, aby wšlo-
hy tyto posud možno, odprodávány-
mi wýtisky zmenšeny byly; avšak
při kalendáři, zvláště prvního roku,

posud ještě w národě známý není,
nabíti se jest, že vydání nikdy zcela
nahrabiti se nedá. W tom wšak
má a může každý P. T. pan spolu-
úd (oč pak jmenem ředitelstva zvlá-
ště nasse welectěné welebne ducho-
wenstvo inakně a uctiwě žádáme)
napomocným státi se Dědictví, je-
hož údem jest, kdýž kalendář, a wšle-
cky knihy a obrazy Dědictwím wy-
dávané i takovým podřízeným, zná-
mým a příbuzným svým se koupěni
odporouči, kteří posud spoluúdy ne-
jsou. Snažnou prosbu tuto opět a
opět usilowně klademe na srdce kaž-
dému, jemuž zwelebowání Cirkwe w
národě nassem na duši jest, jakož
každému býti má. Prosba ta pak
ovšem má dvojí stránku; 1) aby
každý nových spoluúdu pro Dědictví
získati se snažil, a 2) aby kalendář,
knihy a obrazy Dědictwím vydáwa-
né těm odporoučel, kteří posud údy
státi se nemohli.

Kdožkoliv získal bližního svého
za spoluúda Dědictví tohoto, stal
se jeho dobrodincem, a wykonal
krásný skutek lásky křesťan-
ské, an za lewnou obět netoliko
poučných, náboženských knih, ale také
velikého užítku toliko mši swatých
jej účastným učinil.

Abý tím inadněji každý wážený
čtenář kalendáře tohoto důležitost a
užitečnost Dědictví sv. Cyrilla a
Methoda poznati a svým známým
dokazowati mohl, klademe zde opět:
„Stanovy Dědictví“ tohoto,
a hned po nich dle abcebního po-
řádku, podáváme wšlecky P. T. pá-
ny a paničky spoluúdy, kteří až do
první polowice měsíce srpna 1852
přistoupili.

Dhlebem na vkladky w jezna-
mu wšlecky p. p. spoluúdom wýtis-

stěných připomínáme, že jsme pro usšetření místa neudávali, chce-li kdo státi se zakladatelem, nebo spoluúdem I. a II. třídy; nébrž zkrátka toliko vypsalí jsme, mnoho-li až posud již složil; kdo wkladek budoucně doplnovati bude, uvití se w budoucí správě.

Konečně pak welebice Pána Boha za wšeliké milosti Jeho wslouujeme jmenem wýboru Dědictwí Morawského hlubokou nadějí swou, že obětivým přičiněním welebného duchowenstwa a wšech spoluúduw

posawábních w budoucím kalendáři zdar a rozkwět Dědictwí toho w rozmnoženém počtu spoluúduw swěle se objeví.

Upřímnou uctu a pozdravení bratrské wšem P. T. pánům spoluúduw Dědictwí sw. Cyrilla a Methoda jménem důstojného pána starosty a celého wýboru

B. M. Kulda,
jednatel.

S t a n o w y

Dědictwí swatého Cyrilla a Methoda.

§. 1. Účel Dědictwí sw. Cyrilla a Methoda.

Dědictwí zamýšlí pěti wěsti o zwedení lidu morawského, jakého náš čas požaduje; o zwedení wšestranné, a wšak na základu wíry katolické, s wyloučením wšeliké politiky.

§. 2. Prostředky k dosažení účele toho.

1. Spisování a wydávání knih, a sice nejen wýhradně náboženských nébrž wšubec wzdělawatelných, a k duchowním potřebám wěku nasseho prohlédajících, zwláště dějepisu, zeměpisu, poznání wlasti, přírody, řemesel, orby, atd. I w zábavných spisech obsažena býti má buď obrana, nebo utwřzování prawdy některé katolické, jižto je odpor časowý dotýká.*

*) Wydávati se budou Dědictwími knihy we troji řadě: a) obšírné žiwotopisy swatých, b) spisy poučné, c) spisy zábavné.

2. Casopisy a wšelijaké listy běžné. Organem Dědictwí sw. Cyril-

la a Methoda jest „Glas jednoty katolické.“

3. Předměty umělecké, t. př. obrazy a zeměwidy (mapy) atd.

§. 3. Řízení Dědictwí.

1. Spoluúdem Dědictwí státi je může každý, kdož za sebe jedenkrát za wždy položí 10 zl. stř.

2. Kdo wšak témuž ústawu 100 zl. stř. wěnuje, považován bude za spoluzakladatele, a obdrží 4 wýtisky zbarma.

3. Kdo jednou nawždy dá 40 zl. bude téhož ústawu spoluúdem I. třídy, a obdrží 3 wýtisky; kdo 20 zl. stř. položí, stane se spoluúdem II. třídy, a obdrží 2 wýtisky; a kdo 10 zl. přispěje, bude spoluúdem III. třídy, a obdrží 1 wýtisk zbarma.

4. Řehole, celé děkanstwi (wifariaty) osady, knihárny, školy, robdiny, *) spolky atd. wstupují dvojnásobným přispěwkem do spoluzakladatelstwi a w nadřecené třídy. Spoji-

li se pak manžel s manželkou svou w jeden toliko základ jednobuchý o 10 zl. stř., vydávají se jim knihy toliko do úmrtí prvního z nich. — Aby pak úmrtí spoluvida přišlo ústavu toinuto we známost: žádají se welebni p. p. duchovní pastýřové aby úmrtí takové redakci ústavu tohoto, třebať i přímo postou, oznámili ráčili. Bobobného oznámení písemného zapotřebí jest, kdykoliv spoluud některý buď k vyšší důstojnosti wynikl, aneb se jinam přestěhowal.

*) Rodina se bře potub jméno se netrať; dcery prowdané, synů=lineni, obbirati budou knihy, potub žiji, bítky pak je=itč, jiné již jméno nesouci, nemaj práwa toho.

***) Postle=li kdo první polowici, totiž 10 zl. stř. za robinu do Dědictwi, dostane hned list a knihy w tom roce wydané; kdyby wšak do roku druhá polowice složena nebyla, uebudou se knihy wydávati, leč až tato se složi.

5. Každému wolno, doplněním základu u vyšší třídu postoupiti. Zastle=li tedy k. p. k prvnímu 10 zl. stř., opětně 10 zl. stř. stane se spoluúdem II. třídy, atd. — Wšak spoluúdstwi postoupiti jinému se nedowoluje.

6. Každý přistupující ráciž jméno a místo přebýwání swého, jakož i děkanstwi neb wikariat udati.

7. Každý kněz, který jest údem Dědictwi, bře na sebe powinnost, buď we slawnost, nebo w některý den oktáwy sw. apostolů Cyrilla a Methodia každoročně sloužiti missi swatou za wšedky žiwé a mrtwé spoluúdy dotčeného Dědictwi, a bude=li libo a možno, i jinou missi swatou za obrázení národů slowanských; kteroužto pobožnost jistě každý wěrný katolík morawský spolu konati neopomine.

8. Zemřeli, za které někdo *) wkladeť k Dědictwi učinil, tak jako ti, jenž na smrtelné posteli nejméně 10 zl. stř. za sebe Dědictwi obřázali, stáwají se účastnými duchovních milosti w přebesslém čísle 7. jmenowaných.

*) Každý, jenž byl wkladeť učinil za mrtwého, potub žiw jest, knihy bez ohledu na wellkost wkladu, — owšem nejméně 10 zl. stř. — po jednom wýtisku dostáwati má.

9. Spráwu Dědictwi webe wýbor pozůstáwající z knězi, kteří se byli o zřízení tohoto spolku za důležitými příčinami usjednotili, a kteřížto buď w Brně, nebo na blizku přebýwají.

10. Tento wýbor má powinnost, čtvrtletně, aneb dle uznání P. T. pána starosty, i častěji se scházeti; a o tom, čeho by zapotřebí bylo, rozhodowati. Wýbor má práwo, počet údu obřázajících doplniti nebo i rozmnožiti, awšak nejinať, leč katolickými knězi. — Naopak ale

11. Každý úd Dědictwi má práwo, písemně návrhy swé činiti, a přání swá projerowati dotčenému wýboru, kterýžto při swých shromážděních zawázán jest, je swědomitě w úwahu bráti a dle nich, potub potřebno a prospěšno jest, se zachowáwati.

12. Wýbor webe wšedky záležitosti Dědictwi sw. Cyrilla a Methodia, a každoročně počty o působení a činnosti swé=tišem weřejnosti složi.

13. Kdo témuž Dědictwi obětuje práce swé — literní nebo umělečt — obdrži na wýslownou žádost honorár podlé wýbornosti, obširnosti a důležitosti spisu swého, o čemž wýbor usudeť proneše.

§. 4. Vydávání knih a spisů.

1. O rozepisování knih, spisů a jiných předmětů Dědictvím vydávaných postará se výbor. *)

*) Každý přistupující k Dědictví ráčí ihned oznámiti, jakou cestou se mu mají knihy posílati, anebo v kterém poblížším knihkupectví je sobě bráti zanechati. Pravidlem u věci této ostane, co na listu tištěno jest, je totiž na poukazání listu svého každý v hlavní komisi, u Mitsche a Grosse v Brně knihy sobě vybíráti má. Pbo pak postou by chtěl knihy své dostati, ráčí se obrátiti písemně frantou na jmenované knihkupectví.

Wšeliké dopisy stranu knih, ve-

něz a předmětů jiných činěné buďtež odesílány pod firmou: „Na (N. N. *) starostu Dědictví sv. Cyrilla a Methodia v Brně.“ **)

*) Důstojného p. Frant. Suffila, profesora bohosloví.

**) Psaní s penězi do Dědictví buďtež na poště vyplacena (frankována) a zasílána poslabníku Dědictví, p. Eubarbowi Karlíkovi, kaplanu u sv. Magdaleny v Brně.

Poznámání. Svězbíčkou opatřená a některým §§. zde připojená vysvětlení stala se na mnohé z větu písemně a ústně učiněné popřívky.

Frantisek Suffil, profesor theologie, starosta.

Robert Šuderla, kaplan při chrámě katedrálním, tajemník.

Eduard Karlík, kaplan u sv. Marii Magdaleny, pokladník.

Benedikt Kulda, duchovní správce v ochranně, jednatel.

Viktor Šlofár, prelat kláštera Rajhradského.

Ludvík Šyd, konsistorní rada a děkan v Dujezdě.

Vedřich hrabě Šylva-Larouca, kněz církevní v Brně.

Günter Kalivoda, profesor.

Dr. Veda Dubík, profesor.

Matěj Procházka, profesor.

Tomáš Procházka, kaplan v Zvančicích.

Frantisek Štorpík, duchovní správce v Bohballecích.

Josef Těšík, lokální v Roslavoce.

Tomáš Šimbera, lokální v Romině.

Jiří Šlota, profesor v Banské Bystrici.

Jan Vilh, kaplan v Lissnowě.

Jan Fáborský, kaplan v Žiblochovicích.

Vedřich Geisler, kaplan v Dujezdě.

Frantisek Poimon, redaktor „Glasu jed. kat.“ v Brně.

Karel Zelinka, kaplan v Lissni.

Josef Boráč, kaplan v Jedovnici.

Frantisek Maršowski, administrator v Dřehovém.

P. T. pani spoluidowé Dédictwi sw. Cyrilla a Methoda přistoupivšši až do 31. čerwence 1852.

- Jednota katoličká w Blansku, 20 žl.
 Jednota katoličká w Bobovně, 20 žl.
 Katoličká jednota w Božotčicích, 20 žl.
 Katoličká jednota w Rašhrabě, 20 žl.
 Jednota katoličských panen w Ruprechtowě, 10 žl.
 Jednota katoličká w Sloupnici w Čech., 20 žl.
 Jednota katoličká w Sloupu, 20 žl.
 Katoličká jednota w Tuřanech, 20 žl.
 Katoličká jednota w Twarožné, 10 žl.
 Jednota katoličká w Újezdě 10 žl.
 Jednota katoličká we Wázaněch, 10 žl.
 Jednota katoličká na Wranowě, 10 žl.
 Jednota katoličká w Žeraticích pro školní knihownu, 20 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Blazowicích, 10 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Božeticích, 20 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Bubiřowě, 20 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Bystřici, 20 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Ruprechtowě, 20 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Romině, 10 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Silůwčách, 20 žl.
 Bratřstwo rúžencowé w Slatině, 10 žl.
 Knihárna školní w Batelowě, 20 žl.
 Knihárna školní w Blučině, 20 žl.
 Knihárna školní w Bystřici, 20 žl.
 Knihárna školní w Elhenicích w Č. 20 žl.
 Knihárna ctihob. pp. oo. Minoritů w Brně, 20 žl.
 Knihárna školní Dasselé w Č., 20 žl.
 Knihárna školní Zwančské 10 žl.
 Knihárna školní Jablonská w Č., 20 žl.
 Knihárna školní w Kamenici, 10 žl.
 Knihárna školní w Krhově, 20 žl.
 Knihárna školní Morawanské w Č., 20 žl.
 Knihárna školní w Lřřowě w Č., 20 žl.
 Knihárna školní w Libuni w Č., 10 žl.
 Knihárna osady Endřské w Č., 20 žl.
 Knihárna školní Milonská, 20 žl.
 Knihárna školní w Nesamyslicích w Č., 20 žl.
 Knihárna školní w Olešnici, 20 žl.
 Knihárna školní w Polně, 20 žl.
 Knihárna česká arcibisk. semináře w Praze, 20 žl.
 Knihárna školní w Rimowě w Čechách, 20 žl.
 Knihárna Šmidingerowa w Č., 20 žl.
 Knihárna školní w Telnici, 20 žl.
 Knihárna školní we Wolfřowě, 20 žl.
 Knihárna školní w Židlochowské 20 žl.
 Obec Borřowská w Č., 20 žl.
 Obec Hurecká w Č., 20 žl.
 Obec Šofřowská, 20 žl.
 Obec Wázaná u Slawkowa, 20 žl.
 P. Ambrož Frant., majitel domu, starosta úřtební jed. katol. w Brně, 10 žl.
 Panna Aurowa Teresta, hospodyně w Praze, 10 žl.
 P. Babirabowa Maria w Swětlcích, 10 žl.
 P. Babtráb Frant., starosta w Ráměřsti s manž., 10 žl.
 W. p. Báběš Aloš, lokální w Ražankách, 10 žl.
 P. Bajál Frant., rolník w Rásladowicích s manž., 10 žl.
 P. Bakoš Frant., podučitel w Brně, 10 žl.
 W. p. Balcar Josef, farář w Černistku w Čechách, 100 žl.
 P. Balšan Frant. w Jahňáňowicích pro celý rod, 20 žl.
 P. Barta Josef, rolník we Wotině, 10 žl.
 W. p. Barták Josef, kaplan w Holeřřowě, 10 žl.
 P. Bartoněk Winc., rolník w Žáboswěřčách, 10 žl.
 W. p. Bartoš Frant., kaplan w Žilemnicích w Č., 10 žl.
 W. p. Bečák Tomáš, buch. správce w Kyselowicích, Olom., 40 žl.
 P. Bendák Tomáš, rolník w Rozbrojowicích s manž. za rod, 20 žl.
 W. p. Beneš Jan, farář we Wel. Benčici, 10 žl.
 W. p. Beneš Ant., kaplan w Ruřimě, 10 žl.
 P. Beneš Frant., rolník w Obcích s manž., 10 žl.
 W. p. Benesek Ant., farář w Brtnici za sebe a své příbuzné, 20 žl.
 C. P. Beran Sewerin, bohoslawec w Hradci Králowé, 10 žl.

- W. p. Bezděla Frant., bisk. not. prof.
 w Bisku w Č., 10 zl.
 P. Bezpalcová Anna w Suché w Č.,
 10 zl.
 P. Bilek Jan hospodský w Dstrově s
 manž., 10 zl.
 W. p. Bilek Hynek, wikarista w Krá-
 lové Hradci w Č., 10 zl.
 W. p. Bily Jan, kaplan w Tisňowě,
 10 zl.
 Pani Blahonostá Dorota za + manž. w
 Brně, 10 zl.
 W. p. Blázek Ant., kaplan w Jetwisse-
 wicích, 10 zl.
 W. p. Blázek Karel, farář w Strážově
 w Č., 10 zl.
 P. Blázek Karel, pekař w Brně, 10 zl.
 P. Blázek Wáclaw, kaplan w Mikul-
 ťicích, 10 zl.
 Rod p. Frant. Bláška, šitěnka w
 Mlýňnowě w Č., 20 zl.
 Panna Bláškova Kateřina, služka w
 Popowicích, 10 zl.
 W. p. Böhml Alois, farář w Řečto-
 wicích, 10 zl.
 W. p. Böhml Ignác, kaplan w Šemině
 Olom., 10 zl.
 W. p. Brabec Josef, kaplan we W. Me-
 zeříci, 10 zl.
 W. p. Brhel Jakob, kaplan w Pobiwíně,
 10 zl.
 W. p. Breithut Karel, kaplan we Wi-
 sňowě, 10 zl.
 P. Brtníčková Anna s Ruprechtowa, 10 zl.
 P. Brtníčková Anna s Ruprechtowa,
 za + manž., 10 zl.
 W. p. Bystřický Frant., kaplan w Moutni-
 cích, 10 zl.
 W. p. Čija Wit., farář w Albrechci w Č.,
 10 zl.
 P. Chaloupka Jan w Mikulowicích s
 manž., 10 zl.
 Wel. p. Chmelíček Jan, kaplan w Brně,
 10 zl.
 W. p. Čančara Frant., kaplan w Chlumci
 w Č., 10 zl.
 W. p. Čapka Leo, kapucín prow. Kaf.
 Uher. we Wídni, 10 zl.
 W. p. Čech Karel, farář w Jeleticích,
 10 zl.
 P. Čech Josef, rolník w Mor. Kynicích
 s manž., 10 zl.
 W. p. Čermák Jan, kaplan w Busto-
 měti, 10 zl.
 P. Čermák Jiří, soused w Hunkowicích,
 10 zl.
 W. p. Čermák kaplan w Brumowě w Č.,
 10 zl.
 P. Černý Ant., rolník w Holubicích s
 manž. za celý rod, 20 zl.
 P. Čincera Frant. w Polně za celý rod,
 20 zl.
 P. Čuchel Frant., mlynář w Č. Řížan-
 fách, 10 zl.
 W. p. Čuma Wáclaw, buch. správce
 w Dstrově, 10 zl.
 P. Černohorský Jan, mlynář w Ra-
 bosťicích s manž., 10 zl.
 W. p. Čestka Frant., buch. správce ža-
 medý w Žiblochowicích, 10 zl.
 P. Daněš Šimon, úředník w Gneixendorfu
 w Rakous. s manž., 10 zl.
 P. Danichová Františka w Petkowicích,
 10 zl.
 W. p. Děbet Karel, buch. správce w
 Drašowě, 10 zl.
 P. Dvořák Jos., rolník w Jiř., 10 zl.
 W. p. Děbet Fr., kaplan w Kounicích, 5 zl.
 W. p. Deutš Daniel, kaplan w Před-
 mosti, 10 zl.
 P. Dokoupil Martin, rolník w Olšanech,
 s manž., 10 zl.
 + Gertruda Dokoupilowa s + manž. w
 Předmosti, 20 zl.
 P. Doležal Florian, rolník w Dřechowém
 s manž., 10 zl.
 Panna Dostalowa Frant., služka w Pob-
 březicích, 10 zl.
 W. p. Doubrava Josef, kaplan w Row.
 Býbřowě w Č., 10 zl.
 P. Drahowzal Emanuel s manž. s Kounic,
 10 zl.
 P. Drápal Matěj, tkalec w Brně,
 10 zl.
 P. Drbal Martin, rolník w Studnici, 10 zl.
 W. p. Drexler Josef, farář w Chwalto-
 wicích, 10 zl.
 + Drmola Martin, s manž. a dcerou
 w Hartmanicích Olom., 10 zl.
 Pani Dvořáčková Alžběta, wdowa
 úřednice w Krumlowě, 10 zl.
 P. Dvořák Jan, s Wel. Mezeříce s
 manž., 10 zl.
 P. Dvořák Josef, rolník w Jiřicowicích,
 za manž., 10 zl.
 P. Dvořák Jos., rolník w Jiř., 10 zl.
 P. Dvořákowa Frant. w Petkowicích,
 10 zl.

- W. p. Duben Jan, kaplan we Bobňanech, w C., 10 zl.
 W. p. Duda Florian, kaplan w Litencích, 10 zl.
 W. p. Dr. Beda Dubiš, profesor w Brně, 10 zl.
 P. Dušek Frant., žák 3. tř. w Kunštátě, 10 zl.
 P. Dukat Jan, wzorní učitel w Brumově za celý rod, 20 zl.
 W. p. Ebr Ant., kaplan w Kouřimě w C., 10 zl.
 W. p. Eichler Florian, kaplan w Popovicích, 10 zl.
 † Eichler Wincenc, 10 zl.
 W. p. Elgart Dominik, lokál. w Kněžicích, 10 zl.
 P. Eliáš Frant. s manž., rolník we Wicenicích, 10 zl.
 W. p. Eisenfest, kaplan w Pohorelicích, 10 zl.
 W. p. Fáborský Jan, kaplan w Židlochovicích, 20 zl.
 W. p. Faulhaber Karel, administrator w Morovaněch, 10 zl.
 W. p. Felizna Jan, kaplan w Kostomlatech w C., 10 zl.
 W. p. Fetter Jos., farář w Lissnowě, 10 zl.
 W. p. Fiala Frant., farář w Smidarech w C., 10 zl.
 P. Filka Josef, rolník w Kučimě s manž., 10 zl.
 P. Florian Josef, rolník w Holubicích s manž. za celý rod, 20 zl.
 W. p. Florinec Josef, kaplan w Krumlově, 10 zl.
 W. p. Foltis Josef, farář w Borkovaněch, 10 zl.
 W. p. Formánek Jan, farář w Bohdalově, 10 zl.
 W. p. Formánek Wincenc, farář w Brankowicích, 10 zl.
 Panna Formanowa Anežka w Romině, 10 zl.
 W. p. Früh Frant., farář w Židlochovicích, 10 zl.
 W. p. Fürst Ignác, farář chrámu slowanského we Wibni, 10 zl.
 W. p. Gabler Karel, kaplan w Sazdicích, 10 zl.
 † Gaja Wendelin, rolník ze Zahnášowic, a celý rod, 20 zl.
 P. Gazda Jan, měšťan we Wiffowě s manž., 10 zl.
 W. p. Geisler Bedřich, kaplan w Ujezdě, 20 zl.
 P. Geranowa Ewa, wdowa Mutenicích, ja + manž., 10 zl.
 P. Gottwald Ant. z Ruprechtowa s manž., ja + manž. Swancarowy, 20 zl.
 P. Gottwald Ant. z Ruprechtowa ja + rodiče, 10 zl.
 P. Gottwald Ant. z Ruprechtowa s manž. za celý rod, 20 zl.
 P. Gottwald Jan, z Ruprechtowa s manž. za celý rod, 20 zl.
 P. Gottwald Jan, rolník z Ruprechtowa za celý rod, 20 zl.
 P. Gottwald Jan ja + Winc. Wagnorowu w Ruprechtowě, 40 zl.
 P. Grac Fr., rolník w Bobřežicích, 10 zl.
 P. Grohmann Ant., stolář w Sloupu za celý rod, 20 zl.
 W. p. Grus Jan, kaplan w Pawlowě, 10 zl.
 W. p. Hájek Tomáš, kaplan w Napajeblicích, 10 zl.
 W. p. Hájek Jos., farář w Mirotině, 10 zl.
 W. p. Hašk Bohumil, wíkarista w Hradci Králové, 10 zl.
 W. p. Hala Wilem, kaplan w Čučicích, 10 zl.
 W. p. Halla Ant. kaplan w Tuřanech, 10 zl.
 W. p. Hanák Josef, kaplan w Lomnici, 10 zl.
 P. Hanáková Wiktoria z Kučima ja + manž. a celý rod, 10 zl.
 P. Hanáková Frant., z Nesowic za sebe a celou rodinu, 20 zl.
 W. p. Harrer Ant., farář w Milonicích, 10 zl.
 P. Hassel Bawčinec, wým. Smolině s manž. ja + rodinu. 10 zl.
 W. p. Hawlíček Jan, kaplan we Wel. Mezeriči, 10 zl.
 W. p. Hawlíček Matěj, kaplan w Bysterci, 10 zl.
 P. Hawlíček Jaf., rolník w Žabow. za celý rod, 20 zl.
 W. p. Hawránec Jan, kaplan w Imramowě, 10 zl.
 W. p. Helc Ant., farář w Protivanowě w Olom. 10 zl.
 Důst. p. Heller Frant., konf. rabba, děkan we Wel. Mezeriči, 10 zl.
 P. Hejtmánek Wáclaw, učitel w Nedvěži w C., 10 zl.

- W. p. Glabý Frant., kypian na Grádku w C., 10 zl.
- P. Glabý Fabian, rolník w Brankorčicích s manž., 10 zl.
- P. Glawáček Frant., wýměnkář w Maloměřicích s manž., 10 zl.
- Panna Glawáčková Frant., w Kouřicích, pro celý rod, 20 zl.
- P. Glawíčková Maria we Wítowicích za + manž., 10 zl.
- W. p. Gněmčowski Wojtěch, zámecký kaplan w Laněch w C., 10 zl.
- Panna Godnáčowa Berenka, služka w Bilowicích, 10 zl.
- P. Golas Wáclaw s manž. za celý rod, 20 zl.
- W. p. Golba Michael, cisterciák w Boršowě w C., 10 zl.
- P. Golik Fr., řádec we Wicencích, 10 zl.
- W. p. Goloubek J., kapl. we Wiffowě, 10 zl.
- Důst. p. Golub Frant., děkan w Ráměšti, 40 zl.
- D. p. Golub Frant., děkan w Ráměšti za + rodiče, 10 zl.
- P. Golubowa w Ráměšti za robinu, 20 zl.
- W. p. Golý Wojtěch, kaplan w Belší-morově w C., 10 zl.
- W. p. Hončík Ambrož, farář w Mikulowicích, 20 zl.
- W. p. Hons Filipp, lokál. w Čáslawicích, 10 zl.
- W. p. Horáček Wincenc, katecheta w Příbrami w C., 10 zl.
- P. Horakowa Josefa z Dluhoně, 10 zl.
- P. Horák Jos., pohunkář ze Sobířet, 10 zl.
- P. Horák Frant., rolník w Čučicích, za + Frant. Kopečkovu, 10 zl.
- P. Horák Jan, rolník, z Čučic, 10 zl.
- P. Horčica Josef, učitel w Habrowanech, s manž., 10 zl.
- P. Hort Josef, rolník w Jakubowě s manž., 10 zl.
- P. Hossel w Brně za celou robinu, 10 zl.
- P. Hossel Frant. z Hemer s manž. za celý rod, 20 zl.
- P. Höfer Karel, mlynář w Opatowicích za celý rod, 20 zl.
- W. p. Graběta Jan, král. Český kaplan, prof. a řed. kat. gymn. w Dražb 20 zl.
- P. Grabowski Frant., rolník w Pastowě, 10 zl.
- P. Gromábka Michael, wýměnkář z Hunkowic s manž., 10 zl.
- P. Huber Josef, služka w Brně 10 zl.
- C. p. Hulek Josef, bohospowec w Praze, 10 zl.
- W. p. Husek Josef, duch. správce w Star. Bydžowě w C., 10 zl.
- Panl Hýblowa Josefa, kovářka w Lulči, 10 zl.
- P. Hýbner Wáclaw, w Starowicích, s manž., 10 zl.
- P. Hýnek Matěj w Krocloowě w C. za robinu, 10 zl.
- D. p. Italy Josef, děkan w Měřině, 10 zl.
- P. Jahnel A. ze Sloupu za + w. p. Jitka Witt., 10 zl.
- P. Jakoubek Jakob w Střebečicích s manž. za + rodiče 20 zl.
- P. Jakoubkowa Frantiska z Krájsenka za + Karla Jakoubka, 10 zl.
- W. p. Janalík Wincenc za + rodiče, bratry a sestry 10 zl.
- W. p. Janalík Wincenc, administrator w Milotčicích, 50 zl.
- P. Janek Jan, rolník w Rozdroj. s manž., 10 zl.
- W. p. Janoušek Jan, zámecký kaplan w Třebčicích, 10 zl.
- P. Jasek Šimon, dráb w Ráměšti s manž., 10 zl.
- W. p. Jedralíka Frant., farář w Maršinkowě, 10 zl.
- W. p. Jedralíka Matěj, kaplan w Řtěnicích, 10 zl.
- P. Jedralíka Frant., rolník w Sloupu, s manž., 10 zl.
- W. p. Jellnek Karel, kaplan w Přiblicích, 10 zl.
- P. Jednuška Ant., obchodník w Žbaře s manž., 10 zl.
- W. p. Jilek Jan. duch. správce w Pospicích, 10 zl.
- Rejdústojnější P. T. Pan Dr. Jan Walerian Jirsík, biskup w Budějowicích, w C., 20 zl.
- P. Jonák Frant., rolník w Lejščicích, 10 zl.
- P. Jullnek Ondřej, rolník w Podděšicích, 10 zl.
- W. p. Jurowski Frant., farář we Wel. Lowčicích, 10 zl.
- W. p. Juřina Pawel, farář w Čučicích, 10 zl.
- W. p. Jünger, kaplan w Čelakowicích, w C. 10 zl.
- P. Kachlík Jakob, rolník w Romině, 20 zl.
- P. Kachlík Ond, domkář, w Romině, 10 zl.
- W. p. Kaiser Karel, kaplan w Praze, 10 zl.

- P. Kaldt Bart., rolník w Roggendorsfu, za celý rod, 20 zl.
- P. Kala Josef, rolník w Šossůwce s manž., 10 zl.
- P. Kaláb Tom., učitel w Troubsku, 10 zl.
- P. Kalina Jan, úředník w Ehrudimi w Š., 10 zl.
- W. p. Kandus Karel, farář w Običtowě, 10 zl.
- W. p. Karas Jiří, farář w Kečkowicích, 10 zl.
- P. Kartusowa Potronilla w Křížanowicích 10 zl.
- W. p. Karlík Eduard, kapl. w Brně, 10 zl.
- W. p. Karný Jakob, duch. správce w Olešně, 10 zl.
- P. Kaspár Zouhar, rolník w Šossůwce s manž., 10 zl.
- P. Kaspárovský Ondřej, rolník w Jezekanech s manž., 10 zl.
- W. p. Kastiš Jan, farář w Iwaní, 10 zl.
- W. p. Kastyš Karel, kaplan we Weselem Olom., 10 zl.
- P. Klein Josef, zedník w Židlochovicích, 10 zl.
- P. Klima Ant., rolník w Rudici za + rodlíce, 10 zl.
- P. Klima Ant., rolník w Rudici, 10 zl.
- P. Klima Petr s Kyjowa s manž., 10 zl.
- W. p. Kliment Petr, kaplan w Třebíči, 10 zl.
- P. Klimeš Frant. w Chrowicích, 10 zl.
- W. p. Klippel Jan, kaplan we Wistkowě, 10 zl.
- P. Křivaňowa Josefa w Lhotě Radkové, 10 zl.
- P. Kmoffet Frant., mládenec ze Střenic w Š., 10 zl.
- Důst. p. Kneissl Josef, děkan w Now. Vyhňowě w Š., za osadu, 20 zl.
- Důst. p. Knorr Ignác, děkan, farář a biskupský kommissar gymnasiální w Brně, 10 zl.
- W. p. Kocent Ant., farář w Rosicích, 10 zl.
- P. Koldáč Ant, domkář w Hartmanicích s manž. Olom., 10 zl.
- P. Konečný Jiří, rolník w Čejkovicích, s manž., 10 zl.
- P. Konečný Martin, rolník w Grumwiti s manž., 10 zl.
- W. p. Konopáč Frant., farář we Swratce, 10 zl.
- W. p. Konečný Jan, kněz vychowatel w Brtnici, 10 zl.
- W. p. Korčian Jan, kaplan w Mutenicích, 10 zl.
- P. Koplík Jan s Ratíškowic, 10 zl.
- Panna Koptowa Klára w Habrowanech, za + rodlíce, 10 zl.
- W. p. Korknet Jan, kaplan w Šfonticích w Š., 10 zl.
- W. p. Kosa Frant., farář we Walci, 20 zl.
- P. Kosat Jan, kovář w Letoffowě s manž., 10 zl.
- W. p. Kossák Jan, kaplan w Blaňanech, w Š., 10 zl.
- P. Kossowa Anna w Illemnici za sebe a + manž., 20 zl.
- P. Kossulc Jos., rolník w Grumwiti, 10 zl.
- P. Koudelkowa Anna s Buzoměče, 10 zl.
- P. Koutná Maria s Ruprechtowa, 10 zl.
- P. Koutná Maria w Uhřicích, 10 zl.
- P. Koutný Karel, učitel s Ruprechtowa za celý rod, 20 zl.
- P. Koutný Karel, učitel w Ruprechtowě, za přízeň, 10 zl.
- P. Kowář Wáclaw, rolník w Hrdiboticích s manž., 10 zl.
- W. p. Kojený Frant., kaplan w Zimramowě, 10 zl.
- P. Krátká Frant., w Šossůwce za + manž., 10 zl.
- P. Kratochvíl Josef, krejčí w Batelowě za + syna, 10 zl.
- P. Kratochvíla Jan, stavitel w Iwančicích, 10 zl.
- W. p. Kratochvíle Karel, farář w Malšicích a tajem. wíkar. Zistebn. 10 zl.
- P. Krčma Tomáš s manž. w Slatině za + příz. 10 zl.
- + Wáclaw Krejčí, lokál. w Romíně, 10 zl.
- P. Krejčí Karel, mlynář w Borítowě s manž., 10 zl.
- P. Krejčí Jiří, rolník w Pobbřežicích, 10 zl.
- P. Krejčí Josef za celý rod we Zbeššowě, 20 zl.
- P. Krejžel Pawel, kovář w Slawkowě s manž., 10 zl.
- P. Kristen Ant., rolník w Romíně za celý rod, 10 zl.
- P. Kristof Jan, rolník we Wicenicích, s manž., 10 zl.
- W. p. Křivka Frant., kaplan w Čejkovicích, 10 zl.
- P. Kroumal Josef, wýměnkář w Rychtářowě s manž., 10 zl.

- P. Kroutil Josef, rolník w Rychtářově s manž. za celý rod, 10 zl.
- P. Kroupa Josef, dráb z Kofstoutek s manž., 10 zl.
- W. p. Kroupal Josef, kaplan w Bostowicích 10 zl.
- P. Kuběna Josef, rolník w Šossůvce s manž., 10 zl.
- P. Kuběšova Rosalia w Kubici za své + rodiče, 10 zl.
- P. Kučerova Viktoria, wdowa w Lissni, 10 zl.
- P. Kubica Tomáš z Kartous s manž. 10 zl.
- Panna Kubicova ze Zábowřest, 10 zl.
- P. Kubinek Sebestian, rolník z Blazowic, 10 zl.
- P. Kubinek Pawel s manž., w Žitk., 10 zl.
- Panna Kubinkova Mar. z Blazowic, 10 zl.
- P. Kuchař Jakob, rolník w Kubici za celý rod 20 zl.
- P. Kublička Frant., domkař w Housku s manž. a přiz., 10 zl.
- W. p. Kulda Bened., spiritual w Brně, 10 zl.
- P. Kulda Wáclaw, měšťan w Zwančicích s manž. za celý rod, 10 zl.
- P. Jan Kulda, měšťan w Zwančicích, s manž. za celý rod, 10 zl.
- W. p. Kunc, kaplan w Polně, 10 zl.
- P. Kunc Frant., rolník w Medlanech s manž., 10 zl.
- P. Kupčík Matěj z Děbic s manž. za celý rod, 20 zl.
- P. Kůrkowa Kunhuta za sebe, a za + manž. w Čejkovicích, 10 zl.
- W. p. Kůžel Karel, kaplan w Miroslawi, 10 zl.
- P. Květouš Jos., podučitel w Měříně, 10 zl.
- W. p. Kyncl Jan, farář w Sebranicích, 10 zl.
- Důst. p. Křowšty Augustin, tajemník biskupský w Brně, 10 zl.
- P. Křelý Wáclaw, učitel w Beystrofficích, 10 zl.
- + Langer Wáclaw w Židlochovicích za celou rodinu, 20 zl.
- P. Lazar Filipp s manž., rolník w Rozdrojowicích, 10 zl.
- Důst. p. Lawička Matěj, děkan a farář w Twarožné za jednotu katol. druhou pol., 10 zl.
- W. p. Lenoch Ant., farář we Stražku, 10 zl.
- P. Lissa Frant., tkalec w Brně za celý rod, 10 zl.
- P. Litera Bernard za celý + rod w Předměstí, 30 zl.
- W. p. Lysel Augustin, kaplan w Pastowě, 10 zl.
- W. p. Maar Frant., kaplan w Husoweci, 10 zl.
- P. Mára Antonin, majitel přádelny we Wel. Mezeříči, 10 zl.
- Panna Macetowa Frant., z Komina, 10 zl.
- P. Maciček Matěj, rolník w Dřehowém, 10 zl.
- W. p. Machálek Josef, kaplan w Dörfu, 10 zl.
- W. p. Maleček Josef, buch. správce w Beneticích, 10 zl.
- P. Malinka Matěj w Štarmičkách s manž., 10 zl.
- P. Man Frant. s manž., za + Ondřeje Kučeru a svou rodinu, 20 zl.
- Důst. p. Maršalek Wojtěch, děkan, kons. rabba a far. w Kamenici w Č., 10 zl.
- W. p. Maršowšty Frant., administ. we Wel. Dřehowém, 10 zl.
- W. p. Materna Jan, farní náměstek w Jarofficích, 10 zl.
- W. p. Maruška Frant., fund. kaplan w Blšku w Č., 10 zl.
- P. Masariškowa Cecilie, w Brantowicích, 10 zl.
- P. Matouššowa Maria z Čučic, wdowa, 10 zl.
- P. Matouššowa Maria z Čučic za + Jak. Matouška, 10 zl.
- P. Matuška Frant., domkař m Jedownicích, 10 zl.
- W. p. Melnický Emanuel, farář w Jedownicích, 10 zl.
- P. Měcoušset Matouš, obuwník w Dobroučkowicích s manž. 10 zl.
- P. Miča Frant., tkalec w Jaroměřicích, 10 zl.
- P. Mikšik Frant., rolník ze Zahnášowic, 10 zl.
- P. Miššik Josef, famil. w Zábowřestkách za celý rod, 10 zl.
- P. Miššik Jakob, famil. z Winohrádel s manž., 10 zl.
- P. Mikulášset Jan, rolník we Žbáře u Sloupu s manž., 10 zl.
- P. Mikulášset Jakob, rolník w Šossmoce s manž., 10 zl.
- W. p. Miššik Jan, farář w Kynicích, 10 zl.

- W. p. Mostečský Václav**, kaplan ve Bobňanech w Č., 10 žl.
Důst. p. Rucha Bawřinec, děkan ve Svitavce Olom., 10 žl.
W. p. Munzar J., farář w Dačicích, 10 žl.
W. p. Mušil Václav, farář w Bučovicích, 10 žl.
P. Mušil Josef, pobjed. w Houšťu s manž. 10 žl.
W. p. Müller Karel, kaplan w Rimově w Č., 10 žl.
W. p. Myslim Frant., beneficiat w Slavkově, 10 žl.
Důst. p. Nawrátíl Frant., děkan a farář w Pterově Olom., 10 žl.
W. p. Nawrátíl Petr, kněz Minorita w Opawě, 10 žl.
W. p. Nečař Václav, farář, w Gieshüblu w Rak., 10 žl.
W. p. Nedoma Jan, kaplan w Náměšti, 40 žl.
Důst. p. Nejedlý Frant., děkan a farář, kons. radba w Budissowě, 10 žl.
P. Nejezchleb Jan s manž w Ruprechtowě, 10 žl.
Nejmenovaná s Br. 10 žl.
P. Nekuda Frant., domkař w Náměšti s manž., 10 žl.
P. Němcanský J., rolník w Hoděšicích, 10 žl.
P. Němec Frant., dworák s Otratic s manž., 10.
W. p. Němec Frant., kaplan w Brusnowicích, 10 žl.
P. Němec Václ., roln. s Lometina, 10 žl.
Pani Němcowa Marie s Wájanovic, 10 žl.
P. Nestronal Josef, domkař w Sossuowce manž., 10 žl.
Důst. p. Nestřka Jan, wiceděkan a farář w Bořicích Olom., 10 žl.
W. p. Cyrill Nestwal, kaplan w Křižanowicích, 10 žl.
P. Matouš Nestwal, zámečník w Jedownicích, 10 žl.
W. p. Newolka Josef, kaplan w Náměšti, 10 žl.
P. p. rytíři s Neuwallu pro školní knihovnu w Kloboukách, 20 žl.
P. Neujšl J., roln. s Mokré s manž., 10 žl.
P. Nezwal Frant., kožesnídkář mistr w Jedownicích, 10 žl.
P. Nezwal Frant., rolník w Bábicích s manž., 10 žl.
P. Nobelowa Barbara za Bl. Nobela a celý rod ve Wájanecích, 20 žl.
P. Nosálowa Anna Marj w Katerince u Opawy, 10 žl.
P. Nowáček Jan s Kyjowa s manž., 10 žl.
P. Nowáček Frant., s manž., rolník w Maloučanecích, 10 žl.
P. Nowák Frant., učitel ve Wiffowě s manž., 10 žl.
W. p. Nowák Ant., kaplan w Libáni w Č., 10 žl.
W. p. Nowák Wiktorin, kaplan w Kašawě, 10 žl.
W. p. Nowotný Josef, kaplan w Mohelně, 10 žl.
P. Nowotný Josef, rolník w Němčicích s manž., 10 žl.
P. Nowotný Tomáš, rolník w Němčicích u Sloupu s manž., 10 žl.
P. Nowotný Martin, wýměntař s Wájan s manž za celý rod, 20 žl.
W. p. Nowotný Martin, kaplan w Pterowě, 10 žl.
Důst. p. Nöttig Karel, bisk. radba w w Brně, 10 žl.
W. p. Održálek Peregrin, kaplan w Dražowicích, 10 žl.
W. p. Otáč Michael, kaplan w Swanowicích, 10 žl.
W. p. Oliva Ant., farář w Praze, 10 žl.
Důst. p. Ondráč Prokop, děkan w Přebrami w Č., 10 žl.
W. p. Ondříšek Jan, buch. práwce w Boffowicích, 10 žl.
W. p. Orel Karel, kaplan w Kamenicích 10 žl.
Wysokorohy p. hrabě de Orjay Antonin Marla, kaplan w Bystrici Olom. 10 žl.
P. Ošowstá Maria w Náměšti, 10 žl.
P. Otewrel Tomáš w Hr. Naclapicích za celý rod, 20 žl.
W. p. Paleček Frant., farář w Studnicích. 10 žl.
Důst. p. Pálka Frant., děkan a farář w Litencích, 10 žl.
W. p. Paluda Bawřinec, lokaj w Hartišowicích, 10 žl.
W. p. Palsam Winc., kněz w Jakušě, 10 žl.
W. p. Pajeta Josef, kaplan na Brumowě, 20 žl.
P. Pantocěk Prokop s manž. w Slapanicích, 10 žl.
W. p. Papáček Frant., farář w Elřowicích, 10 žl.
P. Papáček Synek, rolník w Obyčowě s manž., 10 žl.

- W. p. Paráček Jindřich**, duch. správce w Českém Kubolci, 10 žl.
W. p. Páral Frant., kaplan w Jaroměřích, 10 žl.
W. p. Pařízek Jan, kaplan we Svatce, 10 žl.
P. Pawlík Norbert, dozorce u železnice s manž. za + bratra, 20 žl.
Důst. p. Peniška Vincenc, děkan a farář w Eštrajowě, 10 žl.
W. p. Penniger Frant., kaplan w Bucowicích, 10 žl.
Důst. p. Pešina Jan, spiritual w arcib. semináři Olom., 10 žl.
P. Pernica Josef, wýměnkář w Šod. s manž. 10 žl.
W. p. Pernica Matěj, lokál. w Břežniku, 10 žl.
Meledúst. p. Pessina Wáclaw, kanovník, redaktor Dědictví Sw. Jana Nep. w Praze, 100 žl.
P. Petlach Matouš, domkář w Houřtu s manž., 10 žl.
+ W. p. Petru Wáclaw, farář Dvůrků, 10 žl.
P. Pethref Walentin, učitel w Babicích, 10 žl.
Pani Pišná Frant., w Hluchowě, 10 žl.
W. p. Pittermann Josef, kaplan we Wřhlabi w Č., 10 žl.
P. Pittner Ant., kupec w Polně, 10 žl.
P. Planická Anežka ze Zákřova, 10 žl.
W. p. Podhájský Josef, kaplan w Hradci Králové, 10 žl.
W. p. Poblaha Tomáš, kaplan w Cerweně Kečici w Č., 10 žl.
Wysokorodý p. hrabě Pötting Emanuel, kanovník Olom. farář w Slawicíně, 10 žl.
W. p. Polmon Frant., redaktor „Hlasu“ a kaplan w Brně, 40 žl.
P. Poláčková Frant. w Serwicích, 10 žl.
P. Pololánik Karel, stáblec w Ráměšti s manž., 10 žl.
P. Poprach Ant. s manž. w Louči, 10 žl.
P. Potížek Fabian, rolník w Studnici, 10 žl.
P. Pospíšilowa Kateřina w Holešowě, 10 žl.
P. Pospíšilowa Kat. za + rodiče, 10 žl.
P. Pouchlý Ant. z Ruprechtowa s manž. 10 žl.
P. Pouchlý Ant. z Ruprechtowa za žiwpu i + přelžen, 20 žl.
P. Pouchlý Ant. z Ruprechtowa za + manž. Oricovy, 10 žl.
W. p. Prchal Benedikt, farář w Jaroměřích, 20 žl.
Č. p. Preclík Frant., bohospowec w Hradci Králové, 10 žl.
W. p. Procházka Jakob, farář w Starém Kouřimowě, 10 žl.
W. p. Procházka Tomáš, kaplan w Iwančicích, 30 žl.
W. p. Procházka Matěj, profesor w Brně, 20 žl.
W. p. Procházka Jak., kaplan w Pawlowicích, 20 žl.
P. Procházkowa Maria z Lučan, 10 žl.
P. A. P. z Wranowa, 10 žl.
W. p. Prokopec Matěj, duch. správce w Bohutíně w Č., 10 žl.
W. p. Prokeš Leopold, farář w Borotíně Olom., 10 žl.
P. Prokop Frant., rolník w Rěmčicích u Sloupu s manž., 10 žl.
M. Brombergrowa Alfonsa, klášterní panna w Kutné Hoře w Č., 10 žl.
W. p. Prudic Wáclaw, kaplan we Wyřokém Měste w Č., 10 žl.
P. Přibil Frant., mlýnař w Rychtowě Olom. za celý rod, 20 žl.
W. p. Přikryl Frant., farář w Retíně, 10 žl.
P. Rabba Jan, stáblec w Brně, 10 žl.
W. p. Raska Wáclaw, farář w Žeraticích, 10 žl.
P. Raskowa Maia w Ptířanowicích, 10 žl.
Důst. p. Regen Bernard, děkan a farář w Bystřici Olom., 10 žl.
P. Režný Jan, rolník w Habrowanech za + rod, 10 žl.
W. p. Riedl Frant. bisk. notář w Králové Hradci, 10 žl.
Důst. p. Riegler Frant., kons. rabba a farář w Bystřici, 10 žl.
P. Rieglerowa Anna we Wiffkowě, 10 žl.
Důst. p. Rojek Jan, děkan w Nowém Hradčisti w Č., 10 žl.
P. Rohyta Alois, wrchní na panství Wiffnowském, 10 žl.
P. Rolek Cyrill, rolník w Dražowicích, 10 žl.
W. p. Roubal Wáclaw, kaplan w Lukawci w Č., 10 žl.
P. Rozpekowa Frant., hospodyně w Vatelowě, 10 žl.

- W. p. Rozllet Jan, kaplan w Wysoke
Mstě w C., 10 zl.
- W. p. Ruprecht Matěj, farář w Dessné,
10 zl.
- P. Růžičkova Josefa, komorná w Kro-
měříž, 10 zl.
- P. Ryba Jan, sakristan w Opawě, 10 zl.
- P. Ryšánek Florian, rolník w Rýžo-
wicích, 10 zl.
- P. Řešák Václav, sluha w Hradci
Králové, 10 zl.
- Pani Repecká Rozina w Žabovicích
Olom., 10 zl.
- W. p. Řeřicha Bartoloměj, farář w Chel-
čicích w C., 10 zl.
- P. Samek Ant., rolník w Snatkách,
- W. p. Samot Josef, kaplan w Blánsku,
10 zl.
- W. p. Seifert Frant., farář w Pířa-
nowě, 10 zl.
- P. Sekanina Josef a Ruprechtowa s
manž., 20 zl.
- P. Sekanina Ant. a Ruprechtowa s
manž., 10 zl.
- P. Sekanina Vincenc, domkař w Hart-
manicích Olom. za sebe a za rod 10 zl.
- P. Sekanina Ant., rolník a Ruprechtowa
za celý rod, 20 zl.
- Důst. p. Dr. Sellner Emanuel, konf.
rabba, farář w Kuřimě, 10 zl.
- W. p. Sieger Ant., farář w Zábřo-
vicích, 20 zl.
- P. Skocomský a Ruprechtowa za celou
rodinu, 20 zl.
- W. p. Skolan Ant., kaplan w Dobři-
šově w C., 10 zl.
- W. p. Skoták Ant., kaplan w Kun-
státu, 10 zl.
- P. Slawicek Wawřinec, wýměnkář w
Kuřimě s manž., 10 zl.
- W. p. Slawik Ant., kaplan w Lito-
myšli w C., 10 zl.
- P. Slawik Martin s manž. za rodinu
Lurečkovu w Křesově, 20 zl.
- P. Slezáček Josef, mýtný w Now.
Žámčích za celý rod, 10 zl.
- W. p. Slota Jiří, profesor w Banské
Bystrici w Uh., 10 zl.
- P. Smutný Karel, wýměnkář w Morav.
Prusích s manž., 10 zl.
- W. p. Smýkal Frant., kaplan w Švá-
benicích, 10 zl.
- P. Snáffel Josef, rolník w Žarossicích,
10 zl.
- P. Sobotta Josef, rolník w Bicenicích
s manž., 10 zl.
- P. Sochor Václav bilic na Suku s
manž., 10 zl.
- Emineuci Rejdústojněšši Pán,
kardinal, kníže arcibiskup
Sommerau-Bel za seminář Olp-
mouch. 20 zl.
- W. p. Soukop Jan, kaplan w Sloupě,
10 zl.
- P. Stára Frant., rolník w Bicenicích
s manž., 10 zl.
- Důst. p. Dr. Stárek Jan, čestný ka-
nonník, profesor w Hradci Králové,
10 zl.
- W. p. Steininger Josef, kaplan w Ra-
pajeblicích 10 zl.
- P. Stohandlowa Antonia w Now. We-
seli, 10 zl.
- P. Stohandlowa Bar. za sebe a za +
manž. Stohandlowy w Now. Weseli,
20 zl.
- P. Stohandlowa Barbora; za + Kaspára
Urbánka, 20 zl.
- Důst. p. Streer Josef, čestný děkan a
Plas w C., 10 zl.
- P. Streit Bartol. w Ruprechtowě za
celý rod, 20 zl.
- Důst. p. Stríž Václav, arcikněz a dě-
kan w Pířinách, 10 zl.
- W. p. Stuchlý Eduard, duchovní správce
w Hlubokých Massůvkách, 50 zl.
- P. Stuchlíkova Eleonora w Pířánow-
wicích za rod 20 zl.
- + Stýskal Florian a Bysterce, 10 zl.
- P. Suchá Terešia, wdowa w Bystřici,
10 zl.
- C. P. Suchánek Ant., bohosl. w Hradci
Králové, 10 zl.
- P. Suchánek Frant., wýměnkář w Leš-
třích, 10 zl.
- P. Suchánková Maria w Wamberku
w C., 10 zl.
- Důst. p. Suffický Jakob, konf. rabba,
profesor w Brně, 20 zl.
- Důst. p. Suffil Frant., konf. raba, sta-
rosta Dědictví, profesor w Brně, 50 zl.
- W. p. Synček Frant., kaplan w Ja-
roměřicích, 10 zl.
- W. p. Syrový Frant., farář w Krouně
w C., 10 zl.
- P. Syfel Jos., majitel domu w Brně, 10 zl.
- W. p. Swačina Josef, total. w Ko-
nessině, 10 zl.

- W. p. Swoboda Josef, buch. správce w Nijformicích, 10 zl.
 W. p. Swoboda Frant., kaplan w Now. Wefeli, 10 zl.
 P. Swoboda Fr., hoblář w Brně, 10 zl.
 W. p. Swoboda Josef, farář w Dno-
 wicích, 10 zl.
 P. Swoboda J., roln. w Babicích s manž.,
 10 zl.
 Důst. p. Swoboda Matěj, děkan w By-
 štici, 10 zl.
 P. Swoboda Pawel, hrobař w Sloupu
 s manž., 10 zl.
 Pani Swobodowa Kateřina, měřlanka
 w Jaroměřicích za syna 10 zl.
 P. Swožilowá Maria w Dubanech, 10 zl.
 P. Suchý Josef, podruh w Židenicích,
 10 zl.
 Excellenci Rejdu stojnější Pán
 hrabě de Schaaffgotsche, An-
 ton Arnhofft biskup Brněnský,
 20 zl.
 P. Saafowa Barbara, hospodyně w
 Přerově 10 zl.
 W. p. Sařánek Josef, kaplan w Now.
 Bystřowě w Č., 10 zl.
 P. Šáles Frant., podsebník w Brestě
 s manž., 10 zl.
 P. Samalík Frant., wyměňkař w Šo-
 řůwce s manž., 20 zl.
 P. Sawčík Josef, w Mollenburku s
 manž., 10 zl.
 P. Šibl Martin w Ruprechtowě za celý
 rob, 20 zl.
 Pani Šiblowa Petronilla z Ruprech-
 towa, 10 zl.
 † Šilbergrowa Jos. w Zwančicích, 10 zl.
 W. p. Šimbera Matouš, buch. správce
 w Strážowě, 10 zl.
 W. p. Šimbera Tomáš, buch. správce
 w Romíně, 20 zl.
 W. p. Šimeček Ant., kaplan w Klo-
 boucích 10 zl.
 P. Šimeček Fabian w Lukowě, 10 zl.
 W. p. Širák Ant., buch. správce w
 Wladislawě, 10 zl.
 W. p. Šarda Josef, buch. správce w
 Morawci, 10 zl.
 W. p. Škorpit Frant., buch. správce w
 Bohdallech, 20 zl.
 P. Škorpilowa Anna w Komoranech
 za t. manž., 10 zl.
 Štof. Ant. s manž. w Ochozi za celý
 rob, 20 zl.
 Welebůst. p. Šlošsar Wiktor, pre-
 lat Rašhradský za klášter, 100 zl.
 P. Šmarba Fr., w Wicenicích, 10 zl.
 P. Šmerda Martin ze Slawitowic s
 manž., 10 zl.
 P. Martin Šmid, rolník w Dřechowém
 s manž., 20 zl.
 P. Šmid Pawel, rolník w Nebowilbech
 s manž., 10 zl.
 W. p. Šmidel Karel, profesor w Ji-
 hlavě, 10 zl.
 W. p. Šmigmator Jan, kaplan w Ja-
 roměřicích, 10 zl.
 P. Šmuc Jan, rolník w Jezeřanech za
 celý rob pr. pol., 10 zl.
 Pani Šnalowá Nepomucena w Přerově,
 10 zl.
 P. Šnalowa Petronila w Zhořě Rab-
 kowě, 10 zl.
 P. Šnebar Josef, bebnář w Zwančicích,
 10 zl.
 W. p. Šoffr Frant., kaplan w Dassičích
 w Č., 10 zl.
 W. p. Špačel Abam, kaplan w Ba-
 telowě, 40 zl.
 P. Špankowa Anežka w Opatowicích
 za t. rovice, 10 zl.
 P. Šrůtek, protokol. nesbůst. bisk. konf. w
 Hradci Králowě, 10 zl.
 W. p. Šroc Alois, kaplan w Třebíči 10 zl.
 Důst. p. Šrůtka Mauric, provincial
 řádu kapucín., 10 zl.
 P. Štefan Jakob w Hruškách s manž.
 za celý rob 20 zl.
 P. Štecl Martin, wyměňkař w Stud-
 nici, 10 zl.
 P. Štěpánek Ant., domkař w Blázo-
 wicích, 10 zl.
 W. p. Štětina Štěpán, farář w Říža-
 nowicích, 10 zl.
 W. p. Štulc Wacław, profesor w Praze,
 prv. def. 10 zl.
 W. p. Šubert Ant., kaplan w Lulči, 10 zl.
 W. p. Šubert Jan, kaplan w Bystřici
 Olom., 10 zl.
 W. p. Šuderla Robert, wikář w Brně,
 10 zl.
 W. p. Šula Wincenc, administ. w Šib-
 bořicích, 10 zl.
 W. p. Šum Josef, kaplan w Opatě,
 10 zl.
 Eminenci p. kardinal kníže ar-
 cibiskup Pražský, Šwarcen-
 berg Bedřich, 100 zl.

- W. p. Šwarc Josef, kaplan w Sla-
 montně Olom., 10 zl.
 W. p. Šwejda Frant., duch. správce
 we Ždárně, 20 zl.
 W. p. Šwehlik Tomáš, kaplan w Krá-
 licích, 10 zl.
 P. Talský Frant., kupec w Sloupu 10 zl.
 W. p. Sokorobý P. Bedřich hrabě
 Sylva-Tarouca, kněz cirkem-
 ní w Brně, 1000 zl.
 P. Tauš Pawel w Dryšicích s manž.
 za + dceru, 10 zl.
 W. p. Dr. Terš Eduard, prof. a přášeš
 w seminári arcibisk. w Praze, 10 zl.
 W. p. Tesar Jan, farář w Dörfelu, 10 zl.
 W. p. Tesar Gotthard, kněz Františkan
 na Hradčině w Praze, 10 zl.
 P. Těbalec Frant., w Rozdrojovicích,
 s manž. za celý rod, 20 zl.
 W. p. Tichovský Jos., kapl. w Praze, 10 zl.
 P. Tichý Jos., pach. w Olbráns. mlýně
 s manž., 10 zl.
 Důst. p. Tinger Janác, kons. rabba, dě-
 kan a farář w Křténicích, 10 zl.
 P. Těbalec Frant., rolník w Rojetině, 10 zl.
 P. Tomášek Frant., wýměnkář w Houštku
 s + manž., 10 zl.
 P. Tomášek Frant., wýměnkář w Houštku
 za celý rod, 20 zl.
 P. Tomek Wáclaw Wladislaw, studující
 w Praze, 10 zl.
 W. p. Tonner Frant., farář w Subo-
 měticích w Č., 10 zl.
 P. Towárek Martin, rolník w Romině
 s manž., 10 zl.
 P. Trčka Štěpán, wýměnkář w Rebo-
 wibech s manž., 10 zl.
 P. Tuma Engelbert a společníci w Li-
 šfowě w Č., 20 zl.
 Důst. p. Tydl. Lubowit, děkan, kons. r.
 w Ujezdě, 20 zl.
 W. p. Uhlík Dominik, admin. w Řezno-
 wicích, 10 zl.
 P. Wacha Jan, kovář w Mor. Ky-
 nčicích s manž., 10 zl.
 W. p. Wacula Matěj, kaplan w Sebra-
 nčicích, 10 zl.
 P. Wagner Stanislav z Ruprechtowa
 za celý rod, 20 zl.
 P. Wagnerowa za sebe a za manž. w
 Ruprechtowě, 20 zl.
 W. p. Wagner K., kapl. w Křtinách, 10 zl.
 W. p. Walenta Jan, farář we Wel-
 šticích, 10 zl.
 P. Wálfowá Kateřina wdowa, za Jana
 Wálfa, roln. w Hostěhrádkách, 10 zl.
 W. p. Walouch Frant., kaplan w Ho-
 stimě, 10 zl.
 W. p. Waněk Wáclaw, kaplan w Žá-
 boři w Č., 10 zl.
 P. Walter Frant., rolník w Šossůwce
 s manž., 10 zl.
 P. Waňša Frant., familiant ze Žábo-
 břest, 10 zl.
 P. Waněk Wawřinec z Kyjowa za manž.,
 10 zl.
 P. Wastowa Josefa, hospodyně w Dra-
 žowicích za sebe a při., 20 zl.
 Páni Wawerkowa Františka, wdowa w
 Žábobřestích, 10 zl.
 P. Wedral Frant., učitel w Studenci s
 manž., 10 zl.
 W. p. Wáwra Frant., kaplan w Lu-
 žici w Č., 10 zl.
 W. p. Weber Frant., kaplan w Nilo-
 nicích 10 zl.
 W. p. Wejwoda Jakob, farář w Row-
 Weseli, 20 zl.
 W. p. Weiß Peregrin, kaplan w Lu-
 žanech, 10 zl.
 P. Weiß Jan, kovář we Wawřinci s
 manž., 10 zl.
 Důst. p. Weirer Ant., děkan a farář w
 Pohorelicích, 10 zl.
 W. p. Weselý Josef, kaplan w Zemnici,
 10 zl.
 P. Weselý Frant., mistr na Dworku s
 manž., 10 zl.
 P. Weselý Jan, mlynář w Protivanowě
 Olom., 10 zl.
 Panna Wetchá Rosalia, služka za sebe
 a za + rovice, 20 zl.
 P. Wemodowa Maria w Rychtářowě
 za sebe a za + man., 10 zl.
 W. p. Wibemann Josef, kaplan w Kalně
 w Č., 10 zl.
 W. p. Wieland Jan, lokal. w Nikol-
 čicích, 10 zl.
 W. p. Wiktorin Ant., kaplan w Stra-
 šlicích w Č., 10 zl.
 W. p. Wiffin Frant., kaplan w Berouně
 w Č., 10 zl.
 P. Witek Josef z Welice s manž. za
 celý rod, 20 zl.
 W. p. Witek Frant., kaplan w Chrá-
 šlanech w Č.,
 W. p. Wlček Frant., duch. správce w
 Šlufflicích w Č., 10 zl.

- P. Wicek Dominik, mlynář w Jato-
měřicích, 10 zl.
- P. Wíčková Maria w Ruprechtově za
celý rod, 20 zl.
- Pani Wlachowa Anna, mlynářka w
Miloticích, 10 zl.
- W. p. Wlasák Josef, kaplan w Rožmi-
tále w C., 10 zl.
- P. Wogl Jan, studující w Obecnici
w C., 10 zl.
- W. p. Wojta Frant., farář w Proti-
wině w C., 10 zl.
- W. p. Wolf Alois, farář we Sloupu,
40 zl.
- P. Wolf Jan we Sloupu za sebe a +
manž., 10 zl.
- W. p. Worác Josef, kaplan w Jedowni-
cích, 40 zl.
- W. p. Wondrák Bart., farář w Tuřa-
nech, 10 zl.
- P. Wostřejš Josef, podučitel w Imra-
mowě, 10 zl.
- Roblna Wotawowa w Střebenicích za
+ roblče, 20 zl.
- P. Wotawa Josef, učitel w Now. We-
seli, 10 zl.
- Pani Wřawowa Josefa, wdowa w Brně
za + Josefa Wřawu a celý rod, 20 zl.
- Důst. p. Wrba Jiří, bčkan w Klobou-
řech, 10 zl.
- P. Wřána Klement, rolník w Řečto-
vicích, 10 zl.
- W. p. Wřána Šimon, farář w Miro-
vicích w C., 10 zl.
- W. p. Wřzal Jan, kaplan w Brtnici,
10 zl.
- W. p. Wurm Ignác, kaplan w Děbicích,
20 zl.
- P. Wánřowa Frant. w Gluchowě 10 zl.
- P. Wycarowa Maria w Petkovicích, 10 zl.
- W. p. Wychobil Josef, kaplan w Mi-
loticích, 10 zl.
- W. p. Wychobil Arnost, kaplan w Pře-
rowě, 10 zl.
- W. p. Wyrůbek Cyrill, kaplan w Slaw-
towě, 10 zl.
- P. Martin Wytásek, mlynář w Uhřicích
za celý rod, 10 zl.
- W. p. Wytásek Erasmus, Frantisskan
w Zásniku w C., 10 zl.
- P. Wyščoil Frant., buch. správce w
Dunajovicích, 10 zl.
- P. Wytopil Ondřej, mistr tesařský we
Wicemělcích s manž., 10 zl.
- P. Zabloudilowa Anna z Děbic, 10 zl.
Panna Zamajalowa Barbara z Witonic
Olom., 10 zl.
- P. Zapletal Vincenc, famil. w Stern-
hofu, 10 zl.
- P. Zapletal Jan, rolník w Krásensku
s manž., 10 zl.
- P. Záštera Vincenc, kupec w Imra-
mowě, 10 zl.
- P. Zdařilowa Frant., z Popowic, 10 zl.
- P. Zednicek Frant., wýměnkář we Wi-
cenicích s manž., 20 zl.
- P. Zelníček Bedřich, prachář we Wla-
dislawě, 10 zl.
- W. p. Zelinka Karel, kaplan w Písní, 10 zl.
- C. p. Zelinka Hubert, bohosl. w Brně,
10 zl.
- W. p. Zeman M., kaplan w Jezowě
Olom., 10 zl.
- P. Zeman Jakob, krejčí w Sw. Janu
w C., 10 zl.
- P. Zlamalowa Josefa z Woloplag, 10 zl.
- P. Zlamalowa Wiktoria z Dluhonic za
+ roblče, 10 zl.
- P. Zouhar Frant., podučitel ze Studnic,
10 zl.
- P. Zouhar Frant., wýměnkář w Šo-
šůwce za sebe a + manž., 10 zl.
- P. Zouhar Matouš, rolník w Šošůwce
s manž., 10 zl.
- P. Zutr Tomáš, mlynář w Lejštkách 10 zl.
- P. Zutrowá Josefa, mlynářka 10 zl.
- W. p. Záček Frant., kaplan w Bučo-
vicích, 10 zl.
- W. p. Zdářský Wáclaw, kaplan w Nowé
Wsi, 40 zl.
- W. p. Žiwotřky Ant., kaplan w Vy-
střici, 10 zl.

S t a n o v y

jednoty svatého Cyrilla a Methodia

k založení a zachování

semináře pro pacholity

v diecesi Brněnské.

---

1. Jednota svatého Cyrilla a Methodia v diecesi Brněnské zřízená, a od Jeho Svatosti papeže Pia IX. schválená, má účel, umožniti založení a zachování ústavu, v kterém by se chlapci, jenž chuť a náklonnost k duchovnímu stavu a při tom dobré chování a dostatečné schopnosti ukazují, pro toto vznesené povolání vzdělávali a v předmětech gymnasiálních studií vyučovali. Založení a zachování semináře pro chlapce jest tedy účel dotčené jednoty.

2. K dosažení tohoto účelu má sloužiti modlitba a almužna.

3. Modlitba údu jednoty jest denně 1 Otčenáš a Zdravas Maria s připojeným krátkým rozjíváním: „Svatý Cyrille a Methodie proste za nás, aby Pán žni poslal dělníky na zeň svou!“

4. Almuzna jest týhodně 1 krejcar stříbra, větších příspěvků ovšem nevyklučující.

5. Vždy 10 účastníků spojí se, aby sběratelovi své týdenní almužny dávali. Každý pak sběratel pečuje o to, aby počet malého zástupu, z 10 účastníků pozůstávajícího, při odchodu jednoho nebo druhého buď strze smrt nebo vystoupením, které každému spoluúdu jest volné, doplnoval a sebranou almužnu měsíčně panu faráři své farnosti — po zaplání peněz a jména svého do výplatného archu — odváděl.

6. Každý farář tímto způsobem sebrané almužny svému panu dělanu, ten pak biskupskému ordinariatu vždy po čtvrt létě odvádí.

7. Ku konci roku účty o přijatých penězích a jejich vynaložení účastníkům tohoto nábožného díla se sdělí.

8. Plnomocných odpustků údové jednoty získají v roce o třech slavnostech; totiž na slavnost sv. Cyrilla a Methodia (9. března), na slavnost sv. Mořicia z Gonzagy (21. června) a na slavnost sv. Karla Boromejského (4. listopadu), když přijavše svátost pokání a nejsvětější svátost oltářní v svatvečer před jmenovanými slavnostmi, aneb o slavnosti samé (den do slunce západu počítajíce) některý kostel nábožně navštíví, a v něm o pokoj a sjednocenost křesťanských knížat, o pomínutí bludů a roztržek a o povýšení svaté matky Církve k Bohu nábožně se pomodlí.

Wšedko k většší cti a chwále Boží!

Stálý církevní kalendář,

obsahující na každý den v roce krátký životopis některého Svätého,
nebo některé Světice Boží.

Nechat Lobe na každý den v roce
Příklad krásných činů v myslí tane;
Tak se z Tebe cnotný křesťan stane,
Tak si získáš nebeského Otce;
Zachováš-li svědomí své čisté:
Mol Ti ujde v blaženosti jisté.

K e d e n.

1. **N**ový rok; slavnost Obřezání Páně. První den v roce, a osmý po Narození Páně, kteréhož dle starého zákona novo-rozený Wykupitel světa obřezán a Jezis nazván byl, má každého křesťana ku wděčnosti a k vážným myšlénkám wzbuzowati.

2. **S**w. Makarius. Narodil se w zemi Egyptské, w městě Alexandrii, živil se obchodem cukrářským, ale brzy odebral se na poušť, kdežto po 60 roků tuhým postem a modlitbami Bohu sloužil; mezi tím povolal a na kněžství jej wysvětil patriarcha Alexandrinský. Jako kněz horlivě kázal proti Ariánům, proče jej r. 373. Arianský císař Valens ze země wypověděl. U vyhnanství svým obrátil mnoho bloudů na wíru Christowu, a pak se opět odebral na poušť, kdežto w 99. roce svého věku okolo r. 394. swatý život svůj dokonal.

3. **S**w. Genovefa. W zemi Francouzské blíž Paříže z rodičůw

chudých ale nábožných narozena, w znamenala se již co šestileté dítě velikou pobožností; w dospělejším věku svým ozdobena jsou nejkrásnějšími cnotami, zemřela co swatá panna roku 512.

4. **S**w. Titus. Wěrný učeník a společník swatého Pawla, byl rodem pohan, a pak od sw. Pawla na wíru obrácen. Ustanowen za biskupa w Kretě horlivě rozširoval wíru Christowu, a umřel w 94. roce svého stáří r. 70.

5. **S**w. Telesfor. Sw. Telesforus stal se po sw. Sixtu roku 127. papežem. Za mnohé a veliké práce své w Církwi Christowě dostal korunu mučnickou roku 139. (Sw. Simona Stylita, poust. † 459.)

6. **S**w. tři králowé. Toho dne slawí Cirkew trojí Zjevení Páně: 1. zjevení hvězdou mudrcům, 2. zjevení křtem w řece Jordáně, a 3. zjevení proměnou wody we wíno w Káni Galilejské.

nějme se Spasiteli svému, a důvěrujme se v Něho!"

7. Sv. Valentin rozšiřoval okolo roku 440 sv. ewangelium co biskup Pasovský, a po mnohých trpkostech a protivenstvích zesnul r. 470. v Pánu. (Sv. Lucian kněz, † mučnickou smrtí 312.

8. Sv. Sewerin, apostoł Norický, (Norikum bývaly krajiny, které nyní pod jménem Rakouska, Štýrka a Krainska známy jsou) byl horlivým hlasatelem učení Christova a napominatelem k pokání; důstojenství biskupské nikdy nechtěl přijmouti, zemřel v klášteře Sieweriny r. 482.

9. Sv. Julian žil v Antiochii se svou manželkou Basilisou ve svatě zdrželivosti. Basilisa zemřela v pokoji; Julian usťat s mnohými knězi a služebníky Cirkve umučen jest byl za císaře Diokleciana. (Sv. Marcellin, patron v Anfoně; sv. Petr, biskup Sebastenský † 387).

10. Sv. Pawel, první poustevník, pocházel od rodičů křesťanských a bohatých. V pronásledování křesťanů za císaře Deciana utekl na poušť. Několik přisně se postil, přece byl 113 let živ, z nichžto 97 ztrávil na poušti v Egyptě, kdežto svatě umřel r. 341.

11. Sv. Hyginus pocházel z Athen, a stal se po sv. Telesforu papežem. Horlivě bojoval slovem Božím proti bludům vzniklým. Umučen byl r. 142. (Sv. Theodosius, opat † 529).

12. Sv. Arkadius činil mnoho dobrých skutků z bohatství svého; přáchnul sice v pronásledování, ale brzy opět dobrovolně se postavil před soudce pohanské, aby

přítelů svého osvobodil. Obětował bohatství i život za svou svatou víru v Christa r. 260. (Sv. Arnost).

13. Sv. Veronika, narodila se z chudých rodičů ve vsi nedaleko Milanu v Itálii, vyznačovala se svědomitým plněním svých povinností, a skončila život svůj v Milánském klášteře sv. Marty r. 1497.

14. Sv. Hilarius, učitel cirkveni a biskup v Poitiers ve Francouzsku. „Byl podporou Cirkve v dobách nejbouřlivějších,“ pravi o něm sv. Jeronym; a sv. Augustin jej nazývá „nepřemožitelným ochráncem víry.“ Maje velikých zásluh, zemřel r. 367. (Sv. Felix, kněz, † 265).

15. Sv. Maurus, rodem Říman, a učení sv. Benedikta. Vyznamenal se ozvláštním poslušností. Poslán jest byl do Francouz, aby tam rád svého sv. učitele rozšiřoval, a star se opatem umřel v 72. roce svého věku léta Páně 584. (Sv. Marcellus Egyptský, poustevník † 390).

16. Sv. Marcellus, Říman, stal se roku 308. papežem. Pro svou horlivost vypovězen jest byl Marenciem do Stelie, a pod tímž císařem umučen byl r. 310. (Sv. Honoratus, biskup, † 340).

17. Sv. Antonín, narodil se v Romě v Horním Egyptě; a ve svém 20. roce usťel na poušť. Za ním přicházelo mnoho učeníků, kterým věčnost na duši kládl. Po mnohých bojích proti nepřátelům spášení zesnul v Pánu r. 356.

18. Sidlení sv. Petra v Římě. Cirkve slavi dnes památku onoho dne, kdy knize apo=

stolům, sw. Petr, sídlo své a sídlo celého křesťanstva roku 42. w Římě založil. — Sw. Priska, z panského rodu pocházející třináctiletá panna za císaře Klaudia ani sliby, ani vyhružkami, ani mukami nedala se od Christa odvrátiti, a když jí ani oheň, ani rozdtážděný lew neustobil, byla štata r. 270.

19. Sw. Kanutus, král Dánský statečně šířil wíru křesťanstvou, zakládal dobročinné ústavy, a wyznačoval se spravedlností. Ale vlády chťivý bratr jeho připravil mu smrt mučeničkou r. 1086. — Sw. Marius a Marta, manželé s dvěma syny z Perzie putovali do Říma ke hrobům sw. Petra a Pawla za císaře Decia; wšickni pak tam podstoupili smrt mučeničkou.

20. Sw. Fabian a Sebastian. Sw. Fabian zvolen jest byl roku 236. za papeže, a umřel za císaře Decia r. 250. smrti mučeničkou. — Sw. Sebastian žil za císaře Diokleciana, a byl wěrný woják i křesťan. Jakož mučeničky k trpělivosti napomínal, tak i sám rekowsky snášel muky, a byl šípky zastřelen r. 288.

21. Sw. Anežka, dcera urozených rodičů w Římě, oddala se hned w nejoutlejšším věku Bohu, a nedala se w tom ani pochlebováním, ani vyhružkami mysliti. Zmizile podstoupila mučeničkou smrti co třináctiletá panna, r. 304.

22. Sw. Wincenc, jáhen biskupa Valeria w Saragosse w Španielsku, byl pro swou wíru několikráte ufruitně mučen, až pak w tom skončil, r. 304.

23. Zasnoubení blah. P. Marie. Sw. Josef byl od Boha

k tomu wywolen, aby jsa ženichem Panny Marie, stal se pěstounem Ježíše Christa, kteréhož Maria močí Duchu Swatého počala. S nejhlubší pokorou klánme se wšseinocnosti a milosrdnosti Boží! (Sw. Rajmund Penafortský, narodil se w Katalonii na hrabě Penafortu r. 1175. Byl dobrého srdce, pilný a velmi učený, když wyšel z wysokých škol Barcelonských. We swém 30. roce šel do škol Bolonských, kde se stal doktorem práwa a práwa; chudě zastával před práwem zdarma, později stal se kanovníkem a zástupcem biskupa Barcelonského, a wyznamenával se činnou lástkou ke křesťanům i ostatním wěřícím. R. 1222. wstoupil do nově založeného, kazatelského řádu Dominikánského. R. 1230. powolal jej papež Řehoř XI. do Říma, kde se stal přísežním při soudech, a zpowědnilkem papežovým. Onemocněw wrátil se do Barcelony, kde ho r. 1238. za generála řádu Dominikánského zvolili; r. 1240. ukáden opět složil, a do r. 1256. 10,000 Saracenů na wíru obrátil. R. 1275. odebral se pak do swěta lepšého.

24. Sw. Timotheus, učeník a miláček sw. Pawla, kterýž jej pro velikou pobožnost za swého pomocníka we prácích apostolských přijal, a biskupem w Efesu učinil, kdežto pro swou horlivost proti modlářství kámenován byl r. 97.

25. Obrácení sw. Pawla. Pawel, před tím Sawel zwaný, pronásledowal křesťany, až byl hlasem a bleskem nebeským r. 34. omráčen a horlivým apostolem učiněn.

26. Sw. Polykarp, biskup we Smyrně, když měl jmeno Ježíše zapřít, pravil: „Kterak bych

to mohl učinit? po celých 86 roků, co mu sloužim, přijímal jsem samé milosti a dobrodini od něho!" — Po tom výroku byl upálen r. 166.

27. Sv. Jan Zlatoustý, narodil se v Antiochii, stal se biskupem v Cařihradě, a nazván jest byl pro svou výmluvnost Zlatoustým. Pro svou horlivost proti hříšům byl dvakráte vypovězen z města, a konečně umřel v Řomanu r. 398.

28. Sv. Cyrill, patriarcha v Alexandrii, byl jeden z největších učitelů Církve východní, a výborný hájitel její. Po svatém zizobytí svatě umřel r. 444. —

Sv. Karel Veliký, narodil se r. 742., byl 46 let králem francským, a mocným ochráncem Církve. Umřel na hlavničku r. 814.

29. Sv. Grantiffet Salský, narodil se v Saroyi, krás-

ně kázal, a stal se biskupem v Genfu. V úřadu svém spojoval horlivost s mírností; zemřel v Lyonu r. 1622.

30. Sv. Martina, panna, za císaře Alexandra po mnohých mukách mečem usmrcena byla. Sv. Jan Almužník, patriarcha Alexandriinský, vyznamenal se velikou štědrostí k chudým, narodil se v městě Amaté na ostrově Cypru. R. 619. vydal se na cestu k císaři s vládatem Alexandriinským, a roz nemohl se; proto se vrátil na ostrov Cyprus, a tam v rodném městě svém umřel.

31. Sv. Peter Molaskus, pocházel z vysokého rodu. Dobebral se z Francouz do Španěl, kdežto z lásky k trpícím bližním do řádu pro vysvobození křesťanů u newěřících vstoupil; umřel svatě r. 1256.

U u o r.

1. Sv. Ignac, biskup v Antiochii, nosil jméno Ježíš v srdci i v ústech. Takto psal sv. Polycarpovi: „Stůj pevně, jako kováadlo, na které se tluče; tlučenu býti, a přece zvítěziti — to sluší velikému bojovníku.“ Tak i on sám hrdinšty umřel, byv svům předhozem a od nich roztrhán r. 165.

2. Promnice čili Děistování P. Marie. Maria přináší Ježíška do chrámu, a odezdána jsouc do vůle Boží slyší z úst starého Simeona trubné proroctví: „Jdušsi Tvou pronikne meč!“ — Sv. Kornelius byl setníkem u Vlastého pluku v Cařarei v Palestíně za panování císaře Liberia. Sv. Lukáš o něm píše: (Skutk. Apost. 10. 2.) „Byl nábožný a

bohabojný je všim domem svým, čině mnohé almužny lidu, a modle se Bohu vždycky.“ Byl od sv. Petra pokřtěn, a stal se horlivým bojovníkem Christovým.

3. Sv. Blažej byl pro své veliké cnosti za biskupa v Sebastie zvolen, nedal se za císaře Diocleciana ani sliby ani mukami ve víře své zviklati, a proto stat byl r. 316.

4. Sv. Veronika bydlela v Jerusalemě a byla věrná lučnice Christova. Když Pán Ježíš na horu Kalvarii veden byl, strhla roucho s hlavy své, a podala Spasiteli svému, aby si tvář zkrvácenou utřiti mohl. Na roucho tom se vytisfl obličej Páně. V. Měmě před smrtí svou obkázala svatý

obraz ten sv. Klementovi papežovi. — Sv. Durděj pocházel ze staré florentinské rodiny Korsini, vedl přísný kající život w řádu Karmelitánském i co biskup ve Fiesoli; zemřel r. 1375.

5. Sv. Hátá (Agatha) panna w Sicilii, pro svou čistotu panenstvou a statné wyznání wíry křesťanské jakož i pro veliké mučy slavná, umučena jest byla r. 251.

6. Sv. Dorota žila w třetím století; i w nejtvrdším nebezpečení w pomzbužowala mučeničy k wytrwalosti, a sama stálost svou zpečetila krmí za císaře Diokleciana.

7. Sv. Romuald narodil se w Rawenně z rodiny wzácné, činil tuhé pokání, a wyznamenal se velikou trpělivostí w protivěnstwích od samých přátel a učeníků jemu činěných. On byl zakladatelem řádu Kamalbulensíw, zemřel r. 1026.

Sv. Richard, král Italský.

8. Sv. Jan z Matky, narodil se blíž Nice w Browence, ukazowal hned w mládosti lásku k chudým a nemocným. Stal se knězem a založil řád Trinitářůw, jenž měl za hlavní úlohu, wyswobozowati zajaté z otroctwí newěřících. Umřel r. 1213.

9. Sv. Apollonia, pan-
na w Alexandrii; utíli ji, aby se modlám klaněla; ona však, ač ji wšedky zuby wyloukli, zůstala Christu wěrná, až ji spálili r. 249.

10. Sv. Scholastika, dcera wzácných rodičů w Nursii, w Italii; nábožně wychowána bywši stala se, jako její bratr, sv. Benedikt, představenou pobožných panen, a umřela co příklad nezvratné důvěry w Boha r. 543. — Blah.

Wilem narodil se w Brabantu r. 1174. Jako pekař byl zprwu lehkomyšlný; pak se dal na pokání we wšě Morlantwez, a stal se poustevníkem, nebbaje na posměchy lidské; z toho, co sobě utrhl a od jiných dostal, wystawěl ložel a později i klášter pro jeptišky Cisterciacké. Pro svou zběhlost w písmech Božích na kněžstwi posvěcen, dočkal se wěku 66 let.

11. Sv. Eufrosina narodila se z bohatých rodičů w Alexandrii w Egyptě, šla do kláštera, aby úkladům světským wyhnula a cnotem wěnowati se mohla, a žila tam, až do své šťastné smrti. — Sv. Saturnin a Dativ mučeničy † 316.

12. Sv. Eulalie, narodila se w Barceloně, stala se velmi nábožnou pannou. Sama šla k pohanskému pronásledowníku Dacianowi, od císaře Maximiana do Španěl wyslanému, a wyznala wíru w Christa. Byla mrštěna, na štrípec natažena, železnými hřebeny třena, pochodněmi pálena, až wypustila ducha r. 301.

13. Sv. Martinian narozen w Cesarei w Palestíně. We swém 18. roce stal se poustevníkem. Ku konci života přišel do Athen, kdežto na začátku pátého století umřel. — Sv. Kateřina Ricci w Italii † 1590. — Sv. Řehož 11. papež † 731.

14. Sv. Walentin, biskup w Interammě w Italii, horlivostí svou mnoho duší získal Christu Jezíši, proto byl od wladáře do wězení dán a tam šat r. 340.

15. Sv. Faustina a Jowita, dva bratři z rodu wzácného, byli pro wíru umučeni r. 134.

Sw. Efrém Syra, narozen w městě Nisibis w Mesopotamii; w mládí byl rozpustilý. Později newinně přišel do vězení, ale poznal w tom trest za své dřívější hříchy. Měl býti mučen, ale mezi tím se ukázala newinnost jeho. Nyní se stal poustevníkem, a dal se na pouť. Zemřel r. 378.

16. Sw. Juliana, panua z Nikomedie nebala se ani krutým náklápaním otcovým, ani pochlebováním vládaře k modloslužebnosti donutiti; proto byla umučena r. 304.

17. Sw. Julian a 1000 jiných křesťanů w Egyptě. — Sw. Silwin, apostoł Belgický, měl rozšířování wíry Christowy za ilohu života svého. Zemřel r. 718.

18. Sw. Florian kněz a pokladník při chrámě Carhradském, a později arcibiskup; byl nelibšy pronásledován od komorníka císaře Theodosia; odsoudil bludaře Eutyches'a, a sesadil ho we sněmě r. 448., což se na sněmu Chalcedonském slawně opakovalo. Umřel u vyhnanství r. 449. Komorník Chrysfasius, půwod toho, byl na smrt odsouzen. — Sw. Simeon žil za času Christových, a byl po sw. Jakobu w Jerusalemě. Je byl z rodu Dawidowa, odsoudili tohoto 120 let starého smeta pro wíru na smrt kříže, kterou on zmužile postoupil.

19. Sw. Manjwet, Říman, stal se pro své cnosti biskupem w Miláně, kdež po 9 letech zemřel w 7. století. — Sw. Konrád, rodem z Piačenci, žil cnostně, nábožně, a proto také šťastně w manželství svém. Později oba manželé se rozestli, a wstoupili do klášterů; zemřel r. 1354.

20. Sw. Eucherius, ze samoty wymeden stal se biskupem w Orleans'u, a byl útočiště chudých a zarmoucených. Pro hájení práv církevních byl wypovězen, a po šesti letech w trpělivosti umřel r. 738. — Sw. Ermenilda. — Sw. Eleutherius, biskup w Turnay w Gallii. Stavně bojoval proti bludům Arianským slovem i písmem; ob Ariánů byl přepaden a ubit, tak že po pěti nedělích zemřel r. 532.

21. Sw. Eleonora, králowna Anglická, wstoupila po smrti svého manžela, krále Jindřicha III. r. 1273. do kláštera w Ambresbury; tam žila 19 let až do své blažené smrti, r. 1292.

22. Sw. Margarita z Kortony, žila w mládosti lehkomyslně, užewšši pak mrtwolu miláčka svého, an již hnije, bala se we svém 21. roce na tuhé pokání, které 43 let až do smrti své činila r. 1297. — Stolování sw. Petra w Antiochii. Do tohoto w Asii hlavního města zawitalo welmi časně sw. ewangelium. Sw. Petr tam zarazil biskupský stolec čili sídlo, a po sedm let zprawoval církev Antiochenskou, dřím nežli se do Říma odebral. Památka založení biskupství tohoto slawí se pod jmeuem „Stolování čili sídlení sw. Petra w Antiochii.“

23. Sw. Serenus, rodem Řet, opustil své statky, přátely a wlast, aby o samotě Bohu sloužil w zahradě, kterou obdělával, a z ní se živil. Manželkou wojina císaře Maximiana křiwě obžalován, byl mučen, w obžalobě sice za newinného uznán, ale za wíru svou stat r. 307. — Sw. Peter Da-

mi a n s k ý, kardinál, narozen w Ra-
wenně r. 988. Po svých studiích
žil w samotě, modlil a postil se;
r. 1041. stal se opatem; papež
Štěpán IX. zvolil jej za kardi-
nalského biskupa w Ostii. Po několika
rocích velmi činných nawrátil se
opět do své samoty; wyznačil se co
spisowatel církevní. R. 1063. po-
stal jej papež co legata do Fran-
couz. Nawrátiv se do Říma zem-
řel ve svém 83. roce léta Páně
1072.

24. Sw. Matěj, apóstol
Páně, muž moudrý a swatý, jenž
zvolen byl místo Jidáše Iskariot-
ského do počtu 12 apóstolů. Ká-
zal horlivě především w Judsku, pak
i pohaniím, slovo Boží, a pod cí-
sařem Nerouem r. 62. potvrdil
učení své mučnickou smrtí.

25. Sw. Walburga, de-
ra anglosaského krále Richarda, byla
pro své neobyčejné cnosti od sv.
Bonifacia do Němec povolána,
kdežto w Heidenheimu co abytysse
kláštera paucenského řídila, a swatě um-
řela r. 779.

26. Sw. Alexander, pa-
triarcha Alexandrijský; vlastnosti
jeho byly: apóstolská moudrost, hor-
livost a láska k Bohu i k bližnímu,
středota k chudým, mírnost a wli-
dnost ke wšem. Zemřel r. 326. —

Sw. Baldomerus, narodil se ve
Forezu, a učil se zámečnictví w
Lyonu, byl vezdy čistých mravů,
w prázdnych chvílích čítával písně
písma swatá, z wýdětku svého po-
poroval chudé. Vincenc, opat u
sv. Justa a později biskup Lyonský
spatřil ho w kostele, an se wroucně
modlil, a když s nim potom mluvil,
poznal jeho moudrost a dokonalost,
wzal jej s sebou, o wysvětil ho za
podjáhená. Při jeho pohřbu r.
660. stalo se mnoho zázraků.

27. Sw. Leander, pochá-
zel z rodiny wysoké, a šel do klá-
štera. Brzy wšak byl powolán za
arcibiskupa Sewillského, a pak ust-
lowně pracoval o wykořenění blu-
dů Arianských. Španělowé jej chtějí
za patrona svého. Umřel r. 601.

28. Sw. Oswald, arcibi-
skup w Cantelbergu pečoval w
knežstwu svém o cnosti a o učení
wědecké. Jednoho dne po mši swa-
té, umýwaje dle obyčeje svého chu-
dým nohy, wypustil ducha svého
r. 992. — Sw. Jofas, zahrad-
ník, žil w Sinope w Pontu, byl
velmi dobročinný k chudým; katy
pro něho wyslané w čas pronásle-
dování lastawě hostil, jenž ho dle
rozlazu druhého dne stali. — Sw.
Roman, klášterník † r. 460.

B ř e z e n.

1. Sw. Albin žil již w nej-
outlejšším věku velikou horlivostí
se službám Božím, poznáwaje mar-
nost wšech swětiských radosti; wstou-
pil do kláštera, kde se r. 504 stal
opatem, po 25 letech pak powýššen
byl za biskupa w Andegawi. Zi-
staw přemnoho duší, ve svém 80.
roce swatě usnul w Pánu r. 549.

(Sw. Eudocie mučnice †
306.)

2 Sw. Simplicius, Ita-
lian, rozený w Livoli, stal se po
sw. Hilariu r. 468. papežem. Na-
řídil, aby z obětí wěřících také ci-
zincům a chudým se dávalo; zem-
řel r. 483. (Blah. Karel, hra-
bě Flanderský † 1124.)

3. Sw. Kunhuta (Kunegunde) manželka sw. Zindřicha, wévody Baworského a napotomního císaře, byla w Paderbornu korunována. Rádhera královská byla menší jako lesť jejich cnosti. Patrná pomoc Boží podporovala její důvěru, a osvědčila její newinnost. Zemřela r. 1033.

4. Sw. Kazimir, králewic polský, ozdobený hned w mládeí krásnými cnostmi; k chudým byl štědrý, tak že jej otcem chudých nazýwali. Co milovník čistých mravů umřel 4. března 1483. — Přenešeni sw. Wáclawa. Roku 936. padl sw. Wáclaw rukou bratra svého Boleslawu, a pochován byl w Boleslawi. Po třech letech bylo tělo jeho do Prahy přeneseno, kterážto památka w Církwi sw. dnes se světi.

5. Sw. Hadrian byl za císaře Diokleciána nejprw lwím whozen, a jelikož mu tuto newstobíli, stat. — Sw. Perpetua a Felicitu, mladá ženy, za císaře Septimia Sewera r. 203 umučeny.

6. Sw. Beřkř, opat kláštera Cířřawského we Würtemberku, byl pln lásky k Bohu, a ke swým bratřím prámonstratům, a k chudým. Protiwensťwi, které newinně pro utrhačné lidi snášeti musil, připrawily mu wěnac radosti nebeských r. 1068. — Sw. Koletta, zakladatelka chudých Klarisek † 1147.

7. Sw. Tomáš Akwinský, učitelem anjelským nazwaný pro své meliké práce we wědách náboženských. Prospěl welice Církwi swatě swým učením a životem † 1274.

8. Sw. Jan Boží w chudobě se narodil a chudým sloužil; jin k wůli šel ohněm, aby je z welkého požáru kláštera svého wyswo-

bodil. Byl zakladatelem milosrdných bratří. Zemřel r. 1550.

9. Sw. Cyrill a Method, bratři narození w Soluně w Macedonii. Sw. Cyrill hlásal učení Christowo u Chazarů na Cernomoři, sw. Method w Bulharstu. Sw. Cyrill wynalezl písmenu pro Slowany, a oba wyžádáni byli od Rostislawa, wyborného knížete Morawského, aby našim předkům wiru samospasnou kázali. Přišli k nám r. 862. Po čtyrech letech powoláni byli do Řima k swatému Dcei, aby se ospravedlnili z křiwé obžaloby, což se slawným stalo spůsobem. Sw. Cyrill w Řimě oštal a umřel r. 869. — Sw. Method sám nawrátil se jako biskup ob papeže potvrzený do Morawy, a tu za krále Swatopluka pracowal na winici Páně až do své smrti r. 885. we Belehradě. Oba swatí bratři jsou newětší dobrodinowé, apostołowé a patronowé naši vlasti Morawské. — Sw. Františka Řimská, žila swatě w starou panenstvem, manželstvem i wdowstvem w Řimě, a umřela r. 1440.

10. Památka 40 swatých mučeničů Sebasteňských, jenž nechtíce modlám se klaněti a obětowati, nazi postaweni byli na led w hrozné zimě, a pak upáleni r. 320.

11. Sw. Anjela z lásky k Bohu rozdala wšsechen statek swůj. Narobila se we Foligni, byla wdaná, a když jí manžel i děti pomřeli, wstoupila do třetihorádu sw. Františka. Pšala krásnou knížku o tom, jak Boha w jobě nalezti můžeme. Zemřela r. 1309. — Sw. Konstantin, král Britanský; po smrti manželky své složil

forumu, a hlásal ve Skotsku sv. ewangelium; wystawěl klášter, a byl r. 578. od pohanů umučen.

12. Sw. Mehoř Beliký, Říman, co papež wyznamenal se swými cnostmi, mírností a rázností w řízení Cirkwe, proto se jmenuje „Beliký.“ Byl slavný učitel cirkewní, umřel r. 604.

13. Sw. Rozina (Eufra-
sia) příbuzná císaře Theodostia, roz-
dala bohatství své chudým, a šla
do kláštera, kde swatě umřela r. 410.

14. Sw. Mathilda, man-
želka Zindřicha, wévody Saského,
napotomního císaře; byla matkou
chudých a tepicích. W štěstí i w
neštěstí byla stejně nábožná; zem-
řela r. 988.

15. Sw. Longin, jetník u
vojíška Římského, probodnul Christu
Pánu na kříži bok, aby se poznalo,
že jest mrtev; stal se křesťanem a
mučeníkem. — Sw. Zachariáš, pa-
pež † r. 752.

16. Sw. Julian byl pro
wiru po mnohých mukách s hady
do jednoho pytle zavázán a w moři
utopen. — Sw. Heribert na-
rozen w Wormsu, stal se arcib-
biskupem w Kolíně, a wěnowal při-
jmy své chudým a kostelům. Zem-
řel r. 1021.

17. Sw. Gertruda, z wy-
sokého rodu w Brabantu, obrátila
srdce své od radosti světských ke
cnosti, stala se w klášteře Nivel-
le abatysi, a umřela blaženě r. 659.
Sw. Patricius narodil se w
Skotsku. W 16. roce přišel do
Irsta, probán byw od divochů za
otroka, kde 6 roků zůstal; pak přijel
opět po moři do vlasti své, a byl
za kněze a za biskupa wyňwěcen, a
tak šel opět do Irsta, aby tam hlá-

jal učení Christowo, založil 3 klá-
stery, a umřel r. 460.

18. Sw. Eduard II. král
anglický, byl na rozkaz své mace-
chy Elfridy zavražděn r. 978. —
Sw. Cyrill, biskup a patriarch
Jeruzalemský, pravý sloup Cirkwe
swaté, umřel r. 385.

19. Sw. Josef, z rodu
Dawidowa, ženich Panny Marie, a
pěstoun Pána Ježíše Christa.

20. Sw. Joachim, otec bla-
hoslawené Panny Marie, jemuž
swatí otcové, Epifan a Damascen,
welikou chválu wzdávají.

21. Sw. Benedikt, w Mur-
šii w Itálii okolo roku 480. na-
rozený, wyučil se w školách Řím-
ských, odebral se na poušť, a stal
se zakladatelem řádu Benediktinského,
jemuž dal pravidla nejwýbornější
a nejstromnější. Swatě umřel r.
543. —

22. Sw. Oktawian, arcib-
jáhen w Karthagině, byl s mnohý-
mi tisíci katolíků od Arianských
Wandalů pro wiru swou usmrčen
r. 484. — Sw. Kateřina
Šwedfska, dcera sw. Brigitty,
oblažowala cnostmi swými manžela,
po jehož smrti do kláštera wstoupila
a umřela r. 1381.

23. Sw. Dtho, Říman, wo-
ják; jat byw přišel do wězení, kde
se celým srdcem k Bohu obrátil;
sloužil pak chudým, a w stáří swém
stal se poustevníkem; † r. 1120.
Sw. Toribius, narodil se w
Španělsku r. 1538. w Salamance
studowal, k chudým byl štědrý, a
stal se presidentem w Granadě. W
zemi Peruanské toho času kleslo sw.
náboženství, proto za arcibiskupa
Římského w té zemi wyswěcen,
horlivým hlasatelem wiry se stal,

až w důstojenství tom umřel roku 1606.

24. Sw. Gabriel archa-
jel wyjewil na rozkaz Boží 1. pro-
rofovi Danielowi těch 70 týdnů až
k příchodu Messiasse; 2. Zacharia-
ssowi narození předchůdce sw. Jana
křestitele; 3. Blahoslavené Panně
Marii početí Syna Božího moci
Ducha Swatého.

25. Zvěstování blah. P.
Marie. Wymolené Panně Marii
zvěstováno bylo, že moci Ducha
Swatého počne a porodí Syna
Nejvyššího. Maria se podrobila
wůli božské slavným výrokem:
„Ehle děvka Páně, staniž
mi se podle slova twého!“

26. Sw. Ireneus, biskup
Sirmienští, muž velmi bohabojný
a nárný, otec četné rodiny, za císaře
Diofleciana byl mučen, aby mod-
lám obětował, a Christa se odřekl,
což když nečinil, stat, a tělo jeho
do řeky Sawy hozeno, r. 304. —
Sw. Theodor.

27. Sw. Rupert, biskup
we Wormsu, křestil r. 696. wé-
vodu Baworského Theodora II. a
wšedky dwořeniны, založil biskupství
Solnohradské, měl veliké zásluhy
o Cirkew swateu, a umřel r. 718.

28. Sw. Guntram, ná-
božný král Burgundský, wyznačil se
velikou štědrostou k chudým, umřel

r. 593. — Sw. Sixtus III.
papež † 440.

29. Sw. Eustachius, uče-
ník sw. Kolumbana, a opat w Bur-
gundsku, hlásal w Baworích sw.
ewangelium; co statný přemožitel
bludůw umřel r. 625. — Sw.
Jonáš a Barachius, bratři
w městě Bethasa, w Peršské zemi,
po mnohých krutých mukách wypu-
stili ducha r. 327.

30. Sw. Kyprian, římský
úřadník, měl křestany pro wíru u-
wezněné strážiti; byl pohán; ale
brzy dal se od papeže Alexandra
we wíře wyuciti, a s celou rodinou
pokřestiti; umřel pak co mučeník r.
118. — Sw. Jan Klimaf,
šel w 16. roce do kláštera, a pak
žil w jeskyni, kde mnohým rabil, a
naučení dával. Roku 600 zvolili
ho bratři, za swého představeného,
a tudyž musil opat do kláštera;
po 4 r. cich složil úřad opatřský, a
žil w jeskyni Thola (w Palestince)
až do smrti r. 605.

31. Sw. Kwidon opat
Benediktin w Pomposii, pozván k
císaři Zindrichowi III., an tento na
cestě do Říma byl šel, ale třetího
dne umřel, r. 1046. Sw. Alcha-
cius biskup w Aši, kterýž dostal
jméno agathangelos, t. j. do-
brý anjel, což o něm dostatečně swé-
dectwí dáwa. Umřel za císaře De-
cia r. 250. — Sw. Almos.

D u b e n.

1. Sw. Hugo biskup w
Grenoble pracował s obzvláštní
horlivoostí proti zkaženým mravům
za jeho času; tato horlivoost jeho
pozůstávala w ustawičné modlitbě
k Bohu w napominání a kázání;
zemřel r. 1132.

2. Sw. Frantisek z Pau-
ly z Kalabrie, zakladatel menších
bratří (Paulanů), škwěl se ozvláštní
ni pokorou, ac u veliké wáznosti
byl u králi, papežů a jiných wel-
možů. Swelkou kajícností umřel
r. 1507. po narož. Ch. P.

3. Sw. Richard byl ješt pro svou učenost a svatost povýššen na důstojenství biskupa w Chichesteru w Anglicku, a znal výborně pravou cenu bohatství, neboť byl pravým otcem chudých, a založil ústav pro churavé a nuzné kněze. Umřel r. 1253.

4. Sw. Isidor arcibiskup w Sewille w Španielsku, švel se w národě svém svým učením a příkladem. Horlivost jeho byla neunavená, láska nekonečná a almužna nesmírná. Dnt byl světlo Španielska a oživující dusse cirkoních snemů. Jeho smrt roku 636. rovnala se životu činnému a svatému.

5. Sw. Vincenc Ferrerický z Valencie w Španielsku, wstoupil do řádu kazatelského, a byl ješt za svého času za apoštola Evropejského považován, proto že svým horlivým kázáním množiti lidi na wiru obrátil. Wykonaw práce veliké a nashromáždil sobě mnoho zásluh stončil běh života svého r. 1419.

6. Sw. Wilem, kanovník u sw. Háty w Paříži, později opat w Roskielbu w Dánsku, neunavě pracoval na winici Páně, nebbaje na neoděčnost světa, až Bůh zásluhy jeho korunoval na své pravbě r. 1203.

7. Sw. Herman, narozen w Kolíně na Rýně, poznal nebezpečnoství pobudného světa, a proto bdel sám nad sebou, a strasil se každého pokusseni k hřichu. W řádu premonstratském švel se wšlemi cnostmi, a umřel roku 1228.

8. Sw. Dionys (Dionys) biskup Korintský w II. století utwřozoval we wíře netoliko wěřici své,

nebrž šířil lásku svou psaními i do jiných zemí. Byl přísný na sebe, ale wlidný a showitavý k jiným, zláště k chybučím. (Sw. Walerikus, napřed pastucha, potom opat † 619. — Sw. Albrecht. —

9. Sw. Maria Egypťská, wzdla po 17 roků hříšný život; k poznání sebe a k pokání přivedená žila 47. roků na poušti ob samých kořinků. Od sw. Zosima nalezena bywši přijala swátosti, a umřela roku 421. (Sw. Maria Kleofásova. — Sw. Demetrius.

10. Sw. Ezechiel, třetí z velikých proroků; pocházel z rodu Lewi, we wědách Židůw byl dokonale wycwičen; pět let po zawedení do zajetí Babylonského powolal jej Hospodiu k úřadu prorockému, aby zarmouceným bratřím svým kázal. (Sw. Mechtilda, abatysse † 1309.)

11. Sw. Lew I. (Leo) Velký, rozený Říman, arcijahen římské Cirkwe, stal se po Sixtu III. papežem. Swou pokorou, wírností a láskou wykonal veliké věci pro člowěčenstwo, pro Cirkew, pro náboženstwo a pro Řím. Umřel r. 461.

12. Sw. Zeno byl za panování císaře Galliena biskupem we Weroně, an veliké pronásledování wyputlo, w kterém wěrně a zmužile stál w úřadě svém, až umučen byl w třetím století. (Sw. Julius. — Sw. Sabas muč. † 375).

13. Sw. Hermenegild, králewic Španielský, sužovaný pro svou katolickou wiru od svého arianského otce, na jehož rozkaz usmrćen byl r. 585. proto že nechtěl přijímati z rukou arianského biskupa. (Sw. Justin, muč. 167. —

14. Sw. Tiburcius a

Valerian, mučeníci w III. ste-
letí pod císařem Alexandrem. Ob-
řw. papeže Gurbana na wiru obrá-
ceni bywšse, dobrowolně se wybali
na mučeníctwí. (Sw. Lambert.)

15. Sw. Lidwina rozená
w Sidamu w Holandsku, trpěla po
38 let nejwětšší bolesti s ozwoláštmi
odewzdaností do vůle Boží. Jestli-
nám wzorem lidské bídy a dobroti-
wé prozřetelnosti Boží. Umřela
řwatě r. 1433. (Sw. Petr Gonz-
alezský † 1246. — Sw. Theo-
dor. — Sw. Anastasia).

16. Sw. Turibius, Špa-
nělský biskup, horliwě hájil sw. Cír-
keu proti bludům Priscillianským
we vlasti své, šwolal sněm Tole-
tanský na rozkaz papeže Lwa I.
(Sw. Kalixtus).

17. Sw. Anicet, nástupec
řw. Pia I. w papežství. Wessel
bránou krojných muk do radosti
wěčných r. 168. — (Sw. Rudolf.
Sw. Simeon ze Selewie, muč.
bisk. r. 341).

18. Sw. Apollonius, řim-
ský senator, byl od řwých vlastních
otroků obžalován, že jest křesťa-
nem. Weřejně w rabbě šhromáždě-
něné wytečnou řečí zastáwal nábo-
ženství křesťanské, a za to byl na
řmrt mučeníckou odsouzen r. 185.
(Sw. Werner).

19. Sw. Lew IX. papež, hor-
liwosti řwou promedl mnohé opra-
wy we wěcech církewních, k čemuž
několik sněmů šwolal a ořobně při-
tomen byl. Umřel řwatě r. 1054.
(Sw. Krescencius).

20. Sw. Anežka, panna klá-
řterní řádu řw. Dominika; stala se
we řwém 16. roce abatyšši. W
pokore, nábořnosti a wššech krásných
cnostech byla wzdy wzorem řestrám

řwým. Umřela rofu 1314. (Sw.
Marcellin. — Sw. Sulpici-
us, muč. pod císařem Trajanem).

21. Sw. Anselm, narozen
w Aostě w Piemontu, wstoupil do
kláštera, kde se tak wybělal, že po-
wolán byl za arcibiskupa w Kan-
telbergu. Počítá se mezi otce cír-
kerwní. Umřel r. 1109.

22. Sw. Soter a Kajus,
dwa papeřowé, Sw. Soter řidil
Církeu řwatou s umohou horliwosti,
a wyznačowal se zwláště lářkou k
řhudým; umučen jest byl r. 177.
Sw. Kajus z Dalmacie rozen
byl welemoudrý a enostný papeř,
a umřel co mučeník r. 296. (Sw.
Tharba, panna muč. † 341).

23. Sw. Wojtěch (Abal-
bert) biskup Prařský, šwol se wšse-
mi enostmi křesťanskými. Jeho hor-
liwost w rozšřiřowání řwaté wiry
a enosti pohnuła jej, aby řfel po-
hanským národům hlářiti řw. ewan-
gelium; w powolání tomto wšřak
umřel co mučeník Páně r. 997.
Jest patronem země České a Mo-
rawské. — (Sw. Fidelis, muč.
† 1622).

24. Sw. Jiři, kterýž co
zemřský patron w Krajinsku se cti,
se řtejnou udatností bojowal co wo-
ják za řwého knížete, jako za praw-
du Chřiřtowu. Jelikoř ani hroz-
bami ani mukami od wiry řwé od-
řrašřiti se uedal, umřel mečem pod
císařem Dioklecianem r. 303.

25. Sw. Marek, wěrný u-
čeník a řoudruh řw. apořtola Petra,
kterýž jej byl na wiru obrátil, na-
psal řw. ewangelium, zalořil biskup-
řtwí w Alexandrii w Egyptě, a
umřel mučeníckou řmrtí r. 62. Pa-
tron w Wenáťkách w Itálii.

26. Sw. Kletus a Mar-

cellin. Sw. Kletus byl po sw. Linovi papežem, řídil sw. Cirkew asi 12 roků, a umřel co mučeník r. 91. — Sw. Marcellin stal se roku 296. za času desátého pronásledování křesťanů papežem, a umřel mučnickou smrtí r. 304. (Sw. Otto, biskup † 1139.)

27. Sw. Anastasius, Říman, stal se r. 398. papežem. Sw. Jeronym praví o něm, že byl bohat na chudobu, a horlivý v Cirkew co apostoł. Ve 4 letech zůstal sobě veliké zásluby v kázeň cirkewni; † r. 402.

28. Sw. Vitalis, otec

slavných swatých mučnicků Gerbasia a Protasia, whozen jest byl do hluboké jámy, a tam ukamenován w Ravenně, na počátku II. století.

29. Sw. Petr Veronský, narozen ve Veroně w Lombardsku, wstoupil do řádu kazatelského, a wýmluvností swou přivedl mnoho bloudících na pravou cestu; byl wšak ob bludařů usurčen r. 1252.

30. Sw. Kateřina w Sieně w Toskanskú r. 1347 narozena, od mladosti cvičila se w nábožnosti, byla wzorem swým řeholním sestrami, smířila mnoho nepřátel, poučila mnoho bloudících, a umřela r. 1380.

I w ě t e n.

1. Sw. Filip a Jakob Messí, apostołové Páně. Sw. Filip hlásal učení Christowo w horní Asii, a byl umučen w Hierapolis we Frygii. — Sw. Jakob zůstal w Jerusalemě biskupem, kdež jej židé se střechy chrámové shodili r. 62. — Sw. Peregrin, narodil se w Romanškém městě Forli r. 1265, byl odporníkem stolice Římské a sw. Filippa Venicia, jehož pak pokorně odprosil, do jeho řádu sluhův blah. P. Marie w Sieně wstoupil, we Forli zvláštní klášter založil, a záračně byw wyhojen z rány nebezpečné na noze, pln zásluh pro království nebeské umřel r. 1345.

2. Sw. Athanasius, biskup w Alexandrii, statný obhájce sw. Cirkwe w nejkrutějších protiwenstvích; učitel cirkewni, umřel r. 373 (Sw. Zikmund.)

3. Nalezení sw. kříže. Sw. Helena, matka císaře Konstantina Velkého, našla w Jerusalemě swatý kříž, na kterém Jezis

Christus za naše spasení umřel, roku 326.

4. Sw. Florian narozen w Dolních Rakousích, byl wojákem, když se křesťanem stal a pokřestiti se dal. Císařové Dioklecian a Maximian wšak pronásledowali křesťany toho času co nejkrutěji, a dali i Floriana do wězení. Že nechtěl Christa se odřici a modlám se flañeti, dali jej bičowati, a pak zawěšiwše mu kámen na krk s mostu do Enže řeky uvrhnouti, kdežto smrti mučnickou stonal roku 290. (Sw. Monika † r. 371.)

5. Sw. Pius V. z řádu kazatelského, r. 1566 za papeže zvolený, wyznamenal se obzřádní pokorou. Swou šetrností mohl chudé a nemocné podporowati a dobročinné základy pro mládež činiti. Zemřel po žiwobyti činném a slavném r. 1572. (Sw. Gotthard, narodil se w Baworsku, a stal se opatem. Král Zindřich powolal jej na biskupství w Hilbesheimu, kdežto umřel r. 1038. — Sw. Eulogius † r. 390.)

6. Sv. Jan z Damasku; povrhnuv všemi úřady světskými a stal se poustevníkem, aby se zdokonalil ve cnostech křesťanských. Svémi spisy stal se otcem církevním, psal proti obrazoborcům, umřel v druhé polovici VIII. století.

7. Sv. Stanislav, biskup w Krakově, káral lid i paustvo z hříšného života s velikou neohrožeností. Byv nespravedlivě obžalován zachoval slusnou uctu k úřadům světským, mírně se hájil, a umřel co mučelník r. 1079.

8. Zjevení sv. Michala archana je la slavně sv. Církve, jemuž se eti na hoře Gargano biskup Sipontský vystavěl kostel, jenž se stal nárovnostami pobožných národů pověstným.

9. Sv. Řehoř Nazianský, narodil se w Cappadocii, žil od své mladosti w přísné zdrželivosti. Jako biskup obnovil svou horlivost a svými spisy klesající Církve w Cařihradě, (Konstantinopoli) musil divákráte stolici biskupskou opustiti; umřel r. 391.

10. Sv. Antonín z Florencie stal se pro své cnosti a vědomosti arcibiskupem ve městě jmenovaném, w kterážto hodnosti 13 roků co horlivý vrchní pastýř buřchovní a otec chudých a nešťastných stál až do své smrti r. 1459 (Sv. Gordian. Sv. Isidor, rolník, † 1170. — Sv. Beatus † 112.)

11. Sv. Namert, biskup ve Vienne ve Francouzích, pohnt jsa mnohými nehodami a rány na to místo se walicími, oddal se wroucenými modlitbám, a konal tři průvodby pro sebné před Nanebovstoupením Páně, z čehož počátek svůj vzali w celé Církvi řížowí

bitowé. Umřel oblo roku 476. — (Sv. Frantisek, Jesuita † 1716.)

12. Sv. Pantrac ve Frygii narozený, přišel ve svém 14. roce do Řima, kdežto ve wíře Christově vyučen a pokřtěn byl. Nechtěw modlám obětowati byl umčen roku 304 za času Diokleciana.

13. Sv. Servac, biskup Tongernský, neunaweně pečoval o to, aby čisté učení w Církwi se zachowalo. Přestěhowal se do Mistrichtu. Umřel swatě r. 384 (Sv. Jan Mléčivý, poustevník, † 559.)

14. Sv. Bonifac, Řiman, životem a cnostmi křesťanůw ze svých hříchůw a náruživosti wyhojen, byl w Tarsu w Sicilii, kamž pro ostatky sw. mučelníků šel, mučen a stat r. 347. (Sv. Bachomius, opat † 343.)

15. Sv. Zofie, byla křesťanká, svědomitá matka tří dect, které ke zmužilému wyznáwání wíry Christowy napomínala. Její materště srdce musilo mučelnickou smrt statných dect pocítiti, ale i ona sama podstoupila weblé mrtwol svých děti smrt mučelnickou za císaře Hadriana. (Sv. Petr, Pawel, Ondřej a Diwít, mučelníci.)

16. Sv. Jan Nepomucký, patron Český a Morawský, kanovník Pražský, zpovědník nábožné králowny Johanny. Nechtěw králi Wáclawowi wyjewiti zpověd králowny hozen byl na rozkaz králůw do řeky Wltawy roku 1383. Veliká slavnost w Praze a po všech zemích hlásá sláwu jeho.

17. Sv. Paschalís Baylon r. 1540. w králowství Aragonském narozen, pásáwal stádu rodiců svých, jenž byli rolníci, na pastvě se učil čísti od mimosboucí. W roce 1564. šel do Valencie do klá-

šteru Štantišťanského, bez jako bratr laik živo byl. Umřel svatě r. 1592.

18. Sw. Venanc, za času císaře Decia několikrátě nejbroznějšími mukami trápen; nedal se od Christa odvrátiti, ba svou zmužilosti a trpělivosti w mukách také jiné přítomné pohany na víru obrátil. (Sw. Theodor, hospodský w Ancire w Galicii wyznačoval se střidmosti, spravedlnosti a nábožnostoši; w čas pronásledování utvřzoval zajaté křesťany we víře, pochovával těla mučnická, až pak byl sám mučen a mečem odpraven okolo r. 303. —)

19. Sw. Petr Celestin, opat, wedl přísný život, ale k jiným byl velmi laskav. Pro svou svatost zvolen jest byl za papeže r. 1294; arž pak po pěti měsících vzdal se tohoto nejvyššího důstojenství, a umřel w samotě r. 1296. (Sw. Ivo, biskup)

20. Sw. Bernardin ze Sieny, proslul hned w mladošti své neobyčejnou stýblivostí a tichostí, tak že spolužáci říkávali: „Miléte, Bernardin jest zde!“ Jakožto řeholník Štantišťán dobával světlu kázání wáhy vlastním příkladem. Umřel r. 1444.

21. Sw. Felix w Kantalicio w Řimě z chudých rodičů narozený wstoupil do řádu kapucinského, kdežto byl všem krásným vzorem w pokorě a poslušnosti, a umřel s mnohou radostí r. 1587. (Sw. Alexander, papež muč. † 117. — Sw. Hospicius † 581.)

22. Sw. Julia z vzácného rodu w Karthago, odvedena jest byla za otrokyni do Syrie. Její odevzdánošť do vůle Boží pohнула i samého pána jejího, jenž byl po-

hán, že uctiwě mluvil o víře křesťanské. W Korsice, poněwadž nechtěla modlám obětovati, w hrozných mukách vypustila swatou duši svou, r. 440.

23. Sw. Desiderius, biskup w Langres we Francouzsku, byl pravým pastýřem stáde svého, tak že za věřici své osobně profiti šel ke králi Vandalském, od něhož wšak k smrti odsouzen byl, r. 411.

24. Sw. Johanna, manželka Chusowa; její manžel Chusa byl domovním správce u Herodesa; sw. Johanna sloužila Pánu Jezusovi s ostatními nábožnými ženami. (Sw. Vincenc Verinský, w mladosti své byl wojákem; později stal se řeholníkem a knězem, a napsal wšobornou knihu, w kteréž každého wstříhá před bludářstvím; umřel r. 450.)

25. Sw. Urban I., papež, řbil po 4 roky swatou Cirkew; roden byl Řiman, a za času Alexandra Severa, císaře, podstoupil s mnohými křesťany smrt mučnickou r. 230.

26. Sw. Filipp Merckský, we Florencii narozený horlivě pracoval o to, aby bludníci k poznání pravdy přimobil. Swou horlivostí pro čest Boží a pro spasení duší lidských stal se zakladatelem řádu, a umřel r. 1595.

27. Sw. Magdalena de Pazzi, z nejslavnějšího rodu Medicejského we Florencii, porohla wšechnou slávou zemskou, a zvolila si Jezus Christa za ženicha svého. W trápeních byla již tak wyewičena, že bylo příslovím jejím: „Trpěti chci, a nikoliv umřít!“ Umřela swatě r. 1607. (Sw. Jan I. papež muč. Nechtěl se podvoliti ari-

anškému králi Theodorichovi w Itálii, proto byl w Ravenně do vězení uvržen, kdežto po mnohých mukách umřel r. 526.)

28. Sw. Wilém, vévoda Aquitanský, a vojenský vůdce pod Karlem Velkým. Vstoupil do kláštera, a vykonával z pokory práce nejnižší. Umřel okolo roku 812. — (Sw. Jan a Petr. — Sw. Beda, učitel církevní † 735.)

29. Sw. Maximin, biskup Trieršský, profázal se hostinným k sw. Athasiomwi, kteréhož, oděššub pronásledovaného přijal a ukryl. Sw. Jeronym jmenuje ho statným hájitelem čistého učení. Umřel r. 349. (Sw. Maxim, nádeník, a Cyrill

mládenček muč. za panování císaře Decia.)

30. Sw. Ferdinand, král w Kastilii, přijímá „Swatý“, že byl jeden z nejlepších knížat. Když měl novou daň vypsatí pravil: „Uchovejž Bůh; prozřetelnost Boží pomůž mi jiným způsobem; více bojím se fletby jediné ženy, nežli celého vojska Maurůw;“ Umřel r. 1252.

31. Sw. Petronilla, dcera swatého Petra, porohla manželšým snatkem s vzácným Řimanem, aby mohla se oddávati modlitbám a křesťanským skutkům; umřela wšak 3 dni potom w Římě w I. století.

Č e r w e n .

1. Sw. Fortunat, kněz, poslán jest od sw. Irenea, biskupa Lyonškého w Gallii s Felixem a s jáhnem Achilleem do města Valencie, kdežto wšickni za panování Marka Aurelia od setníka a soudce Kornelia we mnohých mukách pro Christa stonali roku 212. Sw. Juvencius, Maximus a jiní mučienici, wojáci z tělesné stráže císaře Juliana, od něhož byli pro wíru swou umučeni. —

2. Sw. Grazim, Marcellin a Petr, mučienici za času Dioflecciana. — Sw. Blandina byla jedna z těch mučenic, jenž w Lyoně roku 177. trpěly: Její neohroženost byla taková, že od rána nejkrásnější muky trpěla, až kati její unaveni byli.

3. Sw. Klotilda, křesťanská kněžna w Burgundsku, připrawila modlitbou a cnostmi svého manžela Klobwea, krále Francouzškého tak výborně, že po šťastném

wítěžství se swými dvěma sestrami a s 3000 Francouzů w pravé wíře se dal wyučiti a pokřestiti. Umřela r. 545.

4. Sw. Dytat, biskup w Mileve w Africe má welikou zasluhu o zachování jednoty w učení, a napsal mnoho kněh, aby bludaře na pravou cestu přimobil. Sw. Augustin jej nazývá o krasou Cirkwe katolické. Umřel r. 370. — (Sw. Kwirin, biskup a mučieník w Chorwatsku za času Dioflecciana.)

5. Sw. Bonifac, angličan z vysokého rodu, získal sobě šířením křesťanské wíry w Německu newabnoucí slávu a jméno apoštola. Stal se arcibiskupem w Mohuči, a stonal w rukou ukrutných nepřátel a odpůrců swatě wíry w osmém století.

6. Sw. Norbert, arcibiskup w Magdeburku, zakladatel řádu premonstrátského, zastával horlivě swů-

wysoký úřad biskupský a záležitosti svého řádu; jest velmi zasloužilý o jednotu církve; umřel r. 1134.

7. Sw. Robert, opat w Neumünsteru w Northumberlandu. Přesvědčeno se o poníženosti života lidského, považoval se za poustníka; proto se snažil pořádkem zdomácnovat se zapíráním sebe a svědomitým konáním povinnosti svých. Umřel r. 1139. (Sw. Lucretia. Sw. Julitta, muč. za času Diocleciana).

8. Sw. Medard, biskup w Rouenu, byl okrasou duchovenstva svého věku. Swými cnostmi, důrazným kázáním a divotvornou mocí obrátil obyvatelý Flanderské na víru křesťanskou. Umřel r. 545.

9. Sw. Primus a Felicianus, dva bratři, učinili w Římě za času Diocleciana slavné vyznání víry Kristovy, nedobře se ani sibi ani mukami od Christa odvrátiti. Podstoupili smrt mučednickou r. 187. — Sw. Getulius a Symforosa, manželé, muč. † 125.

10. Sw. Markéta (Margareta) královna Škotská, použila svého vlivu u vlády k blahu Církve křesťanské. Byla výbornou matkou netoliko vlastním dětkám, ale i sirotkům. Umřela svatě r. 1093.

11. Sw. Barnabáš, apoštol a spolupracovník sw. Pavla na vinici Páně w Antiochii; jemu w rozšiřování víry takovou horlivostí, že mu apoštolové w Jeruzalémě shromáždění dali svědectví: „že vydal život svůj za jméno našeho Pána Ježíše.“ Umručen jest byl okolo roku 70.

12. Sw. Jan z Fakunda,

rozen Španěl, wstoupil do příslušného řádu sw. Augustina. Učil sloven i příslabem; zláště pak směřoval nepřátelý. Umřel r. 1479: Sw. Dunfrigus, poustevník.

13. Sw. Anton Paduan-ský, narozen w Portugalu, w Padue wšak strávil většinu času života svého, byl mírného ducha, důrazně kázal, a tak přivedl mnoho lidí na dobrou cestu. Umřel r. 1231.

14. Sw. Basilius Velký, arcibiskup w Cesarej, stal se svou životou horlivostí pro pravdu a spravedlnost velikým učitelem církve. Po mnohém trápení a pronásledování nezamíněným umřel r. 379.

15. Sw. Wit, Modest a Krescencia; sw. mládenček Wit byl chovanec jmenovaných manželů, kteří jej ve víře Kristově vyučili. Bohatý otec daroval se snažil, by jej od víry odvrátil; musil utéci, sužován jsa od vlastního otce, a podstoupil smrt mučednickou i s pěťtouny swými ve 4 století. Jeho posvatné kosti chovají se w Praze. Sw. Wit jest patronem národu Českého i Moravského. — Sw. Julius, muč. † 300.

16. Sw. Benno pocházel z rodu hraběcího w Sasku, byl ustanoven ob císaře Jindřicha III. za opata kláštera Goslarského, kdežto výborně působil. Starý se napotom biskupem umřel r. 1106: Sw. Frantisek Regis. — Sw. Marcian a Mikander, muč.

17. Sw. Rajner, narozen w Pise, byl dobrý zpěvák a hubebník; pak nechal wšech světských věcí, a činil takové pokání, že jej

vlastní rodiči za pomateného považovali; on však odpověděl jim: „Dříve byl jsem pomatený, teď ale přicházím k rozumu.“ Putoval do Jerusálema, a po návratu umřel w Piše r. 1160. — Sw. Adolf. Sw. panna Lutgardis † 1246. — Sw. Petr Bisenšký.

18. Sw. Marek a Marcellian, dva bratři, z vzácné rodiny Římské. Nedali se ani rodičemi ani biskupy svými od Christa odvrátiti; umřeli smrtí mučeničskou w třetím století. — Sw. Landelin † 686.

19. Sw. Gerwas a Protas, dva bratři, dali jmění své chudým, a svým otrokům svobodu, když se stali křesťany. Pohanští kněží jich obžalovali, a tudyž byli donucováni, aby modlám obětowali; oni pak raději obětowali krev svou Christu Ježíši w Miláně w prvním století.

20. Sw. Silwer, rozený w Kampanti, stal se po sw. Agapitovi papežem. Pomluvkami byl donucen do vyhnanství jíti. Když pak se nevinost jeho dokázala, byl opět nazpět povolán; a však přičiněním císařovny Theodory musil na ostrově Palmiře hladem umřiti rofu 540. — Sw. Juliana Falkoneršská, panna † 1344.

21. Sw. Alois, z knížecího rodu, narozen w Kastilii r. 1568. Uprostřed nebezpečnosti cnosti hrozičích ostaly mravy jeho čisté a nezkažené; tudyž jest wzorem mládevecké cudnosti. Umřel w 24. roce věku svého r. 1591.

22. Sw. Pawlín, rodem Francouz, odřekl se statků pozemských pro statky věčné. Ač si přál o samotě žiti, přece byl pro své

cnosti za biskupa w Nolle zvolen, kdežto spojoval otcovskou dobrotu s přísností. Umřel r. 431. — Sw. Achaz.

23. Sw. Edeltruda, královna anglická, wstoupila s přivolením manžela svého do kláštera; pro svou nábožnost stala se brzy představenou, a tak swatě umřela r. 679. — Sw. Agrippina. — Blahoslavená Maria z Dignies † 1213.

24. Sw. Jan Křestitel, syn nábožného, starozákonního kněze Zachariáše. Sw. Jan jest onen veliký prorok, kterýž příchod Messiasům zvěstoval, jej sám uzřel a křestil w řece Jordanské. Pokorně wyznal o Ježíši Christu, „že není hoden rozvázati řemenky u obuvi jeho.“ Na rozkaz krále Herodesa byl w vězení šat, že mu vytýkal hršný život s Herodiadou.

25. Sw. Prosper, biskup w Reggio, slowem i příkladem wyučoval věřící své, podporoval sstědře wdowy a sirotky, umřel w pátém století. — Sw. Jwan. — Blah. Mikuláš Herman † 1691.

26. Sw. Jan a Pawel, dva urození bratři úředníci u dworu císaře Konstantina, wyznačovali se wěrností a dobročinností k chudým. Císař Julian, odpadlík, ednal, když nastoupil vládu, oboum úřady, a chtěl, aby obětowali modlám; oni pak raději podstoupili smrt mučeničskou medem r. 362.

27. Sw. Radislaw, král Uherský, byl wlibný k poddaným, a welkoduchý k nepřátelům; hájil srownou udatností wlast i Cirkew. Umřel r. 1095. a jest zemským patronem w Sedmihradsku.

28. Sw. Lew II. papežem

stal se roku 682. a umřel roku 683. — Sw. Ireneus, biskup w Lyonu, hlubokou vědou hájil wiru katolickou; byl pak učení sw. Polykarpa. W činné lásce křesťanstvé zastával wznesený úřad svůj až do své mučnické smrti r. 202.

29. Sw. Petr a Pawel, Sw. Petr, rodem z Galilee, rybář, a pak první apostol Páně. Řídil Cirkew swatou až do roku 66. kdež-

to w Římě utřizován, a w katakombě (podzemní kryptě) Wattauské pochován byl. — Sw. Pawel, veliký apostol národů, stal se u Damasku z pronásledownika křesťanů nejhorlivějším hlasatelem wiry Christowy, založil mezi pohany mnoho cirkwi, a skončil mečem w Římě roku 66.

30. Swatého Pawla apostola památka.

Č e r w e n e c.

1. Sw. Theobald opustil dědictví po svém otci, a živil se po delší čas práci rukou svých, až u Wicence našel osamělé místo, kde se we wšech cnostech cwičil.

S ozvláštní trpělivostí snášel neboleštnější nemoce až na konec svého života roku 1066. — Sw. Romuald, biskup, muč. † 755.

2. Nawšstiwení nejblahošlawenější panny Marie. Panna Maria, zwěděwšši ob archanjela Gabriela, že sw. Alžběta, její teta již po 6 měsících w požehnaném stavu se nalézá, spěchala přes hory a doly do města Hebronu, aby pospolu Pánu Bohu díky wdávaly za milost jim prokázanou. Po třech měsících se opět nawrátila do Nazaretu. — Sw. Kamil.

3. Sw. Heliodor žil za času sw. Jeronyma, ob něhož se byl cnostem křesťanským wyučil, a jezž na cestách doprowázal. Staw se biskupem w Aleppu stal se spolu také přítelem swatého Ambrože. Umřel na konci 4 století. — Sw. Eulog, patriarch.

4. Sw. Oibřich, biskup w Augsburgu, pocházal z rodu hraběcího we Šwábšku. Wyznamenal

se moudrým chováním k úřadům swětškým a nábožným životem; umřel w 83. roce věku svého léta Páně 973. — Sw. Prokop.

5. Sw. Wilem přišel z kláštera sw. Emerana w Regensburgu za opata do Hirffawy we Wirtembergšku. Pěstowal bedlivě wědy, a pečowal o zachowání kázně klášterní; lastaw jsa se svým bratřím nezapomínal na chudé. Umřel r. 1091. — Sw. Domicus. — Sw. Petr Lucemburský, biskup, kardinál † 1387.

6. Sw. Isaiáš, syn Amosůw, powolan jest byl roku 769 před Christem za proroka. Pro jasnost, s kterou 700 let napřed Messiasse předpowídal, nazývá jej sw. Jeronym ewangelistou itarého zákona. Po 43 roku byl wídicem a učitelem lidu a kráľow židowšských. — Sw. Goar, křez a poustewník † 575.

7. Sw. Wilibald, syn sw. Richarda, krále saského, we wšší bohabojnosti wychowán byl. Hlásal učení Christowo we Frankšku a w Baworích a wyswěcen byl od sw. Boniface na biskupštwi w Eichstedtu, kdežto umřel r. 786.

8. Sw. Kilian narodil se

w Škotsku, w Římě byl vysvěcen na biskupa, a w Německu hlásal wíru křesťanskou. We Würzburgu křestil wévodu Gosberta, a mnoho Franků. Umřel smrti mučeničskou r. 689. — Sw. Alžběta † 1336.

9. Sw. Cyrill, biskup w Gortyně, pěstoval neunaveně u svých wěřících čistou wíru, a šířil mezi newěřícími učení Christowo. We swém 88. roce měl obětovati modlám, ale raději se dal spáliti r. 200. — Sw. Briceus. — Sw. Mojsia.

10. Sw. Amalie z urozeného stáwu škvěla se nejkrásnějšími mravy; byla velmi lastawa k trpícím bližním. S powolením swého knížete manžela Witgera oddala se zcela na službu Nejvyššímu, a swatě umřela w 7 století. Sw. 7 bratři a jich matka Felicita za času císaře Antonina muč. † 150.

11. Sw. Pius I. stal se papežem r. 142., a umučen byl r. 157. — Sw. Weronika, pan-na † 1727. — Sw. Jan biskup w Bergamo w Lombardsku, jeden z nejučenějších, a nejmwatějších prelatů 7 století. Jeho horlivost byla příčinou, že tajně zavražden byl r. 683.

12. Sw. Jan Gualbert, slechtic z Florencie chtěl wražedníka swého bratra zabiti, ale prosbou: „aby mu pro Ježíše Christa odpustil,“ byl tak pohnut, že se nemstil. Založil klášter a umřel r. 1073.

13. Sw. Eugen, biskup w Karthago w tom čase, když se tam Ariané pelessili; proti nim hájil statně prawdu katolickou, a umřel,

r. 505. — Sw. Marketa, pan-na muč. — Sw. Anaklet, druhý papež po sw. Petru.

14. Sw. Bonawentura, narobil se w Toskaně, a wstoupil do řádu sw. Františka. Swou podporou a učenosti stal se okrajou kláštera swého. Zwolen byw za biskupa a kardinála w Albano wyborně posloužil sw. Církwi, a umřel na sučíně w Lyonu r. 1274. Sw. Karolina.

15. Rozesláni swatých apošto-lů. Církew swatá slawi dnes památku onoho rozkazu Ježíše Christa, který se nám wypisuje u sw. Lukáše w kap. 9. „Swolaw Ježíš dwanácte apošto-lům, dal jim sílu a moc nad wšelikými zlými duchy, a aby uzdrawowali ne-duchy. I poslal je, aby kázali králowstwi Boží, a uzdrawowali nemocné;“ a t. d. — Sw. Zindřich II. wévoda Baworský, stal se r. 1002. císařem Němckým; moc swou wynakládal na šíření křesťanstwa, a jmění swé na zakladání dobročinných ústavů, a na podporrowání chudých. On sám byl wzorem wšech křesťanských cnosti, zvláště čistoty; a tak umřel swatě roku 1024. —

16. Sw. Panna Maria Karmelská; (slawnost stapulíře) Po sesláni Duchu swatého křesťané zláskni uctou zahoreli k blahoslawené Panně Marii, a založili kostel na hoře Karmelské, kde ondy prorok Eliáš widěl jasný oblak w podobě panny wystupující; tamo se scházivali, a jmenowali se bratři blahoslawené panny Marie Karmelské. Později se tam zřibil zláskni řád toho jména, jemuž papežowé plnomocně odpůstky přiřkli. Neholníci ti rozeznávali se

zvoláštěním škapulířem. Na mnohou zábořt papež Honorius III. řáb tento zafšly obnowil. — Sw. Faustus.

17. Sw. Alés (Alerius) jediný syn bohatého římského senatora zvolil si dobrowolnou chudobu a čistotu. Proto přěhnul z domu otce, a později se nawrátíl jako cizí zěbrák, a žil we swém vlastním domě nepoznaný almužnou. Umřel na začátku 5 století (asi 417.)

18. Sw. Symforosa wychowala svých 7 synů w Tivoli, kdež weliké statky měla, a z nichžto ubohé pronásledované křesťany štědře podporowala. Rozkazu, aby modlám obětowala, neuposlechla a proto byla usmrcena; a hned po ní wšech 7 synů, roku 120. — Sw. Arnold. — Sw. Arsenius, pousterník † 449.

19. Sw. Wincenc de Paula, narobil se w Boy w Gastoně, nabyl mnohých wědomostí, které s nejménějši lástou spojil, a proto weliké věci wykonal. Umřel roku 1660. —

20. Sw. Eliáš prorok žil w Izraeli, když se lid modle Baalu klaněl. Z rozkazu Božího šel ke králi Achabowi, a předpowěděl mu, že nebude po 3 roky a 6 měsíců přšeti, tak že wšechy prameny wyschnou, nepřestane-li se lid modlám klaněti: Prorockwi jeho se vyplnilo. Když pak se lid polepšil a Eliáš wiru w pravého Boha zase upewnil, wzal jej Hospodin w ohnivém oblaku přede wšim lidem k šobě do nebe.

21. Sw. Daniel prorok z rodu Judowa, přišel co mládenec do zajetí Babylonského. Štal se tam powěstným pro swou moudrost a nábožnost. Jest čtvrtý z welkých proroků.

22. Sw. Maří Magdalen a pocházela z Bethanie, a byla sestra Marty a Lazara. Jest šly, které cedila u nohou Spasitelových byly důkazem její kajcnosti. Pro její hlubokou lástku zjewil se jí Pan Ježiš nejdříve po swém z mrtvých wstání.

23. Sw. Apollinář, biskup, mučeník a učeník sw. Petra. — Sw. Libor z rodiny šlechticé we Francouzích posšly, byl tak čistý w mravích swých, že se stal knězem a biskupem; úřad swůj zastával s welikou horliwostí a s wroucnou modlitbou. Umřel w 4 století.

24. Sw. Christina rozhorliwši se roztloukla zlaté a šříbrné modly swého pohanského otce, aby osvědčila, že se toliko jednonu Bohu klaní. Po mnohých protiwenštwích pro wiru byla šípem prostřelena, a umřela neohroženě okolo roku 300.

25. Sw. Jakob (šarš), syn Zebedeůw a bratr Janůw, powolan byl od Ježíše Chrísta za apóstola. Byl přítomen, když se Pan Ježiš na hoře Táboršć proměnil, a když se w zahradě Gethsemani kwi potil. Jak wu byl Chrístus Pan předpowěděl, štalo se; umřel smrti mučeničskou, byl štat r. 41.

26. Sw. Anna, manželka Joachymowa, byla dlouho neplodna; konečně počala a porodila Marii: matku zaslibeného Mesšiasše. Sw. Anna byla wzorem nábožných manželk a moudrých matek.

27. Sw. Pantaleon ob swého pohanského otce na lékařštwi dán naučil se také učení křesťanskému. Jestto pak w Nikomedii weřejně Chrísta hlásal, odsouzen byl od císaře Maximiana k brozým

mužům, w nichžto swatě stonal r. 303.

28. Sw. Innocenc I. z Albanie rozený, a roku 402. za papeže zvolený snázil se, aby učení apostolské vezdy čistým w Církvi zachoval. Odměnu za to obdržel w nebi po své smrti r. 417. — Sw. Wiktor. — Sw. Nazarius a Celius.

29. Sw. Marta, sestra Marii Magdaleny; učinila krásné wyznání o Božství Ježíšově, o Jeho vtělení, a zmrtných vstání.

30. Sw. Abdon a Sennen

byli obžalováni u císaře Decia, že pochovávali mrtvolý swatých mučenišků. Měli modlám obětovati; ale raději umřeli smrti mučeničskou r. 250.

31. Sw. Ignac z Loyoly, šlechtic, narozen r. 1491, byl jako voják poraněn, a w nemocnici rozplamenil se četním nábožných kněží a následování šlechtických stutků. Později založil řád tovaryšstva Ježíše, (Jesuitů) kterým zneurovělému člověčenstvu velikou službu prokázal. Umřel swatě roku 1556.

S r p e n.

1. Sw. Petr w okovech. Sw. Petr, kníže apostoľůw, byl od Herodesa Židům k vůli uvězněn. Neruinný wězen odemzďal se z cela do vůle Boží, a wšickni wěřící se za něj mobilili. Anjel roztrhal mu okovy, a oswobodil beblivě strážného Petra r. 41.

2. Sw. Štěpán, rodem Říman, stal se r. 253. po sw. Luciwowi papežem; zanechal nám krásný příklad jak se k jinowěrcům chovati máme, nezapominajice při tom na lásku. W pronásledování císaře Valeriana umučen byl, r. 257. — Sw. Alfons Vigouri, biskup a zakladatel řádu nejšwět. Wykupitele † 1787. — Porciunkule.

3. Nalezení sw. Štěpána prwomučeníka. Těla swatých mučenišků, Štěpána, Gamaliele, Nikomeda a Abibona, jenž po dlouhý čas na tmawém a špinawém místě za Jerusálemem ležela, objevena byla knězi Lucianowi, jemuž se Gamaliel we snách zjewil a rozkázal, aby se o počestný pohřeb obstaral. Přistěbše s velikou sláwou našli

štutečně těla jmenovaná, pocítili libeznou vůni, a pochowali je. Tělo sw. Štěpána později přeneseno bylo do Carigradu, a obtud do Říma. — Sw. August.

4. Sw. Dominik, rodem Španěl a šlechtic, hned z mláde dáwal nejkrásnější důkazy pobožnosti. Založil řád kazatelšský, jeho jmenem pojmenovaný, a byl pořizným swým wzorem křesťanských cnoti. Umíraje napomínal své klášterní bratry k lásce roku 1221.

5. Panny Marie sněžné. Na hoře Estwilinské w Římě jest jeden z nejkrásnějších kostelů, nyní Maria Maggiore, (Wětší) z počátku wšak „kostel Marie sněžné“ zwaný. Dnes se slawi w Církwi památka zajiwěcení chrámu toho. Příwod jeho jest tento: Za papeže Liberia, w polowici 4. století chtěli bohatí manželé, nemající žádných dítek, statky své wěnowati ke cti Panně Marii. Zjewením we snách poznali, že mají na oné hoře kostel wystawěti na tom místě, kde w noci na 4. srpna padlý sněž uvidí. Papež měl to-

těž zjevení, a proto wedl slavný průvod na onu horu, kdežto skutečně w nejpárnějším ročním počasi snih ualezli; odtud jméno „Bany Marie sněžné.“ — Sw. Oswald.

6. Proměnění Pana Ježíše Christa. Christus, pravý Bůh a spolu člověk, chtěl učení své o tomto nejvěšším tajemství nezvratně přesvědčiti, a proto se u přítomnosti sw. Petra, Jana a Jakoba na hoře Tábor proměnil, a ukázal jim svou božskou slávu, při čemž s nebe slyšeti bylo hlas: „Tento jest syn můj milý, w němž se mi zalíbilo; toho poslouchajte!“ —

7. Sw. Kajetan, hrabě w zemi Benatské, miloval hned od mládosti své samotu, sloužil nemocným, podporowal chudé, a založil řád Theatinský, jehož úlohou bylo, lid wyučowati a nemocné opatrowati. Umřel r. 1547.

8. Sw. Cyriakus, Eargus a Smaragdus obsouzeni byli pro dobré skutky, které ubohým pronásledowaným bratřím svým poskytovali, k nejtěžším pracím w lázních císaře Diokleciana, až pak umřeli smrti mučnickou.

9. Sw. Roman, voják, kterýž z rozkazu císaře Valeriana musil strážiti sw. Wawřince uwečnuého a mučeného; byl pohnut rewfou trpělivosti tohoto mučenika, a s milostí Boží se obrátil na wíru, dal se pokřestiti, a podstoupil také smrt mučnickou r. 258. — Sw. Firmus a Rustikus, muč. za císaře Maximiana.

10. Sw. Wawřinec, slavný jáhen Římský měl zlaté a stříbrné nádoby kostelní wydati pohánům; místo těch ukázal soudcům

chudé, němé, wdowoy a strotky řka: „Tyto jsou poklady Cirkwe!“ Proto byl mučen a na rozni pečen, a w newyslowných mukách těchto wypuštil ducha svého r. 258.

11. Sw. Zuzana, bohabojná a krásná manželka Joakimowa, byla w Babyloně w své zahradě od dvou spustlých starců přepadena, jichžto hříšné žádosti odporowala řkouc; „Lépe jest, abych bez hříchu pabla do rukou Wasič, než abych před twaří božskou hřešila.“ Prorok Daniel dokázal její newinost podivným způsobem. — Sw. Zuzana Rimanka, měla se státi manželkou bratra Dioklecianowa, totiž Galeria; tento poslal svého příbuzného k ní, jenž se jí k vůli stal křesťanem, wyučen a pokřestěn byw od Kaja papeže, bratra sw. Zuzany; oba dva byli umučeni roku 295.

12. Sw. Klara, panna z Assis, vzdala za příkladem svého krajana, sw. Frantiska, své statky mezi chudé, založila řád chudých Klarisjek, a stala se w něm abatyšši wzornou. Umřela r. 1253. —

Sw. Filumena, panna a mučnice, jejíž ostatky roku 1802. w Římstých katakombách nalezeny byly; na hrobě jejím wyryto bylo jméno, kotwice, několik šípů, palma, pič a lilije. Umučena byla za času Diokleciana.

13. Sw. Hippolit, učeník sw. Wawřince. — Druhý sw. Hippolit biskup a učitel cirkweni w Antiochii. — Třetí sw. Hippolit kněz w Římě, umučeny za císaře Galla; byl přivázan za nohy mezi dva bujné koutce, a tak w jejich běhu utlučen byl.

14. Sw. Eusebius, kněz

Různý za císaře Konstancia, jenž Ariany zastával. Nábožný kněz hájil proti nim čisté učení Christovo, pročež byl po žaláře odsouzen, kdež to po sedmi měsících co statný vy-
zupac wíry umřel ve 4. století.

15. Nanebevzetí blah. panny Marie. Dnes slaví Církev svatá památku onoho dne, kdy Matka Boží po šťastné smrti své s oslaweným tělem na nebe vzata jest byla.

16. Sw. Rochus, zemský patron w Chorwatsku; narozený w Montpellier we Francouzích, opu-
til své veliké dědictví, a věnoval je trpěliv bližním. We mnohých nemocích Italských obsluhoval nemocné, až pak nawrátiv se do vlasti své umřel roku 1327. — Sw. Theodor, biskup † 806.

17. Sw. Liberat, opat, byl jest se sesti svými bratry klášterními w čas pronásledování Jindřicha, krále Wandalůw, do Karthaga w Africe odveden, a pro své wyznání: „Jeden Bůh, jedna wíra, jeden křest“ mučen, a konečně zabit, okolo roku 483. —

18. Sw. Helena, o Církev swatou wlezasloužilá matka císaře Konstantina Welkého. Na své pouťi z Říma do Jeruzaléma, kdežto sw. hrob a kříž Páně zakopaný našla, konala skutky milosrdenství chudým a nešťastným. Umřela okolo r. 328.

19. Sw. Ludwik, syn Karla II, krále Neapolského a Sicilského. Sned z mládeí těšily jej více mo-
dlitby a nábožné knihy, nežli dětské hry; byl dán do zajetí ku králi Aragonskému za otce w bitvě la-
peného, kde se oddal hlubokému učení; potom se stal knězem a bi-
šupem w Tolose. Umřel 1297.

20. Sw. Bernard, narozen na zámku Fontaines u Dijonu r. 1091. Co mládenec obhájl se wšech pokuseni, které mu jeho přátelé chy-
stali. Se svými pěti bratry sloužil Bohu společně w Chatillonu, a počet jeho učeníků rosl. Roku 1113 wstoupili do klášteru Cisterciáckého w Citeaur. Jeho základní cnost byla láska k Bohu a k bližnímu, poslussenství a ucta k panně Ma-
rii; zanechal výborné knihy, a umřel swatě roku 1153.

21. Sw. Johana Fran-
tiska, rozená w Burgundsku, man-
želka barona Chantala; šerednitě wychowávala děti své, stala se za-
kladatelkyní řádu panenského, umře-
la r. 1641. — Sw. Anastasius.

22. Sw. Timotheus, Hip-
polit a Symforian, mučeníci. Sw. Timotheus z Antiochie, w Římě mečem odpraven; sw. Hip-
polit, biskup Wortuenský za císaře Alexandra swázán a do hluboké jámy whozen; Sw. Symforian mládenec pod císařem Aurelianem umučen.

23. Sw. Filipp Bennizzi w Florencii narozen, rozšířoval řád Serwitůw horlivě; žil nábožně a přísně, smířil mnoho nepřátel, a s upřeným zrakem na kříž umřel r. 1285. —

24. Sw. Bartoloměj, ro-
zen w Galileji, apostoł Páně, byl svědkem slavného z mrtvých wstá-
ní a nanebewstoupení Ježíše Chri-
sta, hlásal Indianům sw. ewange-
lium, a w Armenii wycebil krev swou za wíru, okolo r. 71. —

25. Sw. Ludwik XI., král Francouzský, byl výborný kníže a swatý křesťan; wyznačil se ozolá-
stní spravedlnosti a trpělivosti w protivenstvích. Umřel r. 1270.

26. Sv. Zefirin, Říman, stal se za císaře Severa roku 202. papežem; řídil Cirkvi svatou v nejkrutějších pronásledováních, a skončil svatě r. 218. — Sv. Genesius, herec a muč. † 286. — Sv. Samuel.

27. Sv. Josef Kalazanský, narozen v Aragonii; vysvěcen byl na kněžství, a věnoval téměř všechnu živost svou na vyučování mládeže chudé. Umřel v 92. roce věku svého, léta Páně 1648. —

28. Sv. Augustin, syn sv. Moniky narodil se v Tagaste v Africe, přijal v 33. roku svého věku sv. křest od sv. Ambrože. V mládí svým byl prostopášný, stává se křesťanem, však činil opravné pokání. Zvolen byl za bi-

stupa v Hipponu, a stal se velikým učitelem církevním. Umřel roku 432.

29. Sv. Jana šesti. Sv. Jan křestitel po 30 letech žil přísně a v samotě; pokáran králem Herodesem byl do žaláře vsazen, a na žádost Herodiady stat. —

30. Sv. Kuzena (Rosa) Sinaistá, narozena v Římě v Americe, vzdělala se světa, a přísným životem podmanila tělo duchu svému. V těžké nemoci osvědčila se býti svatou trpitelkou, a umřela r. 1617. —

31. Sv. Raimund Nonnatus z Katalonie; s velikou obětivostí osvobozoval otroky řecké z moci Muhamedanův. Do Říma byl povolán a za kardinála ustanoven umřel r. 1240. —

S á ř i.

1. Sv. Jiří nalezal hned v mládosti radost svou ve stucích křesťanské lásky. Po smrti rodičů svých rozdál statky své chudým, a odešel do vzdálených krajů, aby ušel světské cti; tam žil na poušti a svatě skončil r. 700. — Zemský patron v Korutanech. —

2. Sv. Štěpán, král a patron Uherů narozen r. 977. v Dstřihomě pokřtěn jest byl od sv. Wojtěcha, biskupa Pražského. V 20. roce nastoupil vládu, vykořenoval modloslužbu, šířil křesťanství, a založil mnoho biskupství, katedr a klášterů, tak že si získal jméno a slávu apoštola Uherů. Umřel r. 1038.

3. Sv. Mansuet, rodem ze Škotska, hlásatel sv. evangelium v Galii za času císaře Konstance, syna Konstantina Velkého. Jeho

tělo odpočívá v Loulu v klášteře Benediktinském, kterýž má jméno tohoto svatého.

4. Sv. Rozalia, z královského rodu, v Valermě v Sicilii narozena, opustila z lásky ke Christu královský dvůr a stala se v strážné ještyni. Po její smrti roku 1154. napsal se nápis: „Já Rozalia obhřivala jsem z lásky k Jezíši Christu tuto ještyni.“ — Sv. Rozalita Biterbská, nepřítelka kazby marnivosti: vstoupila do třetího řádu sv. Františka, byla i s příbuznými svými pro spravedlnost pronásledována a vypovězena, ostala však vezdoby stála, a Bůh ji obdaril divotvornou mocí. Navrátila se opět do Biterby po dvou letech umřela roku 1252. —

5. Sv. Wamrinc Justinian, narozen v Benátkách v

Itálii, byl výborně vychován od nábožné matky své. Stal se ře-
holníkem, a později arcibiskupem a
patriarchou v rodině své; umřel
co pravý otec chudých roku 1455.

— Sw. Viktorin.

6. Sw. Zachariáš, man-
žel sv. Alžběty, otec sv. Jana
křesťtele a předchůdce Ježíšova.
Jeho život vypsan jest u sv. Lu-
káše v 1. kapitole. —

7. Sw. Regina, po brzké
smrti své matky vychována byla
od kojny ve víře křesťanské. Zví-
těžila nad ukrutností svého pohau-
ského otce, a vladaře smrti muče-
níckou roku 251. —

8. Narození blah. P.
Marie. P. Maria pocházela z
královského rodu Davidova; její
rodiči byli: sv. Joachim a sv.
Anna. Den jejího narození jest
kaznému myslivému člověku dnem
radości a blů, neboť toho dne wy-
šla na obzoru člověčenstva jtkřen-
ka čili demuce — Maria, kteráž
opovídala blůžký příchod slunce sa-
mého — Ježíše Chrůta. —

9. Sw. Gorgonius a
spolumučníci: Dorotheus
a Petr, komorníci císaře Diokleci-
ana, který, stáv se nepřitelem kře-
stánů, popuzen jsa spoluvladařem
Galeriem Maximinianem, kázal jim,
modlám obětovati, a nechtící dal
umučiti roku 303. —

10. Sw. Mikuláš, v To-
lentině v Itálii narozený, a od
rodlců svých bohabojně vychovaný,
slowem i skutkem činil mnoho do-
brého v národu svém, a umřel
po nemoci přebolestné roku 1309.
— Sw. Pulcheria, dcera císaře
Arkadia, kněžna velikých cností;
pečovala za živobytí o šíření sv.

náboženství, a ve svém závěti
(testamentě) učinila znamenité ob-
kazy kostelům a chudým; umřela
svatě r. 453.

11. Sw. Felix a Regula
jeho sestra; v Německu a zláště v
Curichu Švejcarském obrátili mno-
ho lidí na wíru křesťanskou. Tam-
nější vladař císaře Maximiana,
Decius, dal je wyhledati, mučiti a
jiti r. 303. — Sw. Pasquic.
— Sw. Emilian.

12. Sw. Guido, příjím-
chudý, z Brabantu, byl wycho-
ván v bážni Boží od svých rodi-
čů, kteří mu říkávali: „Jíme dosti
bohati, bojme-li je Pána Boha.“
Umřel svatě r. 1112.

13. Sw. Amat, od mlado-
sti své vychováván byl v bážni
Boží a ve svatém náboženství, a
stal se biskupem v Sensu, v kra-
jině Walliscké. Ně sprawoval bi-
skupství své s mnohou prožtetel-
ností, přece byl pro zdtivistickou po-
mluvu nespravedlivě s důstojností
své švržen. Žil a umřel svatě r.
690. — Sw. Maternus, biskup
Trieršlý a Kolínský, umřel před
rokem 347. — Sw. Tobias.

14. Pozdvžení sv. Kři-
že. Kříž svatý, posvěcený krví
Bohočlowěka, císařem Heraklem Per-
skému králi opět obnat, a do Je-
rusaléma přinesen jest byl. Hera-
klus nemohl, leč po obložení krá-
lovské ozdoby, kříž svatý na svých
wlastních ramenách na horu Kal-
wárskou donesti, a jej tam postawiti,
což se stalo r. 628. — Sw.
Cyprian, biskup Karthagenšlý,
mnoho prospěl wlohami swými Cir-
kwi swaté. W nejwětších bouřích byl
krásným wzorem moudrosti a lásky
biskupské. Powážowal za nejwětší

šťěsti, moha krew swou pro Christa wycediti r. 258. — Sw. Nor-
nelius, papež, † r. 252.

15. Sw. Nikodem, kněz Řimský, pochował mučenici Felitulu, a nechťel pohanským modlám obětowati, pročez byl pod císařem Domitianem umučen w prvním století.

16. Sw. Ludmila, kněžna Česká, choť Bořivoje knížete r. 871. od sw. Methodia, arcibiskupa Morawského pokřtěna, wychowala sw. Wáclawa, swého wnuka, we wíře křesťanské, a byla na rozkaz pohanské matky Wáclawovy, jmenem Drahomíry, zavražděna na Letině, w dowstém sídle swém, dne 15. září r. 927.

17. Sw. Lambert, horlitwý a swatý biskup w Māstřichu, swržen byw s důstojenstwím swého, po 7 roků žil w klášteře; roku 681. byl opět na stolici swou powolán, r. 709. wšaf, modle je za nepřátele swé, kopím probodnut. — Sw. Hildegard, hraběnka, stala se pro swé cnosti představenou řádu duchowního. Ze skutků a ze spisů, které psala, wyswítá hluboká učinnost, moudrost a swatost. † r. 1180.

18. Sw. Tomáš z Willanowy hned w mladosti swé wyznačowal se milosrdenstwím k chudým. Staw se biskupem † r. 1555. — Sw. Josef Rupertinský, již od mladosti swé pěstowal wšelikou cnost a modlitbu, wstoupil do řádu sw. Františka, kdežto se významenal úplnou poslušností a chudobou, a byl wroucným ctitelem Panny Marie, kterou nazýwal matkou swou. Umřel w 61. roce wěku swého, léta Páně 1694.

19. Sw. Januar, biskup Beneventský, láskou křesťanskou pu-

zen, nawštěwowal a těšil zajaté křesťany; byw wšaf poznán, musil podstoupiti smrt mučeničtou w 4. století.

20. Sw. Gustach obrátiv se s robinou swou na wiru křesťanskou, jewil neobyčejnou stálost we wšech protivenstwach. Nechťew obětowati modlám umučen byl s celou robinou swou w 2. století.

21. Sw. Matouš, apostoł Pána Jezisse Christa. Napsaw ewangelium konal apostołské cesty, na kterých došáhl korunu mučeničtou, w 1. století.

22. Sw. Moric. Cisar Maximian, měl we wojsku swém křesťanský pluk Thebaiský, z něhož nitdo nechťel křesťany k mučeničtému smrti domobiti. Po dwakráte dal Maximian z nich každého desátého muže mečem odprawiti. Blukovník Meric přece jich napominal k stálosti we wíře, a prvni podepsal wyjádření, a za nim wšickni, že se nepodwolí rozkazu tak hříšnému, aby bratry swé na poprawiště wcbili, načež wšickni zabiti byli okolo roku 302.

23. Sw. Tetla, panna, mučenice, raději lwům sebe předhobiti dala, nežby byla swolila k porušení panenstwi swého. Na wiru obrácena byla swatým Pawlem w Konium. — Sw. Linus, papež, mnčenič, nástupce sw. Petra.

24. Sw. Rupert, biskup Wormský, křestil wojvodu Barworského, Theobora. W Solnohradě založil biskupstwi a mnoho klášterů; patron lobníků, šil po Dunaji do Widně wozícič. — Sw. Gerhard, rozený Benatčan, wychowán byl w klášteře Benediktinském, do něhož také wstoupil. Sw. Štěpan,

král uherský, jej pobjel u sebe, aby hlásal učení Christowo w jeho národě, kdežto se biskupem stal. Do něho pochází veliká ucta k Panně Marii w Uhřích. Byl jest ob pohanů kámenován, a modle se za ně, mečem proflán.

25. Sw. Kleofás, jeden z oněch dvou učeníků, kterým se Pán Ježíš na cestě do Emmaus zjemil. Stal se mučeničem.

26. Sw. Justina, křesťanská panna w Antiochii, byla tak stála we víře, že ji nezviklaly ani čary Cypriana, jenž se napotom sám na wíru obrátil, a s ní smrt mučeničskou podstoupil we 4. století.

27. Sw. Kosmas a Damian, bratři, a lékaři z Arabie, dobročinní k tepícím. Wyznawše, že nemocné více jmenem Ježíše, nežli uměním svým uzdravují, wydáni byli na smrt.

28. Sw. Wáclaw, wejmoba Český, patron Český a Moravský, byl wzorem nábožnosti a dobročinnosti k chudým. Byl jest probodnut rukou bratra svého, Boleslawa, an na modlitbách setrval w Boleslawském kostele, dne 28. září r. 936.

23. Sw. Michael archanjel, o němž prawi sw. Jan we svém Zjeweni, že jest ochrance křesťanstwa. Cirkew sw. slawi dnes památku jemu ke cti zasvěceného chrámu na hoře Gargano w Apulii. Jest zemským patronem w Galicii.

30. Sw. Jeronym čili Jarolim z Dalmatska, pro svou učenost a své enosti slavný, napsal mnoho wyborných knih. Po mnohých práciach na zinnici umiraje prawi tento cirkewní otec přátelům svým: „Jak slabko jest umřiti tomu, kdož znal dobře žiti!“ roku 420.

K i j e n.

1. Sw. Remigijs, biskup Remesský, dal fráši Ghloboweowi w psaní naučení, aby spravedlnost konal, o potravu wdowám a sirotkům pečoval, a nikomu bez utěchy od sebe odhájeti nedal.“ Umřel swatě, jak žiw byl, r. 533.

2. Sw. Leodegar, biskup Autunský, we Francii mnoho trpěl pro spravedlnost, i oči mu byly wyloupány. W tomto stawu psal matee své: „Což jest sšlechtnější nad lásku k nepřátelům? Což nás více činí spny Božinni, nežli láska, kteráž odpouští, a odpouštění nalézá?“ Slowa ta jsou důstojná biskupa a mučenika † r. 678.

3. Sw. Kandidus, mučenič Řimský. — Sw. Ewaldowé, bratři, knězi, vození Angličané, hlá-

sali we Westfalsku učení Christowo, byli wšak ob pohanů usmrceni w 7 století. — Sw. Ladislaw, král Uherský, syn Belůw, nar. 1031. Šsa nábožný, dobročinný, byl také udatný; pod ním přišlo Dalmatsko a Chorwatsko ke koruně Uherské. Měl býti wůdce w řízácké wojně proti Saracenům, aby se wybojowala swatá země; a wšak umřel před tazením tímto r. 1095. Jeho tělo se cti posud we Warazdině.

4. Sw. Frantisek Serafinský z Assis w Italii rozdal wšechno jmění své chudým, odřekl se wšeho dědictwí, usabil se u malého kostela jmenem Porciunkula, a založil řád pod ochranou Matky Boží; oddal se postům přísným a úplné chobobě, měl na sobě

známky pěti ran Christových; umřel r. 1226. — Řády sv. Františka jsou: řád kapucinský, minoritský a františkánský.

5. Sv. Placid, syn Římského šlechtice, vzdělal se ve škole sv. Benedikta za vzor nejkrásnějších cností, a byl jeden z jeho nejvýbornějších učeníků. Poslán byl do Sicilie, přepaden byl v klášteře, kdežto se všemi bratry mučnickou smrtí skončil, r. 541.

6. Sv. Bruno, v Kolíně narozen z rodičů bohatých a cnostných, stal se pro učenost a nábožnost svou kanovníkem v Remessi, odebral se však na strážnou poušť Chartreuse, kde založil řád kartuziánský, a svatě umřel r. 1101.

7. Sv. Justina, panna, mučnice, z Batavie, křesťena byla od sv. Provdocima, učeníka sv. Petra, pro svou stálost ve víře mečem odpravena k Pánu odešla. — Sv. Marek, papež † 336. — Sv. August, kněz v Berry, ve Francii, vyníkal se láskou k Bohu a k bližnímu; zemřel v druhé polovici 6. století.

8. Sv. Brigitta, Švédská kněžna a choť knížete Ulfa, po jehož smrti děti své dokonale vychovala, a potom přísný život započala, aby se připodobnila Christu. Umřela v Římě r. 1373.

9. Sv. Diviš (Dionys), biskup Athénský, hlásal mnohým národům sv. evangelium; i ve Francouzích osvědčil svou horlivost, za kterou však podstoupiti musil smrt mučnickou ke konci třetího století.

10. Sv. František Borgiáš z rodu knížecího, žil u dvora Karla V. Císař jej velice ctí, a nazýval jej zářezem

knížat pro jeho nábožný život. Aby se tím více zdokonalil, vstoupil do řádu Jesuitského, kdežto svatě umřel r. 1572.

11. Sv. Burkhard, Angličan, horlivý spolupracovník sv. Bonifáce v šíření pravého světla v Německu; byl prvním biskupem Würzburgským. Umřel r. 752. — Sv. Emilian, významáček.

12. Sv. Marcellian, rozdál jmění své chudým, a stal se prvním biskupem v Lorchu; byl muž svatý a dosáhl v Gilly, v dolním Štýrsku korunu mučnickou, okolo roku 284.

13. Sv. Eduard III., král anglický zbožnosti svou navrátil zemi dlouho postrádaný pokoj a dobrou mravy; hájil náboženství, zapudil nepravosti v čas vojny rozmnoženě, a žil až do smrti svatě. Umřel r. 1066. — Sv. Koloman ve Skotsku rozený, obřeknuv se světa žil svatě. Na zpáteční cestě z Jerusálema od zlych lidí lapen a usmrcen byl.

14. Sv. Kallist, Říman, nástupce sv. Zefirina v biskupství papežském. Za jeho panování bylo v Cirkvi pokojno, tudíž pečoval o její upewnění. Au však později opět pronásledování vypuklo, bylť jest umučen roku 222.

15. Sv. Theresia z Avily v Španělsku rozená vydobyla si cnostmi a spisy svými jména nejmrtelného. Po mnohých pracích, protivnostech a nemocích, které udatně snášela, povolal ji Bůh do radosti nebeských roku 1592. Před smrtí svou viděla 16 klášterů pro jeptišky a 14 klášterů pro mnichy dle řádu karmelitánského od ní opraveného ztvětati,

16. Sw. Gaweł (Gallus) přišel na svých apostoľských cestách z Anglicka do hor Švýcarských, a stal se zakladatelem klášteru Swato-Gawelstého. Umřel okolo r. 640.

17. Sw. Hedwika, wojwodkyně Polská byla wzorem powinnosti manželských a mateřských. Po narození posledního dítěte šla do klášteru Trebnického, kdežto roku 1143. swatě umřela. Ještě patronka země Slezské.

18. Sw. Lukáš, ewangelista Páně, rozený w Antiochii Syrské, byl lékařem. Staro se křestanem doprovázel sw. Pawla na cestách apostoľských, a byl horlivým spolupracovníkem w rozšřřowání wíry křestanské. Umřel šťastně a blaženě w Achaji.

19. Sw. Petr z Alkantaray w Španělsku z rodu šlechtického, od mladosti vystřřihal se wšeho, coby jeho newinnosti a wěčnému spasení šřřobiti mohlo. W lásce snažil se w řádu swém ducha sw. Frantiska obnoviti. Umřel r. 1562. — Sw. Ferdinand.

20. Sw. Wendelin z rodu kráľowského we Škotsku, wyznačil se co opat w kláštere Tholey pokorou, nábožností a šřřědrostí k cizincům; s ozwláštní šřřetností pečowal o wšestranné pohodlí svých hostů. — Sw. Felician, biskup, mučeniš. — Sw. Jan Kantšský, z okresu Krakowského, kněz professor, kazatel, otec chudých; patron w Polsku.

21. Sw. Worsšila, panua, žila společně se svými spolubruzkami w krajině Kolínské, a umřela za Christa smrtí mučenišou r. 370.

22. Sw. Kordula, panua ze společnosti sw. Worsšily Zastrafšena mukami společně svých utřřyla

se pod lodi, druhého dne rošřat lítostí proniknuta zmužile podstoupila smrt mučenišou.

23. Sw. Sewerin stal se roku 346. biskupem w Kolíně. Bohatšwi swé wynakládal we prospěch svých wěřicích. Umřel swatě na konci 4 století. — Sw. Jan Kapistranský Frantiskán z Neapolšta, nar. r. 1385. nejedl 36 roků žábneho masa, byl apostoľským křřmifarem, kázal w mnohých zemích, i na Morawě a w Čechách, kdežto mnoho tisíc lidí z Husitských bludů přiwobil k wěčné pravdě katolické. Umřel r. 1456.

24. Sw. Rafael archanjel známý z přiběhu o mladém Tobiáššwi, jez w podobě mládence, doprovázel do Medie, a jemuž poradil, jak by otci swému, starému Tobiáššwi, zrak nawrátíl.

25. Sw. Krispin a Krispinian, bratři z wysokého rodu w Římě, wybali se na cestu do Francouz, aby tam křřestanstwi hlášali. Žiwili se práci rukou svých, a šřře hotowením obuwi, až w Soissons mučenišou smrtí umřeli r. 287.

26. Sw. Ewarist I., Řek, stal se po sw. Klementowi na konci prvního století papežem. Bojowal proti modloslužbě a bludům horlivě. Za císaře Trajana, r. 109. umřel smrtí mučenišou.

27. Sw. Sabina umučena byla w Awoile w Španělsku pod wladařem Dacianem. Tělo její bylo na šřřipci roztaženo, a hlawa mezi dwěma kameny rozmáčšana.

28. Sw. Šimon a Juda; apostoľowé Páně, hlášali w Mešopotamii a Egyptě ewangelium, a podstoupili pro sw. wíru smrt mučenišou.

29. Sw. Marciš, jeden z nejvýbornějších biskupů Jerusalemských kterýž důstojnost biskupskou teprve ve svém 80. roce nastoupil. Byl u veliké vážnosti na svému w Gejarei pro svou nábožnost, a umřel, jsa 116 let star, okolo léta Páně 212. — Sw. Zenobius, kněz, mučeník za času Diokleciana.

30. Sw. Marcell, setník, mučeník w Mauritanii. — Sw.

Klaudius, Eupertus a Viktorius; bratři mučeníci w Španělsku w čas pronásledování Dioklecianského štati. — Sw. Germain biskup. Sw. Benedikt viděl anjely nesoucí duši jeho do nebe.

31. Sw. Wolfgang, biskup w Řezně. Heslo jeho bylo: „Což prospěje člověku štati swatosti bez skutků?“ Štatků své měl pro chudé. Umřel r. 994.

L i s t o p a d.

1. Slavnost wšech Swatých. Křesťané katoličtí klani se Bohu trojjedinému, a cti swatě jeho; k této se utíkáme, bychom na jejich přímluvu dosáhli potřebných milostí od Boha šrže Ježíše Christa.

2. Wšech věrných zemřelých, čili dušiček w očistci. My věříme a wyznáváme obcování swatých, w kterémž stojí swatí w nebi, věřící na zemi a trpící duše w očistci; wroucnými modlitbami a dobrými skutky přispíváme k tomu, aby Bůh milosrdný časné tresty duším w očistci uchránil, a je do království nebeského wzítí ráčil.

3. Sw. Hubert, syn vojvody Akwitanského na honbě stal se z cela živým člověkem. Od sw. Lamberta, biskupa w Maastrichtu we wíře vynucen, stal se jeho nástupcem w důstojnosti biskupské, umřel swatě po životě horlivém r. 727. — Sw. Malachias, arcibiskup Irský, † 1148.

4. Sw. Karel Borromejský, kardinál a arcibiskup w Miláně, nar. r. 1538. Byl živým wzorem wšech cnosti: pro své duchovenstvo, a pravým otcem chu-

bých a nemocných. Umřel r. 1584. Patron w Lombardsku. — Sw. Emerich, syn sw. Štěpána, krále Uherského.

5. Sw. Zacharias, starozákonní kněz w Hebronu. Zjewil se mu o službách Božích w chrámě Jerusalemském archanjel Gabriel, a oznámil mu, že letitá manželka jeho porodí mu syna, jež Janem nazwati má.

6. Sw. Leonard, syn wysokého úředníka u krále Ghobowea, odřekl se swěta, a odebral se na poušť, kdežto swatě žil byl. Dřivo bozował zajatě, a wobil je na cestu polepšení a cnosti. Umřel w polowici 6. století.

7. Sw. Engelbert, arcibiskup a kníže Kolínský, byl we velké vážnosti pro svou nábožnost a šlechtnost u císaře Bedřicha II., tak že mu tento syny své wychowati dal. Umřel pro věc šprawelivou smrti mučeničskou r. 1225.

8. Sw. Bohumír, Francouz, wyučil se w klášteře. Pro svou učenost a pro své cnosti jeduohlasně zvolen byl za biskupa Amienského. Ukončil život svůj co okrasa duchovního štampu roku 1118.

9. Sw. Theodor, od mládkosti své ustanoven k stavu vojenskému, bojoval co reť křesťanský horlivě pro svou víru. Měním se nedal nakloniti k modloslužbě. On sám zapálil chrám pohanské modly Cybele v Amasei, pročež ukrutně mučen a upálen byl roku 306.

10. Sw. Ondřej Awelinský v Rastronowo v Neapolsku narozen; oddal se studiu právnickému; an však mu v jedné při vyhlouzla se, litosti pohnut vstoupil do řádu Theatinského, a žil velmi přísně. Umřel r. 1608.

11. Sw. Martin, biskup. V mladém věku svým byl k vojenskému stavu ustanoven; v 18. roce byl pokřtěn, a stal se napotom biskupem v Toursu, kdežto svatě umřel r. 402.

12. Sw. Martin, papež, z Lodi v Toskanu, zvolen byl pro své cnosti a velikou učinnost za papeže r. 649. K uchování jednoty a neporuffenosti ve víře mnoho přispíval, byl však wypowieděn, a umřel co mučeník roku 655.

13. Sw. Stanislav Kostka ze šlechtické rodiny Polské, od mládkosti své žil ve všech cnostech. Aby se však docela životu svatému oddati mohl, vstoupil do řádu Jesuitského, kdežto jej Bůh již v desátém měsíci k Sobě povolal v 18. roce věku, roku 1568.

14. Sw. Serapion, za času císaře Decia překrutně mučen pro víru v Alexandrii. Pro násleďovníci jeho přetavšše jemu svály na rukách i na nohách shodili jej se střechy dolů, a tak jej usmrtili. — Sw. Alžběta, panena, jeptiška, — 1420.

15. Sw. Leopold IV.,

markrabě Rakouský byl nábožný, a tudíž i výborný kníže; ustavičné čtení svatého ewangeliu upomínalo jeho cnosti, a knížecí dvůr jeho byl palácem spravedlnosti a moudrosti. Vládnou k všeobecné spokojenosti 40 roků, umřel smrti spravedlivého léta Páně 1136.

16. Sw. Otmar, opat u sv. Hawla, šlechtic, hned z mládkosti wyznačoval se svou vroucnou nábožností, a stao se knězem mnoho prospěl řádu svému i věřícím. Pokora, zapírání sebe, a láska k chudým a nemocným byly zvláštní cnosti jeho až do smrti roku 761. —

Sw. Edmund, arcibiskup v Anglicku, hájil statně práva církve, byl za to wypowieděn, a ve vyhnanství tom svatě skončil.

17. Sw. Mehoř, biskup Nowocesarejský v Kappadocii, pro mnohé záraty, jež Bůh strže něj konal, Diwoiwořcem nazwaný. Na smrtelné posteli otázal se, mnoho-li newěřících ještě jest v Nowé Cesarii? — Když mu bylo odpowědino, že jich ještě 17 jest, pravil: „Bohu díky, tolik bylo věřících, když jsem tu se biskupem stal.“ Umřel okolo r. 266.

18. Sw. Dbo, kanovník Tourský ve Francouzích, později opat v Kluny, uspořádal krásně kláštery své, a pomozbuzoval bratry své vlastním příkladem k pěstování věd. Svou mírností a pokorou napravil mnoho nepřátel sw. Církve, a umřel svatě r. 942. — Sw. Barlaam, rolník v Cesarii v Kappadocii, mučeník udatný pro víru, jenž mohutností ducha svého překonal sílu ohně. — Sw. Hombonuz, kupec † r. 1197.

19. Sw. Alžběta, dcera

krále Uberského, promádaná za Ludwika IV. hraběte Sessenského, zachovála vezdy onu reformskou cnotu, w které se byla již w mladosti své cwičila. Protiwensťwi, jenž se byly na ni sřnuly po brzké smrti manželowě, snáßela s obewzdaností do wúle Boží až do své smrti, roku 1281.

20. Sw. Felix Walois, z wysokého rodu, již co pacholík jemuil soutrpné a dobročinné srdce; nosil chudým pokrmy, a dáwal jim své sřaty. Založil řád k wyswohozování zajatých. Umřel r. 1212.

21. Obětování blah. Panny Marie. Nábožní rodičowé, Joachim a Anna, obětowali svou dceru sřku Pánu Bohu w chrámě Jerusalemském; což má býti křesťanským rodičům wzorem, aby dobrým wychowáním i své dítky učinili Bohu milou obětí.

22. Sw. Cecilie, wznesená Rimanka bywši w křesťanské wíře wycwičena, zarázala se k panenské čistotě, a získala svého ženicha Valeriana pomocí anjela strážného tak, že se dal pokřestiti. Dba dwa dali křem svou za wíru Christowu, aby pospolu se radowali w nebi. Umučení byli na začátku třetího století.

23. Sw. Klement, papež od roku 102. jehož poswátne kosti sw. Cyrill a Method našli u černého moře pod oltářem zbořeného kostela, kdežto sw. Klement u wyhnanstwí za wíru umřel. Ostatky jeho byli i na Morawě, a obtud Morawskými apoštoly do Říma doneseny.

24. Sw. Jan z říže, rozený Španěl, oddal se co mládenec službě u nemocných. W řádu karmelitánském zdokonalowal se we

wšech cnostech. Po těžkých zkouškách wzal jej Bůh k Sobě, roku 1591. — Sw. Chrysgon, mučeník, byl po dlouhém wězení pro svou stálost we wíře na rozkaz Dioklecianůw do Akwileje odweben, stat a do moře uwržen.

25. Sw. Kateřina, wzácná panna z Alexandrie, prošula svou učností a swými cnostmi. Řeči svou obrátila mnoho lidí na wíru křesťanskou, a proto byla na koso odsouzena, a konečně mečem odprawaena w 4. století.

26. Sw. Konrád, byl pro své cnosti od sw. Oldřicha za biskupa w Konstanci wyswěcen. W tomto důstojenství pečowal o chudé a o rozšíření wíry až do své smrti r. 974.

27. Sw. Birgil ze Škotska, hlásal předně we Francouzích sw. ewangelium, a přišel potom do Bawor, kdežto w Solnohradě biskupem se stal, a svou apoštolskou horliwost až do Korutanska a Štyrška šířil. Po žiwotě zasloužilém powolal jej Pán k Sobě w 8. století. Jest patronem w jižním Tyrolsku. — Sw. Achac, Hirenarch a 7 žen, mučénici za císaře Diokleciana.

28. Sw. Štěpan, mladší, narozen w Cařihradě wšfe, co měl, obětowal své touze, by se dokonalým stal. Císařem Kopyronmem wyzván byw, aby proti ctění obrazůw jednal, raději podstoupil smrt mučeničskou r. 766. — Sw. Sofsten, učeník sw. Pawla, kterýž o něm zwínku činí we swém listu ke Korintským. Byl předstawený synagogy, frutě bičowan a umučen.

29. Sw. Saturnin přišel do Francouz, aby šířil swětlo wíry,

a stal se biskupem w Touloufu. Po mnohých apostoľských prácich layen a odměden byl od knězi mo-
blářských do jich chrámu, aby tam obětoval; on však raději obětoval pravému Bohu život svůj w 3. století.

30. Sw. Ondřej apostoľ, narozen w Bethsaidě, w městě Ga-
lilejském, bratr sw. Petra, a dle po-
řádku druhý mezi apostoľy od Chri-
sta Pána powolanými. Hlásal wi-
ru w Skytii a w Achaji, kdežto w
městě Patras na kříži život svůj
skončil.

P r o f i n e c.

1. Sw. Eligius žilal jobě
pílností a wěrností přízeň Chlotara,
krále Francouzského. Ustawičným
čtením písem swatých zjednal si ta-
kowou učenosť wě swatém nábožen-
ství, že byl zvolen za biskupa w
Rouonu, kdežto horlivě zastával
úřad swatý až do své smrti r. 659.

2. Sw. Bibiana, urozená
Řimanka, ztratila mečem pronásle-
dování rodiče a bohatství; i sw.
náboženství, jedinou útěchu její,
chtěli jí wzíti; ona však raději
podstoupila smrt mučeničkou r. 363.
za císaře Juliana.

3. Sw. František Ka-
worský, vypěstován w škole sw.
Ignáce, konal nejwětšii skutky lásky
při své apostoľské práci w Indii.
Milerád se obětoval a bral na sebe
nejwětšii obtížnosti, aby jméno Je-
žíše šířil. Chudý a od světa opu-
štěný, ale bohatý w zásluhách pro
nebe, swatě umřel roku 1552.

4. Sw. Barbara, panna
wzácného rodu, od svého vlastního
otce obžalována byla, že jest kre-
stankou, a proto na rozkaz pohanské
wrdynosti rukami svého otce kruit
umučena na konci 3. století.

5. Sw. Sabas, poustew-
ník, opat, zakladatel několik klá-
šterů w Palestíně. W dne pra-
cowal, w noci pak se modlil a
rozjímal. Umřel swatě r. 531. —

Sw. Křispina, za císaře Dio-
fleciana pro wiru skata.

6. Sw. Mikuláš, žil w
4. století, a proslul swou štědroťou
k chudým. Přesvědčen jia, jakým
nebezpečným chudé žensktiny wy-
staveny jsou, dal třem dcerám
chudého otce dostatečné wěno, by se
vdáti mohly. Stal se biskupem w
Myře, a umřel r. 327.

7. Sw. Ambrož, patron
w Lombardii, stal se pro swou
wýmlownosť arcibiskupem w Miláně.
Wohnul jest císaře Theodosia k po-
kání, a srdce Augustinowo zcela
obnowil a napravil. Umřel r. 397.

8. Neposkwrněné Po-
četi blah. P. Marie. Cirkew
swatá slawi dnes s wděčností onen
den, na kterém Bůh počal milosťi
svě poskytovat panně blahoslawené,
kteráž od wděčnosti zvolena byla za
dceru nebeského Otce, za matku
Syna Božího, a za newěstu Ducha
Swatého. Maria Panna počata jest
byla bez hřichu prvotního čili bē-
dičného.

9. Sw. Leokadia, panna,
byla za času císaře Diokleciana w
Toletě w Španělsku pro swou wiru
ufrutně bičována, a do žaláře u-
vržena, kdežto život svůj skončila
r. 304.

10. Sw. Melchisedes stal
se r. 311. papežem. Za jeho pa-

nowání přestalo pronásledování křesťanstva po troje století trvavší. V tomto svatém pokoji umřel svatě r. 314. — Sw. Eulalia, za císaře Maximiana ve svém 12. roce podstoupila hrůzyplnou smrt mučnickou pro Christa v Španělsku. — Sw. Judita.

11. Sw. Damasus, rozený Španěl, stal se r. 366. papežem. Cínil mnoho pro zachování svaté víry, umřel svatě roku 384. — Sw. Maria, otrokyně římského Senatora Tertulla, za času Diokleciana; nebala se ani sliby svého pána, ani hněvem své pani ani mukami od Christa odvrátiti. Moblivala a postila se zvláště v takové dny, kdy pohané o svých slavnostech největší hanebnosti páchali. Za víru svou podstoupila smrt mučnickou.

12. Sw. Synesius, čtenář v Římské Církvi; pro svou horlivost náboženskou umučený za císaře Aureliana.

13. Sw. Lucia panna v Syrakuse obžalována byla, že jest křesťankou; dykou dána jest jí byla koruna mučnická roku 304. — Sw. Jobok, vyznáváč. — Sw. Dthilia, panna.

14. Sw. Spiridion, narozen na ostrově Cyperském byl papežem otcí. Je pak se přiznal ku křesťanství, odsouzen byl ku práci v dolech havířských, kdež mu jedno oko wyloupli a jedno koleno porůžili. Císař Konstantin Velký dal mu svobodu, a město Threncithusa zvolilo jej za biskupa, kdežto u vysokém stáří umřel r. 349. — Sw. Mikasius, biskup mučen.

15. Sw. Ireneus a spolumučenci v Římě za císaře Wa-

leriana. — Sw. Eusebius, biskup † 370. — Sw. Christiana služka, kteráž zářky mnohými národ svůj na víru Christovu obrátila.

16. Sw. Abdelaida, kněžna královská v Burgundsku, choť císaře Otta I. Umřela svatě roku 1000. Sw. Albina, panna, mučnice za císaře Decia ve Formii v Kampansku.

17. Sw. Lazar z Bethanie, bratr Marty a Marie Magdalenské, jež Christus Pán z mrtvých vzkřísil, když již čtyry dny v hrobě hnil. — Sw. Olimpia, wdova v Cařihradě.

18. Sw. Gracian přišel okolo roku 245. se svatým Divišem do Francie, kdežto v mnohých protivenstvích hlásal pravou víru až do své smrti, v Turonu; kdežto biskupem učiněn od papeže Fabiana.

19. Sw. Nemesius v Alexandrii za císaře Decia obžalován, za newinného uznán a na svobodu propuštěn; později wšak pro víru svou umučen.

20. Sw. Amnon a spolumučenci, vojáci v Alexandrii, stáli na stráži, když byl křesťan mučen; ten již málem chtěl odpadnouti od víry; vojáci wšak dobávali mu zmužilosti, prohlásili se za křesťany, a byli usmrceni. — (Sw. Christiana, služka viz. 15. listop.) Sw. Dominik, probosť v Španělsku, wzor lásky, pokory a stromnosti. Umřel r. 1073.

21. Sw. Tomáš apostoľ, jeden z dvanácti, jemuž Pán po slavném z mrtvých wstání newěru wtykal, na což sw. Tomáš víru svou wyznal wýrokem: „Pán můj a Bůh můj!“ kterouž víru napotom zpečetil mučnickou smrtí.

22. Sw. Geno, woják, smál se Dioflecianowi modle. Ceres obětujícímu, a za to mu byly zuby vytlučeny, a pak byl jiat. — Sw. Flavian, Říman, veliký státník, podporol křesťany císařem Julianem umězněné, pročež byl vypovězen a umřel co mučeník w 4. století.

23. Sw. Viktoria, panna, nechtěla se za pohana Eugenia wdáti, ani modlám obětowati; proto byla za Decia mečem prohnána w 3. století. — Sw. Servulus, o kterém sw. Řehoř píše, že od svého dětinství mrtvici raněný ležel u brány chrámu sw. Klementa, žebraje až do své zágrakú plné smrti.

24. Adam a Ewa, první člověkové, první přestoupili přikázání Boží, učinili sebe a celé člo- věčenstvo nešťastné na těle i na duši; wzývajíce vsřat milosrdenství Boží a pokání činíce dostali hned w ráji zaslíbení, že Bůh lidstwu sessle Spasitele a Wykupitele. — Sw. Tharsilla, panna, o které sw. Řehoř dáwa svědectví, že se jí sám Kristus Ježíš při smrti zjewil.

25. Boží hod Wánoční čili Narodení Christa Pána, jenž co pravý Bohočlověk moci Ducha Swatého je narodil z Marie Panny za panování císaře Augusta w Betlemě w chlévě. „Sláva Bohu na výsostech, a pokoj na zemi lidem dobré vůle!“

26. Sw. Štěpán, první mučeník, první ze sedmi jáhnů, hlásal Christa s neunámnou horli- wostí a odhodlaností; tím vsřat popudil proti sobě hněw Židůw,

jenž jej ukamenowali. Umíraje modlil se za ukrutné nepřátele své.

27. Sw. Jan ewangeli- sta, apóstol a miláček Páně, jediný ze swatých apóstolů, jenž Christa Pána až na horu Kalwar- skou doprovobil s Marií Pannou. Štěpil mnoho Cirkwi w Asii, a umřel, opět jediný ze sw. apóstolů, přirozenou, pokojnou smrtí u wy- sokém stáří, okolo roku 99.

28. Mládátka, pacholici až do dvou roků, jež kázal Herodes král usmrtiti w celém okolí Bet- lemském hledaje narozeného Ježíška. Cirkew sw. je eti co mučeníky, je wylili krew svou za Christa.

29. Sw. Tomáš, rozený w Londýně, stal se arcibiskupem w Canterbury; pro spravedlnost mno- ho pronásledován byw, musil uteci, wrátiv se pak stal se obětí za wěc spravedlnou roku 1170.

30. Dawid král z poko- lení Judowa, Isaiůw nejmladší syn, muž podle srdce Božího, byl prorokem Samuelem na krále Isra- elského pomazán, a za nástupce Sau- lowa ustanowen. Panowál dobře, a hříchy spáchané oplakával až do své smrti.

31. Sw. Sylvester, roze- ný Říman, zvolen byl r. 314. za papeže. Pokoj, který za jeho pa- nowání byl, sloužil mu k tomu, aby Cirkew swatou uperňowal a uži- tečných ústawů zřizowal. Wsřat pokoj ten russen byl blubarstwím Arianským, kterýž w Cirkwi mnoho škody natropil. — Sw. Sylvester umřel po mnohých a těžkých pracích roku 335.

„Drobujte za nás vsřicni Swatí a Swětice Boží!
Bychom hodnými učiněni byli zaslíbeni Christových!“

Osudy pravdy na světě.

Dny pohněvali se žena s mužem. Slovo k slovu, pohádali se. Oba dostali zlost; co se nestalo? Žena ztratila chut k jídlu, a v poledne nespala ani ke stolu, muž pak dostal žízeň a šel od stolu — do hospody. A co se pohněvali? Gosi pro chlapce; jeden druhému vyčítal, že ho kazí, matka mazlením a otec zpurností. Oba měli pravdu. Pravda u lidí obzvlášťe když jim není po noře — nejvíce nenávisť plobí. Jak často mnohý třebaš hodně na hlas přichvaluje: „Pouhá pravda, pouhá pravda!“ sám u sebe, ale potají, má ji rád jako šíl v očích. „Pravdu každý chválí, ale ne každý ji brání.“ To již její nepřítelkyň, našťihně slečně „Lži“ jináče se vede mezi lidmi. Na oko se na ni žehře, a potají lichotí se jí. Abych dlouhých okolku nedělal napovím a doložím. Ku příkladu. Celý svět hodně na hlas křičívá: „Kalendář jest lhář!“ — a přece každoročně jaká to shánka po kalendáři i se Lži. Soused souseda se na něj dychtivě poptává, a sotva že léto a vlášťkovky od nás se stěhují přichází, z jarmarku nebo ob kupce do domu, aby totiž nebyl tak docela opustěným, nový kalendář. Celý dům ho uctivě vítá, a jej jako něčdy Rimán sybillininy knihy rozvírá, aby zvěděl jaké bude počasí ve žních a v posvícení. Klade-li slunceho, a ono ve žních prsí, tu hospodář mrzutě bublá, a jako nowinu, o čem wšak již dávno wěděl a se přesvědčiti mohl, zvěstuje: „w kalendáři jest lež.“ Bohazuje jim, jako by byl nějaká opaduska (pavouka) a jako za pokutu, jestliže

ho dokonce nepowěšil, hodi ho a spoň do tmawého žaláře — někam do stolníku? A co nebohý kalendář za to může, že ho jeho otec pro lepší obbyt se Lži sezdal? Co může on za posetilost lidskou, která by ho bez živého počasí ani nekoupila! O tom když kalendářník jednou odpoledne na mysl přemítal, flešla mu hlava ke stolu, jakoby myšlenkami hlubokých mudrců se zabýwal. Newím již je dobře pamatowati, bylo-li to od dřimoty, jistě ale osud našeho milého „Morawana“ ležel mu těžce na srcei. Meráb by, aby se Morawanu we světě, nějak zle wedlo. Jak to ale nawléci? — Bezděky škrabal se we vlasích ná před na čele, škrabal se wzadu w týlu, ale marně. Wedlof se mu jako mnohému studentowi o skoušce. Ať se ho ptá professor z předu nebo ze zadu, pořádně odpowědi od něho se nedozwi. Konečně mu napadlo, jak pak, abyčom ho s cubnou paninou pravdou sezdali a do světa wyslali? Z zamyslil se nad tím, jako mnohý otec zamyslen býwá, když má dceru wdáti, a newi jak se nowým manželům hospodářstwi bude dařiti. Z myšlenek těchto wytrhl jej najednou úlisný hlas za zády; „Co tak zamyslen, čcete snad wyprávěti jaké numera wyjdou?“ Obrátil se, a pozna! pana Praktika, kteréhož w myšlenkách ani nezpozorowal, že do světnice wtročil. Z di: „To právě ne, ale čci pravdu do kalendáře poslati.“

Praktikuš. To byste teprw kalendáři nohy pobrazil. Co Wám to jen napadá! Jen jste čcěli woloni poukázati na živé počasí, a

již se to nelíbilo mnohým. Jiou vám poradím, klade na každý den pohodlné počasí, a k tomu hnedka kousek snáře, aby se vědělo co nocí sen po kalendáři znamená, a terno numer k tomu, třebaš nevyššly, jen když budou v kalendáři; za zvláštní povahu toho roku napíšete, že budou mužům koně dobře státi, a hublavé ženy mřít; mladým pak ženám že únor staré muže pobře, tak že ještě toho roku před adventem se budou moci opět provdati; a mezi hospodářské věci dejte jakou moc má rosa z dubového kapradí, co čtverolistová jetelinka a co lastavec působí, a podobné věci, a budou se po vašem kalendáři sháněti děvčata, ženy i muži, chasa a ledažbo jiný vic, a to byt i každý mafavě věděl, že jest to v hrdlo lež a pouhé dyačnictví. To jsme viděli minulá léta očité na tak mnohých novinách, čím více lhaly podle chuti zpozdlých lidí, tím větší obbyt měly. — Snad řeknete, lži patří do novin. Ano ale i kalendář Moravan, jest také jako každoroční noviny pro wenkována, proč by tedy měl všechno na zlaté vážky bráti, a také jako jiní páni kalendáři kapitální lži nepřinášeti? „Lidé lež, a my též.“

Kalendářník. Ale „Každý lžár lže na svou hlavu.“

Pr. Sm, a přece: „Lži svět žije.“

K. Žije, ale „Lež ačkoli snída, zřítka obědvá, nikdy téměř nepřečte.“ Ale „Pravda vždycky vítězí, — pomáhá pánu i knězi.“

Pr. To si myslíte, ale což nevíte že: „Pro pravdu se lidé nejvíce hněvají?“

K. „A to ti, kteří dobrého neznají.“

Pr. Restávejte mi do řeči. Nechte mne vymluvíti; což nevíte, že též jiné přísloví bí: „Kdo nevěčnou pánům Pravdu hude, — houslemi o hlavu míti bude?“

K. To možná, že lidem nevědomitým a hrdým jest nemilá jako ostěp v boku. Ostlivá tvář zradla nemiluje. Pravda pak pověbná bývá jako zradlo nasseho jednání. Uvšaf: „Cháře Pán Bůh káře, jestli ne mrazem, tedy provazem.“

Pr. Je tomu ovšem tak; můj otec mi také říkával. „S pravdou před Boha, Pravda jest dítě Boží.“ Má ale nebožka bábička vypravovávala, že jí stará Abrahamka, co ob ni mléko brala, nejednou pravila: „Člověk dokud jest živ, nesmí pravdu pověditi, a když umře, pak nemůže pravdu pověditi.“ Proto tussim, bí přísloví: „Nei pravdu a viz, kudy utečeš.“

K. Přijde na to, komu chce kdo sloužiti; světu-li nebo Bohu. Pravdu, co dítě Boží, svět že nemívá rád, nedívám se; neboť knížetem světa nazývá písmo svaté dábla, jenž jest otec lži. Uvšaf mnohou zkuffenosti potvrzené přísloví bí: „Kdo pravdu zastává, vítězem ostává.“ Což jináče ani býti nemůže, neboť „ač čert ke lži pobádá, anjel v pravdě pomáhá.“ Tudy myslím, že i kalendář jenom s pravdou nejdál dojde.

Pr. „Já to myslím dobře. Komu není rady, není pomoci. Nejspíše blázen a dítě pravdu poví. Světem ale prohnaný nassinec, ten se řídí jak witr fouká.“ „Ostatně,“ pokrčiv ramenama, a: „my zůstaneme staří přátelé, mám čest, se poručeti,“ doloživ uklonil se a obešel.

Bo té rozmluvě napádaly na-
šeho kalendárníka rozličné vrtochy;
a tu teprve seděl, ne sice jako otec,
jenž má dceru wdávati, ale spíše
jako dcera, která porád ještě by se
mohla wdávati, a bylo mu, jak se
mi později přiznal, tak jaksi jako
děvčeti, když ho po celou večer k
tanci neberou (což ale — mezi
námi řečeno, on vlastně newí, proto
že ještě jak živ děvčetem nebyl, a
takovým, které by rádo tancovalo
již dokonce ne). Zkrátka on seděl.
Přemítal na mysl, a přišel w pa-
měti na listek, který jemu ještě říci
věděl, co jednou Zoldán, turecký cí-
sař, jistému horlivému kazatelovi
řekl. Když totiž horlivý kněz, pro
Christa bláznivě od světa zvaný,
k němu přišel, a císař se ho tágal,
proč by byl tak dalekou cestu ko-
nal? Odpověděl: „Abych pro Chri-
sta, a pro wíru umřel a mučenikem
se stal.“ „D, to's mohl“ — pra-
wil Zoldán — cestu sobě uspořiti,
kdybys byl doma zůstal, a křesťan-
ům pravdu mluwil, byli by tě již
dost mučili.“

Máš starostlivý kalendárník
přemítal dál a dále, až přišel i na
svatého Štěpána. — Starší a
kteríž seděli w radě, widěl twář
jeho, jako twář anjela, byli to jeho
krajáné, a přece že jim pravdu ne-
ohroženě prawil, pukali se w srdcích
swých, na něho zuby střípěli, se o-
bořili, jej z města wyrhli, uká-
menowali.

Co jemu wšedno nic na mysl
napadlo, nemypisuje; zajedno, že by
byl kalendář tuze welký, a zadržel
z rozličné příčiny — tak jako pi-
jáci také rozličné příčiny svého piti
uwádějí, a sice obzvláště těchto pět:
příchod hosta, žizeň nynější, a také

budoucí, dobrotu wina a lečterou
jinou příčinu*). — Nechci tím říci,
že by se dle pijáků řídil, ale jen to
prawím, abych se nemusel přiznati, že
w něm leknutím jako w starých
hodinách hrklo, když se rozpomenul,
jak to we světě a w libském oby-
čejném tropení dopadá s prawdou.
Na štěstí napadlo mu ale, že kdysi
také četl: Prawda jest rosa nebeská:
komu ji dáwáš, hleď, aby byla ná-
doba hezká. Kde ale vždy tuto
nádobu wžiti? Odkud a jak? —
We své nesnázi zpoměl si na se-
bláka R. . . svého, když si mu totiž žena
nařikala, že jsou již wšudy dlužní,
že doma ničeho nemají, že newí, co
si počne a on že nebá, dal jí ra-
du: „Co hěduješ! Wypůjčme si.“ Ano
poinýšil si, vypůjčme si. Tomu nápa-
du byl tak rád, že by si byl s čuti
šňupl, kdyby byl šňupákem. Bezděky
sáhl po staré, prachem pokryté, w
ofici kůži wázané, weliké knize; ro-
zewře ji, nastrčil brejle na nos,
právě tak jako asi rabini, (ti, co
w zimě s hvězdou w horách chobi)
když hledali w písni, aby Herode-
sowi a třem králům říci mohli, kde-
by se měl král židovský naroditi.

Četl a přišel na utěšenou sta-
rou historii, kterou tobě, milý čte-
naři, dle staré známosti hned od-
lousta, wěruč zde zdělujeme.

Jednoho času dvě sestry sešly se,
aby sobě požalowaly, že nejmilejšího
bratra stratily. Z daly se do hle-
dání, a po široširém světě chodily.

*) W latině příčiny pijácté žizeň wypisují
se těmito wersetmi z 17. století pochá-
zejícím:
Si bene commemorari, causae sunt quin-
que bibendi:
Hospitis adventus, praesens sitis atque
sutura,
Et vini bonitas et quolibet altera
causa.

Konečně po mnohém běhání a hledání a poptávání bratra se své největší radosti opět našly, a tu daly se do vyprávění, jak se jim dilo. Zvláště jedna z těch sester podivné osudy měla.

Chceš vědět jak se jmenovaly, a co to byly za sestry, a kdo ten bratr? Jnu ty dvě sestry byly Pravda a Spravedlnost, bratr pak jejich byl Pokoj. Když Pokoj se stratil, žalovaly si Pravda a Spravedlnost na křivdy jin činné, zmizely a šly hledati Pokoje. Spravedlnost vzlétla do nebe, a Pravda po světě všudy obháněna, utíkala před lidmi, a schovávala se pod zem. Myslí, že byla od lidí do hlubokého hrobu pochována. Po mnoha letech ale vykoukla Spravedlnost s nebe a viděla, že Pravda je země vzešla, i byla hned u sestry své, aby s ní se domlouvala. Znenadáni přišel k nim také milý bratr Pokoj, kterýž se byl na zemi stratil. Jak mile Spravedlnost ho uzkřela, běžela mu honem s velikou radostí vstříc, padla mu okolo krku a jej líbala. — Že se to skutečně stalo, sám žalníka Páně dosvědčuje: Spravedlnost s nebe vyhlédla, a pravda ze země vzešla. Spravedlnost a pokoj políbili se. — Bylo pozorovati, že mezi nimi veliká láska a jako jedno srdce panuje. Pravda nechce býti bez Spravedlnosti, a Spravedlnost nechce býti bez Pokoje, Pokoj pak nechce bez Pravdy a Spravedlnosti býti. Tak krásně se milují ve spolek, a úmysl mají bohumilý, totiž lidi šťastnými, blaženými učiniti; avšak přece mezi samými lidmi tolik úhlavních nepřátel mají. Co jen ubohá Pravda na svých cestách utrpěla. Za-

pomělo se hned počátků pobodknouti, když se shledala se svou sestrou Spravedlností a s bratrem, Pokojem, že měla hlavu zkrváčenou a zavázanou, a ruku na šátku viseti. Pokoj, bratr její útrpně se jí táže, kde by byla bývala? co znamená zkrváčená, zavázaná hlava? co ruka na šátku? Milostná sestra dí: Že nosím ruku na šátku, jest příčina, když lidé na zemi k zlému chvátali a tebe, bratříčku, Pokoje neznali, opustila je naše milá sestra Spravedlnost, a stála daleko od nich. Tu já na ulici jsem padla přes jakési tělo a zlámala jsem si ruku. — Co to bylo za tělo? táže se bratr. Ach bratříčku, Pokoji, odpovídá sestra, to tělo nazývá se prý Corpus juris (velká stará právní kniha tak zvaná) a přes to jsem upadla, jak sám prorok Izaiáš (59 ř.) dává svědectví. — Že ale mám hlavu zavázanou, jest příčina, že mně hlavu probili; neboť jsem do města přišla, nevěděla jsem, jaký jest tam trest na pravdu. Bylo tam prohlášeno: Kdoby pravdu mluvil, že bude do žaláře dán a zmrštěn, jako opostolové od rady židovské, (Skut. 5, 40.) při stížujících okolnostech, že se mu na krk sflápně a hlava probije. O tomto městském nařízení nevěděla jsem; a proto mne tam sousedi co přestupníci téhož zákona tak ztrestali.

Co to bylo za město a co za sousedy? Město se tuším Kandie jmenovalo a sousedi Kretensští, o kterýchž již sv. Pavel napsal: Kretensští jsou vždycky lháři. Zlá zvěř (1. Tit. 1, 12.) Teď pak též i v jiných zemích a městech obyvatele jsou nad Kretenské, a pravdu pronásledují; takže o jejich jednání

příšloví bí: „Pověz pravdu, pro-
biješ hlavu.“ — J šla jsem do
radního domu. Bladař se mne sice
optal: co jest pravda? ale nečekaje
ani na odpověď, vyšel ven, (Jan
18. 38.) a zůstal starým Pilátem,
mne pak dal bičovati, a odsouditi.
— Domu mistofrále Herodesa jsem
se vyhnula, bojíc se, aby k vůli
placeho, to jest zalíbím se, nebal i
mne odpraviti měčem, jako se to
stalo sv. Jakobovi a sv. Petru
uvězněnému (Skutk. 12, 1—3.)
— Šla jsem k advokátům, avšak
tam jsem neměla stání. D nich mně
staré příšloví šeptalo: „Kdo ne-
máší vůzi v chrašti.“ „Právo
jak pavučina, brouk se probije,
a moucha uváže.“ „Hustá při-
saha, řídká pravda.“ — J po-
spíšila jsem kamsi do kanceláře.
Tam ale mne ingoustem počernili,
španělským woštem popálili, motoužky
swázali a do baličku povázanou v
štkinách uložili. Bylo mi tam těžko.
Ubírala jsem se tedy pro zdraví k
pánům doktorům. Tu zpozorova-
wšši, jak jeden druhého cti, a že
nezřídka po smrti pacientowě se há-
dají, jakou měl nemoc: bála jsem
se, aby místo zhojení ze mne ne-
ubělali docela nemocnou, a já jim
pak ještě za nemoc a za smrt za-
platiti nemusela obrátila jsem se
tam, kde veselý život se webe, to-
tíž k wojákům. Tu ale by se mi
brzy bylo weblo jako Achiorovi
mluvícímu pravdu u Soloferna, na
něj se totiž wšichni wojáci rozlo-
bili a chréli jej mečem probodnouti.
Solofernes ale poručil jej swázati,
do Bethulie zawésti a v ruce ne-
přátel wydati. Zhrozic se ohnivých
kouli a blystkawých mečů chwátala
jsem k uslužným kupcům a framá-

řům, ti ale mne obháněli wšudy
od swých řečí a jednáni, od míry
a wáhy, a mně napadla slova
korunowaného proroka: Živí sy-
nowé lidšti na wáhách, aby okla-
máwali se. Nahlížela jsem, že zde
není místa pro mne, tu wšak zne-
nadání mne wzali, do baličku složili,
do beden zatloukli, do tmawých
šklepů uložili. Napotom po železnici
i po wodě daleko zawezli. Tam
pak bedny rozdělaušše mne z obydlí
opět wypowěděli. — J šla jsem přímo
k řemeslníkům. Ti ale, obzwlášť
co dělají na zakázku, wyháněli mne
ze swých dílen. Železným nádobim
mne tlačili a tloukli; krejčí jehlami
a lžiwými jazyky wypicchali. Chtě-
la-li jsem jíti s řezníky do masných
frámů (do jatek) nebo do wsi, za-
háněli mne, a jak mile jsem se
zmínila, že půjdu s nimi do Olo-
mouce, kde polské woly se prodá-
wají, psy na mne posstwali. Betari,
ti mne popálili, a mlynáři zamou-
čili, a hospodšti přímo wyhobili,
aby mohli we šklepě dle wšle
křítiti.

W těch a podobných strastech
jdu přes rynek, byl právě wyročni
trh. Avšak hned na kraji již se
mně rouhali. „Strejčku kmocháčku,
tak wolal u bíbla jarmarečník, „mne
samého tyto boty více stojí, pro
podruhy wám je tak dām. Kdybyste
si rozuměl, dopřál byste si jich.
Pobíwejte se, wrššet nepřeckáte, a
spodek nepročobíte.“ (Wšsem wrššet,
totíž ne b e nepřecká, a spodek, totíž
ze m nepročobí.) Jak mile ale zvě-
děli jarmarečníci, že čei mezi nimi bý-
ti, strhli takowý rámuš, že jsem utíka-
ti musela, abyč nebyla kamenowána
jako sw. Pawel w Lysťce; zformou-
cena ubírám se z brány. Doho-

ním někdy no pohled svárných chasníků. Jdci se k nim přidružit, a poslechnouti, o čem řeči vedou. Počínali sobě jako když kuliffet s kuliffem w ořechovim nebo w jiném houffti se sejdou; práffilo se jim ob huby, že bylo až tma. Mne bylo duffno. Ze jsem u nich wybrzeti nemohla, obrátila jsem se k děvcatům, na pohled jako holubice nevinným. Jak mile wffat spozorowaly, že já jsem to, hned mne plácem a smičeni, hněwem a úlisnosti, a wffeljakým swým uměním daleko od sebe wploudily a wywedly. Pomyslím sobě, jesti to nezuffená, lehkomyslúá čelábka. Ze zdáli widim zástup lidí ubíratí se do kostela. Ti suad hledají prawdy, půjdu tedy k nim. Šhobili z kostela do kostela prawdy poslechnout. Sotwa že ale wen wyffli, počínali sobě buď jako dohazowací wina, kteří wffechny sklepy poběhají, průby wina berou, a přece nekupují, nebrž jiným zanáffejí. Podobně také oni o prawdě na kázání slyffené jiným wyprawowali, ledajak posuzowali, pro sebe ničeho nezanechájice. Aneb sobě počínali jako pocestný, jenž zimního času, když se snih práffí, cestou jde. On setřásá kotoučky sněhowé se swého ffatu, nedaje aby se rozpustily a roucho jeho pronikly. Podobně také tyto lidičky slyffenou prawdu, která jich nejwice se týká, z paměti swé wytrásají, nedopoufftějice, aby ona srdce jejich pronikla. — Nemědouc si již rady, dáwám se k žebrátům. Žebráci ale pro swou obyčejně lehkomyslúou útratnost, nestoudnou lenost, přetwárenost a záwist nebbali o mne, netrpěli mne. Tak jsem blou-

dila od města k městu, ob wesnice k wesnici, neboť i do těchto wffuby se wlouzuje Židáffowo: Co mne chcete bíti? i tam se již uhostili nepřátelé moji; lež a podwod, klam a mam, sfejby a lfti, sffibalstwi a offemetuictwi. Jako Betlémsští někdy obywatelé Marii, tak mne ode dveří odkazowali. Nikdo mne již nechťel pod střeche přijmoutt. Bosa, a celá téměř nahá bloudila jsem swětem, až mne četníci postihli a dále dowedli. Po nějaký čas pod zemí jsem se utřýwala, až hawiri na mne přifflí, kterým jsem právě w hod také nebyla; neboť mnozí we swých rejstříkách mne milowali, jako student když domů o peníze píffe. Bobiwala jsem se opět na swět, a k radosti swé šhledali jsme se opět, Prawda, Sprawedlnost a Pokoj."

Tak končila Prawda wyprawování swé. Morawan pak přimlouvá se za ni u Wás wffech, rozmilí krajané! Ujměte se tohoto zapowrženého dítěte, přijměte prawdu k sobě. On klepe Wám na dweře i na okna w městech i w wesnicích, dnem i noci, a úpěnlivé prositi nepřestává, přijměte od této chvíle do swých obci, do swých přibytku, do swých rodin milostnou prawdu. Jak mile u Wás milosřdenstwi a prawda se potkají, políbí se pokoj a sprawedlnost. Ano co ještě wice. Když prawda ze země wzejde, wyhlédne s nebe sprawedlnost, a bude nám wffem milostima, a dá nám také Pán požehnání. (Přirow. Žalm. 84, 11—13.)

Fr. Poimon.

Kraslice čili červená vejce.

Wšech swátek nejwětšší, slavnost wšech slavností, ben welikého smilování jest slavnost welikonoční, jak dí sw. Leo Weliký. Již za prvních časů slavnost ta s welikou slávou se w Církwi konala. Křesťané welkou část noci k neběli welikonoční w chrámu ztráwinošše hneď z jitra tamž opět spěchali, a wcházejíce do domu Božího se wešpoleť pozdrawowali řkouce: „Wstal jest Christus!“ Wšechy cesty a wchody do chrámu byly kwitím poseté, wšechny přebíně a ochoze kwětoucimi a zelenými ratolestmi wyozdobeny; na oltáři stwěly se praporce a jiné ozdoby. Pak započalo poswěcování pokrmů, jmenowitě masa, waje c, chleba, kterýchžto poswěcených pokrmů přede wšemi jinými krměmi pozíwáno, by sloužily ku prospěchu těla i duše.

Co se jmenowitě swěcení waje c dothýce, o tom zřejmě již mluwi Walafriid Strabo opat w benediktinském klášteře Richnowském we Šwýcařích († 849) we swém spisu jednajícím o počatcích a wytwijení se obřadů církewních, a totéž obsaženo w obecném římském řádu (ordo.) Ano i sw. Augustin (nar. r. 354) o wejcích těchto co o podobenístwi budoucího z mrtwých wstání již mluwi.

Dwšsem nelze popírati, že i naši pohansští předkové w čas jarní jako i jiní pohané kolebníkům ženštiny mrtlajícím vejce rozdáwali; ale jako wšeliké náboženstwi pohanské, měl i tento obyčej smysl zcela tělesný, zemský. Již u Římanů pohanských slawily se w únoru od pradawných časů, tak řečené „lu-

perkalie“ k uctění bůžka „Bana“ že prý lid chránil od wlků (lupus = wlk, odtud luperkalie.) Při této slavnosti, již Romulem, prvním Říma zakladatelem, uwebené, mladíci téměř naží chodiwali toliko kožemi z obětowaných zvířat staženými poněkud přikryti jsouce a o záwod běhající řemeny z kůže kozi wydělanými okolojdoucí mrtkali. Jim wštríc chodiwaly ženy, domníwajíce se, že jich mrtkáním kletby neplodnosti oproštěny budou.

W podobném smyslu, jak se domýšlejí mnozí učenci, i u našich přebků pohanských při jarních čili májowých hodech se promozowala pomlázka. Znamenala pomlázka ta dílem poswátčný proutek, kterým se mrtkalo, dílem bary za mrtkot dáwané, totiž červená vejce, čili kraslice. Proutek pak ten z tři neb sedmi prutu spletený a pestřými sáborý ozdobený sloul proto pomlázkou, že wypodobňowal přírodu pomlazenou či omlazanou; nebo jak wědomo, na jaře wšefko se omlazuje, a wšfe mladé a bujně až posud mláz sluje, odtud slowce „pomlázka.“ Mrtkot pak tento, jímž se červených wyžadowalo waje c, měl prý hospobyně upomenouti na plodnost přírody, která omlazena jsouce wšefky bary swou plodností hojně wynahrazuje. Jako tedy proutek upomínal na omlazeni přírody: rovněž tak červená vejce upomínala na plodnost její, a mrtkání proutkem nebylo leč projewowání radosti nad tímto přírody pokrokem. S nelze w skutku wybornějšího podobenístwi přírody omlazené pomyslití nad ono, jež vejce w sobe

obsahuje. Jako toto v sobě zavírá budoucí plod, jenž v něm roste a zraje až se i vyliší: nejinač chová přiroda jarní v sobě sice budoucích plodů, které z lína jejího poněmáhle se vyvinoují, rostou a dozrávají. Jarní hody ty, jak títěž učenci se domýšlejí, se končily o neděli průvodní, kteráž prý proto, že končení to průvodby posvátnými se stávalo, neděli průvodní či průvodní nazvána byla. Pravdě pak podobněji jest, co di slavný Jungman o sloveci tom v slovníku svém říká: „Průvodní neděle slove průvodní obtud, že v prvních částech křesťanstva katechetové prováděli či přiváděli k pastýřům v nově obracené židy nebo pohany.

Rozumí se samo sebou, že kolebníci po pomlázce chodící při mršťání jakési průpovědy říkali aneb písně zpívali, že kterýchž až posud se některé zlomky mezi obecným lidem zachovaly.

Tak u. p. u Brna, kde pomlázku toliko mršťoteni nazývají, děti při mršťání říkají:

Dávej vaječ,
Říkal ktablec
Z ktablečka,
Abys bála dvě vajíčka,
Jedno bílé, dvě červené,
Však slepička snese jiné.
Slepička se popelí,
Vajíčko se kotouli
V pastýřovém (mlýnářovém)
koutku,

Na červeném proutku.

Ueb:

Hody, hody, do spřovody, co dáš za pomlázku?

Co jména kraslic obzvláště v Čechách užívaného se dočte, sluffi tuto poznamenati, že jméno to proto malovaným vajíčkám dáno, že červenou barvou okrášleny

byly; neb víme, že červené a krásné bylo starým Slovanům a jest až posud Rusům totožného významu, čili že červené a krásné znamená jedno a totéž, obtud až podnes měsícomé červen a červenec (malý červen) od červených růží v čas ten v květoucích a krásu znamenajících své jméno nesou.

Obyčeje tyto Cirkve sv. nezrušila, docela vsaf jiný, nadsmyslný, duchovní, nebeský jím podobila smysl a význam, jakových sluffi náboženství křesťanskému, které rovněž tak vsfelikému pohanskému náboženství přebčí, jako dusse tělu, nebe zemi. Co do mršťotu obvozuji křesťanství spisovatelé původ jeho mezi křesťany z cela jinak. Vypravují totiž, že kdýž pověst o vstání Christa z mrtvých po Jeruzalémě se šířiti počala, lidé ve valných houfch se shromáždovovali o zázratu tom rozmlouvajíce a s úžasem jemu se divíce. To znamenajíce prý zákoníci, fariseové a kněží židovští mršťali lid prutem, by se rozessel, a již více o podivné události té nemluvil. Vssaf mršťáním tímto nebyli s to, aby pravdu tu byli utlačili, anobř čím více ji dusili, tím více k rozšíření jejímu napomáhali; neboť, jak i z písma sv. vidno, hned na první den svatoduffní tři tisíce lidí uvěřili slova sv. Petra mluvícího o vzkříšení Páně. Na památku tedy, že nepřátelé Christovi nebyli s to, mršťáním utlačiti radostnou novinu o vzkříšení Páně, ponecháno v Cirkvi obyčeje pomlázky co výjev radosti nad onou přeutěšenou zprávou.

Co do svěcení vaječ červených a jich rozdvání mezi dětmi

wyprawuji učenci jedni, že prý obyčej ten původ svůj vzal od onoho poborného červeného vejčka, které, jak bí pohanský dějepisec Elius Lampridius, snesla prý kvočna přínaležící rodičům císaře římského Alexandra Sewera na den jeho narození. Mimochodem připomenouti sluší, že jméno císaře toho křesťanům prvním slabkou bývalo upomínkou. Již patero krvávé protivnosti bylo proti nim zúřilo, totiž pod následujícími císaři: Neronom, (54 — 68) Domicianem, (81 — 96) Trajanem, (98 — 117) Markem Aureliem (161 — 180) a Septimiem Sewerem (192 — 211.) Tu jako po kruté zimě rozželenalo se jim utěšené jaro, an nenádale po smrti rozpustilce Helio-gabala (r. 222.) za císaře wyvolen byl mladý Alexander Sewerus, který od r. 222 — 235. nad velikanskou říší římskou panoval. Výborně bylať jej vychowala matka jeho Julia Mamaea, a nejednou nadššenými řečmi ostrouvtipného křesťanského učence Origena dojata jsouc stala se přítelkyní křesťanů, a byla příčinou, že neméně jim přál i syn její Alexander Sewerus. Protož obdychali sobě tehdyž křesťané po krutých přestálých bujích, a nemálo se zaradowali, když se jim i toho dostalo dowolení, že směli veřejně sobě stavěti kaply a chrámy. Nedostel síce císař ten úplného prawdy poznání, nic wšak méně chowal w srdci swém welkou ke Christu úctu, kterouž i tím projewil, že w obrazowně své weble obrazu Abrahama dal zaměšiti i obraz Páně a nade wchodem paláce swého napjati slova Christowa: „Cokolí chceš, aby jini tobě činili, i ty čin jim.“

Pro jeho moudrost, wlibnost a sprawedlnost milowali jej netoliko křesťané, nýbrž i pohané, a přijmání „Sewerus“ t. j. přísný jenom proto jemu dáno, že wšsemožně usilowal wšsudy udržeti pořádek a dobrou kázeň, a že welmi přísně nakládal s rozpustilými wojáky a neswědomitými úředníky. Wšsák práwě tato chwalitebná přisnost zawdala podnět k jeho ujmrcení. Nebo panowaw třinácte let táhl do boje proti powstalým Němcům, a náwodem jakéhosi Maximina Thraka, kterýž po trůnu dychtil, byl ob wojinů kázeň jeho těžce nesoucích a Mochuče zawražděn. Wrah pak Maximin nastoupitw trůn ihned křesťany pronásledowati počal domníwaje se, že by snad smrt příznivce swého na něm pomstiti chtěli. Aby se pak i lid pohanský upokojil, byl Alexander Sewerus od senatu římského do počtu bohů domácích přijat a naporučeno, by se jemu pro wytečné jeho enosti božská wzdáwala úcta.

Dotě tedy onen Alexander Sewerus, o němž Elius Lampridius we swém dějepisu klade, že prý na den jeho narození kvočna jeho rodičům náležející snesla červené vejce, na jehožto památku prý rozbdáwání waječ w jarní čas w obyčej wesslo.

Wšsák netřeba nám k bajkám se utíkat, bychom se dopátrali původu swěcení waječ w Cirkwi. To-liť nade wšsi pochybnost jisto, že w první Cirkwi křesťané po celý čas postní i waječných pokrmi se zdržowali. Aby jim tedy jich požiwání po skončeném postu tu zdrawi sloužilo, požehnáwala Cirkew pokrmy ty na hod Boží welikonocní. Čerwená pak barwa, kterouž se waječ

ta okrášľovala, měla prý, jak jedni vykládají, upomínati na ony ohnivě formu vajec mající koule, kterými křesťané za času pronásledování pálení bývali, aneb jak jiní tomu chtějí, měla barva ta okrášľující upomínkou býti krve Christovy, která obmývajíc duše, je nade vsěchny perly krásli posvěcující milosti Boží.

W pravdě se pak říci může, že Cirkve sv. proto kraslice čili červená vejce svěťová, poněvadž vypodobňují vzkříšení jak Páně tak nasse. W prastaré jedné o swatém týdni jednající knize čísti lze, že červená škořepina vaječná znamená tělo Páně, pro nasse spasení ukravené a nám krásu duchovní zjednavšší, vaječný bílek že vyznačuje jeho přes atou duši, a žlutek jeho Božství. Jako kůře nezůstává vždy w škořepině zavřeno, nýbrž dozravšší se prokloubává a škořepinu shazuje, aby beze vsí vazy čili svobobně mezi živými žilo: podobně i Pán nezůstal zavřen w hrobě, nýbrž vyplnitv lhotu sebou samým předpověděnou, zlomil okovy smrti, a shodiv je se sebe, živý mezi živými obcoval.

Majíť pak kraslice potah i na nás, vypodobňující i nasse budoucí z mrtvých vstání. Zdá se, že by kůře ve vejci tak zamknuto bylo, jako by se obtud nikdy vymknouti nemohlo, a přece posléz okovy ty rozlomi, a živé obtud vyčázi. Nejinak zdá se, jako by člověk w hrobu tak zavřen byl, že by se obtud nikdy vymknouti nemohl. Však přijde utěšená doba, kde jemu zasvitne vsse oživující záře slunka spravedlnosti Christa Ježíše, i vymkne se z hrobu a shodiv je sebe vazy smrti, jako kůře škořepinu,

vejde opět živý. Máť teby červený vejce potah i na nás znamenajíc nasse z mrtvých vstání Christem nám přislíbené a jeho vlastním z mrtvých vstáním zaručené. Protož i sv. Augustin rozmlouvaje o též věci dí: „Ve vejci skrývá se život, jenž nikoli za přítomný, nýbrž za budoucí se považuje, jehož sice viděti nelze, který vsak nicméně se důvěrně očekává.“ Rovněž tak, chce též sv. učitel říci, kryje se w prachu a popeli mrtvých zárodek života budoucího, který je vsyť k vssemohoucímu slovu Páně vyvine z hrobu. „Nebo, dokládá též sv. učitel Cirkve, vssecky podstatné těla částky, buďtež ony jakoli roztrhány, zpráchnivěly, a větrem rozneseny, nemohou přece vssemohoucímu Bohu se ztratiti; vždyť pak se vracejí w ony základné živly přirody, ze kterých od Toho vzaty byly, který jest základ vsseho, a jemuž vsse jest podrobno.“

Totě teby onen vznesený význam, jenž w Cirkvi sv. mají červená vajíčka čili kraslice od ni posvěcené.

Mimo to může se w pravdě říci, že vajíčko ač malé a nepatrné, nás velikým věcem, — spásitelným pravdám a hlubokým tajemstvím — vyučuje.

Renit zajiště národu, který by od tohoto daru Božího rozličná přísloví neodvozoval. Již starí Římané, kteří oběd s vejci začínali a s jablky skončovali, měli přísloví: „Ob vajec až do jablka t. j. od počátku až do konce;“ aneb — „od vejce počiti.“ Dž zvláště pak nasse mateřská řeč mnoho poučných přísloví od vajec odvozuje. K. p. „Dobrá šlepla i w žihlavě (žihavce, kopřivě)

wejce sneje, což i w ten smysl bráti lze, že dobrý křesťan w jakémkoliv stánu, w bídě, chudobě a w jakékoli strasti Bohu slouží a zásluhy sobě získává.

„Než kohout wejce sneje“ t. j. nikdy.

„Iž wejce moudřejší než kuře“ — říká se když mladší chce poučovati staršího, dítě své rodiče, žák svého učitele, hejsek dospělého a zkuseného muže.

„Wejce wejci podobno.“ — Zlý hawran, zlé wejce, zlý strom, zlé ovoce“ — přísloví poučné a výstražné pro rodiče, jinž se obvykle děti podobají následující jich mravy, zvyky a příklady. Dát se pak přísloví to i na westřeré člověčenstvo potahovati, jelikož wšichni od hříšného Adama pocházejíce hříchem postavení jíme.

„Nebude tu čerweného wejce jísti, říká se o služebnících, kteří pro své nesluffné chování již před welikoucí se ze služby propouštějí.

„Setřím ho jako čerweného wejce (hovím mu co svěcené kosti)“ — tohož obzvláště rodičové by měli pamětlivi býti, aby setřili bitek svých jako slepice setřel a opatruje wejce swá a nepouští je z očí.

„Blágnu wejce poručiti“ říkáwa se, když se nemotornému člověku něco poručí, čili svěří, k čemuž potřebné obratnosti a obatrnostnosti nemá. Avšak totéž platí o těch, kteří dětemi rozumu nedospělého věci jim nebezpečné, aneb opileci sklep, zlobějí statky, smilníkowi newinnost svěčují.

„Škoda chlapu měkkého

wejce, zdravější mu tvorbe“ — aneb: „Škoda psu bílého chleba“, říká se, když welká dobrota představeného poddaným více se štodě než k užitku slouží, protože příčinou jim prokázané dobroty tím brzejší, opomáziwější, wzborowitější, leniwější a rozpustilejší býwají. Takových třeba držeti na uzdě a w tuhé kázi.

„Wejcem za wolem házi“ t. dáwa wejce aby wola dostal, jak obvykle to dělají chytráci malý bar obětující, aby jim welikých věcí dobyli.

„Nesluffi za wrahem wejci házeti t. nesluffi pouhou a nejistou nadějí drahým penízem kupowati (spem pretio non emo).“

„Ani wejce bez něho nesni“ t. příliš ho miluje.

„Nestoji za wejce“ — za nic.

Konečně nás wajičko hlubokým wyučuje tajemstwím. Nejprwé pravil se nám každým wejcem, že wšse, co na světě, byl sebe nepatrnější bylo, jest welikých tajemstwí plno, a že tedy twůrce wšech věcí musí nejhlubším býti tajemstwím. Proskoumej čerstvé, čerstvé dím já, wejce ledwa od slepice snesšené; kde, táži se, najdeš ouen zárodek, z něhož se má wylíhnouti budoucí živočich? Čiň co čiň, nikde ho ne wypytráš, i ozbrojenému oku sotwa možno punktík ten widěti, kde wywoj života budoucího započíti má. Nápodobně jest i se zárodkem každého byl sebe nepatrnějšího živočicha, a každé rostliny. Co mehle chápeme o počátku kteréhokoliv živočicha, o zárodku i samé nepatrné tráwy? Co o prwních počátcích života člověčího? Jeli ale na světě

wšedko tak tajemství plno, že se zdá, jako by až posud na počátku každé věci se opakoval zážitek prvního tvoření z ničeho: co se tomu divíme, že Bůh tvůrce všech těchto tajemností plných věci jest nejhlubší, rozumem lidským nikterak nepochopitelné tajemství? Zbali z toho nutně nepochopí, že v Božských věcech t. v náboženství nejvíce a sice nejhlubších tajemství obsaženo býti musí? Protož náramnou by prozrazoval zpozditost, kdož by božským věcem, jakovými jsou přesvatá tajemství našeho náboženství, proto nechtěl přidávati víry, že jich pochopiti nemůže. S což pak malá krůpěje může obsáhnouti nesmírné, nepochopitelné moře? Naopak může sice moře obsáhnouti krůpějí; nesmírně veliký Bůh obsáhnouti člověka, nikoli ale krůpěje moře, člověk Boha. Pročez výtečný řečník francouzský Lacordaire neznabohovi říkujícímu, že newěří leč co chápe, velmi trefně obšel: "Tedy neměl by jste i těchto vajec požívat, nebo chápete-li Vy, čím to jest, že měkké vejce v ohni tvrdne a tvrdé železo v něm měkne?" —

Dále přesvědčuje nás každé wajičko o bytí jednoho Boha, tvůrce všehomíra. Poučí nás o tom následující příběh. Mladík jeden po dokonáních studiích přišel do společnosti tážal se děvčát o knize čítajících, co by asi četly? Odpovědělo starší z nich, děvče třináctileté: "Čteme dějepis lidu Božího," — "A! a! slečny moje tedy věří v Boha?" — "A wy, pane, v něho newěříte?" — tážaly se slečny s úžasem. — "Wěřil jsem v něj kdys; ale co jsem v Paříži studoval filosofii, matematiku, a politiku,

docela jinak smýšlím." — "Já, milý pane," odvece slečna, "nikdy jsem nebyla v Paříži, aniž jsem co studovala z filosofie, matematiky neb jiných krásných věcí, jež Vy umíte. Já znám toliko katechismus. Boněwadž ale tak učeným jste, že Boha upírate, prosím, povězte mi, odkud pochází wejce?" — "Milá to otázka! Wejce pochází ze slepice" — "A nyní pane povězte, odkud pochází slepice? — "Noč to, wždyť slečna rovněž tak dobře wi, jako já, že slepice pochází z wejce!" — "Které z obou, bi slečna, bylo dřívě, wejce čili slepice? — "Wěřu, odvece mladík, newím, co tou otázkou chcete; než ale, buď jsi jak buď, já pravím, že slepice byla dřívě." — "Dobře, Vy tedy připouštíte, že může býti slepice, která neposla z wejce?" — "Ach, prosím slečinko, račte odpuštiti, já nedával pozor. Wejce bylo dřívě." — "Může Vy pravíte, že může býti wejce, které není ze slepice, není-liž prawda?" — "Ach! slečno! wizte — to je tím — odpušte! — wizte . . ." — "Já widím, pane, že newíte, bylo-li wejce dřívě nežli slepice, čili slepice dřívě nežli wejce! — "Tož tedy, já pravím, že slepice byla dřívě." — "Dobře! Byla tedy slepice, která neposla z wejce. Prosím, povězte již kdo tuto první slepici stvořil, ze které posly všech slepice a všedka wejce?" — "Zdál se mi, že slečinka ráci mne držeti za drubežníka." — "Nikoli, pane! Prosím toliko, račte mně powěbíti, odkud jest matka všech slepic a všedch vajec?" — "Ale k čemu to?" — "Když tedy toho newíte, dovolte, bych Wám to powěděla: kterýž první

šepící anebo (libo-li Vám) první vejce stvořil, jest Lentýž, kterýž stvořil i svět, a bytost tu nazýváme Bohem. Gle, veleučení pane, Vy nemůžete bez Boha udati, odkud pochází vejce, a Vy by jste chtěl bez Boha vysvětliti, odkud celý svět poffel?" Celá přítomná společnost přítleskovala slečně; mladý bohaprázdník pak netázal se dále, ale zahabben vzal potají klobouk a odešel.

Konečně nemůžeme tuto nepoznamenanati i následující poučivý příběh o vejci. Všude známo, že slavný Kolumbus r. 1492 nový velikanský díl světa vynalezl; Ameriku totiž, která až po tu dobu Evropanům neznáma byla. Veliká sláva, jižto sobě vynaležením tímto byl dobyl, popudila proti němu závist mnohých, kteří neopomenuli u dwora Španělského krále jej černiti, aby ho důvěry a slavného jména oloupili. Jednoho dne stoloval u krále se svými protivníky. Jak vždy tak i tentokrát ztenčovali tito jeho zásluby říkouce, žeby bez něho byli také Ameriku vynalezli. V tu dobu přineseno na stůl pokrmy na měkko vařených vajec. Z chopil se toho hned Kolumbus řka: „Pánové, kdo z vás postaví vajíčko na špicí tak, aby stálo na plochem stole aniž by ho rukou držel?" Usslyšewšše to protivníci wrtěli hlavou. Někteří pak z nich skutečně o to se pokoušeli vajíčko tak na špicí postawiti, aby stálo; awšak marnou se okázala býti jejich práce. Zujššiwali že prý to nemožná věc, a že i Kolumbus sám toho nedowede. Načež tento chopiv vajíčko na špicí ho poněkud narazil a rychle postawil i stálo wšsem, jak snadno lze pochopiti,

— „To bychom my byli také dowedli, křičeli jeho odporníci.

— „A proč pak jste toho nedowedli dřívě? odwece Kolumbus, proč jste čekali, až jsem vám to ukázal?" — Tím dworně se jich dotýkaje dal jim na srozuměnou, že nyní snadno naleztí Ameriku, do které on jim byl ukázal cestu.

Podobně můžeme i my odvětití wšsem mudrelantům čili nowomodním pohanům, kteří Christu Jezíši powinné úcty a bůů nemoždávajíce za poznání pravého a jediného Boha, říkají: „Wšak prý by rozum lidský přece někdy sám byl se toho dowtipil, že jeder toliko pravý Bůh jest, a cesta k němu wewoucí že nemůže býti leč cesta cnosti. Wždyt prý nic snadnějšího nemůže býti jako nahlížeti, že jeden jest toliko twůrce a světa řebitel: wždyt okowidně jenom stěžka cnosti k blahu a k spáse wěsti může."

Awšak tážeme se hrdopyšůů těchto: A proč pak jste toho dřívě nenahlíželi? Proč toho nenahlíželi wššicni pohansští mudrcowé před Christem žijící, ač jinak w rozličných uměních a wědách nad míru zběhli byli? Proč tu poznání tomu nepowznesli se wššicni národowé pohansští před Christem, ač mnozí z nich, jako Řekowé a Řimané, byli velikanský pokrok téměř we wšech wědách lidských učinili? Proč až podnes tu poznání oněch prawd základních newynikli národowé pohansští wůkol křestanů žijící, jako k. p. Kytajci čili Činané, kterým pro jejich náramný pokrok w umění a wědách i naši mudrcowé se obdivují? Weni-liž to patrný důkaz, že rozum lidský sám sobě zůstawený nikdy by z temnosti nebyl wybědl we wědě božských věcí?"

Ne dejme tomu, žeby rozum lidský ku poznání jediného a pravého Boha a všech základních pravd náboženství našeho je byl sám sebou povznesl (což ovšem nemožno), kde pak by oné jistoty byl nabyl, že tomu všemu tak jest? Magnámal to i sám pohanský mudrc Plato řka: „Slověk jest sice stvořen, aby nábožným byl; ale nikdo nebude s to, jej o náboženství s jistotou poučovati, leč by Bůh sám jemu ku pomoci přispěl.“ — „Musíme tedy čekat, řekl již dříve Platonův učitel Sokrates, až nám božská bytost takového učitele jesse.“

A hle! Sessala jej skutečně nejmírná dobrota Boží, sessalal nám s nebe božského mistra Jezisse Christa, který co jednorozený syn Boží byv od věčnosti v líně Dcově nás ovšem vši pravdě Božské vyučiti, a co s nebe poslý učitel nám také s jistotou cestu do

nebe ukázati mohl. A sám jsa cesta, pravda a život zaručil nám vše, čemuž učil a co přislíbil, jistotou nerozvratitelnou, stálopevnou, přeslawným totiž a přepobitným svým z mrtvých wstáním.

Protož díky buďtež Pánu, za neocenitelné dobrodiní přeswatého učení jeho, které nejenom vlastním jádrem své pravdy, nýbrž nad to i welebným zážrakem jeho slawného wzkríšení potvrzeno jest. W tomto utěšeném wědomí chceme se sice wždy, obzláště pak w čas welikonoční kochati, když se nám podají swěcené kraslice. Poswátý dar tento bude nám radostnou upomínkou na ona wznesená tajemství, která se jimi wyobrazují, totiž na slawné wzkríšení Páně a na naše vlastní nám Christem zaručené z mrtvých wstání.

M. B.

Národní zvyky w Iwančicích.

Stoji psáno w „Besedníku“ č. 46. r. 1851. takto: Každý by měl se vynasnažiti, aby, kdesoli národní zvyky, přísloví, pořekadla, písně atd. se jesse nalezají, se nestratily, nýbrž aby se tiskem a ústně zachowaly potomkům tak, jako na nás přišly od předků našich dáwnověkých. Proto my tuhle pokládáme zvyky a písně w Iwančicích známé, zároveň jiných k podobnému jednání wybízejíce. Zachowaly se z obyčejůw starodáwních nepochybně wesserému Cestoflowanskému swětu známých tyto:

1. Koleča wánoční čili obchoz učitelůw (druhdy i kněží) a kostelních a městských služebníkůw. Učite-

lowé wcházejíce do swětnic na slawnost swatých tří králů zpívají se svými záty následující slohu:

„Den přeslawný k nám přišel,
W němž má býti každý wesel.
Radujme se weselme se,
W tomto nowém roce.“

Nade dveřmi se napíší píjmena C. M. B. začáteční wlastních jmen swatých tří králůw spolu s rokem běžícím.

Welikou radostí se i u nás pojub wykonává koleba čili zebrání dítek na swatého Štěpána prwomučeníka Církwe naší, kdež dítky u přibuzenstwa, u kmotrů a jiných dosahují dáreků rozličných, owoce totiž, koláče neb peníze buď do ruky,

aneb do poslabniček hliněných. Nežli se jim rostat nějaké básky byly u-
dělili, musejí si jich nejprv zpěvem
zasloužit. Jsou báskám rozličné
písně známé. Tyto rostat, jichž tuto
uwodíme, jsou vůbec rozšířené.

Narobil se Jezířet
Uřite mu ložířet
Sobně dlouhý, chlupatý,
Aby mu šel na paty.

Koleba, koleba Štěpáně,
Co to neseš ve žbání?
Nesu, nesu kolebu,
Upadl jsem na lebu,
Psi se na mne sčehli,
Kolebu mě sněhli,
Ten B . . . . nejwíc
Roztrhl mně střewíc,
Co já budu dělati?
Musím chobit žebrati.
Nechť mi bají co bají,
Těba starou tráwu;

Já ji wezmu za roby,
Powedu na tráwu.

Swatý Štěpán kolebowal,
Byl u Židů kamenowan,
W oudoli, w oudoli před Jerusalema
A w nebi a w nebi před Pánem Bohem.
Když to bitě uhlidáme,
Tak ho pěkně přiwitáme:
Witám was, witám was Pane Jesu
Christe!

Je jste se narodil z Panny Marie čistě.

Stoji kostelíček na vysoké hoře,
A w tom kostelíčku uřamorowé dweře,
Ja těma dweřima tři Marie stoji,
Zeptejte se jich, jak které říkají.
Jedné říkají swatá Kateřina
Druhé říkají Maři Magdalena
Třetí říkají Pána Christa máti,
Ta nám sibišla wšsem kolebu dáti.
Wštan dcerka na horu,
Dej jim tu kolebu.
Dcerka wstala, postočila,
Dala jim tu kolebu,
Po štrokém tolaru.

Já jsem malý kolebníček,
Přišel jsem k wám pro trojníček,
Trojníček mně dejte,
Ten se mně nesmějte.

Dubete-li se mně smát,
Musíte mně krejcar dát,
Sat já s wozem nejebu,
Co mně báte to wemu.

Strunka, strunka, strunka,
Zelená se chwoška.
Pásl se tam pastuřlowé,
Zebli kassu z hrnka.
Přiletěl k nim anděl,
Wšedo jim powěděl,
Že se Pan Christus narobil,
Aby kažby wěděl.

2. Se smrtňolkou (jak zde
říkají) na smrtňou neběli toto se
zde před málo lety dělo. Doffek
slámy se oběl w štat člowěči, okolo
řetu se na místo koralů otočila šsnů-
ra wřdumků (wřdumutých wajece) a
takowý hařtroš se nesl u zpěwu až
k řece, kam byl wřžen. Zpěw bý-
wal takowý:

Puty puty wěce (wajece)
Pojedem do Řece;
Co tam budem dělati?
Zlato, štribro kopati,
Kam to budem bawati,
Wynakowý dcerce,
Ma ty zlaty wěnce.

3. Také se posud wi o honě-
ní Židáše w passijowý týden. Jak
mile při passijích we středu odpo-
ledne zhasla poslední swíce, tu wšsi-
dni před oltářem stojící chlapeč opa-
tření hrkačkami, obrátiwšse se, počali
na hrkačky hrkati, z kostela wen
wyběhšse honili jednoho rozpustilého
kluka, co Židáše, nejraději chlapece
ryšlawého. Šhon takowý opětowal
se i na zelený čwrtěk a welký pá-
tek. — Před časý se hážiwal s
půby radního domu strassák wycpa-
ný suchým wrocem, ano i penězý,
jako obraz Židášim — jehož chlapeč
dole polapiwšse, roztrhali, bilem
pómřku pro zřádu nad Pánem Je-
zřšem na něm powodice, nejwice
také po suchém owoci a penězích

řidice. O písni při honění Židáffe již nic známo. Grkačky posud na ulicích slyšat.

4. V pondělí melifonoční drží chlapci na děvčata mrskut. Žilkami opatření shánějí se po svých známých, a zastrašené děvčata se před nimi ukrývají. Matky pak poděluji dotíravé chlapce vejceři na tvrdo vařenými a wffelijak barvenými. J při tom mrskání musí býti zpíváno, jak k. p.

Rájal kabléc i kablíča,
Abý bala tři wajička;
Jedno bílý dvě čerwené,
Čat slepičta sneje jiu,
Za peci w koutku,
Na čerweném proutku.

Wyklad tohoto obyčeje křesťanského jest prý tento: Wzkříšení Pána Jezisse donesli zastrašení wojáci do města Jerusaléma; ihned prý se o tom na pokání w Jerusalémě wykládalo veřejně na ulicích. Tu prý wyslali Židé s bicíky dráby, aby gláště zwědawé ženské rozháněli.

Koulení wasec zde neznámo. O čarodějnicích je též nic newí. Na první máj widati za okny nastřané wětwe zelené, a slyšati hubbu zrána před slunce wychodem. Dhňowé Swatojansští jsou již uyni též neznámi.

5. Džinky se podnes w domích zámožnějších hospodářů tím slawí, že se ženci s pole domu wrazejí se zpěwem, osobu swobodnou pod wěncem z kwití a flajů obilných sebou wedouce; w domě pak hospodářowě jich čeká mísa koláčů z bílé mouky, a někde také něco wice.

6. Uwodby sšestineděleť se konějí snídaním. Tu panuje teb káwa a koláče, a někde se welmi swostně, a s welikými útratami na cukrowinky a jiné věci, snída, a kmo-

trěnty se mermomoci ku pití silné káwy nutí. Wa někdy se protahuje snídání až přes poledne, a přijde pečeně a wino marnotratně. Na vědinách panuje při úwodkách kotalka, a tu wětšii hřích, čím wětšii nestřidmost. Jest také při takowých hostinách obyčej ten, že se mladým ženám, které posud samy jak se říká w koutě nebyly, ob báby podloží na židlici poduska, na niž se posaditi musí.

W těchto hostinách rádně jen ženy podíl berou, swých mužůw w práciach doma nechtawše. Wšak milosrdné kmořrenky na ně nezapominají, jim snídání do jich domu pošilajice, což owšem i swawedliwio, poněwadž jejich manželky we sladkém wězení u sebe drží.

7. Námluwy se konají jako jinde. Otec s ženichem a některými přátely sejdou se na wečer k robičím newěstliným, aby tam od starých bylo na myšli uwáženo, zdali w tom wúle boží, k čemuž přirozená náklonost mladých žwe, a pak o wzájemné wěno bylo společně rehowáno. Je takowého něco bez přátelstwe wečeře nemůže býti, samio sebou se rozumí. Dě se při námluwách usnesli, spisse se, a úradu předloží, aby se wymohlo dowolení k swatému sňatku před Bohem a Cirkwí jeho.

W prošlých prohláškách chodí družba s mladencem po přátelích, aby řekli pozwaným, aby přišli, že již připraweno jest wšefko. Bre se pak na ten smysl: „Ženich a newěsta se dají pěkně poroučet, aby jšte jich doprowodili do chrámu Páně a z chrámu do přibytku newěsty.“ — Na den oddawek jde ženich u průwodu přátel swých pro swou

newěstu, která wystrojena její otcem. Na to obprosí newěsta rodiče, což i učiní doma ženich. Na to požádá družba rodičů o požehnání pro ženicha a newěstu (viz požehnání Otcovské w Glasu 1, 28) po jehož udělení se ubírá celý zástup do chrámu Páně. Nešperu kráčí ženich maje po straně otce a svědka, potom newěsta nra- jíe po straně též otce a svědka, pak mládenec a družka a pak hosté. Po obdávkách se na bédinách ubírá wšedko do hospody, tam se pije a tančí až do večera, a teprv na večer uhlídá newěsta stůl rodičů svých, což wšití hany hodno. Neboť zajisté newěde přirozená cesta od stolu Páně k uspiněnému stolu ho- spody, nebž k střédnému stolu otcov- skému a miterštemu. Však se w městě u nás tak neděje, nebž ro- wnou cestou se ubírají swadebníci do domu rodičů newěstinych, a již wšedko na stůl uchystáno, co dobří rodičové zachowalým dítkám wěnují, kmi upravenou a wino uložené, kteréhož se mnohý otec sám nedotekl chy- staje ho zdarnému synu swému na swadbu. Na cestě z chrámu zatahují jim bránu ženy, držíce na straně přes cestu nawěšené štátky, a musí se ženich vyplátit. Při obědě, kde jak se rozumí newěsta prvni místo drží, panuje wěselost, a také se wšedko k wěselosti wyzývá. Dby- čese tu posud panující jsou házení hrůžkami, cibkami a jiným dro- bným, wzácným a i méně wzácným suchým owocem ba někdy dosti ne- šetrně hrachem, a t. d. Dbyčej tento starý jessť z pohanstwa zachowaný jemi, že teď nowí manželé maruo- stem mladých let wýhost dáti mají, a že nastanou starosti jiné. D- ži se také sbírky penězít na mládence,

na kuchačku pod rozličnými spůsoby a omlouvami. Druhého dne nastává

Cepení newěsty. Ženy wezmou newěstu mezi sebe, posadí jí na hlavu čepec, a znovu jí probáwají, kdo dá wic, za sumu tu nejdražší musí si ji ženich wykoupiti. Při čemž jako na rozloučenou s otcovským a mater- ským wychowáním zpívá newěsta následující píseň:

Už jsem ty pantlíčky zedrala,
Co mně má maměnka zjednala,
Zjednala mně dvoje,
A tatíček troje,

A již mně žabné jebnatí nebude.

8. K obyčejům zdejším nále- žejí také dítě hry, proto paměti hodné, že i tyto nejsou bez básněni, ač často dosti nesmyslné býwají. Wšady musí býti říkáno aneb zpl- wáno; t. p. když se losují kluci, kdo- by z nich zmizet aneb jiných honit měl. Sestoupiwše se do kola losu- jící jich takto říká:

Šab leze z biry,
Nese sobě knihy,
Gerlice, perlice,
Čtyry okna wen!

Aneb:

Jehla jede po potoku jmenuje se klíč,
Na toho to slovo padne ten musí jít pryč.

Na toho pablo slovo wen neb pryč, musí z kola vykročit, kdož naposled ostal zmizá, nebo honi.

Aneb jako přirozeným pudem wedeny wolily k losování také slo- wa tajemná, není-li w tom jinak nápodobnění jednání starých kejklřů a čarodějů.

Slova takowá jsou: t. p.

Eu ten tinus,
Sau rate rinus,
Sau rate rite rate
Bom! ten Sionšy zwon!

Jsou nassim dětem rozličné hry znány t. p. Na zlatý prstýnek, na sedrunku, w blechu, w čampu, w

dubka, w běčka, w mič, w met, na Aba-
ma a Grou, na mlsnou kozu, na slepou
kočku, na žmif, na hřízda, na za-
jice, na sedawku, na plátna, na
cibule, na kofsa, na berana, na
zedníka, na němou hubbu, na jmé-
na, na pecny, na mlhny, na baby,
na koně, na knoflíky, na wojáky a t. d.

Wyžývání k rozmanitým těmto
hrám děje se obyčejně zpěvem.
Chytne se jich několik za ruce, a
skáce do kola, takto zpívající:

Hráli jsme si na konopě,
Wázali jsme welky snopě.
Málo nás, málo nás
Pod Wojtíškou mezi nás!

Z čehož se souditi dá na čilost
nassich dětí, pro kterou se zajisté
líší od německých dítek, které w tomto
ohledu patrně wáharovější jsou. Ztab
také bez národního vzdělání u na-
šeho lidu ona lehkomyslnost, baji-
wost po radovánkách, heštrivost a
nestřídmost, jakož naopak u Němců
ona pohrdawost a panowitost již
powahou národní, wíce ale starou
státní zásadou pěstovaná.

9. Na jaře, když wrby mizou
nabíhají, dělají sobě chlapani z wrbo-
wého silného proutí píšťaly, kůru dří-
we, nežli se swléci dá, jiným dřewem
otlepawajícíe. Z to otlepawání ne-
děje se mlčky. Takto se obyčejně
říkává:

Otloutej se otloutej,
Pána Boha poslouchej;
Nebudeš-li poslouchati,
Bubu na tě žalowati
Čisati Pánu,
Děrawému žbánu.
Stoč hanka do woby,
Natehej si jahoby.
Co bych já tam skácala,
Mou sutníčku máchala,
Kde bych si ju süssila?
U panimámy na hoře,
W té zlaté komoře,

Panímámo klč,
Je w komoře mysč.

Wyřikaw při otloukání píseň,
zkoussi, zdali se píšťala z dřewa
zwléká. Nebá-li se, znouu se otle-
pává, a říká až do konce, a zas
zkoussi, až se píšťala wyloupne.

10. Syři, první jarní kwitko
wyžývá dítky na hory. Trhající
ho trou sobě a jiným zláště ma-
lým oči, takto říkající:

Syři syři syřičko,
Lebe boli očičko,
Lebe boli, mě neboli,
Čas ti ho panbu brzo zhoji.

Jistě newědi, že prastarý ně-
jaký obřad pohanský prowodi, ob-
žýwaný, zdá se, k bohyni Syře,
která se nám nyní podobá slowan-
ského původu býti (Mor. nar.
1840).*)

11. Připomenouti musíme také,
w které škole nasse slowanské dítky
písnem, z nichž jsme tu ten nejmenší
počet uwodili, se učiwá. Ony po-
nejwíce samých sebe wyučují, leckde
se popelice w pístu, aneb postakujícíe
na tráwničku. Matky a chůwy jich
učí uspawajícíe jich, a jindy jim
zpěvem čas krátice. Také šebiwých,
déboussků a šhrbených bábiček ta
práce býwá, že si berou wřnúčata
na kln, a přezpěwují jim koleby,
a jiné písničky. Znali jsme chla-
pečka, který we čtvrtém roce swého
wěku za takowým náwodem 26
koleb a písní sám wyzpíwati do-
wedl. Jak se při tom jazyl. brousi,
pamět ostří, mysl sšlechti, každý
snadno pochopi. T. P.

*) Sloweso zajisté sšsnouti či sšsnonti (ššsnót
říkají u Brna) znamená toli co wyhlídati.
Syřim či sšřim přiroba nesbšwice co prv-
ním olem k nebi pohlídá.

Albít, arcibiskup Pražský.

(Nobilis Moravian.)

Albít narodil se w Uničově na Moravě w kraji Olomúckém. Nebyl položil první základy k učenosti své, neměl se. Co mládevec přišel na vysoké školy Pražské, a stal se tamo licenciátem filosofie. Roku 1387 učiněn jest byl examinátorem (vyslyšáčem) těch, kteříž chtěli akademických hadností z filosofie dosáhnouti. Zvolen jest na důstojenství to z národu českého. Napotom se obrátil ke studiu lékařství w Praze, a stal se w něm doktorem. Přitom však ani ostatních vědeckých odvětví nezanebával, zvláště pak pěstoval práva světská a církevní. Aby si w nich ještě důkladnějších vědomostí osvojil, odebral se do Itálie, pokračoval w studování práv na vysokých školách Bavorských, a byl w nich povýšen na doktorství r. 1404. Pak se vrátil do vlasti své, převzal opět svůj dřívější úřad na Pražské universitě, a přednášel co profesor 26 roků veřejně vědu lékařskou.

Pro veliké vědomosti w lékařství zvolil jej král Wáclaw IV. za svého prvního lékaře, a byl mu velice nakloněn. Ohledem na jeho horlivou a mnoholetou činnost, s kterouž králi Wáclawovi zvláště w těžké nemoci obětivě mnoho noci věnoval, udělil mu král za odměnu 12 kop Pražských grošů ročních příjmů, kteréž měla i jeho manželka a dědicové po jeho smrti tak dlouho dostávati, ažby buď král sám aneb jeho nástupcové w říši této manželce nebo dědicům 120 kop Pražských grošů na hoto-
vosti vyplátí. Před ustanovením

timto pojistil mu král 32 kop Br. gr. na svých dědicných královských polích a jiných statcích u města Čáslavi, toliko na doživotí Albíta samého.

Bo smrti manželky své vstoupil Albít do stavu duchovního, a přijal nižší posvěcení. Když pak arcibiskup Pražský, Zbyněk Zajíc dne 28. září 1411 umřel, předsedala kapitula Pražská volení, kterýmž Albít stal se arcibiskupem novým, ačkoli do té doby jen nižší svěcení měl. Volba ta došla potvzení svého papežem Janem XXIII. dne 25. ledna 1412.

Sotva že uvázal se Albít w arcibiskupství w ukrutných bouřích w Praze, snažil se pečlivě, oprostiti Cirkvi svou bludůw Husitských, napominaje zpupného a hrdého Jana Husa přísně, aby se podrobil nařízení papežovému. Pochybil však, (snad přílišnou dobrotou) tím, že nic oprávnového před se nebral proti Husovi a přívržencům jeho; snažil se jen uchlácholiti obě strany prostředky jalovými, a tím upadl w nemohu u papeže a kněžstwa. Nechtěje pak dle obyčeje předkůw svých chorvati dvoru nadherného, a miti za sebou celé zástupy rytířůw a panosů, pomlouván byl co lašomec, jenž prý nikomu nechce dáti se užiti. To vše tak mu znechutlo důstojenství jeho, že ještě před koncem roku 1412 hleděl zbavit se ho. Smlouvou tedy s biskupem Dlomickým Kunratem z Wechtý učiněnou postoupil jemu arcibiskupství, a odevzdal i hned vládu nade všemi statky arcibiskupskými, ani papežova k tomu svolení nebočar.

Královský přední rada i kanclér, Wáclaw, Antiochenský patriarcha, a spolu probosst Wyšehradský, obdržel do komendy biskupství Olomúcké, a postoupil za to probosstství Wyšehradské arcibiskupu Albikovi. Na papežské potvrzení všech těchto změn musilo se dlouho čekati, a kunrat proto teprve dne 17. čerence 1413 na arcibiskupství skutečně nastolen. Albik od té doby nazýván byl arcibiskupem Cesariens-

ským a komendatarem probosstství Wyšehradského. Když pak Jiřkovi po Cechách nelibší zůstali, odebral se arcibiskup Albik do Olomúce. Umřel dne 23. čerence 1427. Tělo jeho bylo do Uničova převezeno, a tam pochováno.

Mnoho působil ku zvelebování věd a škol, byt sám také znamenitým spisovatelem a učencem. Známo jest několik spisů jeho v jazyku latinském.

Misie na ostrovech Gambierských.*)

Po všech ostrovech, ve východní polovici tichého moře jižně od rovníka rozprostřených, uperovil se protestantismus a podporován jsa od vlády anglické hleděl se udržeti ve svém panství. Z ostrovů Marquesté byl zasáhl a v Evropě následkem lichých zpráv, z Anglie rozšířených, panovala domněnka, že misiónáři protestantsí na Marquestách s podobným zdarem jako na Tahitě se potkali. Dstalat ještě jedna skupina, kteréž ruch od ostrovů Bráterských v šíři a dále se rozmáhající posud nebyl zasáhnul — ostrovy Gambierské. Mělo-li toto souostroví dobrodini wiry katolické státi se účastným, stuselo na blaho- věšty katolické popíliti s obsazením jeho, aby pak jako z posvátného ohnišťa po ostatních skupinách se rozžehala pochobeň wiry nassí.

Ostrovy Gambierské skládají se z pěti ostrovů a z množství malých výsep a zábor. Hlavní ostrov slowe Mangarewa, obsahuje asi 5 □ mil; ostatní ostrovy jsou Akena, Tarawaj, Akamaru a Kamaka. Dby- čejně čítá se ke Gambierům také

ostrov Krejcent, asi s dvě hodiny dlouhý, mající uprostřed nádrž sladké vody. Mimo Krejcent patří všechny ostrovy k útvaru sopečnému. Hora Duffowa na Mangarewě vypíná se až k výšce 3500 stop. Ostrovy pokryty jsou nejbujnějším stromovím. Užké pokrání, zúrodnění schopné, kterým ostrovy vškol jsou lemované, jest z většihó dílu mořským rákosím porostlé, a za času, když misiónáři přibyli na Gambier, sáhalo již k úbočí hor, v dolinách a úvalech pak v neproniknutelné hrastině se zaplitalo. Dbywatelstwa čítalo se tehdyž na 3000 duffí. Děd panujících nyní krále Ma putea, Ma purura jménem, poraziv na počátku minulého století soka svého

*) Pojmenování. Podáváme jednu část z „Misie Tichomořských“ z důležitého a překrásného díla vel. P. Františka Škorpiše, které se co newidět tišnoucí započne nákladem „Dědictví sw. Cyrilla a Methoda,“ aby spoluúbowě Dědictví nassého, a ostatní čtenáři Morawana již přebkem se těšili z tak vzácné w sestavení zcela půwodní a wlewitané literární práce, kteráž wšelikým požadawlům národu nassého dosti učiní. Přebádatel.

Matairu w krowé bitvě na ostrowě Mangarewa, zmocnil se trůnu a znenáhla pobmanil celou skupinu Gambierskou. Strana w bitvě poražená, widouc nezbyti, opustila wlast a přestěhovala se na malý ostrow koralowého půwodu, na Krescent, kdežto dosti bidně se wětíla. Jednotlivé ostrowy měly w čele dědičné pohlawary, kteří wážno sti swou obmezowali znamenitě moc králowstou, ač dle jména je považowala za neobmezenou. J wliw duchowenstwa byl welmi mocný w radě králowsté. Hlawa celého duchowenstwa, již říkali Tapua, byla od krále docela nezáwislá. Tapua, pozíwaje wážno sti bez mála králowsté, panowal w dědičných okresích, a slowo jeho w ohledu na státní záležitosti wice wážílo nežli králowo. Mangarewané jsou lidé postawy vysoké a mohutné; hustý mous lemuje okrouhlé a wýrazné jejich obličej, wlasy dlouhé a uhlazené rozplývají se po širokých plecích, celé tělo býwalo za časůw předkřesťanských wrytými a wbobanými figurami ozdobeno (tétowáno). Mangarewané wynikají udatnosti, a witézně wždy uměli se hájiti proti cizimu násilí. Na slonku minulého wěku zmocnila se národu newyflowná jakási teuha welkých přewratůw a proměn, které na Mangarewě bítí se měly. Za panowání Mapurury totiž wystoupila na ostrowě Afamaru prorokyně, jménem Toapera, a jala se ohlawowati nastáwající zkázu pohanstwi. „Wohomé nassi“ — hlásala — „jsou poraženi! hle již přichází Bůh z ciziny, hle! kterať wlast nasse jeho wládě se podrobuje. J dáno mně bylo widěti ho; kde se ocitá, tam wšechno naplňuje swětlem, wrchní jeho ret

sáhá k nebi, spodní pak propastí se dotýká!“ Bůh že Toapera pohledem na první koráby ewropejské, jenž wždy hluboký dojem w myslích oceañanůw zůstawují, ku proroctwí onomu se roznitila, aneb že Prožřetelnost jí použila ku powzbuzení přeběžnému ostrowanůw Gambierských — tolik jisto, že slowa její utkwěla na wždy w paměti národa, což z toho patrno, že kdykoli lobě ewropejské zočili Gambiersští blížiti se k ostrowům, wšichni chystali se jako ku weliké slawnosti. Annales 1842. Mapurura zemřel l. P. 1803. Syn jeho dříwe již pohlcen od žraloka. Wnuk jeho Maputco byl při smrti dědowě ještě nedospělé dítě, pročež ujal se wlády Matua, strýc jeho, jenž co hlawa kněžstwa welké měl statky a vysoké požíwal wážno sti. Matua měl sice welmi dobré wlastnosti, ale byl také ctizádstiwý a panowitý. Nedospělost králowa byla mu whod, namáhal se wšemožně upewniti swou wážno stí a politický wliw, a to s takowým úspěchem, že když konečně král, beztoho nehrubě nadaný, uwázal se w moc swou, národ sobě toho ani nepowšimnul. Nastaly ústřky mezi králem a Matuem, a práwě když strany protiwné sáhaly k zbrani, a wůlka občanstá wypuknouti hrozila, přistála lob s blahowěšty katolickými k Mangarewě, dne 7. srpna, 1834. Annales 1835. Blahowěstowé wystupující na půdu prospěrowali krásný hymnus: Salve Regina, poroučejíce ostrowy pod ochrannu králowny míru.

Dle úměru, jež tehdejší přebnosta Římské Propagandy, kardinál Cappellari, ku pokřesťanění celého tichomoří byl přebložil, mělo oca-

nanám vzjetí. světsko víry z ostrovu Bourbonského; apoštolský praefekt pan de Solages byl obdržel pravomocenství pro celou oceanii. Jelikož ale ani díla nenačav, na Madagaskaru zemřel, vznesena jest misie tato vynesením Propagandy ode dne 20. května, 1833 na misijní Spolek Picpus. Picpus flowe ulice w Paříži, w níž dům Spolkovní se nachází. Ostrovy severně od rovníka ležící se Sandwichy měly patřiti k pobručí apoštolského praefekta Sandwichského, ostrovy jižně od rovníka ležící k pobručí druhého apoštolského praefekta, oba pak praefektové byli pověřeni apoštolskému náměstkovu. Apoštolský praefekt pro jižní tichomoří jmenovaný, Chrystom Liantsu, člen Spolku Picpuského, odebral se w prosinci l. P. 1833 na místo svého určení we společnosti dvou kněží: Fr. Careta a Honora Lauala a jednoho katechisty, Kolumb. Murpheyho, a po šťastné plavbě přistál dne 23. dubna, 1834, k Walparaisu. Zde již odvěřenou náručí přijal starý Frantiskán Ondřej, jeden z oněch zbožných duchůw, kteří celý svůj život byli rozšířování království Božího věnovali, a na které zvláště Fleurus španělský býval vždy tak bohatý. Zde se radili misijnáři, na které ostrovy by měli obrátiti svou činnost apoštolskou. Kapitán francouzský Morue učinil je pozorný na ostrovy Gambierské, podotýkaje spolu, že se dobře mohou považovati za branu k ostrovům Tahitičským. Z ustanoweno, zaměřiti s činností misijnískou tu Gambierům. P. Ondřej radil apoštolskému praefektovi, aby se misijnáři neobebírali všichni na jednou, aspoň je-

ben aby zůstal we Walparaisu, maje dílem starati se o zaslání věci potřebných, dílem udržowati stálou spojitost s Evropou. Návrh přijat a Liantsu chtěl již se vydati na cestu; P. Ondřej ale, jenž byl zatím s Caretem dlouho rozmlouwal, wyjádřil se určitě, že Caret musí odplouti, Liantsu však zůstatí we Walparaisu. Dobywatele města, veliké účastenství jevíce pro podniknutí, o záwod podporowali misijnáře, P. Ondřej zaopatřil již svého druhu semenem, nástroji remeslnými a t. d. Dne 16. čerence, 1834, odplouli Caret a Laual s katechistou Murpheyem na lodi Peruwianě. Celé zástupy měšťanůw zprovodily blahověsty až ku přístavu, dobrého zdaru a požehnání Božího celým srdcem jim přejíce. Jakmile loď se hnula, ozwal se zvon na kapliče P. Ondřejowě, s nimž okamžitě smísily se zvuky zvonůw po ostatních klášterích a we všech chrámech města Walparaisa konány wroucené modlitby za blahověsty. Dne 7. srpna šťastně doplouli k ostrovům Gambierským.

Dwa oceánané, jeden z N. Seelandu, druhý z Tahity, kteří byli spolu na lodi Peruwianě, wysláni jsou, aby o připuštění misijnářůw se smluwili s Gambierskými. Jistý Nobis, Angličan, nawštíwil misijnáře a přívětně s nimi rozmlouwal. Pebyl sice členem misijníského Spolku w Londýně, awšak od kapitána Sandilanda na cestě z ostrovu Pitcairn na Gambierách ponechán, aby ostrowany wyučomal. Nedostáváje ale platu od Spolku příslibeného nedbal hrubě o misii svězenou, a brzo po příchodu mis-

řionářům katolických opustil docela Gambieru.

Caret a Lawal vkročivše na pevninu bez meškání šli navštívit krále. Zvědavým zástupem sfouce sprowázení octli se u přítomnosti Maputea. Přijal je velmi chladně, z pěkné rohožky, na nižto odpočíval, ani nepovstáv. Když se misijnáři nabírali, že by rádi jeho poddané vyučovali, zněla jeho odpověď: „Nepotřebuji Wás; odejděte!“ Podobným způsobem obhýl jich mocný pohlawar, ač den předtím hostinsky jich byl přijal a zvláštní přibytěk jim vykázal. Někde souce sobě řady odplouli na blízký ostrůvek Afenu, kdežto lowec perel ochotně jim dal přístřeší. Brzo na to navštívil je zminěný pohlawar, když byl z Tahity zatím se nawrátíl. Měl se k misijnářům mnohem wlibněji nežli s počátku, a zwał je k sobě, wšleškou ochranu jim připowídaje. To pohynulo i náčelník ostrowu Afamaru, že docházeli častěji k misijnářům, tito pak střídawě přebýwali buď na Afenském aneb na Afamarském ostrowě. Předě wšsemi přál jim náčelník Maputeau, wšfude jich chwálu hlásaje a proti nepřiznivcům horlivě zastáváje. Caret a Lawal zatím se snažili, aby co nejdříve se přiučili národní řeči; za pět měsícůw tak dalece se oblomili, že mohli již se dorozuměti s Gambierskými. Sotwaže ohlásili počátek vyučování, hrnuli se ostrowané ze wšlech stran do chýžky misijnářůw; ditky obzvláštní wynikaly schopnosti. Jakmile kdo uměl dělati říz, hned je jal vyučowati jiného a bylo po ostrowech widěti tlupy ostrowanůw, druh druhu horlivě vyučujících a když wšichni, čemu od misijnářůw

se vyučili, dobře již uměli, pospíchali wesněš opět k misijnářům, aby nových wědomostí nabyli. Retrowalof blouho, uměli se modliti Otčenáš a Zdráwas, Desatero Božích přikázání a Sneseni apštolště.

Mezitím neopomínali Caret a Lawal častěji nawšštetowati Mangaremu, aniž wšak Maputeo se kdy okazowal příznivějším, ba jedenkráte stíží zachránili žiwotůw swých. Když byli totiž wstoupili na ostrow, wšfelo jim množství Mangarewanůw w ústrety práwě k jisté slawnosti četně shromážděných. Ostrowané nepozorujíce nikdy u misijnářůw žen usnesli se, že jich zkusí, zdali odolají půwabům krasawic Gambierských. Misijnáři widouce, že na jero dáwaná osšklivost toliko pouzří ostrowany a pozorujíce, že mnozí velmi drze k nim se chowají, dali se na útěk a hledali úkrytu w podotknutém rákosí a chraští na úpatí hory Duffowu. Lid rozbrážděný hnál se za nimi, a nemoha najíti stříšse zapálil suché rákosíště, kteréž jakoby blesk do něho byl uderil w okamžení u vysoký plamen se wzňalo. Uprostřed sšlehajícího na wšfe strany požaru utíkali Caret a Lawal wzňuru po úbočí, ať o půl noci octnuli se na vrchole, a časné ráno opět sšzli k břehu a utrácení a popálení nawrátíl se na swém čluně na Afenu. Annales, 1836. Zotawiwšše se poněkud nawšštwili ostrow Tarawaj, z něhožto král bral swé důchody. Maputeo ještě zpurněji se k nim měl, a misijnáři počali se obáwati nejhorššího. Co měli činiti? Ž předstoupili směle a obhoblaně, důtklivě líčíce sprawedlnost Boží, která obměňuje dobré a zlé tresce, podobýkajíce spolu, že nepřítjme-li spásy,

kterou co vyslanci Boží jemu po-
 pokávají, hroznému snad propadne
 trestu. Král byl hluboce tou řečí
 dojat a mluvil mnohem volněji
 nežli obyčejně. Lid obdivoval se
 odvážlivosti blahověstů a měl se
 k nim důvěrněji. J neměškali mis-
 sionáři obnoviti náostřerou u krále.
 Učení křesťanské o trestu věčném,
 o blaženosti nebeské, o wtělení Syna
 Božího, o ž mrtvých wtání, které
 missonáři, kde se dalo, u spojitosti
 s příbuznými náboženskými náhledy
 (Wiz Dil úwodni) ostrowanůw před-
 nášfeli, neninulo se s hlubokým
 dojmem na mysl a srdce posluchačůw.
 Na wzborny tomuto spasitelnému
 účinku jali se ostrowané po odchodu
 blahověstůw slawiti swuj obyčejný
 Tira u, (Pohřební tras; wiz o něm
 w Dile úwodním). A tbyž missonáři
 nemohouce pro nepokojně moře od-
 plouti, opět na Tarawaj se wtátili,
 byli od pohanůw s nelibosti při-
 jati; zdálo se, že obdivované cizince
 neměli rádi za swědky při swých ná-
 boženských slawnostech a s nimi spo-
 jených prostopášnostech; awšak w
 ničem tenkrát jim neublížili.

Na ostrowě Ukeně zatím wzru-
 stala den ode dne wážnost mis-
 sionářůw jak u náčelníkůw tak w ná-
 rodě, což z toho patrnó, že jeden
 z náčelníkůw, jemuž ditko, od Mur-
 phyho pokřesťené, bylo zemřelo, ne-
 wáhal žádati, aby dle obrádu kře-
 stanského pochováno bylo. Nadarmo
 odpíral bratr náčelníkůw, chystaje
 obyčejný pohřební tras, Tira u;
 národ a druzí náčelníci stáli na
 straně otcově. Dřevěný kříž zdobi
 hrob prvního křesťana na ostrowě
 Ukeně. Annales, 1837. Jestě wětšfí
 nabýje w srdcích blahověstůw zbu-
 jeny na ostrowě Akamaru. Ak-

maršfí chťejíce překwapfí missonáři
 podtaji chystancu radostí nemohli se
 již ani dočkati jich náostřerou. J wy-
 slali náčelníka s člunem pro ně mezi
 tím, co lid hromadně na břehu se
 sbíhal. Sotwaže Careta a La-
 wala zocili, jali se jeti swou
 radostí weselým jásaním. Kterak se
 podiwili missonáři, tbyž jástuy u
 wšfeobecném plesání jich přiwedl k
 malé kapliče, dle tuzemského způ-
 sobu z dřewa a rákosí pěkně wy-
 stawené! Kapla bez odkladu wyswě-
 cena a Máteři Boží wěnowána.
 Ostrowané při obrádu zpíwali cir-
 kewní píseň, od missonářůw w řeči
 Gambicrské složenou; náčez Caret
 kaplu wyswěcenou prohlásil za tabu.
 (Wiz w Dile úwodním). Ed toho
 okamžení jen s uctiwcu házni po-
 hľadali na místo Bchu zastwěcené,
 tážíce se blahověstůw, snějšli wtro-
 čiti, aby se tam pomoblili, čemu od
 nich již byli se naučili. Žádost
 dojiti sw. křestu, hustěji se ozýwala.
 Dle příkladu Akamarských wystawili
 Ukenané také pro sebe kostel, awšak
 mnohem wětšfí a pohodlnějšfí, chťi-
 ce tak předčiti sousedům. Mis-
 sionáři wyswětíli ho, wzýwajíce jméno
 sw. Rafaela.

Jen jestě na Mangarewě;
 hlawním ostrowu a šible wlády du-
 chovní a swětské, dílo spásy posub
 wázlo. Nejwššfí kněz, Mataua,
 ohlížel se po pomoci ewropejšfí;
 tonže po samowládě na ostrowech
 wáhal posub mezi missonáři kato-
 lickými a protestantskými. Jelikož
 dojem, jezž na jeho ducha a srdce
 byli učinili Caret a Lawal, byl
 hlubšfí, rozhodnul se konečně pro
 katolické blahověstí. Chťejce zistati
 jich na swou stranu odebral se k
 nim na Ukenu, dne 10. února, 1835.

Missionáři uctivě ho uvítavše ob-
povídali na rozmanité otázky, poli-
tickým jeho narázkám ale uhybajice.
Matua po této rozmluvě dával
veřejně na jeho vysokou vážnost,
kterou jemu vynutili mužové, kteří
beze všech zistných záměrů smou
rolast opustili, aby se obtali službě
lidi jim zhola neznámých. Právě
v ten čas umřelo královi dítě ně-
kolik měsíců staré. Ku pohřební
slavnosti pozváni jsou všichni ná-
čelníci, mezi nimi též Mapuka a
z Akamaru, obzvláštní příznivec mis-
sionářů. Tito měli rozhodnouti,
má-li pozváni přijmouti čili nic.
Missionáři udeřili u velmi rozumný
prostředek říkouce: „Jdi se královi
a vyjádřiž mu uctivě své soustrasti
s něštěstím, které potkalo jeho ro-
dinu, avšak neměj žáného podílu
v obřadech pohanských.“ Mapuka u
šetřil svedomitě příkazu blahověstí.
Toho se král nebyl nadál, i řekl
náčelníkovi na rozředu: „Dobřeť
tak; přiřď missionářům, aby se mně
přišli.“ I nemešťali s příchodem,
avšak krále již nezařihli na Man-
garewě on byl odplcul na pahipahu
(člunfu) na své statky Tarawajsté.
Matua i westřeren lid nadarmo
usilowali přemluviti missionáře, aby
zůstali na Mangarewě; odcházejice
za králem pravili: „My jsme přišli
na rozřaz králův, avšak nemáme
od něho povolení, abydcm zde se
usabili.“ Což král později, ldyž mu
to vykládáno bylo, missionářům
velmi schwaloval. Když Lawa
druhého dne sloužil Missi sw., uhlí-
dal, jda k oltáři, krále mezi při-
tomnými. Když kněz poznamenav
se sw. křížem počal se modliti žal-
nostupní, přistoupna k němu král
tázal se: „Co děláš?“ Lawal od-

powěděl: „Konám, welkou modlitbu!“
„Proč zavíráš oči?“ ptal se opět
král. „Ticho!“ odbyl ho Lawal,
přísne na něho pohlednuro. Wida
při obětování kněze pozdrizowati
kalich rychle přiskočil král a mermo-
moci chtěl pobitwati se do něho, avšak
Lawal jilnou rukou odřčim ho
takowou vážností pohleděl na žwě-
darowce, že bážlivě odstoupil a pokub
swatý son trwal již docela pokorně
se chwal. Tim způsobem uměli
missionáři s vážností, kterou králi
wdáwali, i tehdaž wystupowati, jed-
nalo-li se o uctu jim co wyslancům
Božim powinnou. Po Missi sw.
nawšřtimil král šřolku a žádal, býti
s ostatními wyučowan.

Nawrátivše se missionáři na
ostrow Mangarewu nassli obywa-
telstwo u welkém zformoučení. W
jednom chobotu přišlo 26 mužův
z ostrowůw Nebezpečných. Byliť
wyslání od missionářůw protestant-
ských; wystoupivše z lodi swých
na Mangarewu hrozili, že budou
tak dlouho drancowati a ostrow hu-
biti, až jim ostrowané přišlubi, že
nebudou wice klaněti se bohu Arut-
nowi, že nebudou choditi nazi a že
přijmou missionáře protestantské. Do-
jem, jezž těchto 26 osob bylo na
ubohé Mangarewany učinilo, kteří
cwšsem dřiwě o mocném wlivu
missionářůw Tahitických na své oči
byli se přeswědčili, bylť wře nepo-
dobný. Všichni bez rozřilu, ani
Matuu newyjmajice, jako zahroženě
ditky tlačili se okolo Careta a La-
wala, upěnlivě o pomoc prosice.
Tito bez neschání w průwodu Man-
garewanůw pospíchali k chobotu, w
němž nepřátelé na odpowěď čekali,
a lastawými slowy je přiměli k od-
chodu. Druhého dne hned časně ráno

ale ztrhnul se najednou divoký po-
 třít na všech stranách ostrovu. Ne-
 přátelé opět vystoupili na pevninu
 a jali se všude loupati a pleniti.
 Kde kdo byl, chápal se zbraně, aťšak
 bez misíonářův nechtěl záben se
 odvážiti na lupiče. Jakmile Garet
 a Lawal se octnuli u prostřed lidu,
 hnul se celý zástup, ženy a děti,
 dohromady asi tisíc osob, táhly proti
 26 nepřátelům. Misíonáři opět la-
 skavě přimlouvali vůdcovi, aby
 loupež v dobrotě wydal, což se
 i stalo; s obou stran slááno zbraň
 a snášseto v pokoji, kde kdo co
 naloupil. Aťšak sotvaže misío-
 náři na několik krokův se vzdáli-
 li, vrhli se nepřátelé na bezbranné
 Mangarewány, tito pak zlostně se
 rozkřiknutošše sáhali k odložené zbroji
 a v okamžení nastala krvavá pútká.
 Neohroženě vražili Garet a La-
 wal mezi rozjitřené soupeře, wy-
 trhli Mangarewanům dva nepřátely
 prámo, když již zdvihali ruky k ráně
 smrtelné, a probíhající rády potý-
 kajících se usilovali, tu slovy laska-
 vými tam hrozbou, utístiti jejich zu-
 řitost a uflibiti spor. Nepřátelé
 dali se na útěk hledíce dopřiti se
 svých lodí; ženy a děti hnaly se za
 nimi u divokém hluku a křiku až
 k chobotu, kde již několik Manga-
 rewanův bylo zabrželo jednu loď
 nepřátelskou, vlekouce ji k břehu.
 Wůdce nepřátelský, jehož byla loď,
 wíba misíonáře pospíchatí k chobotu,
 spínal k nim prosebně z daleka ruce.
 Přichwátatošše poručili Mangarewa-
 nům, aby ho pustili; tito pak zlostně
 hobili swázaného k nohoun misío-
 nářům, jenž s korísti odesli.

Tato případnost znamenitě zvyš-
 ťila vážnost misíonářův mezi ostro-
 wany. Jako k wyšším bytostem

k nim od této doby pohlébali a
 usnesli se, že jim jeden ze svých
 chrámův obemzdají. Sřouce o tom
 usnesení poslem zpraveni navráttli
 se na Mangarewu, neboť byli za-
 tím mēsskali na Ukeně. Na břehu
 očekával jich Matua. Wstoupitošše
 na ostrow pozdravil ho a šli s
 s ním v průvodu četné shromáždě-
 něho lidu k onomu chrámu, u něhož
 jich sám král přivítal. Wejdouce v
 chrám spatřili v něm čtvero wel-
 tých a nemotorných bůžkův. „Do-
 neste sekeru!“ ozwal se Garet.
 Nemám žádně,“ řekl král. „Nejste-li
 králem? Borňte, at se doneše!“
 Donešeno sekeru. Garet podal ji
 královi a přimlouval, aby jednoho
 z bůžkův roztrýstil; král se zdráhal.
 J vystoupil muž z prostřed lidu a
 chopiv sekeru mohutnou rukou tal
 směle v obličej nemotory; ještě ně-
 kolik silných rázův a modla pra-
 skotem se křitila k nohoun žasnoucích
 ostrowanův. Wíduce, že bůh se
 nemstí, jak s počátku se obávali,
 nabýwali opět srdce, a samowolně
 misíonářům se nabírali k rozkotání
 druhých model. Woněwadž ale tyto
 byly tuze wysoké a na jakémsi leffení
 postavené, donešeno na rozkaz misí-
 onářův prowazy. Omatowšše je
 modlám okolo křkův strhli tyto bolů,
 uáčej chrám poswěcen a sw. Mi-
 chalowi wěnowán. Matua den obe-
 due zjewněji oswědčowal své přá-
 telství misíonářům, wystawěl jim
 zwlášttní domek na ostrowě, a často
 je nawššřewowal, ale král se mrzel.
 Bobtaji poručil porouchané bůžky
 chowati ve swém bytu, domniwaje
 se, že zkáza národních bohův musí
 býti newyhnutelně i zkazou jeho moci.
 Brzo se dowěděli misíonáři, že král
 jim strojí pomstu.

Missionáři však pokojně zatím vyučovali ostrowany w náboženství a rabovali se z rychlých pokroků, jimiž lid obměňoval jich spásitelné snahy. Zsouce nyní dokonale řeči tuzemské moeni sklábali nábožné písně, jichž obsah mimo modlitby záležel s článkůw víry. Brzo rozléhaly se nábožné zpěvy po úvalech a po chobotech z ust prostomilých ostrowanůw. Poněwadž touha katechumenůw po křestu sw. denně wzrůstala, žádali missionáři obywatelůw Akamarských, aby dobrovolně spálili své modly. Wšichni svolili mimo jednoho starce a jeho syna. Wystavili hranici a podpálili, načež

nářabi a starí metali své bůžky w požár wysoko se pneuci. Mezi tím co modly doháraly, modlili se missionáři s nárobem wyznání wíry, Otče náš a Zdrávas a pak odzpíwali píseň k této slawnosti zvláště složenou. Den následující shromáždili se wesměs ku společné hrstině; jidla warili a pekli palitrem od wčerejší slawnosti zbylým. Eotražej zpráwa, co na Akamaru bylo se stalo, na Akenu došla, způsobila podobný převrat; i na Mangarewě chystali se ostrowané, majíce Matuu w čele, wyhoř. dáti rádu pohanskému, ale král protiwil se, odploul na Tarawaj a šíral pole.

Příchod apostolského náměstka na ostrowy Gambierské.

Dle wynešení Římské Propagandy od roku 1833 ustanowen byl kněz Lyonský, Štěpán Rouchoze (čti Rusúz) za apostolského náměstka pro místo tichomořské a spolu za biskupa Nilopolského in partibus infidelium. Z Lima wydal se s několika knězy a katechisty na cestu a přišel dne 19. února 1835 k Walparaisu, kdežto, jak jsme powěděli, byl zůstal apostolský práfekt Chrysofom Liansu. Přiznivá misijní tichomořským poloha města a horlivost obywatelůw pro zájmy katolické pohynuly biskupa k tomu, že zde založil zmíněný již w úvodu dům a skladiště, z něhož by missionářům po Oceanii rozptýleným se dobávaly věci z Evropy zasílané: paramenta, nářabi kostelní a jiné podpory. Spolu měl dům přijímati missionáře z Evropy příchozí a podávati útočiště blahověstům w misijních one-

mocnělým a t. d. Přidiv a spřádaw tuto záložitost we Walparaisu wstoupil Rouchoze na tutěz loď Beruvianu; na níž minulého roku Caret a Rawal byli odplouli, a přišel šťastně po veliké noci k ostrowu Gambierskému, k dobře nám powědomé Akeně. Radost, kterou missionáři pocitili w okamžení, když se spatřili s náměstkem apostolským, byla uewyslowná. Hned druhého dne sloužil biskup, jelikož právě připadal den Sw. Josefa, slavným způsobem Mši sw. w oděwu biskupském, Caret, Rawal a přibylí ostatní missionáři mu přísluhowali. Tato slawnost učinila na ostrowany nesmírný dojem. Rouchoze pak odebral se na ostrow Mangarewu, kdežto veliká panowala rozjiténost mezi stranami králowskou a Matnou; předce však neopominul král nawštrwiti slawné služby Boží, které

opět konal biskup. Lid jásal a sotwaže služby Boží se stoncily, rozběhl se, aby dle zvyku tuzemského swou radost biskupowi osvědčil rozličnými dary odewšsud horliwě snášenými; podobně učinili král i Matua, nemohouce se ubrániti wšseobecné nadšfenosti, kterou wesškerý národ nelícenou upřímností na jowo dáwal. Dary sestávaly z bananůw, ořechůw kokusových, z úrody stromu chlebového, ze třtiny cukrowé, a bylo wšseho takowé množství, že M o u c h o u z e a průwobci jeho museli se míti na pozor, aby ostrowané skládající dary wůkol sedící společnosti jich nezahypali. Biskup poručil složit celou zásobu na bezpečné místo, aby w čas nouze z ní se mohli podobowati chudobnějši.

Missionáři rozěšli se po okolních ostrowech, aby pokračowali u wyučování lidu a biskup udělowal zatím na Ukeně a Ukamaru sw. křest oněm, kteří nejlépe wyučeními býti se okazowali; neboť posud pokřtěšeno toliko čtvero dítek w nebezpečení smrti postarwěných. Na Mangarewě wyučowali E a w a l a C y p r i a n a L i a n s u 450 ostrowanůw a odewšsud sbíhali se nowí katechumenové k nim, prosíce toužebně o připuštění do školy mišionské. Jenom král se pořád ještě wzpíwal, a čím wíce blížil se Matua mišionářům, tím wíce proti náboženstwu proměně zanewíral. On sice powožowal biskupa za bytost bez mála nadzemstwu, ale nemohl se nikterak přehwědčiti, že se tu neukládá swětšké jeho moci, a toto obawání tím wíce ho znepokojowalo, čím zřejměji na wlastní oči byl na ostrowech Tahitičských podobné úklady pozorowal. W pnen čas zemřela teta králowa,

kteřá až do své poslední nemoci zjewnou nepřizeti wždy k mišionářům byla chowala, ale widouc konečně, že smrt se rychlým krokem blíží, předce křestu žádala a dosáhla. Biskup sám odebral se na Mangarewu, aby ji pochowal. Nežli počaly služby Boží, přimlouwal králowi a Matuowi, aby w kostele se posadili vedlé sebe; pak slaužil Mssi swatou. Přecita Ewangelium obrátil se k oběma sokům, jejichžto rozepře politické hrozily ostrowům zkázou a krwe prokřwáním, a napomínal oba k zachowání swornosti a lásky wzájemné. „Jakož král musí se obětowati celým srdcem národu swému, protože blaho národa zakládá blaho králowo: podobně náčelník i sebe mocnějši musí obětowati se králowi swému“; těmito slowy zawřel řeč. Bohuuti jsouce až k slzám pohlédli sokové na sebe a padli sobě w náručí u přítomnosti swého lidu, wyšli pak z chrámu smířeni na wždy. Tím spolu rozhodnuto wítěžstwí ducha křesťanského na ostrowech Gambierských; weliká mišie pokoje a míru se úplně podobarila.

Matua obdržel na křestu sw., jehož i s rodinou brzo na to podobáhl, jméno Maria Stěpan. Král wystawěl na důkaz swého upřímného jmýšlení pěkný kostel a tak příkladem swým učinil konec wšsemu odporu několikůw pohanstwy smýšlejších. Missionáři nemohli stačiti náwalu katechumenůw, přes 1000 osob připravowali na jednou ke Swátosti křestu. Horliwost, kterou Mangarewané dáwali na jowo pro wíru křesťanskou, zmocnila se i ostrowanůw Tarawajských, kteří posud wzborně opírali se milostí Boží;

nyní však zdálo se, že naděsnosti chťejí nahraditi dvojnásob, čeho posud byli zanedbali. Při tom vydává okolnost, že misijnáři s ostrowany, kteří od pohanskosti upustiti nechtěli, w dobrém srozumění trvali, zajisté pěkné svědectví o lastawém jich duchu a snásečnosti w pravdě křesťanské. Takové však zbroji neodolal naplouchý polhan; uctivost a přítulnost, kterou ostrowané k misijnáři se chovali, musí čtenáře letopisův často až k slzám pohnouti. Neprůstli bychom ani ke kouci, kdy bychom chtěli wyprávěti wšechny příklady bětinné přítulnosti a nežné lásky, kterými nepokážená ostrowanův útroba až do nejhlubšího jádra duchem křesťanským proniknutá zarozowala. Zastřepáno w pozdní noci na dveře domku misijního; misijnář odemíraje wídi množství lidí a dáwa na jowo své pobívení. „Co děláš, otče? proč nespíš? Js-li nemocen, že tak pozdě ještě spíš? My jsme upozorowali Tvé světlo a nemůžeme sami usnouti, až nám powíš, že je dobře máš.“ „Já jsem je modlil za Vás a přemýšlel jsem o Slově Božím, které Vám žitva hlásati hoblám, dá-li Bůh.“ „Dkerat Tyš dobrý, milý otče! Pojdme do chrámu a pomodlenie se za otce Careta, ou wždy jen na nás myslí.“ „Ale wždyť chrám zavřen!“ „Poflekneime wenu, tam w tu stranu, kde přebývá Pán Ježíš; odpočii sobě již, milý otče, my se pomodlime za Tebe!“ Jindy tázali se La w a l a : „Máš-li ještě doma otce?“ „Mám, a i matku a dvě sestry.“ „A zdali Tobě nezbraňowali odejiti tak daleko a nikdy snad wice nenawrátiti se?“ „Plakali sice wšichni na rozchodu, ale nebránili mi odejiti k

Vám, když Pán Ježíš mne wola!“ „Řekni jim, milý otče! až jtm budeš psáti, že my je celým srdcem milujeme jako Tebe, a že, až se w nebi u Pána Ježíše uhlídáme, wroucně jim budeme děkowati za tu lásku, kterou k nám měli, že Tebe nezdržowali odejiti na naše ostrowy.“ Letopisy Lyonské plny jsou podobných wyjewůw.

Král přijal při křestu ke cti tehdejšího papeže jméno Gregor. Když l. P. 1836 celé obywatelstvo na wiru bylo již se obrátilo, wzpomněl sobě Gambierští na ony své krajany, kteří bez mála již před 50 lety z wlasti bywše wyhnáni na bídném ostrowu Krescentě nužně se žiwili. Biskup sám doplawil se k němu, aby wyhnance k nawratu do wlasti wybidnul; awšak nové pofoiení nechtělo opustiti místa, na němž spočiwaly kosti brachých otcůw. D o u c h o u z e sice s nepořizenou se nawrátit, ale ponechal mezi nimi dva Krescentany, kteří na Gambierách byli na wiru se obrátili. W roce 1838 již okazowal kříž ob kostela křesťanského na zboženinách pohanských model wystaweného Krescentanům k nebi; tito pak toužebně očekáwali příchodu biskupowa, jenž pokřestiw jich lastawými přímluwami měl k nawratu do wlasti. Když pak dospouli k Mangarewě, přijati jsou láskou bratrskou a pozwáni ku společné hostině k tomu cíli přichystané. Mezi tím, co ostrowané pod dozorstwím misijnářůw pilně budowali kamenné chrámy, wydal se Caret na cestu do Evropy, aby jak Spolku Picpustému tak Jeho Smatosti zewrubnou podal zpráwu o radostných výsledcích misie Gambierké a o nowou podporu pro svou

mišití poprosil. Papežovi, jenž přivítavě ho uvítal, doručil bužky Mangarewské, které do Musea Římské Propagandy později se složili, a list od krále Gregora psaný. Papež poručil zhotoviti pro něho oděv královský dle způsobu orientálního, a pro Matuu jiný bohatý oblek; mimo to daroval ostrowanům krásnou sochu Panny Marie jakožto patronky a opatrovnice ostrowů Gambierských. Král francouzský, Ludwik Filip, poslal panovníkovi skvoštný korb, dámy Pařížské pak naplnily několik beden šatstvem a plátnem pro ostrowanky, ode všech franšáffeno misíonářům rozmanité přispěvky pro misie Gambierké. Rakonci května 1838 odploul Caret

s třemi knězy Spolku Piepustského z Bordeaur, a přistál dne 20. prosince t. r. k ostrowu Akamaru. Annales, 1840. Co milého otce vítali ho Akamarští, ba na Mangarewě došla nadšfenost takového stupně, že na vzdory všem zdražení lid ho na ramenou donesl až k bytu králově u všeobecném jásání, což lodního kapitána Duboita, jenž Careta sprowázal, až k slzi pohulo. Rozdělování darův zardalo příležitost k památné slavnosti pro všech čtvero ostrowů; biskup posvětil sochu Panny Marie, nyníjší Patronky ostrowů Gambierských, a pak ponechal lid volným průjevům srdce překvapujícího radosti a nadšfenosti.

Náboženský, občanský a politický život na ostrowech Gambierských.

Rozumí se samo sebou, že zrušfením model a pokřestěním ostrowanův nebylo dílo misíonářův dokonáno; nyní se o to jednalo, aby roznicenosti národu dali patřičný směr a aby víra v ducha a srdce novořestánův čím dále tím hlouběji wnikala a s celým životem veřejným i domácím a soukromým co nejužejt jročtla. Především zasazovali se blahověstové proti přestupkům šestého přikázání, neboť ostrowané byli nad míru posud hověli prostopášnostem pohlawním. Používali k docílení toho neobmezené lásky a důvěry, kterou Gambierští se k nim chovali; nejdůrazněji ale ostrowanům hlásal čistotu pohlawní — cölibat kněží katolických. Již dříve byli se oddimowali bezjeuiství misíonářův, a kolikráte již

byli od nich žádali, aby jim pověděli jeho příčiny; vždyť za časův pohanských, jak wíme, zkoušeli misíonáře, zdali půwabům ostrowanek odolati dowedou. Šedivý poklesek v tom ohledu bylby stačil připrawiti je o wšelikou důwěru a působnosti jejich snad namždy učinil konec tak snadno a rychle, jak snadno a rychle příklad neúhonné cnosti a mravní čistoty misíonářův dojimal mysl a odewíral srdce těchto dítek přirody wliwu špasitelné wiry. Po předběžné připrawě jali se blahověstové wyšwětlowati ostrowanům šesté přikázání, co požaduje od řestánův a co jim zapowídá, a hle! slovo neminulo se s blahodějným účinkem. Obzwlaštní obtiže způsobilo misíonářům pořádání poměrův manželských, nad něžto snad

nifde není spletenějších; řídili se při této práci dvojím ohledem. Ostrowané totiž názory divokému souložnictví dobře rozlišovali manželské dítky od nemanželských, což misíonáře vedlo na stopu pravé a zákonité manželky; z druhé strany tvrdili Gambierští, že vstupující w stav manželství nikdy sobě věrnost až do smrti jednoho neb druhého neslibovali, aniž kdy manželství za svazek nerozlučný byli považovali. Misíonáři tedy w tom pádu, kde buď jedna aneb více manželek ještě nepokřesťených byly propuštěny, prohlásili dřevnější manželstva za neplatná, přítomná však za platná a zákonitá. Misíonáři těžší tento úkol provedli moudrou obezřelostí a laskavostí, ostrowané pak podrobovali se vůli jejich jak poslušné dítky. Aby však mravní přísnost, které duch křesťanský w ohledu na manželstva šetriti welí, ostrowanům nenaplnila znenáhla nechtí a omrzelosti, hleděli misíonáři sbližovati vzájemně členy rodiny a celému rodinnému životu propůjčiti rovná Gambierským posud neznámých. Manželstva veřejně a slavně w kostele uzavíráno, celá obec svolána, aby přítomna byla posvátnému fonu, když Girkew manželům k nerozlučnému svazku udělovala svého požehnání. Navštěvování školy toliko od dítek požadováno, vyučování pak nikdy netrvalo déle čtyř hodin denně, aby dítky, za časův pohanských skoro docela rodičům odcizené, více přivýkaly domácnosti, a pak rodičové a dítky vzájemně se vyučovali. Sku veřejným zkouškám zván rodiče a tážáno se jich, kterak dítky doma se chovají, aby tudý vážnost rodi-

čům, již dříve u dítek pramálo aneb zhoła žádné nebývalo, zvýšena a podporována byla. Chtějice obzvláště ženám a pannám představití živý příklad čistého života, jenž nikdy z pouhých předpisův a pravidel suchých nerozcházi, přiměli misíonáři několik neuhonných panen sestoupiti u svobodný spolek, kterýž by ostatním sloužil za wzor života pracovitého a pobožného, z něhož ale byl výstup vždy wolný. Spolek řídily klášternice francouzské a aby podobné ústavy w místích tichomořských, kde by potřeba nastala, snadno mohly se zarážeti, vystaven we Walparaisu mateřinský dům, z něhož po tichomoří se učitelčně rozšířily. W roce 1841 žily na Mangarewě w domě filiálním již 53 panen právě na úpatí oné hory, na kterou Carat a Lawal se byli utekli, když Mangarewané k smilstvu jich pokoušeli. Panny se zanášely zahrádnictvím, obzvláště však tkadlčovstvím, šitím a předením, přijímajíce učednice, jenž pak po ostrowech rozširují, čemu w domě byly se vyučily. Mimo tento dům nachází se na Mangarewě ještě pět dívčích škol, z nichžto jedna slouží za vychovací ústav deček královských a náčelnických. Nikdy nezdálo se blahověštům sáhati k nutcím prostředkům aneb k trestům tělesným, jedinou jich mocí byla důvěra ostrowanům a náboženství, a toto dvoji kouzlo stačilo vychovati národ k mravnosti a vzdělanosti. Kterakým zdarem Bůh požehnal apoštolské jejich práce, patrnó z toho, že, ač dosti často rozpustilá chasa lodnická z korábůw evropských na ostrowy Gambierské vystupovala, nikdy tu předec newidáno a neslycháno nerá-

dům, jakých na Tahitě jsme pozorovali. Viz misie protestantské na Tahitě.

Katolické služby Boží působí na ducha a srdce žalostným náboženským sporem nerozervané moci tajemství plnou. Ony ducha neumrtvují aniž v zádušném zašmýšlivosti ho súzují, vždyť v životě katolickém srdce, lítosti nad hříchem rozboleštné, vzpomínkou na spásu a mir Christem dany a Cirkvi neustále prostředkovaný opět se rozrvoucí ve svatou radost a plesání. Tuto bolest a tuto svatou radost střídavě katolíci představují slavnosti církevní, jenž jsou spolu i slavnosti přírodní a společenské, a knězi katolického srdce plesá, vidí-li svůj národ Kochati se v posvátných slavnostech Cirkve. Není tedy divu, že oceánané Gambierští, tento národ o duchu tak čilém a srdci tak hlubokocitým, celou dušou v náboženství katolické se ponořili, a nebylo se obávati, že po počáteční roznicnosti následovatí bude přehybnost a chabost netečná; kdyby pak někde se vyšťtala, bylo náboženství přebohaté na prostředky, jimiž služebníci jeho mohli wčas předejiti hrozícímu nebezpečství. Chrám bywají vždy plny nábožného lidu a w roce 1839, tedy asi tři leta po obráčení ostrowanů na wíru, ani jeden obywatel Gambieršty neopomenuł wykonati swou powinnost welikowěni. Nyni mají misijnáři po boku i učitelé a kněze Gambieršké, kteří ve školách učí mládež čísti, psáti, počítati pod dozorem kněží ewropejských; obzřádná pilnost wěnují zpěwu, ručním pracím, orbě, zahradnictví, štepářství. Wyučuje se také kamenictví, teřářství, stavitelství; v pracích ženské pleti již

učiněna zmínka. Pro schopnější mladíky zřizena škola latinská, w níž pěstují se učitelé a knězi tuzemští. Tiskárna zásobuje školy a národ potřebnými knihami. Kněz Mosblech wydal w roce 1843 mluwnici a slovník řeči oceánské.

Velkého namáhání bylo zapotřebi, nežli se podařilo blahověstům zwynouti ostrowany nade wšse pomyslení liné na pilné a pracowité zaměstnání; jako we wšem tak i w práci museli jim přecházeti s dobrým příkladem, počínajíce od práci záborných a lehkých přecházeli po nenáhlí k namáhavějším a těžším. Aby nabyli wíce půdy úrodné, jali se trhati a pleti bejli a pýř, jimž úwaly a nížiny hustě byly zarostly, náček do čisté půdy sázeli chlebowníky a jiné owocní stromowí, při práci pak zpíváno vždy weselé písně. Nejtužší dílo wšak jich teprwé očekávalo na pobřeží, o němž jsme již powěděli, že skoro neproniknutelným rákosím a paláším co rok šířeji se rozmahajícím bylo pokryto. Z stálo několik týdnůw práce nad miru mozolné, nežli dosti nepatrnou prostoru od hustého a sem tam na dvě stopy do půdy zahrblého kořání wyčistili. Za to ale cokoli našázeli: zemáky, cukrowou třtinu, bádány, wšechno wýborně se dařilo. Netrwalo dlouho, měli hojnost bawluy, z které pak ob ostrowanůw zpracowané zhotoweno důstatek statku pro celé obywatelstvo. Misijnáři totiž důrazně tlačili na slusný oblek a žádný pokřesťenec nesměl choditi wíce nah; tato zápowěd nemálo přispěla k horlivému tkání a předení po ostrowech. Obchod s plodinami a výrobky tuzemskými byl swobodný, wyjma úrodu chlebowníkůw, kterou z ostrowůw

wyrážeti nebylo dovoleno proto, že velmi snadno na těchto ostrovech povstávala nouze a hlad, jakmile chlebovník, hlavní to pramen výživy tuzemské, buď nezarodil aneb se wyrážel. Dříve lovívali zde pouze cizinci perly, a ostrowané za velmi špatnou mzdu jim pracovali; nyní ale návodem misijnářů na svou ruku jali se ostrowané lovit perly, čímž rozhojněny znamenitě prameny výživy zlástně třídy chudobnější. Podobným usilováním zachránili misijnáři ostrowy hladu, jinž dříve nezděka na sta osob pomíralo; podobnými prostředky i docílili, že ani pohroma roku 1841, kdežto bouře neslýchaně prudká, již nebylo pamětníka mezi obyvatelem, ostrowy zpusťčila, celá stavení odtrhla a poválela, stromy i s kořeny zvrhacela a jako křehké paláči rozlámala, valně neustobila; za krátký čas nebylo nikde její stopy pozorovati.

Ač misijnáři národ tu práci pilně přibržovali, přáli mu předce obyčejných národních her a zábav; Manganerwané jsou posud, čímž dříve bývali, národ veselý a zpěvný. O moudrosti, kterou misijnáři uměli zacházeti s Gambierstými, svědčí spanilý obraz, jež biskup Bompallier, na cestě do N. Seelandu namalován nasse novotřestany, v listu svém o jich životu podal. „Když jsme vtroučili na ostrow, přivítali nás ostrowané radostným daleko se rozléhajícím jásáním; patřícni padli na kolena, žádajíc mne o požehnání, kteréž jsem srdcem hluboce pohnutým jim udělil. Nelze mi popřáti tu radost, to veselé hemžení zástupů; ze všech očí sem tam slzami zarosšených zářila prostomilá důvěra a nejupřímnější

nadšení. Nemohli jsme se nikterak dostati ku předu, ze všech stran nás vítáno, zehnáno, všemožným přáním obšypáváno, nejčastěji ožymalo se volání: Vítej nám, otče Epikopo! Král mne co nejštedněji stíhl rukou a webí mne k blízkému kostelu; lid následoval po stranách a tiskna se ke mně tázal se na moje jméno, vlast, rodiče a příbuzné. Potud jsem na ostrovech mškal, měl lid prázdniny, král uspořádával veřejné hry a zábavy. Na dva tisíce osob rozložily se po skupinách ve stínu stromův kokosových a chlebových, wesele se hovorilo a zpíwalo, a co kdo kde nového buď pozoroval aneb uslyšel, vykládáno. Bože! jaká to radostná proměna w tak krátké době s tímto národem se stala! Jak dojímavý to pohled na tyto horlivé křestany!“

W politice ponechán dřevnější řád, Matua odřekl se dobromolně moci nepravně sobě ošobované a smítil se s králem ku blahu vlasti; tím owšem zvýšena wážnost panownikowa. Náčelnici podrželi své dědičné důstojnosti a rádi popouštěli chudobnějším potřebné k výživě pozemky. W záležitostech duchowních a školních vládlí misijnáři neomezene, we věcech světských rozhodoval král w radě z náčelníků složené. Samostatnost státu Gambierstého od cizích moci uznaná, sobě mají bílou a modrou wlawku s pěti hvězdami (dle počtu klatovních ostrowůw). Král neopíči se za mocinými panowníky ewropejskými, nemá stálého wojska, ani policie, není zde děl ani tvorzi, jako na Tahitě jsme k záhubě ztročeného národu pozorowali. Maputeo dobře nahlíží, že malým toliko jest králem.

Z á w ě r e k.

Wšude po ostrowech wythčili misijnáři na pahorkách blíže po-
moři swatě Kříže s 30 stop wy-
soké, kterých plawci mořští již z da-
leka pozorují; wždyť od ostrowůw
Gambierstých mělo swětlo wiry rozlé-
wati spásu po celém tichomoři. Z
počinajíc skutečně ubálosti Manga-
rewanské již wšude po okolních ostro-
wech, kam zpráva o nich došla,
mocně dojsmati oceánany, a w jejich
srbcích hubiti touhu po náboženství,
jenž tak šťastně umí wychowati ná-
rody. Jeden z misijnářiůw Gam-
bierstých již odpocívá uprostřed oněch,
jež pro Christa byl zřítal; odplata
nebeská nemínula zajisté wěrného
služebníka. Musíme ku konci se ještě
zmíniti o jiném europanu, jenž pod
jedním z podotknutých Křížůw oče-
káwá wzkříšení. Jest to Michal
Groanbék, rodilý z Bornholmu,

Kapitán dánského korábu Klementiny.
On byl kněze Bachelorota, jenž
následkem útrap na Tahitě od pro-
testantůw zakusšených na jeho lodi
zemřel, wlibně přijal a mrtwolu
mučedníkowu w propast mořskou ne-
pohroužil, nýbrž uctiwě na ostrowě
Bunipetu pochowal. Později sám
na smrt onemocněw powolal k sobě
důstojníky lodni a w jich přítomnosti
slawně odřekl se lutheranstwí a do
lůna Círk. e se nawrátil. Maje
wěku swého 38 let zemřel dne 15.
března, 1840 na lodi Klementině.
Lodníci z lásky k zemřelému wůbec
newrhlí mrtwolu do moře, nýbrž
doplawiwšše se k Mangarewě dle
obřadu katolického dali pochowati,
a misijnáři křížem wysokým hrob,
w němž odpocívá, ozdobili. —

Fr. Škorpík.

Pravidla k zachowání zdrawí.

Zbědená slabota, krom-
o byčejné nehody nebo nepo-
řádné žiwobytí jsou hlavní
příčiny nemoci.

Zbědená slabota a churawost
těla nemohou se owšem odstraniti;
ale smutné následky neštěstí toho
mohou pořádným žiwobytím wůbec,
a střidností w jídle a w pití ozwlá-
ště namnoze zmenšeny býti.

Kromobyčejným nehodám nedá
se wezdy předejiti a se wyhnouti;
prozřetelný a poučený člověk wšak
jim méně jest podroben; we mno-
hých pádech pak dá se rychlou po-
moci nebezpečenství zmenšiti aneb
zcela zapubiti.

Neпоřádné žiwobytí jest nej-
mocnějším pramenem mnohých ne-
moci, kterých se wystríhati může
každý člověk, má-li zbráwý rozum
a oprawdivou vůli. Člověk, jenž
byl pořádnému žiwobytí přiwylknul
ani nemocim od jinud přicházejícím
tak snadně nepodléhá, a lehčeji wy-
léčiti se dáwá, nežli člověk nepo-
řádně žijící.

Wěci, od kterých zachowání
zdrawí nejwice záwíší, jsou: po-
frm a nápoj, wzduch, wymě-
ššowání (wylučowání), wy-
prázdňowání, pohybowání
a pokoj, bdění a spaní, a čin-
nosti bušsemní.

Tělo lidské trati rozštěně částice své pocením a jinými způsoby každobenně; částice tyto musejí se wynahradovati potravou a nápojem. Potrava a nápoj nemají vplyv toliko na tělo a jeho sílu a zdraví, ale také na samou duši lidskou, kteráž s tělem úzce a závažně spojena jest. Gokolinu v přírodě Boží požívati se dá, ponecháno jest na vybranou člověkovu, kterýž přirozenou rozmanitost pokrmů ještě rozmnožiti může uměleckou přípravou, mícháním a slučováním. Nejprospěšnější krmě pro člověka jsou ty, jenž pocházejí ze zvířat a z rostlinstva, když pokrmy rostlinné mají převahu nad pokrmy živočišnými. Čerstvé a zralé ovoce, mleté-li se ho požívá, a mléko jest nejužitečnější a nejprůměrnější potravou pro člověka. Málo jidel může se bez škody na zdraví požívati v stavu zcela syrovém, jelikož v sobě mnoho vzduchu obsahují, který se v těle vyvinuje a trávení a zažívání zamezuje; musejí tedy připraveny býti, což se buď ohněm buď kysáním stává, čím se zbytečný vzduch vypuzuje. Jestliže však vzduch v přiměřeném množství k trávení potřebný jest, nesmějí jidla přílišně vyvařena býti, aby se mnoho vzduchu z nich nevytratilo. Mouka n. p. musí kysáním k požívání připravena býti; a tudíž jest chléb tím zdravější, čím lépe kysal, a čím lépe upečen jest. Aby se jidla připravená chutnějšími staly, dává se do nich koření a sůl, jichžto dráždivá povaha chut zvyšuje, činnost žaludku a střev změřuje, a tak zažívání podporuje. Nejdůležitější pro zdraví však jest mnohost a míra jidel, jež

požívati chceme. U zdravého člověka ustanovuje chut nejjistější přiměřenou míru pokrmů a nápoje, jestliže povaha naše přirozená tak zřízena jest, že chut sama přestává, jakmile nasyceni jsme. Kdo se podobě toho chová, jest šťastný; kdo však nasycen i za ještě více jí, jest nešťastný; žaloudek se přeplní, a následuje nezáživnost. Krom toho potřebí jest, aby se jidla dobře rozžvýkaly a příliš brzy nepolykaly; proto má každý hledět, aby zdravé zuby zachoval, a jinu bez potřeby nematil; nebo slina zdravého člověka není zbytečnou, nepotřebnou a snad dokonce škodlivou šťávou, kteráž by se měla vyhazovati; nebřz slina slouží tak jako šťáva žaludková k rozmočení jidel.

Silné pohybování těla před jídlem a po jídle překáží trávení; mírné pohybování však zažívání podporuje. To též platí o vášních a silném hnutí čili popuzení myslí, jenž, jsou-li nepřijemné a nemilé, plnému žaludku nebezpečny býti mohou. Veselost a mírná radost však napomáhají síle zaživní. Z práce duchovní, konají-li se hned po jídle jsou překážkou v zažívání.

Silné pití před jídlem, mezi jídlem a hned po jídle rozředuje šťávu žaludeční tak, že svou rozpustivou sílu trati, a činnosti zaživní napomáhati nemůže. Příliš slabé pití jest opět překážkou, že se jidla rozpustiti a promíchati nemohou, šťávy hustnou, a potřebné vyprázdnování se zamezuje. Slušná míra a povaha nápoje, jakož i stav těla i myslí v té době, když pijeme, musí tudíž bedlivě pozorovati se. Už-

vec nemá se nikdy spíše pít, leč když máme žízeň; a nikdy více, nežli k uhašení žízně potřebí jest. Nestřídmost w požívání líhových (zvláště pálených) nápojů oslabuje značně užívání rozumu, a dává smyslůstnosti převahu. Nápoj má žízeň hasiti, k rozpustění jídel přispívati, a trávení podporovati. W ohledu tom jest čerstvá, čistá voda nejlepší nápojem.

Pivo, je-li dokonale vyčištěno, a není příliš silné, odporoučí se po vodě nejlepší za obvyčejný nápoj, a slouží svou živnou silou zvláště takovým osobám, jenž musejí těžké tělesné práce konati. — Dobré a čisté víno, mírně-li se ho požívá, podporuje zažívání, oživuje síly životní, a „rozvede srdce i duši člověka,“ jakž i ve sv. písmě povědino jest. Nestřídmé pítí vína však ruffi zdraví, oslabuje rozum a snižuje člověka pod hmotu; nebo všechny líhové nápoje rozralují krev, urychlují její běh, a ženu ji u toho, kdo jí mnoho pije, w takovém množství k mozku, že nemůže službu svou patřičně konati. Dobré účinky střídmě požívaného vína však objevují se toliko u dospělých, a zvláště starých lidí; mládeži jest víno škodné, nejen ohledem na tělo, ale také a přede vším ohledem na ducha a na mravnost. Mnozí rozumní Slovanskí předkové o tom dobře byli přesvědčeni, neboť nám potomkům svým zanechali pravdivé pořekadlo: „Vino jest starému med, ale mladému jed.“

Všechno to, co jsme pravili o pivě a o víně, mnohem více platí o kořalce, a o každém druhu

pálených nápojů; neboť líh jest w kořalce prostě osvědčených jiných příměsí, a tudíž tím mocněji působí na činy (nervy), a požívá-li se ho často a mnoho, dráždí žaludek a oslabuje sílu zažívání; proto pítí obvyčejně málo jí.

Teplé nápoje, jako jsou káwa, čaj, punč, dráždějí, jsou-li každodenním nápojem, tuze žaludek, a způsobují povšechnou slabotu těla, z čehož napotom rozličné nemoci povstávají.

Je-li člověk rozehřátý, tělesně nebo w mysli své — nemá studeného nápoje pít, nebo to jest velmi nebezpečné, proto že nádoby (cévy) vnitřních údů, zvláště w jicnu (w hrdle) w dýchavici a plicích, jenž velice rozdrážděny jsou, studeným nápojem náhle se stahují a ochabují; krev w nich se sedá, a z toho povstávají zanícení (zapálení), vředy, podbrániny, součotiny a ujmy těla. Tytéž následky mívá i každé jiné nastuzení.

Tak jako pokrmy a nápoje jest i vzduch velmi důležitý ohledem na zdraví. Vzduch jest živé tělo lidského, jelikož ho bez ustání se všech stran obklopuje, a rozličným způsobem do těla vniká. Nejhlavnější účinkové vzduchu jsou dýchání a obíhání krve; vzduch též podporuje trávení a sílu činy (nervy). Dle svých vlastností na rozličných místech a w rozličných počasech vzduch rozličně působí na tělo. První vlastnost zdravého vzduchu jest čistota. Úplně čistého vzduchu není w přírodě; avšak úplně čistého vzduchu našemu blahobytu není potřebí; dosti na tom, není-li párami a jinými cizorodými částicemi přeplněn, což se dá snadno poznati zápachem

a jakouši těsnosti prsí. Uzavřených světnicích, sklepičích, záso barnáčích a vůbec v takových místnostech, kde se věci velkou páru vydávající nalézají, nabývá vzduch z čerstvosti škodlivých vlastností. Totéž stává se i v obydlích, zvláště jsou-li malé a nízké, bydlí-li v nich mnoho lidí, aneb bývá-li tam nemocný. Z přirozené výparu lidské kůže v takových světnicích vzduch; obyčejně pak ještě k tomu přichází, pára z olejných kahanů, dým silně zapařených kamen neb žhavého uhlí, kouř a prach, ba i vonný zápach čerstvých květin a jiných rostlin nebo schovávané potraviny všeho druhu. Aby se takto vzduch nezkažil, zapotřebí jest, vřechny věci silně výparu vydávající z obydlí a z ložnic odstraniti, a každodenně několikráte okna otvírati, aby čerstvého vzduchu naběhlo.

Je-li vzduch příliš teplý, roztahuje pevné částky těla, tak že ochabují, a rozředuje částice tekuté, urychluje jejich oběh a zvěštuje výparu; proto přílišné teplo oslabuje člověka, a činí jej líným. Za velikého parna musíme se nejvíce nachlazení vystříhati. V létě nemáme nikdy s obnaženou hlavou na slunci býti; tím může člověk okamžitě život nebo alespoň paměť pozbyti.

Je-li vzduch příliš studený, stahuje nádoby tělesné nepřirozeně dohromady, krev a ostatní šťávy se sedají, a nezřídka následují zánežte (zapálení), křeče a mrtvice, an naopak mírná zima tělu jest prospěšnější jako teplo, neboť mu dává živosti a síly, podporuje trávení, a usnadňuje každou jinou činnost tělesnou. V příliš tuhé zimě po-

třebí jest, bez ustání se pohybovati, vnitřní teplo tělesné dostatečnou potravou udržovati, silných nápojů, ospalost a mrtvici působících, se vystříhati, a potom do příliš teplé světnice hned nechoditi.

Je-li vzduch příliš vlhký, ochabují pevné částky těla, tekuté částice jeho váhavě se pohybují, a výparu se zamezují. Vlhký vzduch povstává tam, kde jest na blízku mnoho vlhkých věcí, jenž se v teple paří; vlhký a teplý vzduch jest mnohem škodlivější nežli vlhký a studený. Nemyslelé obydlí, čerstvě líčené stěny, k sussení ve světnici rozvěšené prádlo a t. d. činí vzduch vlhký a způsobují kassel, dušnost, hlavničku a jiné nemoce.

Jelikož větší část z toho, co používáme, nepotřebná a škodlivá jest, a tudíž rozličnými způsoby z těla vypravena býti musí, a poněvadž nepotřebné věci, ostanou-li v těle, veliký nepořádek dělají: musí vylučování a vyprázdnování bez přestání a v náležitém pořádku se dít, aby se zdraví neporušilo. Nestává-li se to, nastává nepořádek v těle, jehož obyčejnou příčinou jest příliš slabé nebo zamezované pohybování střev, a to opět pochází od slabého trávení, nebo z nedostatečného pohybování těla, a z tlaceni břicha seděním. Často mívá slabé zažívání původ svůj ve všeobecné slabotě těla, buď z hýřivého živobytí, z přílišných prací, nebo z jiných nepravidelností povstávající. Měkby bývá slabé zažívání jen krátké, a pochází z přeplnění žaludku. Nestřídmým jiblem ostávají pokrmy nestrávené v žaludku ležeti, anebo přecházejí do střev, pokud ještě nejsou dosti rozmočené a měkké, a střeva

nemají tu sílu, aby je vytvořily. Lejno tvrdne ve střevách, a povstává zatvrdlost čili zácpa života.

Jako zatvrdlost jest i stále a časté vyprázdnování čili běhawfa (úplawice) — nebezpečná. Neobyčejné dráždění ve střevách, povstale nezajímavými pokrmy a rozličnými ostrými šťávami, jenž křečovitě pohybování střevního průchodu způsobují a mnoho tekutin wyvozují, jsou toho příčinou. Náhlé zastavení běhawky však jest velmi nebezpečné, nebo dráždivé částice, v těle ponechané, aby sobě průchod zjednaly, vrážejí se na jiné něžnější úby tělesné, z čehož nezřídka nejtěžší nemoce povstávají.

Neoprávně odlučování a vyprázdnování může nebývá tak časté; ale kdykoli nastává, bývá mnohem nebezpečnější, proto že léky nemohou bezprostředně působiti na močnou ústroje v těle. Nastuzení nebo kámen, jenž se v ledvinách a v měchýři utvořuje a z nečistých nápojů, z vápenitých vod, z kyselého vína, ze syru, a také z ustavičného stání pochází, jsou obyčejné příčiny skorného a obtížného močení. Jestli nebezpečnější jest úplawice močová, čili přílišné odtíkáni moče.

Neopozorovanými výparami wyvozují se nepotřebné a škodlivé šťávy z těla. Všechen povrch těla, jakož i plíc wyzewují (páru wydávají) v zdravém stavu bez přestání; silné pohybování a teplo toto wyzewání rozmnožuje, pokoj a zima pak je zmenšuje. Nečistota může tělesné ucpává průdušnice a zamezuje wyzewání čili potění; tudíž jest častější koupání a umývání těla k zachování zdraví

velmi potřebno. Úplné přetážení potu náhlou změnou tepla a zimy může i smrt přinést. Zarazený pot na plících a zvláště na prsou činí rýmu a kášel, někdy i zapálení, podobraniny a ujmy těla. Přetážení se wyzewání života, (břicha) nezřídka následuje kolika, běhawfa, a úplawice; po nastuzení jednotlivých údů suché lámání a mrtvice.

Mírné pohybování, při kterém wyzewání nepřechází v zemdlivající pot, dobře působí na tělo; neboť vřelíkem jeho činnost nejistější a nejprůměruější podporuje, a svaly i jiné pevné částky tuží. Hned před jídlem nebo po jídle pohybování neslouží; také jest náhlý přechod od pokoje k silnému pohybování, a naopak, škodný. Přílišné pohybování oslabuje tělo, a činí, že spíše se starne a ztuhne. Pohybování však, máli tělu prospěti, musí diti se pod střechou nebem, s veselou myslí a bez práce ducha napařujících.

Člověk nemůže bez přestání činný býti, ulež potřeby k zotavení svému pokoje a spánku. Spánek jest tělu rovněž tak potřebný jako pokrm a nápoj, poněmadž je žádným jiným posilujícím prostředkem nahraditi nedá. Jestliž toliko ve spání omna štava bez překážky se odlučuje, kteráž čivám (nerwům) za potravu slouží, tudíž pouhý pokoj bez spánku sílu neobnovuje.

Takéž neposkytuje nepokojný, aneb sny znepokojovaný spánek úplné posily. P o c jest od samého tvůrce ku spání ustanowena; zdravý a dospělý člověk nepotřeby za dne žádného spánku; jestli pak nejvíce prospěšno, na večer brzy spáti, a z jitra hned po prvním procitnutí opět vstáti. Spánek flet hodin

trvající dostává pro člověka zdravého a dospělého. Přílišné spání unavuje síly těla a duše, podporuje tuze odlučování jádla a kloučí člověka k metvici; na proti tomu pak násilné ufracování spánku oslabuje činy a ruffi zdraví.

Kdo chce pokojného a dokonaleho spánku požití, musí chrániti se přílišného jídla, silných nápojů a vsselých vášní před spaním; potřebí jest prostorné, suché, chladné a čerstvým vzduchem provanuté světnice, a lehkých, málo nacpaných peřin.

Mocně také působí na tělo činnost duše; nebo téměř ještě více, nežli tělesná práce, unavuje trvalé přemýšlení a přílišné namáhání sil duševních. Jestli škodlivější zdraví lidskému vssat jsou usilovné zábovosti a vášně; k. p. truchlivost, závist, nenávist, hněv, strach a t. d., jenž nezřídka bývají příčinou smrti. Z příjemné hnutí myslí, je-li náhle a silné, otrásá činy, a jest zdraví nassemu škodné.

Také oděv čili šatstvo má vpliv na zdraví lidské. Příliš teplé šaty vymáhají silné pocení, kteréž netoliko tělo oslabuje, ale také příčinou snadného nastuzení bývá. Zvláště škodný jest příliš teplý oděv hořejších dílů těla, hlavy, krku a prsou, poněvadž krev, která

se stž sama sebou do těchto horních částí tlačí, příliš teplými šaty ještě více zhůru se žene.

Jsou-li šaty tuze ouzké, překáží se štatvám v potřebném pohybování; také povstávají stlačováním žáněť. Příliš ouzké střevíce nebo boty vytvořují velmi nemilé kuřl očí; také ouzké nohavice, šněrováčky, nákrčníky, podvazky a t. d. jsou škodné.

Nejpotřebnější cvošt k zachování zdraví jest čistota. Častější koupání a mytí těla studenou vodou musí se každému odporoučeti; neboť vyraženiny a jiné kožní nemoce bývají obyčejným trestem za nečistotu, která špinou svou překáží, že tělo páry vydávati nemůže. Dolkiv připomenouti sluší, že se nemá nikdo koupati, když jest uhřátý, ani hned před jídlem nebo po jídle; také se nemá najednou celé tělo potopiti, nébrž předně hlava a horní těla částky omýti.

Jakož vůbec činnost duševní, má také zvláště obrazotvornost veliký vpliv na zdraví lidské; ona nezřídka čini člověka nemocným a zase zdravým a může i smrt přivolati. Obrazotvornost jest tím živější, mocnější a činnější, jsou-li nástroje zazivací zeslabeny a střeva zaneřáděny. B. K.

Barviřské rostliny.

Pán Bůh člověka ustanovil pánem nad přírodou, která mu sloužití má. Proto člověk také povinen jest, těchto darů Božích, ovšem se cti a chvále Boží, avssat i ke svému užítku používatí. Především

ale polní hospodář přírody nejbliže stojí, a ve vssech říšských přírody bezprostředně působí; říše nerostův dáává jemu půdu, ze kteréž se mu pěstováním bylin a zvířat prospěchu dostává. Teprv z jeho ru-

řou obdržuje řemeslník látku, kterou by spracoval. Poněwadž rolník přede wšim s přírodou činiti má, proto powinen jest, ji wždy lépe poznáwáti; nebo čím wětšší jeho známost, tím wětšší jest také užitek jeho; nezawisí zajisté ob jedné toliko věci, neboť lehce jinou nachází, která mu škodu nahrazuje, když mu ta prwnějšší se nepodaří. Za tou příčinou doufáme, že čtenářům posloužíme, když jim oznámíme pramen wýdělku posud u nás zanebáwaný, totiž pěstowání barwířských rostlin.

Předně wyložíme to, co jim wšsem společno jest, a potom čceme každou bylinu zvlášť popsat, ale jen pokud se to rolníka týká, bez ohledu na barwíře; takowé psání by mnohých snad nezajímalo, a pro wětšší díl čtenářů těžko k srozumění by bylo, poněwadž to již známosti o lučbě (chemii) žádá.

Wětšší díl barwířských bylin čili rostlin, které se u nás nalezájí, samy beze wšeho opatrowání rostou; jsou ale některé, jenž pěstowáním mnohem lépe se daří, jako ku příkladu rýt obecný (rezedka polní, Zlutinka, reseda luteola, Bau). Některé dávají krom barwy ještě jiný užitek, jako ptačíwino; (*berberis vulgaris*, Gemeine Berberis). Zase jiné, které z cizých krajín pocházejí, potřebují welikého opatrowání a mnoho práce, ale dávají tím wětšší užitek, jako mořena (*brotec*, *rubia tinctoria*, Krapp).

Poněwadž pak jest to úloha rolníkowa, aby s nejmenššími útratami nejwětššího užitku docílil, proto se obzwláště rostliny barwířské samoroštělé, jichž jen sbíratí třeba,

schwalowati mohou. Chceli ale kdo mořenu (*brotec*), neb jinou bylinu barwířskou pěstowati, která mnoho práce potřebuje, at dobře powází, jestli dosti pracowníky a dobytím k této práci wládnouti může, a obzwláště, jestli mu hnuj a jiné potřebné věci stačí. Prwní pokus také w malé míře se učiniti má; dá-li se ale dlé něho užitek očekáwati, teprw se w míře welké počnouti může. Musí powážiti, že mu prwní pokus málo nebo žádného užitku nedá, a proto čím méně seje, tím menšší jest škoda, a přece nowé věci stejně se naučí. Nejlépe bude; když rolník jen malý kus pole zaseje, poněwadž pěstowání barwířských rostlin ještě nezná, a pouejprw se očekáwati může, že se mu to nepodaří. Tím wšak nemá se nechat odstrástiti, nébrž má zase znowa na malém kousku zkoušku udělati. Trpělivostí brzo wšedky překážky přemůže; a myslí-li, žeby se jeho dobyté rostliny k prodeji hodily, nechat je uříze kupcowi, a s ním se smluwi pro budoucnost, mnoho-li mu za rostliny dobyté zaplatí, a mnoho-li jich pěstowati má; musí se dlé obdytu, jenž se očekáwati dá, řídit. Při tom prohlébatí jest ku powaze barwy, zdali totiž přesná čili prawá jest, poněwadž jen takowá dobrého obdytu má. Přesná barwa jest, když věci jí barwené na swětle slunečném a w myblinách se neproměňují, když se z látky té mohou rozličné barwy strojiti, a když barwa w ní w hojnosti se nalézá. Když jedna z dotčených wlastností schází, jest barwa nepřesná čili lichá. Z toho jest widěti, že také rolník něco o barewných wlastnostech rostlin wěděti musí; proto

1.

St.

Kamenná M. Pomy v Brni

tyto vlastnosti při každé rostlině popíšeme.

Zde všeobecně udati stačí, že se barwivo čili barevná síla z bylin wařením ve wodě neb w líhu (spiritusu) wytahuje. W této mácce se wlněné, hedbávné a jiné látky namočí. Někteří barwy chytají hned na látce, a tyto se jmenují podstatné barwy (substantiv). Někteří barwy ale samy na látce buď zhola se nechytají, aneb jen špatně; tyto barwy potřebují, aby přešně a pevně barwily, jiných věcí, (látěk) které se přidají, k. p. ledek, skalice modrá, (kamíněk) octan ołowitý (Bleizucker) hlína a jiné. Tyto věci se jmenují leptabla čili luziwa; a taková barwa, co se leptati neb luziti musí, přidatnou barwou (adjectiv) slowe.

Krom toho užitku mají leptabla ještě jiný; jakož se totiž rozličná leptabla přidají, tak se také barwy rozličně mění; k. p. červená promění se na fialkowou neb hnědou, modrá na zelenou atd.

II. Na čerweno barwici rostliny.

U nás wšelijaké byliny rostou, které na čerweno barwi, ale buď nejsou stále buď w nich jen málo barwy se nalézá; to poslední jest obzvláště u jwizele (Galium, Labkraut), jehož u nás 15 rozličných druhů w lesích a na jiných místech roste, a tak dobrou barwu dává jak mořena (brotec); přece wšak se nepotřebuje, poněwadž jeho barevná síla nepatrná jest. Totéž jest také s mařinkou, jižto 10 druhů se u nás nachází. Jen dvě

byliny podrobnějšího popsání zasluhují, které z cizích krajin pocházejí, ale i u nás dobře rostou; ty jsou: mořena čili brotec a swětlice.

1. Mořena barwistá.

(Brotec, rubia tinctoria, viz obraz 1.)

Tato bylina má dlouhé, čerwené kořeny, které na více ratolesti se dělí, a z nich rostou lodyhy čili pruty na 4 neb 6 střípců vysoké. Tyto lodyhy neb pruty se rozdělují na vícero wětví. Lodyhy a wětwe jsou čtyřhranaté, značnými sulky na články rozdělené, a na hranách bodláčkami obsazené. Kolem lodyhy stojí dlouhé, ouzké, špicaté listy, a dělají jako hvězdu. Ze soku, kde listy vyrůstá, také vznikají stopky, jenž chomáče žlutých kwětů nesou, z nichžto pochází černé bobule (jahody, malvice). Répe, nežli se rostlina tato popsatí dá, ukazuje ji první obraz.

Mořena storo w každém kraji roste, neboť se pěstuje we východních krajinách, w Asii a w Africe, obdub pochází we Francouzku a w Nizozemsku; ano i we Šwédsku dosti šťastně se o jeho pěstování pokusili. Barwivo čili síla barevná w něm jest na každém místě jiná. Nejlepší Šwropejská mořena jest we wíkoli Awignonském w jižním (poledním) Francouzku.

W Elfasích ale, jenž na východní straně k Německu leží, a kde se nyní ročně 40 i 50 tisíc centnýřů kořenů z mořeny prodává, dlouho nebyli w staru, tak dobrých kořenů docíliti, jako w poledním Francouzku, až se té věci hospodářská společnost w Mulhouse ujala a dokázala, že

příčina toho leží v půdě, kteráž kolem Avignonu jest tuze vápenitá (má 90 dílů vápna a 10 dílů obyčejné zemi). Půda v Elzasku jest ale pískovitá a křemelovitá. Od toho času se dává do dobře hnojených polí vápno, a jejich mořena jest od té doby tak dobrá jako Avignonská. Krom vápna a hojného hnoje také zapotřebí jest, aby pole nebylo příliš mokré, ani příliš suché; spíše však může býti suché, poněvadž kořeny rostliny této ve vlhku černají, a špatnou barvu dávají. — Již na podzim má se pole, na kterém mořena sázeti se má, tak hluboce jak možno zorati, aneb lépe zřítí a pohnojiti. V jara se toto obdělání opakuje, a v krajinách, kde půda málo vápna v sobě má, zavrá se také pálené vápno. Pole tak připravené rozdělí se potom na záhonky tak široké, aby se mohlo s obou stran do prostředku sáhati a špatná tráva vytrhávati.

Mořena se dvojím způsobem rozplozuje buď ze zrna, buď z kořenů čili ze sázenic. Semeno se na řídce seje v dubnu, a k tomu se na měřici výševky 20 liber semena potřebuje. Kdo však má dosti pracovníků a času, může také zrnka každé ozvlášť 6 palců od sebe sázeti, což mnohem lépe jest, a k tomu má 15 liber semena na měřici dost. — Zrnka se 30 hodin močívají, a pak se při seti s zemí mísí, aby se zrnko na zrnko nelepilo.

Jakmile semeno vzejde, musí se pole okopati a pilně čistiti; a nepřesli, musí se zalévati. Po každém desíti a po zalévání nashpe se kolem lodyhy na půl palce suché zemi, poněvadž mořena tu vlastnost má, že tak daleko, jak lodyhy do země přijdou, v kořeny se promění.

Práce té nesmí se nikdo sstítiti, poněvadž od ní závisí úspěšnější zrůst rostliny, tak že kořeny její o rok spíše sklízeti se mohou. V příštím květnu musejí kořeny míti již tloušťku brku, aby se mohly na pole přesaditi; kdyby tak nebylo, musilo by se až na rok čekat.

Druhým způsobem rozplozuje se mořena kořeny čili sázenicemi, a sice takto: Na podzim, když se vyrostlé kořeny vykopou, jenž větším dílem tloušťku prstu mají, uřezí se z nich ostrým nožem po boční kořeny, ať jako brk tlusté, zdělí pěti palců; ty mají několik článků, z nichžto očka vycházejí. Tyto kořeny se vlášenek (tenkých kořenků) oproští a vyčistí, a v písku ve sklepě se uschovají. Takových kořenů také z ciziny dostati lze, ze Slezska, z Francouz atd. Na konci dubna neb na začátku května, když se bylo pole třikrát zoralo a siolácelo, aneb (což lepší jest) zrylo, a když se na desíti podobá, udělají se na obděláném poli žlábků na tři neb čtyry palce hluboké, a na dva střevíce od sebe vzdálené. Do těchto žlábků se hladou uschované kořeny tím způsobem, aby konce dolů a šifmo do země přišly; při tom se zem na ně stlačí, načež se všefco hraběmi urovná; ovšem jest zalévání třeba, kdyby nepřšelo. Na měřici půdy potřebuje se 22,000 kusů kořenků.

Když jest pole tímto neb oným způsobem vysázeno, nedá již více žádné jiné práce, než čistění od trávy, a jelikož rostliny téhož roku jen málo rostou, a jedna od druhé na dva střevíce stojí: mohou se mezi nimi takové zeleniny sázeti, které se brzy sklízají. Na začátku času podzimního, když se zeleniny

sklídí, okopá se půda, a dělají se okolo mořeny takové hromádky jako u bramborů, t. j. mvrčena se kopyci. Nežli však mrazy přijdou, a když listí zvadne, celá rostlina se k zemi ohne, a na tři palce zasype; konečně pak se všechno hnojem zakryje, aby mráz nestodil.

Tim jest práce prvního roku ukončena.

Druhého roku sebere se hnuj, a zakopá se mezi rostliny; a když tyto vyrostou, okopá se země pilně, a k rostlinám se na hromádky shrabe. Na konci září zapotřebí jest na několik místech opatrně se podívat, zdali kořeny již na prst tlusté jsou neb nejsou. Jsou-li dosti silné, mohou se v říjnu vykopati; nejsou-li, musí se ještě rok čekati, a práce docela jako lonějšého roku se opakuje.

Ve Slezsku se mořena jen jeden rok v zemi ponechává; na druhý rok se na její místo jařiny její.

Sklizení se provádí tím, že se rostlina zvadlá u samé zemi oská, sůstít se dá, a za stélivo pro dobytek se potřebuje. Po této práci postaví se na jednom konci pole řada pracovníků, jenž pozorně celé pole prokopají, aby v něm žádných kořenů neostalo, a aby se na malé kousky nerozjekaly a nepolámaly, an jsou velmi křehké. — Vybrané kořeny se do otypek stráží, a nechají se až do večera na poli ležeti. Když se z práce jde, seberou se otypky, a rozloží se na půdě, nebo na jiném místě, kde v chládku leží, a kde witr tabne. Přes noc nikdy nesmějí wenku ostati, poněwadž by je mráz zkazil. Denia se teprw lodyhy, jenž ohnuty a země přikryty byly, uřeží a ozvlášť se uschowají, poněwadž se z nich připravuje jiný druh barwy. Když

byly kořeny uschly, mlátí se na mlátě aby se vrchní kůžka (kůra) obloupla, a malé kořeny odpadaly. Odpadky také se mohou potřebowati. Všechno dá se do sýtka, a co možno dobře se od hlíny a neřádu očistí; pak se to ozvlášť pro sebe, ale zcela jako kořeny, spracuje, a pod obyčejným jménem m u l co nejšpatnější druh prodává.

Wymlacené kořeny nejsou ještě k prodeji hotovy; musejí se ještě více w sůstirně usůstít. K tomu konci mohou se ty sůstirny potřebowati, w kterých se ovoce, len a konopě sůstí.

Poněwadž pak sůstirny tyto wšubdy nejsou známy, powím, jak se to w Slezsku čini. Jestli topená komora, kdežto téměř celou podlahu vyplňuje pec, nad ní se dá několik lišek z proutí pletených jedna nad druhou, a mezi nimi se nechá dosti místa, aby se tam mohly kořeny nashypati. Za 24 hodin jsou kořeny na dolejší lišce suchy, proto se odeberou, a místo nich dají se kořeny z vyšších lišek o jednu doleji, a na vrchní listu se nashypávají po každé čerstvé kořeny. Časem se otmírají okna, aby puch wyšsel. Timto způsobem se pokračuje, až všechny kořeny se usůstí, a to se pozná, když se lehce w rukách rozetríti dají. W cizích krajinách jest tím práce rolnícká ukončena, neboť w tomto stavu prodají se kořeny do towáren, (fabrik) kde se ještě více pro barwíre připravují. Poněwadž však celá tato wěc u nás nowá a neznámá jest, musil by se ten, jenžby mořenu přestowati chtěl, také o další její přípravování starati, jinak by s tíží dobytých kořenů odbyl. Preto i tuto další práci popíši.

Mořena se více méně na prach roztře, a to dvojitým způsobem státi se může. Buď se tluče, jako w Holandsku, neb se mele, jako w Francouzích a w Slezku.

Tlučení opět dvojitým způsobem se děje; a) bijákami, t. j. velkými kladivny dřevěnými, jenž do dubové stoupy neb koryta padají. Tato stoupa bývá na dva střevíce široká a na 19 palců hluboká, s wenku pevně železem kutá; stojí na pevné zídce. Bijáky neb kladiva větším dílem jen lidskou silou se pohybují, a sice tím, že se na ně stoupá, a lidská tíže tlačuje jeden konec k zemi, a druhý konec, na kterém kladivo jest, se zdvihá; pak se stoupne na vedlejší biják, a první se nechá padnouti. Tím způsobem může jeden člověk dvěma kladivny pohybovati.

Druhý způsob jest tlukadly drtiti kořeny; ta jsou dřeva, která přímo w stoupě neb w korytě vedle sebe stojí; ona se po sobě hříbelem neb osou zdvihají, jenž na přič leží, a na sobě palce má; tyto palce hříbele chytají, když se hříbel otáčí, do palců tlukadel, která se tím po sobě zdvihají a zase padají. Hříbel pak se pohybuje kolem, jenž se mohou nebo kolem točí.

Toto kolo, po němž kolo neb woli chodí, jest z prken děláno, běží rovnoměrně (wodorovně) se zemi, a jeho osa stojí zrovna zhůru. Na hoře má osa malé kolečko s palcemi, které do podobného kolečka na hříble chytají a jím točí. Prostraňky dobytka kolo tahoucího jsou při zdi přimáhány, tak že wzdychy na témž místě chodí, a kolo se pod jeho nohami do zadu točí. Celý nástroj jde lehčeji, když kolo a osa trochu,

así na střevíce neb na dva, nahnuty jsou, aby jak do kopce šel.

Stoupa jest na několik částí rozdělena, aby se mohl každý druh mořeny zvlášť tlouci. Wedle stojí truhlice, a u každé z nich syto, do nichž se dávají rozličné druhy mořeny. Bonejprw se tlukou kořeny jen málo, potom se prosývají, a wšlecht, co propadá, jest nejšpatnější, poněwadž kůra a slabší kořeny se spíše rozdrtí. Každý z těchto druhů se tluče zvlášť. K druhému se také dají wššky a do země ohnuté lodyhy. W Holandsku rozličně se mísejí tyto dva druhowé, a z nich se dělají dva prostřední. Wščky odpadky, i to co se po práci smete, dáwa nejšpatnější druh obyčejně mu l jmenowaný. Wšak dobře bude, když se rolník s obchodníkem, jemuz své zboží prodati chce, spíše smluwi, kterého druhu mořenu nejlip potřebuje, a za který nejvíce platí?

Tento způsob přípravování mořeny pro barvíře bývá jen w takových krajínách, kde woby není; from toho obyčejně se užívá ml en í. Může pak se obyčejných mlýnů obilných potřebovati, jen že se musejí kořeny nejprw na menší koustky roztlouci, jakož popsáno bylo.

W této práci mořena k prodeji docela hotowa jest, a prodává se obchodníkowi, od kteréhož jí opět barvíři kupují.

Měřice pole, jak šustí obděláwaného, dáwa 50 centnýřů suchých kořenů mořenových; centnýř prodává se za 2 i za 2 1/2 zlaté i wšše; z 50 centnýřů kořenů dostává se 5 i 6 centnýřů mořenové mouky, z níž centnýř dle wýhronosti své 20 i 40 zlatých stojí.

2.

W barvířství má mořena zvláštní vlastnosti; dávají mnoho a přesné barvy. Přírodní barva jest žiwě červená; ale přidáním toho neb onoho loužíwa (kwasu, leptadla, Veize, Mordant) její barwa se mění na různou, tmavou červenou, fialkovou, a na wšelijaké hnědé barvy, ba i na černou; proto se také velmi mnoho mořeny potřebuje, která z daleké ciziny k nám přichází. Wšechen ten užitek mohl by we vlastní zůstati, a práce i výlohy, ač velké jsou, by se každému vyplacily, kdyby první překážky přemohl.

2. Swětlíce, (Saflor, Carthamus tinctorius.)

Swětlíce pochází z Egypta, pěstuje se wšak w celé jižní Evropě; také na Morawě zde onde se již seje a dobře dává. Swětlíce trvá jen jeden rok, a jest bodlákem velmi podobná. Dna . . . yhání z rozvětvených kořenů dřevnatou lodyhu, která se na více ratolesti rozdeluje, a až na dva i tři střevíce vyrůstá. Listové jsou zubaté, a každý zub končí s bodlákem; na koncích ratolesti rostou žluté květy od čerwna až do srpna trvající; zrnka jsou leštěná bílá.

Půda, kterou swětlíce žádá, jest lehká a písčinatá, wšak při tom také úrodná; do čerstvého hnoje se nesmí sít, nebž raději po nějakém obilí, neb po rostlinách okopávaných, jako jsou: brambory aneb řepa. Po swětlíci wšak má pole málo síly, proto se po ní sejí jen pícné rostliny, jestel a. t. d. Pole, na kterém se swětlíce sítí má, na podzim se hluboko pře, což se z jara opakuje; potom

se pole vláčí a rozdělí na úzké záhonky na tři střevíce široké; mezi nimiž se wšlapanou stězky na střevíce široké. W záhoncích se dělají malé brázdy na dva palce hluboké a na střevíce od sebe vzdálené; a do těchto brázd klade se zrnko od zrnka na střevíce vzdálené, pak se wšedno hráběmi zarowná. K děláni brázd může se potřebowati podobný nástroj, jakž se wypisuje w článku o borotnu později.

Druhý způsob seti swětlíce jest jako obyčejné rozšívání obilí, jen že se velmi řídko seje; na měřici pole potřebuje se 6 liber semena.

Swětlíce, když wyroste, nepotřebuje jiného opatrowání, leč že se půda několikráte okope a od tráwy očistí. Ku konci čerwna počíná se sbíratí květ, w kterémž jest barwná síla. Každodenně chodí jeden člověk přes celé pole, a uřezuje nožem wšednou květy, jenž čerwnají. Zelená hlawa wšak na stopce zůstane, jenom květ se uřizne, pokud jest čerwný; nesmí se ale wytrhawati, poněwadž dolní konec, co již w zeleném sebi, nemá barwy w sobě, ano ji kazí; také by semeno nedozrálo. Uřezané květy dají se do kšička. Kwěty nesmějí býti wlhké, když se sbírají; proto se nemají nikdy po dešti neb za rosy sbíratí.

Doma se květy wysypávají na čistou plachtu na takovém místě, kam ani slunce ani prach nepřichází; a tak se nechají rozestřené, až uschnou; potom se sbírají na hromadu, na kterou se položí prkno s těžkým kamenem; při tom se wšak musí pozor dáti, aby se květy nezapařily. Konečně se dají do pytle, a tak se probají.

Wlékuby wšak se květy ještě

připravují, jelikož připravené mnohem větší cenu mají. Položí se totiž v měchu do tekoucí vody, a tak dlouho se mlapou, až žádná žlutá barva z nich více nepochází. Květy mají totiž v sobě dvojnásobnou barvu, žlutou a červenou; žlutá se vyloučí a potřebovatí a šlodi barvy červené. Jestliže pak se žlutá barva ve vodě rozpustí, červená ale ostává, proto se květy tímto způsobem perou. Potem se zvrhuje suché jako písek, a uchystají se k prodeji buď do měchu, nebo do bečky.

Šíření květů trvá 4 neděle; na počátku září dozrává semeno. Celá rostlina se pak seče, na poli se usuší, přiveze se domů, a vymláčí se. Semeno se prodává olejníkoví. Zrna dají čtvrtinu oleje své váhy, olej pak jest dobrý a hodí se i k jídlu. Je však málo oleje dávají, neuznávají se rostliny k tomu, než se raději na krmění drůbeže. Na setí se toto semeno nehodí; k tomu kenci musí se ponechati schválně několik hlavicek, z nichžto se květy uřezati nesmějí.

Co se týká užítu a barvitosti, dává světlou krásnou červenou barvu, proto se jí zhusť užívá, ač nepřesná jest. Světlice dává bez loužení barvu od nejméně až do nejtmavější červené. S rozličným leptadlem čili mořivem dává rozličné jiné barvy. Krom toho se prodává barva tato v misách porcelanových, a potřebuje se k barvení papíru a dělání (strojených) květin. Měříce pole vynáší při nejlepšího pěstování 50 liber květů, a 5 mír zrna; centník květů stojí 80 zlatých, a míra zrna 2 i 3 zlaté stříbra. Slámy

je dostává 15 centníků, a užívá se jí za stelivo.

II. Na modro barvící rostliny.

Jakož z bylin, jenž na červenou barvi, některé jen jménem udány byly, tak i tuto některé jen jmenovati budeme, jenž u nás rostou, v sobě modrou barvu mají, ale tak málo barvy, že pěstování jejich se nevyplácí. Sem u nás: a) Čekanka obecná cichorium intybus, Wegwart) jejíž listi se zcela tak jako listi boryru potřebuje. Již anglický barvíř dostal na to před několika léty patent. — b. Bazanka mnoholetá čili ozimá (mercurialis perennis, Waldbingelkraut) c.) Bedrník (pimpinella coerulea, blaue Bibernelle.) d) Jesen (fraxinus excelsis, gemeine Esche) e) Čekorka větší, věnečka, coronilla emerus, Kronenwisse) f.) Dmanlékařský inala heelenium, Groß=Maun) g) Šťovík hájní, (rumex sanguineus, Rother Ampfer.)

Ze stačí dvě byliny poslati, kterých se rostliny k barvení potřebuje; ty jsou: boryt barvířský (isatis tinctoria, Waib) a rdesen barvířský (polygonum tinctorium, FärberInöterich.)

1. Boryt barvířský, (isatis tinctoria, Waib).

Boryt trvá dvě léta, a má kořen rovný, na střevíc dlouhý; prut vyrůstá na 1 i na 3 střevíce vysoko; listi jest dvoje; listi kořenové při zemi, a listi lodyžní čili hořejší. Listy kořenové jsou vroubkované, a jako

dolejší prutů trochu nožečné (čá-
pikáté,) (mají malou stopku,) ko-
pomité (lanzettörmig, jako špice u
kopi, neb u kopiců seřadů k pou-
štění žilou) a trochu chlupaté;
listy prutů jsou šípovité, (dlouhé
špicaté, a u prutů mají háky jako
špice u šípů) sšedozelené a holé.
Na konci prutů jest malý, žlutý
květ chocholovitý, z něhož vyrůstají
malé ššesřulky. Selánat woní jako naf
ředekwová, a má ostrou chuť, jak
řericha. Borýt u nás roste sám od
sebe na starých zvěch a kamenitých
puštinách; avšak borýt samorostlý
nepotřebuje se k barvení, než
toliko pěstování. — Již za starých
časů potřebovalo se borýtu k bar-
vení, a zvláště v Německu okolo
Erfurtu se pěstoval. Jedná we-
snice obdržela tehdy ročně 12, i
15,000 toralů za borýt. Později
přišla jiná barva z Indie v Afri,
jmenem indigo, kteráž jest tak
trvanlivá jako borýt, ale ještě
mnohem krásnější, proto borýt v
ceně welice padl. Roku 1806. když
francouzský císař Napoleon, aby
Angličanům uštkobil, wššedky moc-
náte v Evropě přinutil, aby wššed-
chen obchod s cizozemským zakázali,
a tudýž indigo prodávati se ne-
smělo, zdvihl se opět borýt. Zvlá-
ště v Čechách se tehdy pěstoval.
Doktor Heinrich v Planech do-
stal r. 1812. pro své zásluhy v
tom ohledu 50,000 zlatých v teh-
dejších penězích od císaře Fran-
tíška za odměnu. Jak mile wššak
Napoleon přemožen byl a obchod
na moři znovu se zmahal, borýt opět
klesl. Nicméně přece se až posud ve fa-
brikách udržel, tak že jeho pěstování se
dwa-i třikráté lépe vyplácí, nežli pěst-
ování pššenice, jen že dá mnoho práce.

Borýt žádá trochu písčovatou,
wápenitou a lehkou půdu; mokrá
půda mu škodi; dobře roste v ro-
winách, kde dosti slunce a wzduchu
čerstvého jest; ššpatně pak se dává
v ouzkyh údolích. Borýt se může
také v šštěpných zahrádách šiti, a
dobře se dává. Pole, kde se borýt
šiti má, se nejméně na ššřewic hlu-
bovo oře, a ššice hned, když obilí se
ššklidí, což se v září ještě jednou
opakuje, ale na přič. Pole se ššilne
pohnoji ku konci ššřpna, huňj se co
nejššpíše možno zavrá, aby ššily ššwé
nepozbyl, a konečně se wššedky
dobře uwláci. Borýt se ššije buď
na podzim, buď z jara. Čech-ššli ho
koo z jara ššiti, musí hned započ-
nouti, když ššněh odejde. Když se to
wššak na podzim děje, musí se s
připrawováním pole poššpšiti, pe-
něwibž ššemeno teprw v čtwwrtém
neb pátém týdně puči a mladé
rostliny ššššiti musejí, než mráz
přijde, aby jim neušštkobil. Ššemeno se
má tak rozššiwati, aby rostlina od
rostliny na pět palců wzdálena byla;
kde příliš husto wššchážeji, wstahují se
některé a přššabí tam, kde newšššly.
Na míru pole rozššiwáji se 4 libry
ššemena. Také se může v řádcích
šiti, a ššice takto. Když pole docela
rowně zwláčeno jest, táhnou se malé
brázdy. K tomu se potřebuje zwláč-
ního nástroje; rolník sobě udělá to-
tíž ššlné hrabě, jenž mají jen tři
zuby na 3 palce ššlné, a na 18
palců od sebe wzdálené; na hrabě
uwáže se kámen asi $\frac{1}{2}$ centnýře
těžký. Tyto hrabě táhne ššlapec za
sebou, a chodí po celé délce pole.
Na konci se obrátí, a posadí první
zub do třetí brázdy, aby wššody
rowně ššel. Tím způsobem se pokračé
ššwé nové brázdy přes celé pole

protáhnou. Za tímto chlapec chodí dva pracovníci, kteří semeno po dvou neb třech zrnkách na jednou na 3 neb 4 palce od sebe do brázdby kladou. Způsob ten jest mnohem lepší, jelikož jen polovice semena toho se potřebuje, jehož se obyčejným způsobem vysívá; a proto že rostliny pořádně vycházejí, a tak se všedny práce ulehčují.

Před zimou se celé pole slámou s hnojem míchanou pokryje, aby mráz neustřkobil. Po této zimě trvá obdělávání ještě dva roky; prvního roku jest málo dělání; hnoj se co možno nejspíše odstraní, pole se pilně okopá a od trávy očistí. Nač, růste-li příliš bujně, se trochu oséce kosou aneb se požine. Na podzim se všechno několik palců nad zemí useká, a za píci pro dobytěk se potřebuje, poněvadž lupeni tohoto roku vyrostlé žádné barvy v sobě nemá. Na druhou zimu již není tak tuze potřebí, aby se pole slámou a hnojem zakrylo, jen se musí pozor dáti, aby se mnoho sněhu neb vody na jednom místě nesbíhalo. V druhém roce také není jiné práce, leč že se pole okopá a od trávy očistí. V červnu, když listí počíná žloutnouti, počíná i sklízeti. K tomu zvolí se jasný den, aby nať suchá domů přišla, a blátem zaspínána nebyla. Každý pracovník má obyčejný nůž, neb takový, jakýž mívají vinaři, (žabku) a tím uřízne celou rostlinu; jen musí dobře pozor dáti, aby kořenům neustřkobil, proto se musí rostlina así na palec nebo na dva výše uříznouti. Uležané byliny sbírají se do kofe, a nesou se na půdu neb na mlat, kdežto se rozestrou, aby se nezapavily. Už do zimy může se rostlina tato třikrát,

ve dobrých letech i čtyřikrát řezati. Nať může nať i boryt se buď v suchých listech prodává, aneb se musí doma s mnohou prací připravit. Máli volník jedno či druhé voliti, zámí od obvytu, jak ho totiž kupci více žádají a lépe platí. Poněvadž způsob připravování barvy a listů čerstvých i suchých snadný jest, vypíšeme zde oboje. Při obojím způsobu jest úlohou, že se všelité věci, jenž k barvě nepatřejí, vyloučiti musejí. U čerstvých listů se to stává kysáním. Čerstvá nať se rozluče na káši, a tato se pak kysati nechá. Mačkáni to děje se rozličným způsobem. Mohou se také stoupy v článku o moření popisované potřebovati. Nejjednodušší způsob jest ten, jehož se užívá v městě Langensalz u nedaleko Erfurtu, v Prusku, kde se až posud pěstuje nejvyšší boryt. Tam se boryt jen dřevěnými kládky tluče v hromadách, pak se hromady probírají, a co z nich pak ještě celé jest, znovu se rozmáčká; když pak jest boryt zcela rozmáčkan, posplichá se vodou, shrne se opět na hromady, a nechá se kysati; za nějaký čas hromady se opět rozhodí, a vodou posplichají. Z hromad teče tuhá šťáva, která se sbírá, a na hromady leje. Ze pak tato příprava veliký smrad dělá, musí se býti na takovém místě, kde vzduch čerstvý vzduch jest. Tato práce trvá 4 i 6 neděl, což se řídí dobrotou listů a počasím; čím tepleji jest, tím více listí kysá. Když jest boryt dosti vysušený, co se jen zkuseností poznati může, stluče se všechno na velikou hromadu, která až do května ležeti ostane; musí však se pozorovati, aby boryt nesplesnivěl a nehněl,

a čerwt aby se do něho nebořtali, w čerwnu se hromada znouu probělá, a pak se z něho dělají kneblity, jenž se sussi a do bečky zabelarowaji.

Příčina, proč obzvláště w Langensalzu boryt tak wyhláštěný jest, leží w tom, že tam příprauu neobřtarowaji rolníci, jako jinde, nébrž že přípravowání borytu jest zláštěním řemeslem. Tito řemeslníci kupují čerstwé listy w celém okolí. Město má pod přířahu wzaté dohlídače, kteří při práci, a zvláště při zabelarowání do beček dohlízejí, aby se nestáwal žádný podwod; a proto ná každé bečce wypluje se měřstý znak; nejhořejší a nejdolejší obruči protluče se hřebíky ołowěný s pečeti, aby se bečka otworiti nemohla.

Na jiných místech se nechá jen dwa, tři dny lyžati, pak se uhněte, a dělají se z něho koule, nebo se tluče do forem jako cihly. Obvyčejně se dělají dwa druhy borytu; první jest z listů nejprw řezaných, druhý pak z posledních, kdy rostlina již nemá toli síly, a kdy se již do kwětu růřti nechává.

Druhý způsob jest přípravowání barwy z listů suchých mowčením, k čemuž se potřebuje tohoto nástroje. We velké komoře wystawi se leřění ze silných dřew a fossen na 2 palce silných. Leřění jest až na 8 šřewiců wyřoké, a 2 řáhy řřiroké; na leřění zřřurů se jde po obou stranách po řřobkách. Na krajích leřění postawi se dvě řádě w průměru 5 řřewiců, a wyřřky 4 řřewice mající; obě mají bole zátka, (šřpnt,) do jedné řádě se dají naplo, nebo zcela jussené listy borytowé, tak aby jimi tři řřprť řádě naplněny byly, ale wice

nesmi se dátt; na listy tyto naleje se woda; a jelikož listy we wodě welmi se zdlužaji, upewněji se na hoře řádě latě řříjem, jenž listy řřlačují. We woblejšři řádi se uhasř mřra wápna, řád se naleje plna wody, která zřřstane řřtati, až se uhasřné wápno na duě řádě, a woda jako mléko nad ním řřojí. Před těmito dvěma řáděmi řřojí třetí řád na dřerwěném podřřawku tak nřřko, že z obou prwních řádě mřže otworem zátka zaudaným tekutina do nř teci; tato řád má až polowici wyřřky leřění s wřřku jmenowaného, a pod ni podřřawek na zemi řřojící. Do této řřpodní řádě se wpuřřti z obou wyřřřich řádě najednou tekutina z listů, a wápnowé mléko. Dobu, w řřterou se to řřtati mř, poznati lze z toho, když se z obou wyřřřich řádě mřčky a wápnowého mléka naběře do lřřrowice, a když řřmřřané tyto dvě tekutiny černě modrou barwu mají; potom se to nechá jessřě tak dlouho řřtati, až po druhé zřřouřřce tekutiny w lřřrowici barwu zeleně modrou dostanou, kdy se teprw z dwou wyřřřich řádě do nřřřř wpuřřřti. Když pak jest nřřřř p'ná, wpuřřřti se z ni tekutina řřmřřaná do čřřwřř řádě na samé zemi řřojící. W nejdolejšři řádě jest trouba zřřřřř řřojící, řřterouž se prostředkem malé pumpy tekutina do řádě prostřední wyřřene; odtud se opěť dolů wpuřřti. Účel této práce jest, aby řřřřwa z listů a wápnowé mléko se dobře protřřřřlo, protřřřřlo a promřřřřlo. Mezi touto práci dělaji se w prostřední řádě modré pěny; tu se do ni wleje trochu olejě (ařř 15 — 20 kapek) po čemž se pěny hned ztrati. Když pak se bylo mřřřřřř to po celou

hobinu opakovalo, nechá se tekutina v prostřední kádi asi 7—8 hodin státi. V tom čase se modrá barva na dně sedne, a na ní stojí spínavě žlutá tekutina, která se z kádě vypustí, a nechá se obteci. Na sedlinu modrou vleje se pak čerstvá voda, promíchá a nechá se to opět 7—8 hodin státi; potom se voda zase vypustí. To se může i potřetí opakovati, až voda již více nemá žluté barvy. Posledníráte se přidá do čisté vody 2—3 másy silného octa, aby se z barvy pozůstalé vápno vytáhlo. Když pak se promíchaná máčka opět sabila, vypustí se zase voda; na dně pozůstalá káse se strže syto procedí. Tak vyčištěná máčka se pak leje do forem na dně malé dírečky majících, a hrubým plátnem potažených, jako cihly, a nechá se tak dlouho státi, až to stuhne, (asi 8 dní, kdy se na kusy rozkrájí, a zcela uschnouti nechá. Tak jest boryt k probeji připraven.

V nejménějším čase se oba způsobu kysání a močení spojují, tak že listy v kádi tak dlouho se nechají státi, až se překoná první kysání, a započíná kysání octové. *) Počem se pokračuje v močení, jakož jsme byli právě udali.

Měřice pole dává při dobrém pěstování 80 centnýřů zelených, nebo 16 centnýřů suchých listů; centnýř suchých listů prodává se za 10 zl. stříbra. Cena připravené barvy závisí od práce, a nedá se snadno určití.

Boryt dává dobrou a trvanlivou barvu modrou, a přidá-

ním rozličných leptabel a hlutých barev šytá rozličné zelené barvy; proto se posud zhusťa potřebuje, ačkoliv není tak dobrý jako indigo.

Rdesen barvířský, (polygonum tinctorium, Färberknöterich).

Rdesen výhání pruty na 2—2¹/₂ střevíce vysoké, listy mají podobu srdce, a jsou hladké a šťavnaté. Jen z těchto listů dělá se modrá barva. Na koncích prutů vyrůstají malé červené květy, jenž v hlase pohromadě stojí; zrnka jsou malá a tříhranná. Francouzská vláda dala semeno přinesti z Čínské země; roku 1838 se ponejprv podařilo ve Francouzsku z této byliny barvy docílití; odtud rozšířila se bylina ta po celé Evropě. Roku 1845 povědlo se pěstování rdesenu již v Čechách doktorovi Dusslowi, tak že v průmyslní výstavě ve Vídni barvu z něho vyrobenou a sukno jím krásně na modro barvené ukázati mohl. Poněvadž rdesen z Čínské země pochází, žádá i u nás dobrou, silně hnojenou půdu v teplém položení; nejlíp se daří na louce nově rozorané, může pak se také v štěpných zahradách sítí. Půda se několikráte hluboce oře, a potom se semeno v řádcích seje, jakož při světlíci a při borytu popsáno bylo. Rostliny musejí 1¹/₂ střevíce od sebe vzdáleny býti; také se může přísada (hlavatice) v zahradě vychovati a na pole přesačiti. V dubnu se seje; na semeno se musí rdesen v hrázích (v páreníšťích, Mistbeet) již v měsíci březnu sítí. Na měřici pole stačí libra semena. Jakmile rostlina vyrostá, okope se; což však dlouho

*) Kysání u každé věci jest troje: a) tak zvané slabké čili winné kysání, b) kysání čili octové kysání a c) hnutí.

netrvá, neboť se tak rozšlívá, že tráva ani růsti nemůže; tudíž až se sklizení žádné práce nedává, ba není ani rábno, do pole choditi, aby se listu neuštkodilo.

Sklizení začíná s koncem září. Jakmile listí počíná žlutnouti, uřeže se. Semeno také dozrává v tom čase, ale velmi nestejně, proto se musí vzbýchy onna bylina, na níž semeno vyžrálo, sypem ušknouti, aby zralé semeno nevyhpadlo, než ostatní dozrá.

Dobyté listí se čerstvě fabrikantovi prodává, proto se musí polní hospodář, nežli rdesen sítí započne po obhytu poptati, aby jistého kupce měl. Jestli pak vřady takových fabrik není, a způsob, kterak se barva z listů vytahuje, jednoduchý jest, popíšeme ho tuto.

Čerstvé listí se dá do kádě, jak to při borhytu popsáno bylo, na ně vlej se voda, kteráž 40—50 stupňů (grádů) dle Reaumur'a míti musí, a nechá se to 4—6 hodin ticho státi, pak se po 3—4 dny tím hodně míchá, aby se kyslík (Sauerstoff, Oxigen) ze vzduchu do té máčky stáhl. Vápna do toho dáti jako při borhytu, není třeba; barva sama od sebe padne, když se máčka od listů stáhne, a nějaký čas se ticho nechá. Když se vidí, že žádná barva více nepadá, nechá se voda nad ní stojící obteci, hustá barva se vycedí přes síto, a pak se suší.

Měřice pole dá 40 centnýřů čerstvých listů, za centnýř listů dostane se 1 $\frac{1}{2}$ —2 zlaté. Z centnýře listů se dostane 2 libry a více čisté barvy. Barva jest tak dobrá jako indigo.

III. U: žluto barvice byliny.

Jestli množství bylin známo, jenž na žluto barvějí, a jejichžto se více méně ob barviců užívá. Ze všech jsou jenom dvě jako podstatně známy; kořen kurtumy, která k nám z Indie přichází, a olean, jenž z Ameriky pochází. Všechny ostatní jsou přídavné. Před časem měly naše žluté barvy větší cenu; ale ku konci minulého století Angličané našli v Americe jistý dub, jenž kweicitron sluje. (Quercitronische, quercus cinerea vel tinctoria). Jeho kůra chová v sobě velkou sílu velmi krásné barvy, a proto barvy naše v ceně velmi klesly. Nicméně se přece některé vřady u barviců užívají, a proto se jejich pěstování vyplati, jako k. p. rezedka neb rýt barvicířský. Některé samy u nás v lesích a jinde rostou, a jen se sbírají, jako: srpk barvicířský, (Scharte, seratula tinctoria) a kručinka žlutá, Färberginster, genista germanica). Těchto se užívá, proto že laciné jsou. Všechny, jejichž se vřady užívá, podrobně popíšeme; ostatní však, jejichž se toliko zde onde potřebuje, toliko vyjmenujeme; tyto jsou: kůra některých stromů, jako: planých jabloň, našeho dubu, olše, jasanu, topolu, červené vrby, břízy a jejich listů, smek a jeho sfissek.

1. Rezedka žlutá, (rýt obecný, reseda luteola, Bau).

Rezedka u nás roste ve vlé cest; ve vinohradech, na pustých místech, kde mnoho slunce jest. Ji popřovati není třeba; stačí říci, že vy-

blíží zcela jako rezedka vonná, jen že jest mnohem větší; vyrůstá na 2 — 3 střevíce vyšší, má hustší listy, a žluté, špátně vonící květy. Rezedky je pětují — dva druhy; rezedka francouzská a německá; německá rezedka jest ozimá, francouzská pak jarní rostlina. Francouzská jen tím se liší, že jest menší a útlejší, a že dává lepší barvu; požaduje však teplejšího kraje nežli německá. — Rezedka žádá takovou půdu, jaká se pro žito hodí, dobře ale nikoliv nově hnojenou a lehkou. Trochu vápna neb popela má rezedka velmi ráda. Může se také v lese sít; když se v seči pařezy vykopou, všechno se zorá, a pak se lesní semeno a rezedka postolu seje. Útlé lesní rostlinky se takto před sluncem chrání, a když pak se rezedka vytrhá, již tak silné jsou, že ochrany nepotřebují. Drání nestává se v půdu tomto toliko pro nakypření půdy, ale více proto, aby se všechna tráva zkažila, poněvadž rezedce velice škodí. Jelikož semeno někdy neběží v zemi leží, nežli vzejde, musí se rezedka zimní již v srpnu sít, jarní pak tak brzo, jak jen možno do země se dostat. Semeno musí se k rozstírání s hlínou neb raději s popelem promíchati; celé pole se najednou nezaseje, aby všechno najednou nedorostlo. Potřebuje se 5—6 liber semena na měřici půdy. Po seči se pole svoláči, ale jen zlehka. Rezedka tak hustě vyrůstá, že trávu ubíjuje; kdyby se však tráva přece zmožila, musí se vypleti, an rezedka s trávou míchaná na ceně své trati. Krom to nemá volně žádně jiné práce před sklizní, kteréž začíná s koncem července, když dolní

listy žlutnouti počínají, a semeno dolejší dozrává. Rezedka se buď u samé země seče, aneb jako sen vytrhá. Trhání jest lepší, poněvadž zboží to s kořeny více váží, a při tom tráva snadněji se odstraniti dá; nebo čím jest rezedka čistější, tím více platí, tudíž se také kořeny musejí od země očistiti. K tomu položí se rezedka dolním koncem na zem, a horním na nějakou plachtu, a roublikem se na ni tluče, aby semeno na plachtu, bláto pak na zem padalo. Při tom se musí pozor dáti, aby listy neopadaly. To se dělá před a po sussení. Rezedka se sussi buď na poli, buď na půdě; musí však dáti se pozor, aby rezedka nezmožila, a slunce na ni dlouho nesvítilo, poněvadž obojím barvu trati. Mění-li doma na půdě k sussení místa, a musí-li se tedy na poli sussiti, přikryjí se rádky nebo hrstě slámou. Dbalo-li se o to, aby se celé pole najednou nezasililo, jest z toho výhoda ta, že sussení není tak obtížné.

Rezedka usussená váže se do otypet desitiliberních, a tak jest k prodeji hotova. Semeno se ozvlášt barvířoví prodává, aneb se z něho olej zhotovuje. 3 centnyře semena dostává se 30 liber oleje zelenavého a nepěkně páchnoucího, proč se toliko k pálení hodí. Toto semeno se však k seči nehodí, proto že zralé není, a tudíž se musí kus pole k tomu cíli zcela výžrát nechati.

Co zboží barvířské musí rezedka tyto vlastnosti míti: a) listy a lodyhy musejí míti žlutavou, čistou barvu; b) rezedka musí míti mnoho květů a listů; c) lodyhy mají býti útlé a malé; nebo silné mají v sobě málo barvy. Rezedka dává v

barvířtví slovo jasnější a čistější zelenou barvou jako kwercitronová kůra, jen že mnohem méně barvy v sobě má; také dává s indigem krásně zelené barvy.

Měřice pole dává 10 centnýřů sussených rostlin a 1 centnýř semena. Centnýř rostlin stojí za 6 zlatých, a centnýř semena 20 zlatých. An rezedka málo práce a hnoje, a nepřilíb dobrou půdu žádá, a přece dobře se vyplácí, může se k pěstování iuážně odporoučeti.

b. Srpek barvířský, (*serratula tinctoria*,
Eharte.)

Srpek má tlusté, dřevnaté kořeny a též takové lodyhy, jenž se nahore ve vícero větvi dělí; listy jsou vejčité (vejci podobné) a hořejší jsou většinou, (majít hluboce zařezané zuby) na konci větvi rostou v čerwenici neb v srpnu květy, jenž bodláci podobné jsou, a více pohromadě stojí. Jsou pak dva druhy srpku; jeden modro-čerwený, a ten jest ten pravý, k barvení potřebovaný; druhý jest žlutý, jehož se méně užívá. Srpek u nás roste všudy v listných lesích. Ondy, kdy býval ve většíně ceně, pěstovával se, což by se nyní nevyplatilo, jelikož obyt není tak velký. Pěstování této byliny by se jen tenkrát vyplatilo, kdyby se k tomu takové místo zvolilo, které se pro vzdálenost aneb z jiných příčin k něčemu jinému nehodí. Pole se oře, hnojí a zaseje, když rostlina kvete, ušije se u samé země, pak se jší, a jest k prodeji hotova. Pošypává-li se strniště popelem, z něhož luh vytažen (vymočen) jest,

vytrvá rostlina bez jiného opatrování po mnohá léta, a dává užitek.

W barvířtví dává srpek žírou ale nepřesnou barvu, a proto nyní se pořibku užívá. Přece však se potřebuje, zvláště v dílnách menších barvířů k barvení hrubého sukna na žluto a na zeleno.

c. Kručinka barvířská, (*genista tinctoria*,
Bärberginsler.)

Tato bylina roste všudy na suchých místech, v lesích a v puštinách, kde mnoho slunce má. Kručinka roste na 1—2 štrevice výsoce, kořen vytrvá mnoho let, lodyhy a listy však vadnou v každém pozímku, a vyhánějí z jara znovu. Lodyhy jsou tenké a čárkovité, na nich stojí malé, kopovité a hladké listy; a květ jest krásně žlutý a motýlovitý, (t. j. takový jako na hrachu, na čučce, jetelíně a na akáci) stojí pak v klasu pohromadě. Semeno jest v malých černých šeffulkách. — Kručinka se nepěstuje, leda že se pro svou krásu do zahrad přejazuje. Naopak jest v krajinách, kde se nepotřebuje za pici pro ovce a kozy, volníkovi velice obtížná, poněvadž se rychle rozmnožuje. W barvířtví dává jako rezedka a srpek krásně žlutou barvu, která však není trvanlivá, a tudíž se nyní jako srpek málo užívá. Uřeže se při zemi, a v chládku se jší, a pak se sváže do otýpek po 10 librách. Z kručinky, ze srpku a z rezedky dělá se mízové žlutidlo. (Schüttgelb) Poněvadž tato barva v hospodářství na líčení zdi jako olejová a křihová barva se užívá, a jelikož se za centnýř dobře dělané barvy 15—20 zlatých št.

dostati může; podobně zde způsob, jak se dělá. Dřeviny, z kterých se barva dělání má, rozřezou se na malé kousky, a pak se vaří ve vápenné vodě, až všechna barva se vyvaří, ta pak se přes čistou plachtu procedí. Potom se vezme křída, a rozetře se na mouku, přesype se sítě hustě, zinně syto, a do tohoto prášku se dá jednou toli tlučeného ledku jako křída; a tato směsina se sype do žluté máčky tak dlouho, až z toho jest káse, kterou se částěji míchá, a pak se nechá chvíli státi, až se všechno dobře sedne. Zbytečná voda se obleje, a barva jest hotova, jen že se musí ještě sůsiti. K tomu cíli se vezme silný papír, z něhož se udělá široký kornoutek, a kolem něho se dá hlína, tak aby na spici dole dobře stál. Do takových forem kornoutkových se barva leje, a nechá se v ní usůsiti. — Kdyby chtěl mnoho této barvy dělání, musilby takových forem dáti od hrncíře udělání.

d. Heffellák počtkivý, (chamnus cathartica, Kreuzbein, Wegborn).

Heffellák jest keř, jenž dosahuje výšku 12 — 15 stěwiců, a u nás na kraji listných lesů, v houštinách a v plotech roste. Jeho peň jest obvykle na 3 — 4 palec tlustý. Kůra jest hladká a sivá, (šedá), dřevno krásně žluté, a proto ho potřebují soustružníci a stoláři; na koncích ratolestí jsou silné bobláky. Listy jsou vejčité a vroubkované, a mezi nimi vyrostají v květinu neb v červenou bílé, zelenavé květy, jichžto více pohromadě stojí. Dvoce tohoto keře jsou černé malvice, kteréž mají v sobě zelenou šťávu a

peký. Malvice jsou člověku škodlivé, působí hryzení a bĕhanku, a v lékařnách (apatykách) se potřebují. — V barvířství dávají nezralé malvice žlutou, ale netrválivou barvou. Zvláště jich potřebují tiskaři bavlněných látek, katumů a jiných; také koželuzi jich používají, připravujíce barevnou kůži šafianovou a kordovanou. K tomu konci se malvice sbírají, pokud ještě zelené, a tak velké jako malý hrách jsou. — Vlastnosti, kterých co dobré zboží mají, jsou: a) Jich barva musí býti olivová, t. j. zelená, trochu do hněda; b) mají hladké, nikoli vřafak jevřklé býti; c) nemají býti menší než zrůka pepřová. Tyto vlastnosti pak žádají, aby se při sůsení pozor dávalo, by nebyly mokré, když se sbírají, poněvadž napotom černají a nedávají čistou barvou; a aby se náhle nesůsily; proto se rozestírají v chládku, a lopatou se několikráte míchají. Když byly suchy, dají se do bečky, a jsou k prodeji hotovy. Za centnýr může se 20 zř. st. dostat. Jelikož toto zboží po celý rok žádné práce nedává, jest užitečně dosti dobrý. Posud přicházejí tato zrůka větším dílem z Uher, a lepší druh z Perzie do obchodu. U nás málo kdo si toho všimá, ačkoli v některých krajinách, k. p. kolem Vena a na Balawfých horách jich dosti roste. Mý bychom všafk hospodářům radili, aby svou pozornost k tomuto keři více obrátili, a nice nejen pro jeho barvou, kterou dává, ale také proto, že z něho dobré živé ploty se činí, jenž svými bobláky zahrady a pole více chrání nežli naše obvykle pletené ploty. Krom to jest takovýto živý plot

trvalější, a krásnější celou krajinu. Spůsob, jímž se tento keř w plotech pěstowati dá, jest následující: Především obstarají se rostliny k sázení, což se dvojím způsobem státi může. W krajinách, kde řesetlák roste, dělají se hřízenice (hřízenec, odprutec) na 12 — 15 palců dlouhé, a kladou se na místě, kde státi mají, do země, tak aby 2 neb 3 oka nad zemí wenku ostala. Také se mohou mladé kře w lese wykopati a přesaditi, není-li jich příliš mnoho zapotřebí. Hřízenice i malé kře musejí se častěji silno zaléwati. — Kde wšak řesetlák neroste, musejí se zralé malowice zaopatřiti, a zasejí se na místě samém, kde růsti mají, aneb lépe na zvlášť k tomu připraveném kuse půdy, kde pokojně státi mohou, až tak dorostou, že se dají přesaditi. Takto zaopatřené rostliny sázejí se tímto způsobem. Udělá se wnitř při plotě brázda na střewic hluboká, a do ní se kladou mladé rostliny čili hřízenice na střewic od sebe. Wzdle této brázdy udělá se nová brázda, a země z brázdy této zakryje se první řada. Do druhé brázdy kladou se stroměčky jako do první, jen že se rostliny w druhé brázdě nesázejí wzdle prvních, než brž wždycky mezi dvěma rostlinami řady první. Tato brázda se opět zakryje zemí z třetí brázdy, a wšechno se pevně ušlape. Aby mohly kře pokojně růsti, musí se pletený plot nejméně po tři roky nechati; kde nějaká rostlina wyhyně, musí se opět podsaditi, pokud jsou malé, an to později těžce dá se dělati. Jsou-li rostliny dosti silné, řeže se plot, aby byl rovný jako žeb. K tomu se užívá silné šawle, nebo zahradnických nůžek. Dvoje

musí hodně ostře býti, aby se větwe neroztřístaly, než brž čisté ušelaly. Řezáním stáwají se ploty tak husté, že ani prolezti nelze. Ploty se časné z jara aneb na podzim řezáwají, pokud rostliny nejsou w šlawě. Za nějaký čas, když již plot dosti hustý a zarostlý jest, neřeže se více, an řezáním by se méně žrnek dostalo. Z řesetláku se také dělá ressetláková zelen (Safftgrün). Zeleníkož tato barwa má dobrého obhytu, a za centnýř je 15—20 zl. stř. dostáwá, popíšeme tuto, jak se dělá, ačkoliw se w domácnosti potřebowati nedá, jesto se ani s wápnem ani s olejem užiti nemůže; potřebuje se jí k malowání s wodou na p. pírě. Malowice se sbírají, když jsou zralé; zelení šlawí z nich se wytlačí, a dá se do nádoby, která se opět do jiné nádoby wodou naplněné tak postawí, aby jako w wodě plawala. Pod nádobou udělá se oheň, a šlawá se tak dlouho waří, až jest tak hustá jako med. Mezť wařením se přisypáwá trochu tlučného ledku. Pak se to wleje do měchýře owčího, prašecího neb telecího, a nechá se w něm zwolna uschnouti. Gotowá barwa jest jako foule, obyčejně jako hlawa malého dítěte weliká.

e. Dřítal obecný. (P tá č i w i n e, Berberis vulgaris, gemeine Berberise, Sauerborn, Weinschädling, Weinschärl).

Dřítal jest u nás wšudy rostoucí keř, a tudž našim čtenářům jistě známý jest. Dosahuje výšku 10 střewiců; jeho dřewnatý kořen je w zemi daleko rozširuje. Stolesti mají šlawou kůru, a wnitř žluté dřewo. Wšudy stojí bodláky wětším dílem po třech pohromadě,

Křtiny jsou nejčistší, a mezi nimi vy-
kvetají na začátku června žluté,
příjemně a silně vonící květy, z nichžto
povstávají černé malvice, jenž v
malém hroznu pohromadě jsou. Z
tohoto kře se jen kořeny k barvení
potřebují, a dávají krásně žlutou,
lesklou barvu. Potřebuje se nyní
již jen k barvení kůže; (na šafán
nebo kordovan) k barvení hedbábí
a jiných látek se již více neuzívá,
proto že není trvanlivá. Krom to-
dává v hospodářství také ještě jiný
užitek; ba hospodář polní, Delle-
kamp, dokázal, že na rostlině této
ničeho není, co by se spotřebovati
nebalo. Z rovných ratolestí
dělají soustrážníci hole a trysky k
dýmům a jiné věci; kůru potře-
bují k barvení žlutých hraček pro
děti; mladé listy se v Nizo-
zemsku jako špenát k masu vaří,
a má velmi příjemnou, kyšela-
vou chuť; zralé malvice mají mnoho
šťávy, která v domácnosti rozličným
způsobem potřebovati se dá; vytla-
čená šťáva wleje se do láhvice s
ouzkým hrdlem, a na ni se wleje
několik kapek dobrého oleje, potom
se láhvice dobře ucpá, a koustem
namočeného měchýře obváže; tím se
přístup vzduchu překaží, a tudíž
šťáva hnutí nemůže, nébrž přes celý
rok ve sklepě zachowati se dá; šťá-
va ta pak se místo šťávy citronové
potřebuje. Nebo se dá do šťávy
toli cukru, mnoho-li ona sama wáží,
pak se dá na oheň, a nechá se jen
trochu wřítí; potom se dá šťáva
také do láhvice, a potřebuje se k
pečení rozličných lahůdek. Také dá-
vá tato šťáva míchaná s wodou při-
jemný a zdravý nápoj. Zralých
malvic také v lékárnách a u cu-
krářů dobře odhýjí lze. — Ze zrne-
k

se může, když jich ještě dosti, olej v-
lati. Z stopky, na kterých malvice
rostou, dají se použiti k wycpané
podušce, jakož byl Dellekamp činil.

Tak užitečný kře by se měl
více pěstowati, nežli se nyní stává,
poněwadž se také jako předesslá rost-
lina do plotu dobře hodí. Pěstuje
se zcela jako předesslá, jen že se
nesmí řezati, jelikož malvice nej-
více na koncích ratolestí rostou. Kdo
chce kořeny k barvení dostati, ne-
musí celý kře wycpati a zkaziti.
Kořeny se jen na jedné straně plotu
odkryjí a ušekají; jenom slabé se
nechají. Za tři léta zase wyrostou
na této straně; zatím se může na
druhé straně sekati, a tak se po
mnohá léta kořeny bez škody pro
kře kopati mohou; ba sekání toho
ještě potřebí, poněwadž by se tak roz-
šířily, žeby w zahradě nebo na poli
nic nerostlo. — —

Podali jsme popis barvířských
rostlin tak stručně, jakož úzce wy-
měřené místo w tomto kalendáři do-
woluje. Kdyby se více o nich do-
wěděti chtěl, aneb kdyby semena k
pěstowání těchto rostlin sobě žádal,
ať se obrátí na slawnou hospodářskou
společnost w Brně, neb na nejbližší
wenkovskou filiální společnost, a jistě
ochotně od ní, jenž wšechno, co se
hospodářství týká, obětivě podporuje:
žádané zprávy dosáhne, a jistě mu
také žádaných semen a kořenů zaopatří.

Konečně ještě chceme na dů-
ležitost pěstování barvířských rost-
lin čtenářům našim poukázati. W
posledním čase rolník zbaven jest
roboty a desátku, čímž získal času a
peněz ke swým vlastním pracím.
Maopak ale císař páu nyní mnoho
peněz potřebuje, tak že daně neoby-
čejně veliké býti musejí. Také se

petvážiti musí, že Uherště země teď k nám přivtěleny jsou, a clo na hranicích přestalo, a proto časem svým mnoho obilí tam vdtud k nám se přivážeti bude, a následkem toho může cena obilí tak padnouti, že rolník platy své zaprawowati nestací. Proto má již nyní své hospodářství tak zlepšowati, aby nejen zábné škody neměl, ale raději žádoucího užítku docílil. K tomu konci radíme mu pěstowati takové rostliny, které mnoho práce požadují, a to proto, poněwadž Uherště země málo libnaté jsou, a přecež takových bylin s tíží pěstowati mohou. Těž i welcí statkáři nyní, proto že roboty stratili, nejsou w stavu, takové rostliny pěstowati, a tudyž by wšechen jistý užitek z toho pěstowání tolíko

menšímu rolníku zůstal, který se svou robinou sám sobě pole sprawuje, a tuto práci si nepočítá. Z těchto příčin doufáme, že sem tam někdo o pěstowání barwivřských rostlin se pokusí. Domníváme pak se, žeby obzvláště obywatele wentských měst, jenž také polnosti mají, začátek učiniti mohli, poněwadž k tomu více příležitosti a průmyslné wydělanosti mají. To platí přede všemi o Zwaněcích a Prostějowě, jenž pro své pěstowání šparglu kraj swěta wyhlášení jsou; a wšechny w tomto článku popsané byliny nedají tolké práce, jako špargl, který také tou mírou w ceně své padati bude, čím více se pěstowání jeho po vlasti naši rozšíří.

B. T.

Nové dobré rady pro hospodáře a řemeslníky.

Pro středeč proti kopání k oňů. Jistý hospodář měl kobyly, která tak silně vyhazowala a kopala, že dvěře a stáj několikrát rozbila, a zadní nohy jí orefly. Proti tomu použilo se následujícího prostředku. Wzal se pytel (měch) slámou wycpaný, a zawěsil se na troč za koňem na dwa pruwážky. Kobyla, domníwajíc se, že tu ničeho není, wyhodila po pytli, pytel powolil, obletěl — ale wrátil se na zpět, a dotekl se kobyly, právě když chtěla zas wyhoditi. Následek byl ten, že se kobyla welice ulekla a poslouchala, zdali pytel o ni zase nezawadí; což když se nestalo rozlobila se, a znouwu opět prudce wyhodila. Znouwu ale ulekla se, poslouchala a wyhodila, ale již

ne tak prudce, nébrž pozorně a zlehka. Pytel wrátil se též zlehka, ale dotekl se přece kobyly, což jí bylo neočekávané a nemilé. W krátkém čase odwykla si kobyla kopání a vyhazowání docela.

Jak se rozezná staré wejce od čerstwého? Každé nowo snešené wejce do wody wložené dolů sedá; staré wšak a zkažené na powrchu vody plawá. — Když se totližto wejce nakazí, wywine se w něm smradowý wybuch, který svou lehkostí dopomáhá k tomu, aby na powrchu vody plawalo.

Ček w pádu dobytká. W čas pádu dobytká užíwal s welikým prospěchem jistý ruský sedlák nápoje z mravenčíště wywarěného, který

dobytku dávají. Jiný v Rusku známý prostředek jest solná voda z we-
přového masa, která se dobytčeti
ráno a odpoledne po lžici dává.

Maso trvalivější. Maso
z dobytka v půlnoci poráženého
dále vytváří, nežli maso z takového
dobytka, který ve dne porážen bývá.
Proto dávají ti, jenž s nařádaným
masem velkých obchodů provozují, do-
bytek vždy jen v noci porážeti.
V noci má zvíře nejméně tepla v
sobě, dýchá velmi pomalu, a celé
tělo nemá v sobě té rozdráždělosti,
jako ve dne.

Stejná se dostane dobrý
hrách? Chceme-li dostati dobrý
hrách, vezměme na míru hrachu li-
bru roztlučného sanytru, dvě vě-
dra říční vody, a $\frac{1}{4}$ žejdlíka oleje.
Hrách vsype se 12 hodin před roz-
síváním do smíšeniny této. V době
té vsaje hrách vslechu mokrotu do
sebe a velmi změkne. Takto nabot-
nalý hrách zaseje se o něco později
nežli jiný nepřipravený do země
ne příliš nízké. Hrách ze semena
takto připraveného roste dobře, vaří
se dobře, nemá žádně příchuti, a
není tak vyžraný.

Zapuzení žitného čer-
wa. Proti žitnému čerwu čili pou-
drám na sýpkách může se několik
hrstí čerstvých konopí vzít a vo
sýpce rozestřati; avšak takového
konopí, z něhož zrno ještě nevy-
palo. Pronikavý zápach konopí za-
puďi vslechy čerwy z obilí.

Prostředek proti nadnutí
dobytka. Angličtí lékaři tvrdí, že
ve 20 případech 10 krátě po-
může následující prostředek, jen když
se ho zavčas upotřebuje. Do ná-

doby asi 2 pinty (2 mázy) velké
dá se pinta horké vody, a rozpustí
se v ní asi libra wepřového jábla.
Když to poněkud vychladne, a není
již příliš horké, vezme někdo, dobyt-
če za hlavu, natáhne mu křík, a
druhý vleje smíšeninu tu dobytčeti
do kříku, an zatím na levé straně
na důlek, který nejvíce vypuklý
jest, poznenáhla se tiskne a přitla-
čuje, až vyjdou větry z dobytka.
Za 15 nebo 20 minut je po na-
duuti, a větry vyjdou většinou di-
lem chrtánem ven. Pokud dá se
dobytčeti teprv za několik hodin
na to.

Jak lze maso a zeliny
zachováti? Maso a zeliny za-
chovají se dlouho před uhnitím,
když se vezme něco pilin ode vsého
prachu očistěných, a čistá vyvařená
voda vleje se na ně. Do této vody
vloží se čerstvé maso aneb zele-
niny tak, aby vodou celkem se po-
kryly; pak se ještě pro jistotu, aby
vzduch (powětří) nikudy wniknouti
nemohl, na povrch vody oleje na-
leje. Maso takto uschované podrží
barvu a chuť, jako by bylo nej-
čerstvější.

Čemu jsou žmizlé neb
shnilé brambory? Žmizlé neb
zhnilé brambory netřeba celkem vy-
hoditi, neboť dá se z nich ještě
moučka dobytí, anaž pro dobytek za
potravu se hodi. Vykopá se totiž
někde v suché zemi jáma tak ve-
líká, aby se do ní brambory shnilé
čili žmizlé vslechy wešly, vysklade
se dlouhou slámou, brambory se
vsypou, pokryjí slámou, a na vrch
nahází se země. Za rok se jáma
rozkope, a tu máme pěknou moučku
z nich, která, patříc mnohým země

bylo w ní, může se prvo, než se jí krmí, ve wodě rozpustiti, a nasadlou wespod zem nožem cškrabati. Nejde-li to po nejprvo dobře, naleje se wody znoru, a mrcula je pak dobrá pro bekwytek.

Močení lnu a senepí we sněhu. — Senepí nebo len rozloží se przdě na pozem na poli přeoraném tržem přes brázdy, a tam se nechá ležeti, aby se len nebo senepí napadlým sněhem a odněkem častěji se spalujícím uymočilo. Tim se nemusí woda w potocič kazati, w nichžto ryby hynou, močilo-li se tamo senepí; také se předejde nezdravému zápachu, jenž se w létě wymouje z močidel na blízku dětin; a kenečně plátno ze lnu sněhem močeného k wybělení swému potřebuje o třetinu času méně.

Wlazení stromů. Dbyčejně polévání stromů w čas dlouho trwajícího sucha málo prospívá, jsou toliko potvrchní; aby wlahá dostala se také kořenům hlubokým, udělá se kolem stromu w zemi několik děrkolem co raněmo mužské silným a dole okřivaným asi na půl sáhy hlubokých; díry tyto naplní se wodou až do wrchu; woda pronikne i k nejtenějším kořenům w zemi ukřytým, a tim občerství celý strom. „Komu se nelení, tomu se zelení.“

Proti mrawencům we wčelníku. Klady pod deskou čili prknem, na kterém ouly státi mají;

obrováží se protvázkami, jenž jsou potřebny rybou zhnílou; zápach rybi zapudí mrawence od úst.

Kdo chce poznati, plátno-li supované we wapně běle-
no jest, vřizni kousek, dej do skle-
nice, a wlej octu na to; počne-
li se ocet pěnití, jisto jest, že bylo
plátno ymoci wapna bíleno, a že
jest u ně třenlivé.

Dobrā malta na křidlice. Pokrývání střech křidlicemi stává se pořad obyčejnějším; ale starý způsob, křidlice spojowati obyčejnou maltou z wapna, písku a wody pořad ještě panuje, ač jest neprospěšný. Wapno se w teple letním neroztáhne jako křidlice; tudž musí wapená malta podobstafowati, a musí se každoročně obnowowati, má-li se větší šfodě předejiti. Prospěšnější jest, zatírati křidlice jinou mal-
tou. Dobrá hlina bez písku se
hodně potluče a rozmíchá, do ní dá
se w stejné míře, (k. p. půl mě-
řice) krawské srsti (chlupů) a trochu
čerstvé křive, tak aby malta byla
hustá jako těsto chlebowé. Křidlice,
timto způsobem sprejent, zůstanou po
mnoho roků nepohnuté.

Lep na housenky. Zeduduchý, zlustený prostředek protl housenkám jest lep obyčejný, jehož se na ptáky užívá. Swáže se pástou z wrbí kůry strom, a pásta se omáže lepem; housenky přes lep zžurů nemohou.

B á s n ě.

Lípy ve Bzenci.

Na Bzenecku milovidné sady,
Kvetou tamto bujné vnohrady;
Když se vesna ukazuje v kráse,
Vracoval se ráj tam Boží zdá se.

V sadě vládnou tam dvě štré lípy,
S větví jejich věků tisíc chlípí,
Sesterskou se k sobě vinou sponou,
Vystírají vůkol mannu vonnou.

A když jemný vítr s Velehradu
Zavítá k nim na tu na zahrádu,
Tu ty lípy přepodivně suslí,
Jak když zvuk jde sladkohlasých huslí.

Nyní odtad libý vánek vane,
Lípami ai tajemná moc mane,
A stesk od nich plyne trudoslaký,
Jak za nářek opuštěné matky.

Lípy, lípy, tisícleté panny,
Co to dí váš lupen rozhudaný?
Jde z vás nářek pro zlých lidí stezky,
Čili zříte v dávných časův desky?

Plačete-li, přeposvátné stromy,
Pro Slovanův stále pro pohromy?
Aneboliž, přísné prorokyně,
Rozmlouváte o Slovanův vině?

A ty lípy jenom tise kynou,
A v své stesky hlouběji se vinou,
Jen když pohled k Velehradu nesou,
Hlavy jejich žalostně se třesou.

Rozplynuly se teď jejich šumy,
Utajily uvnitř sladké dumy;
Rozplyne-liž se též hoře moje
Pro Slovanův ustavičné broje? —

Fr. Sušil.

Moravané na Hostýně.

Tatarů se divých hejna z pustých stepí řítí,
Hrůza na ty lidožrouty, hrůza na ně zřítí.
Jako roje sterých včel se práší jejich stáda,
Evropu by zkrvácela krutá Tatar vláda.
Již se ruských osad statky ve plameních tratí.
Na dětech a starcích slabých tuží vztek svůj kati.
Zbor žen cudných, panen čistých Tatar uzřev, plesá;
Až bezbranných překonaných nevina v hrob klesá,
Co se nekoří a vzpouzí, tomu všemu běda,
Ten nechť ubohou svou duší v onom světě hledá.
Jinoši i muži proto k městům cestu měří,
Hradbami by kryti mohli v leby tepat zběři.
Marná však měst zpoura byla, zdě se jejich boří;
Když i knížat jejich šije Tataru se kotí,
Že nechtěli slyšet zvoncích ku svornosti hlasů;
Rozmačkání v sedadlech jsou při tatarském kvasu.
Tak klos' Novyhrad a Kiev, slavných říší města,
Odkud k Polsce pochod značí zkrvácená cesta.
Král hned opustiv svůj Krakov v Uhřích spásu hledal,
Batu spáliv Krakov, ani Uhrům pokój nedal.
Ve tři proudy rozvodněný Tatar všecko kazil,
Přešed Odru u Lehnice s Jindřichem serazil.
Zatmělo se nebe, když se šípů vznesly mraky,
Květ tu polských knížat klesl, s nimi Jindřich taky.
A již na hranicích vlasti náš vrah ten stojí,
Zábubu jí a křesťanstvu veškerému strojí,

Ženy kvílí, děti pláčí, ba i muž se leká; —
 An novina hrůzoplná od ust k ustům tĕká:
 Ta že rŕta hnusná, krutá, z pekla ze samého,
 Vraždí, pálí, ženy przní, a vše co jest zlého.
 A než lid se zpamatoval celý ulekaný,
 Obklopil ho vrahů zástup mrtvolu jak vrany.
 Kdo má nohy k hradbám města, na hory též pádí,
 V chrámech, klášteřích a domech nezvaný host řádí.
 A když luby krásné vlasti všechny v moc svou vzali;
 Olomuc jak krkavcové oblétať se jali;
 Uměli v stekání hradeb za hračku vše měli,
 Útokem tu v děsném ryku k hradbám městským spěli.
 Šípů ostrých rychlé střely síčí k hradeb straží,
 Za to synů věrných rámě vrahům lebky sráží.
 Bojováno do večera, druhý den zas celý,
 Vítězství předc nižde není, ač byl boj ten vřelý.
 Tu nařídil Pajdar, město nájezdy jen mořít,
 Tudyž lační po kořistí jeli loupit, bořit —
 Přerov, Rajhrad s nimi Tišnov, jiné více svědčí,
 Že nebylo posud bídy v celém světě větší.
 Synové bohaté Hany na chlum Hostýn spěli,
 Kde u Máli divotvorné útočiště měli.
 Přirazil též bojovníků hroufec, avšak smělý,
 Hodný, aby jeho chvály v písních našich zněly.
 S Tatary již pod Vněslavem v tuhém byvše zporu,
 Příkopem a zásekami ohradili horu;
 Tataři se rozhostili kám jen zraky zřeli,
 Chrabří reci na Hostýně po pomstě jen vřeli;
 Však i Tatar krvelačný nedal na se čekat,
 Hlukem až se hora třásla Hostinské chtěv zlekat.
 So všech stran se dravců hejrná k chorým náspům shlukly,
 Tu pod různým Slávů ráměm stých životy pukly.
 Rozkacený vztekem litý Tatar s hory coufá,
 Rozstaviv se ve tři zbory, horu rozmect doufá.
 Matkou Boží křesťanů však dobrou radu vzali,
 Stromů dvacet vysekavše v klady otesali.
 A zas Tatar v vzteklém běhu k zásekům se řítí,
 Hrůza jest to strašná hrůza, na tu zlou zběr zřítí.
 A když náspy již již smělé rozkotal se jali,
 Křesťané je, svrhše klady, jak hmyz rozmačkali.
 Bojováno zas a kruté, až se noci stmělo,
 Z křesťanských ust unávených smutné „žízni“ znělo.
 Potok blizký vrazi střehli, vyschl horský pramen,
 Bojem, žízni umoření mněli, že je amen,
 A tu Věstoň zradným hrdlem k soudruhům svým praví:
 „Za mnou, za mnou! komu život, komu milé zdraví;
 Tataru se v milost dejme, tam je vody dosti,
 Nebude nám třeba žízni pochovat zde kosti.“
 „Zadrž“ Vratislav naň zahřmí, zrádce jenom může
 Věrné tyto zradit Chánu, by s nich sedřel kůžo.
 U Boha jen všemocného o milost so prosí,
 Onť milostný vrahy ztepá, dá i s neb rosy.
 Věrnými a chrabrými se chcete muži zvátí,
 Ovečky se vlku zlému pod ochranu vzdátí?!

V boji svatém žizní ztrápen chrabře nechat zhytn; —
 Bůh-li takto velí ráčí, — nemám toho vínu.
 Hřích před Bohem v porobu se vzdáti vrahu zlému,
 Za mnou tedy k Matce Boží, k Bohu všemocnému!⁴
 A když k Máti Boží mocné útočiště vzali,
 Útroby jich nadějí se blízké spásy zňaly,
 Modlitbou se zotavivše, když povznesli zraků,
 Rachot bromů v tom zahučel z vodomětných mraků;
 Blesk za bleskem srší zhoubně v stany Tatar divých;
 Proudý vod se na ně lily z mraků černosivých.
 Bouře ta když poutichla, horší ruč se strhl;
 Jaroslav se s vojem chrabrým v moře Tatar vrhl.
 Bubny hrčí, trouby zvučí, mráz až svírá kosti,
 Mečem mstitel v peklo sklání nevitane hosti.
 Lom oštěpův, řinkot pavez povětrím se vznáší,
 Kopí bystrých kalených střel kolem hlav se práší.
 Jeden laje, druhý jásá, oť se tamo spíná;
 Máchaje tam jiný mečem, hlavy, co mák slíná.
 Lidu, koňstva, jak dřev v lese, zrubáno již leží,
 Krve vřelá proudy valné v prohlubiny běží.
 Křesťané již chválozpěvy za vítězství pěli; —
 Tu však nové Tatar houfy vrazí v ně co střely;
 Radostný zpěv přechází zas v přebolestné lkání,
 Křesťané an coufající zoufale se brání.
 Jaroslav jak orel ve třemenech broně letí,
 Lebky Tatar rozprašuje, jako ňaké smetí:
 „Za mnou bratři,“ volá „Bůh a Maří — naše heslo!“
 Strašné tím se porubání v houfy Tatar vznezlo;
 Jaroslav co lev rozdrážděn na Paídara vrazil,
 V rozhodném s ním boji krutém vraha mečem srazil.
 Uděšený Tatar uzřev věc tu nevidanou,
 Letmo lěká; — slávu ztrativ — slavnou nám vždy Hanou.
 Jaroslav tu poslav Chána k tatarskému hodu; —
 S hrstkou Slávů mír dal všemu křesťanskému rodu.
 Totě slunce naše jasné, jenž nám dotud svítí,
 Dokud k Bohu, k Matce Boží rádi budem zřítí

P. Obdržálek.

Vrba smutková.

Na svatém Pán mře na kříži,
 Pukají se tváře hor,
 Sluncé tmavě na zem zhlíží,
 Děsem bledne každý tvor.
 V nejhlubším pak smutku stála
 Vedlé proudu vrbice,
 Která často chládek slála
 Pánu Christu na líce.
 Ubobá, ač zle se rmoutí,
 Ač, co může odpírá,

Přece pružné se jí proutí,
 Na Ježíše ubírá.

Ondy rádo husté proutí
 Christa záby chránilo,
 Nyní pak se v biče krouť,
 By Jej krutě zranilo.

Proto větve svoje kloní
 Smutně k zemi od těch dob,
 Tesknotu svou slále roní
 Na posvatný Páně hrob.

B. M. Kulda.

Svatý Mikuláš.

Mnoha dítek otec hodný,
V rodině své blahoplný,
Sedí pilen po večeri
Při práci hned vedle dřeví.

Stranou chová jeho žena
Děti svými obklopena.
Zavinutě malé robě,
Laškuje a hoví sobě.

Bábička tam v koutku sedí
Od přeslice na ně hledí —
Spokojenost zjevně září
Od mírných a vážných tváří.

Školák povážlivě stojí,
Vidět na něm, že se bojí;
Děvče v knížkách jen se štílí,
Páreček se k matce toulí.

Ticho bylo hodnou chvílí,
Bábička jen s mnohou pílí
Nohou kolovrátek točí,
Vedle ní se kocour bočí.

Bába přede, kocour přede,
Zamhřuje oči šedé;
Bez předení v oné době
Bylo by tam jako v hrobě.

O jedinké jenom věci
Hovořili v týdně všeci,
O tom svatém Mikuláši,
Jenž se s nebe na zem snáší.

Otec vypravoval dětem,
Jak chodívá biskup světom,
A jak hodným dary dává,
Zlé pak děti potrestává.

Proto tam tak ticho bylo,
Každé dítě o tom špilo;
Všem jím svítá pěkná čáka,
Trest jen čeká na školáka.

Z dálky slyšet divné hluky,
Řetězů a zvonků zvuky;
Hluk ten pořád víc se blíží,
Každé dítě teskně zhlíží.

Již se otvírají dvéře,
Mikuláš se vážně běže,
Anjelé mu poslušují,
Slušně za ním postupují.

Školák, sotva že její zhlédne,
Strachem chvěje se a bladne,

Školačka se teskně dívá,
Párek za matku se skrývá.

Jaké jsou to pro ně divy!
Oči všech jsou jako slivy,
Div že z hlav jim nevyskáčí,
Jak je zasem pooláčí.

Svatý Mikuláš jak jedle
Dosáhuje k stropu hnedle,
Čepice je pásem spiatá,
Ze samého stříbra, zlata.

A ty, oči, a to čelo,
Jenž se rájskou září chvělo,
A ty dlouhé, bílé vlasy
Rozmáhaly dětské zásy.

K tomu rubáš řásný, bílý,
Který se až k zemi chýlí,
Na něm pláštík květovaný,
Sponkou pevně staňovaný.

V levici se berla skvěla,
V pravici se metla chvěla,
Všechno to — krom vážné chůzy
Bylo zdrojem svatě krůzy.

Jestli školák pochyboval,
Mikuláš že přicestoval
S nebe na zem před svým svátkem,
Věřil po pohledu krátkém.

Když pak Svatý všechny vital,
A pak chyby záka čítal,
A je přísným slovem káral,
Jakby v jeho duši páral.

Tu již maje srdce jaté,
Ruce zbožně zhůru spiaté,
Školák na kolena padl,
K jeho nohám prosby kladl.

Mikuláš mu dával radu:
„Nyní odlož každou vadu!
„Prominu dnes viny tobě,
„Tresty však дам příště zlobě!“

„Budiž toho pamětlivý,
„Sice přijde den ten mstivý;
„A že přijde brzy, v krátku,
„Vem si metlu na památku!“

Potom chválil druhé děti;
Ty se přestaly hned chvěti;
Nábožně se pomodlily,
Hodným být přiskrbily.

Tudyž kázal anjelovi,
Aby rozvázal koš nový,
Z něhož všechněm po pořádku
Dával dary na hromádku.

Suché třešně, brušky, slivy,
Po nichž toužil zrak již chtivý;
Školačce též obrazečky
Laskavě dal do knižečky.

Školákovi rozvernému
Nyní přísně zkráranému
Poukázal vážně k dvěřím
Na čertíka s černým peřím.

Ten hned strkal jazyk z tlamy,
Bručel, řečtal řetězami —
Že vlas každý vstával zhůř
Všem, co viděli tu stvůru.

Vyšel Mikuláš pak svatý
S anjely a čertík spiatý —
Hodné děti zaplesaly
Smuten byl žák nepodalý.

Bába jen ho za šos táhá,
Při tom do své kapsy sáhá,
A co pro něj uschovala,
S naučením jemu dala.

B M. K.

H v ě z d y.

Nebe hvězdné v jasné noci
Důkazem je Boží moci,
Světlých těles na tisíce
Sklání plamenné své líce
Před Tím, jehož věčný dech
Stvořil zlatou krásu všech.

Stvořil Pán Bůh zlaté hvězdy,
Aby hlásaly nám vezdy,
Kterak hlavní přikázání
Konat máme bez ustání —
Že se máme milovat,
Svornost vespolek pěstovat.

Hvězda hvězdu pěkně vodí,
Každá svou jen cestou chodí,
Jedna na druhou se dívá,
Laskavě se pousmívá;
Jako družka nevěstě
Každá svítí na cestě.

Milliony jasných tvář
Na obloze krásně září,
Všechny poutá jedna páska —

Nikdy nerušená láska;
Hvězdy po všem obzoru
Skýtají si podporu.

A ty hvězdy — mrtvé tvory,
Nikdy nechť máš spory;
Od počátku, od stvoření
Mezi nimi hádky není.
Kéžby také všechen lid
Podobný chtěl mít klid!

Člověk rozumnou má duši,
A přec často pokoj ruší,
Myšlénkou a slovem, skutkem
Obsypává bratra smutkem;
Tento nechť se zastydí,
Hvězdičky když uvidí.

Jako na obloze jasné
Blažné lásky svit nehasne,
Z čehož bývá onna krása,
Nado kterou člověk jásá:
Tak i svornost se všemi
Radost plodí na zemi.

Na oblohu často zírej,
Tamo naučení sbírej,
Že jen láska radost plodí,
Která k nebes bránám vodí.
Hvězdy dají žalobu
Na nesvornost, na zlobu.

B. M. K.

(Dle obrazu Wieschebrink'a
v Düsseldorfu.)

C e s t a.

Znáš-li cestu do špižrny —
Do špižrny vrchovaté?
V požívání buď vždy mírný,
Všeho nech, co v práci máš.

Znáš-li cestu k zámožnosti?
Ona za krejcarem vede;
Krejcarey kdo nerád hostí:
Mívá vezdy kapsy bledé.

Znáš-li cestu k dobrým svátkům?
Ve dnech všedních pilně pracuj,
Předcházej všem zhoubným zmatkům,
Za pluhem se neobracuj!

Znáš-li cestu ku vážnosti
Na kulaté naší zemi?
Chraň se hříchů, konej cnosti,
Svornost pěstuj s lidmi všemi!

Znáš-li cestu k ctnému stáří?
Za nosem jde rovná, přímá,

Kde se zbožnost s pravdou páří,
Bezpráví se nenjímá. —

Znáš-li cestu do neštěstí?
Dvě jsou: za Klukovem jedna,
Druhou Hloupětín ti věstí;
Každé zámulek ti zjedná.

Znáš-li cestu do chudoby?
Pijákův kde dav se schází,
Kde jsou lehké, špatné roby,
Tam, kde kartami se hází.

Znáš-li cestu do žebroty? —
V tmavých krčmách pytlík visí,
Vem si ho, až prodáš boty,
Od domu pak k domu jdi si!

Znáš-li cestu do hřbitova?
Té se těžko nedosoudíš;
Každá strana jednu chová,
Jdi kam chceš, a nepobloudíš.

Znáš-li cestu v nebes ráje?
Věčná pravda o ní jistí,
Ouzká že a nesnadná je,
Že jdou po ní jonom čisti.

Znáš-li cestu k mukám pekla?
Kde kdo hřeší, po ní kráčí;
Byť však duše tam se vlekla, —
Christus vzít ji může dráči.

Znáš-li cestu do věčnosti?
Jedna k nebi, k peklu druhá;
Obě jsou ti na libosti,
Bůh dá, co chce vůle tuhá

B. M. K.

Kohout.

Pyšný kohout na dvorečku,
Maje slípky ve sborečku,
Rekovsky se vypínal,
Tak se chlubit začínal:
„Hledte milé slepičky,
Věrné moje družičky!
Kdožby tolik cností měl,
By se měřit se ranou chtěl?
Velké oko jasně svítí,
Pěti se mi zlatem trpí,
Krásný hřeben zdobí hlavu,
Korunka mi množí slávu;
Zdravé tělo, stíhlý vaz,
Jako zvonky zvučný hlas,
A má vážná, panská chůze
Líbíti se musí tuze;
Na nožkách mám ostruhy,
Netřeba mi obsluhy;
Proto každý snadno ví,
Já že rek jsem hotový!“ —
Tak se kohout ve své pýše
Chlubil, a pak stoupnuv výše,
Co jen mohl, zakokrhál,
Div že krk si neroztrhal.
Tu však psiček běží hopy,
S rekem tím si žerty tropí,
Jenom trochu na něj štěká,
A rek již se děsí, leká,
Skokem odtud utíká,
Strachem až se zajíká! —
O pyšném teď o chlapisku
Vždy se praví:
„Ten se staví,
Jako kohout na smetlišku.

B. M. K.

Šlechtná mysl.

W Linci žije stará žena. Domek, dvěkozy a jedna slepice jest všechno její bohatství. Domek má jednu světnici a komoru, nad kterouž jest šindelová střecha, a na té rostou houby w hustém mechu po každém dešti. Z počátku byl také chlívek u toho domku; před třemi léty vyřaf byla tuhá zima a drahé dříví, a proto musil chlívek wolky

nemolky do pece putowati, a kozičky, které měla žena velmi ráda, přestěhowaly se do komory, a měly toho radost, že jim tam nebylo tak zima jako před tím w chlívku. Žena ta byla tuze chudá, tak že někdy ani neměděla, obfud wžiti píci pro své kozy; ale přece pořádě naležala dobrých lidí, jenž ji k ní dopomohli; měla také něko líf známých

domů, kdežto se jí obpadly a kofšťaly zelud, a jiné podobné věci schovávaly.

Mouze bývala jenom v zimě veliká; z jara, když pod teplým sluncem první rostlinky na zemi se zelenaly, bylo po všech starostech. Nemajíc sama ani za blaň vlastního pole, kdeby kozy své pásala, vodívávala je na meze, aneb na cesty, po kterých se zdivka chodívávalo, a na kterých tudyž tráva a pejí bujával, anebo za ploty a ve frowině, z nichžto sřápnatě listky vyrážely. Chudá žena vodívala kozy své na proužku, ani se neohlédajíc od nich, aby se jim něco zlého nestalo. Stařena měla takovou starost o své kozy, že neváží větší míti ani dobrá matka o své děti. Když její kozy wejele kousaly a kroupaly, a po chvilkách po své paní a vůdkyni se ohlížely, jakoby se chtěly přesvědčiti, je-li ještě s nimi: mňvala pořádké velikou radost, a byla úplně šťastna, že ty zvířátka má. Nebyl jí na pastvě dlouhý čas; neboť se potichu mňdřovala, anebo přastaré písne zpívávala, o kterých ani její bábicka nerpědala, kdo je byl skládal; a tak po každé spokojené a s radostí se natracowala do domku svého, když se byly kozičky napásly, dobře wědouc, že bude mítí hojnost mléka, z kterého si bude moci chutnou poliwku utwariti zrána i na večer. Nědy se také spokojila pouhým mlékem; a eo jí zbylo, buď prodala, nebo rozdala chudým lidem, jenž na pléčích trpěli aneb již souchotiny měli. Těmto stařena dobrá netoliko radou, ale i skutkem ráda pomáhala.

Jednoho dne stará žena opět na pastvou wedla kozičky své, a tu

pozorowala z daleka wysokého wyzáblého muže w kabátě wojenistém, který chrůmal a bidně wyhlížel. Když se k ní přiblížil, trochu sobě odpočinul, a s wellkou libostí dhral se na kozy; potom se ploužil zase dále, nepromluwino ani slowička. Žena se outrpně za ním díwala, a wydýchla si řkouc: „Ziště také jeden, co na wojně poraněn byl!“

Byl to nemocný dělostřelec.

Druhého dne přicházal opět po téže cestě; žena se swými kozami zase tam byla. Woják pozdrwil jda mimo stařenu; ona mu wlibně poděkowala a dala se s ním do řeči; byla ráda, že s ním mluwiti mohla. Sued mu dáwala otázku za otázkou „Odkud jste? Kde jste byl? Co jste wšlechtu wystal? Co waf Wám wlastně schází?“ — Ubohý dušmň woják ani nemohl tak zčerstwa odpowidati, proto jí dal wynmluwiti, a potom wyprawowal zdrouha a tenným hlasem: „Byl jsem w Itálii we wšech bitwách pod našim wojenistým otcem Radecým, wšudy jsem šťastně wywáznuł, i u Nowary, kde přece byla jlakowitá mēla; tu wšak přišla na mne zimnice (psina) a proto jsem musil do nemocnice (do spítatku). Tam mi notně pustili žilou, a našázeli mi na prsou velikou silu pijawic; potom se mi nemoc wražila na pléce, a teď musim někdy celou hodinu bez přestání kassati; při tom se patně tratim, a pozbywám wšechnu silu, tak že již sotwa chodim.“

Žena mu radla do řeči, a prgawila: „W této nemoci jest kozi mléko dobré; a koziho mléka mám dosti; a jak dobrého!“

Ziž mi také jiné lidé radili kozi mléko,” odpowědel woják; ale

já jsem neměhl, kde bych ho dostal; toužil jsem po něm; a večera jsem zbe-
mrděl Wasse. Kozy, ale netroufal
jsem sobě Wám o mléko říci."

"Proč pak jste sobě netroufal?"
ptala se žena, "rozbyl pak nevy-
hlížím tak strasně. Kozí mléko mu-
síte pít, to se rozumí, a já Wám
ho dám od srdce ráda; přicházejte
si den co den ke mně pro ně; anebo
ještě líp, pijte ho hned u mne
čerstvé. Dube mne těšiti, že také
jednou mohu něco dobrého pro-
řádati jednomu z našich udárných
vojáků."

"Byl jste velmi hodná; pra-
vil voják, milerád Wám to mléko
zaplatím."

"Cože? platit mi ho chcete?
to by nebylo nic hezkého, kdybych
k tomu smolila; musíte si ho za-
datno bráti. Nejsm tak tuze chudá,
jak se snad domníváte; rozbyl pak
mám i vlastní svůj domek. Hned
Wám ho ukáži, abyste věděli, kam
máte přicházeti; pojdte se mnou,
nemáme daleko!"

Stařenka šla, jedinou rukou
vojáka, druhou kozy vedouc. Na
této cestě dozvěděla se od vojáka,
že byvá na hoře w peronůstce jako
po nemoci. Když přicházeli k domu,
běžela jim jedinká slepice křákajíc
na proti.

"Zde ostávám; tento domek
ještě můj vlastní," pravila žena, "ale
nepolekejte se; není tam tuze krásno;
im, jak to u chudobných lidí býti
může." —

W světnici stála postel, stůl,
několik židlic, a veliká, malovaná
stěna, a na ní dřevěný kříž mezi dve-
ma svícemi; na stěnách visely obra-
zy svatých; a před okny roztahoval
štírom zelené haduce šivé.

"Posabte se, hřeb zase přibů;"
pravila žena, a zavedla kozy do
komoxy. Kozy opět se wrátila se
džbánkem, w němžto bylo čerstvé,
teplé kozí mléko, které vojáková po-
dala. "Nyni pijte, a dejte si chu-
nati; tuto miru můžete každého
dne dostati; ale musíte mi slibiti,
že také skutečně každodenně přijdete;
tu máte také kus chleba k tomu.
Černý chleb ješt zbravý; chcete-li
však raději žemličku, také ji mu-
žete mít; hned Wám pro ni šočin."

"Pěkně děkuji," pravil voják,
"jsem docela spokojen." — Po těch
slovích s mnohou libostí pil kozí
mléko, a když vypil, poděkował ještě
jednou dobré ženě za její velikou
dobrotu, a tiskl jí za to wděčně
ruku; při se mu při tom zalily
slzami; odcházejce pravil: "Dovo-
líte-li, přijdu každý den ráno o 7. ho-
dině na kozí mléko." —

Žena s touto radostí přichývala
přivětimě hlavou, a wyprovodila
hosta svého až na silnici. Slepice
také za nimi kráčela. —

Žij celý tyden chodil dělostřelec
k stařence na kozí mléko — ale po-
tom najednou nepřišel, a nepřicházel
více. Stařenka čekala ode
dne ke dni, ale nadarmo. Zmocnila
se jí hrozná ouzkoř, tak že si pomys-
šila: "Ten ubohý voják snad se
těžce rozuemohl;" neměla žádného
pokojce, šla do zámku na horu; aby
se po něm poptala a se dozvěděla,
co se s ním stalo? — Přišedši do
zámku, byla w nesnázi; nemědouc,
kterak se doptati dělostřelce, neboť
neměděla jeho jméno; ptala se tedy;
jak mohla; a na štěstí jí porozu-
měli, a zavedli ji do světnice. Tam
ležel ubohý nemocný voják na la-
vicí; kolem něho seděli jeho sou-

druhové, a kouřili tabák, až se mracilo. —

Stařenka šla k němu, a pravila: „Již nepřicházte na kozi mléko, a proto musím Vás navštívit, a se podívati, jak se Vám daří?“

„D žle, milá pani,“ odpověděl nemocný; jsem tak slabý, že již ani z lože svého vstáti nemohu; chladná povětrnost mi snab usťobila.“

„Ale proč si neposíláte pro mléko, aneb proč mi nedáte říci; já bych Vám mileráda každého dne mléko sama donášela!“

„Ach, to by bylo příliš mnoho!“ —

„D nikoliv, já bych byla s radostí přicházela; ale“ — při tom se naklonila žena k nemocnému, a šeptala mu do ucha, — „zde nemůžete ostati; kouř tabákový škodí psoum; wíte-li co, pojdte se mně dolů; w mém domku budete míti pokoj, a tam není žádného kouře. Já Vás budu opatrowati, a s pomoci Boží se snab brzy pozdravíte!“

Woják se radostně usnál a pravil: „Toby owšem bylo dobře, ale“ —

„Co pak ale? proč byste nefel? snab-li nesmíte?“ —

„Musil bych míti dowolení od pana setníka.“ —

„Kde pak jest pan setník? půjdu k němu, a poprosim jej o to!“ —

Žabost její hlásila se setníkowi. Tento přišel, a měl z toho radost, když byl wyslechl lidský a milosrdný náwrok chudé ženy. Swolil k tomu, a slibil stařence, že ještě toho samého dne nemocného dělostřelce k ní přenést dá.

Jaté to bylo štěstí pro ženu! na twářích bylo jí widěti onu wni-

tění radost, kterou poskytuje dobrý skutek člověku. Stařenka políbila panu setníkowi ruku, a pak obrátivši se k nemocnému, pravila: „Brzy se opět umídíme; půjdu napřed domů, a Wy přijďte brzy za mnou! Zatím s Pánem Bohem!“ —

Žena pospíšila domů, a houem wšlecko we světnici uspořádala pro nemocného dělostřelce. Postel nebožtíka manžela snesla s půdy dolů, přewlekla peřiny čistým prádlem, a postawila ji na to samé místo, kde oudy stáwala. Dna sama wystěhowala se i se swým slanníkem do komory ke kozám. Na okně místo opon zavěšila modrý šátek, aby slunce nepadalo na nemocného. Krom toho ještě wšelicos uspořádala, jak za dobré uznala; neboť tomu dobře rozuměla, jelikož w mladém věku swém jakožto služebná začasté a ráda nemocným sloužiwala, jakož wúbec byla velmi úslužná ke každému. Mnozi se jí proto wysmíwali; ona pak říkávala: „Cokoliv člověku radost dělá, to rád činiwá, a není mu to obtížno; a má bábicka, Bůh jí dej lehké odpočinuti, často říkávala: „Za každé hnutí rukou pro swého bližního dostaneš zlatý prst;“ tenkrát jsem arcil slowu tomu nerozuměla; ale teď wim, co wyznamenáwá.“

Kočár s dvěma koňmi přijel, a zůstal před plotem státi. Sousedé a sousedky wystřowali hlavy z oken, aby widěli, kdo tu přijíždí? Dělostřelec wysťočil z kočáru a pomáhal pracně druhému dolů; tento byl ten nemocný. Žena w domku uslyšela také rachot wozu, a rychle běžela wojákům naproti. S welikou radostí je uwitala, a pak wzala nemocného hosta za rameno, a wedla

jej s pomocí druhého vojáka do svého domu.

Když vyšli do světnice, pravila k němu: „Musíte za mě vzít s tím, co a jak to u mne jest; čeho se neobstává, to vynahradí má dobrá vůle. Zde jest Waffe světnice. Kdykoliv něčeho budete potřebovati, a já bych tu nebyla, dejte mi jen znamení touto polličkou na stěnici; daleko nikdy nebudu, a proto hned přijdu.“ —

Dělostřelec byl tak slabý, že sotva mluvit mohl; ale jeho zrak, který se lastavě k ženě obrátil, všecko vyprávěl, co cítilo jeho srdce. Jeho soudruh jej přivedl k posteli, pak se s ním a se stařenkou rozloučil, a pravil: „Kajdobenně budu přicházeti na návoštěvu k Tobě; pan setník mi to přikázal, ale já bych byl tak i dobrovolně učinil.“ —

První noc přespala dosti pokojně; nemocný sice chvilkami kašlal, ale hned zase usnul. Žena w komoře vedlejší nemohla ani oka zavřít; měla příliš velkou starost o něj, aby hned každé jeho volání uslyšela. Brána však, když z krátké dřímoty procitla, hněvala se na sebe, že zapoměla na slepici, kteráž teč hlasitým křikáním nový den a své dílo oznamovala. „Ta slepice mi musí z domu jít, sice by byl nemocný ve svém ranním spánku po každé mylen a vytrhován“; a skutečně slepici na čas dala do jiného domu.

Tento příběh roznesl se s rozličnými přídatky w celém sousedstvu. Mnozí chválili ženu, že dobře a křesťansky jedná; jiní pak vykládali ji to na zlou stránku, říkouce: „Vojáckovi dávat obydlí a stravu, a sama ničeho nemá; jest sama uci-

něná žebračka.“ Tak mluvily huby utrhačné, jenž tupí i sebe lepší věci, kterou by sami konati mohli a měli, kdyby jejich srdce nebylo prázdne veskeré pravé lásky křesťanské. Me takové bývají svěťáci a soběček duffe mnohých nehodných lidí, že i dobré skutky, které sami činiti mají ale nechť, na svém bližním, jenž je koná, zlomyšlně spatně vykládají, překrucují a hanobí.

Slechetná stařenka některé z těchto nelastavých řečí na své vlastní uši slyšela, ale málo si jí všimla; pomyslila si: „Hlavní věc, totiž čerstvé kůže mléko pro nemocného, mám; budu více potřebovati, čeho nemám, pak se nebudu za to stydět, a půjdu k zámožnějším, a budu pro něj žebřati; neboť vím, že jest dosti dobrých lidí, kteří mi rádi pomohou.“ — A skutečně našla takových dobrých lidí. Nechtělo se sousedstva, ale i ze vzdálenějších ulic přinášeli se hrnce s polívkou a s jinými posilujícími pokrmy pro nemocného z takových domů, kde žena ani o to neřadala, kde se ob jinud o nemocném vojáckovi domověli.

Setník se dal kajdobenně poptávat, a jednoho dne přišel sám navštívit nemocného. Při dobré obsluze slechetné ženy voják se patrně lepší, a stařenka měla již po několika dnech tu radost, že mohla dělostřelce pod střelu nebo na zelený trávník vésti; ale za několik týdnů měla ještě větší radost, neboť nemocný úplně uzdravenul.

Již tato každým dnem rostoucí radost byla zaslouženou odměnou pro dobrou a slechetnou ženu;

anšak živa víra v Ježíše Krista, z kteréž tento její křesťanský stát vyrostl, poskytovala jí mnohem větší odměnu na věčnosti, kterou náš Býskupitel slíbil každému, kdož bližnímu svému dobře čini. Mily čtenáři, a brachá čtenářko! jděte, a čítejte podobně, kde a jakkoliv můžete! „Go prospeje, bratři moji, praví-li

kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zda-liž jej bude moci víra spasiti? — Jakož tělo bez dušy mrtvé jest: tak jest víra bez skutků mrtvá.“ Jak. 2, 14. 26 „Pročez budete milostivni, jakož i Otec váš milostivný jest.“ Luk. 6, 36.

(Die Libuše 1852.)

B. M. K.

Zruka ze skutečného života.

Pater Batton, rozený Američan, jest za našeho času (1852) nejstarší katolický kněz ve spojených státech Amerických; jest již na 90 let starý. Círný život jeho znají a cti i jinověrci. Požívá proto také výhradního práva, na všech párních lodích, železnicích, a poštovních vozích za darmo jezdit. Život jeho jest bohatý na rozličných podivných udalostech. Mezi jiným vypravuje se o něm následující příběh. Gestoval kdysi na toni; kůň byl starý a nedůživý, a tudíž padl pod nim a skonal. P. Batton vzal sedlo a oprátky na záda, a takto dorazil starý misijnář oddýchaje a poté se pod břemenem neodvhlým do hospody, kteráž hosty naplněna byla. Tu mu šel přede všemi kazatel Methodistů (protestantský) v ústrety, a tágal se světoznámého misijnáře po vůli této jeho podivné pouti na hlas. Batton vykládal nehodu svou. Kazatel Methodistů podobě obvyče svého nemohl opomenouti svých úštěpků a svého pohanění Cirkve katolické, a opět nahlas ptal se misijnáře řka: „Ale povězte mi, udělal jste tomu hovadu také ještě

posledního pomazání?“ — Přítomní se smáli a očekávali odpovědi. Batton utíraje si pot s čela zcela pokojně a mírně odpověděl jemu: „Ach bohužel neudělal jsem! pomyslete si, ta mrcha stala se ještě před smrtí svou methodistkou.“ — Glučný smích následoval ode všad po této křesťané odpovědi, a methodista tak zaharben a k mlčení přimeden byl. —

* General A. šloje mezi shromážděnými důstojníky na rynku jižtého městečka v Čechách tožhorčil se nad nemotornými a newkusnými postřevami Čechů; všickni poslechavci shodovali se s míněním jeho, jelikož nikdo z nich náčelníkovi svému odporovati nechtěl a nesměl. — Vtom šel mimo krysnič, jenž podle chuti pana generala vyšelých požadavků vojenské krápy na sobě spojoval. — General na něj hned ukázal a řekl důstojníkům: „He, co to za hezkého chlapíka! jaký švihlí grůň, jaké lice, jaká chůže? Kdež bychom mezi Waffami podobný podobného našli?“ — Jak zavolal krysničá řka: „Kraasser! was ist er für ein Landmann?“ — A odpověď byla: „Donijend profim,

jár jsem Čech, a německy nerozumím!" —

* B čas první cholery byl kněz právě u postele cholerní, an přišel také povolání lékař, a u dveří zůstan státi, přes světnici nemocného se vyptával, jak by mu bylo, a jemu říkal, by mu jazyk ukázal. Nemocný bolestí se smíjel, a místo co měl jazyk ukázati, dal lékařovi velmi směšnou odpověď: „Ach, pane doctore, nemám ho tak veliký, aby až se dveřím dosáhnul!" —

* Před bitvou u Kufstozzy v Itálii připravovali sobě Piemontané, na předních hřebcích jenci, oběd. Na druhé straně proti nim byli hranicáři rovněž na hřebce; tito však učinili k obědu žádných příprav. Důstojník se jich tážal, proč si neuvaří oběd? Tui pak s úsměvem ukázali na protější nepřátelské Piemontany říouce: „Tamhle ti vaří pro nás!" Za půl hodiny, když již domnívali se, že by mohli jídla býti hotovy, dali se do běhu, a přepadli nepřátelské hřebce; tito se dolekali, porobili se s Waňsem, a odvážliví hranicáři se smíchem uesli připravený oběd na svá místa, a dali si výborně chutnati. —

* Neuvážený a slowoutný gypitatel a sbíratel moravských národních památek obrátil za stolem řeč na staré zvyky a obyčeje, tážaje se, zdaliž by v oné krajině takových posud nešťávalo? Jeden z hostů, dobrý to švitek a sbíratelův dobrý přítel vážně jal se vyspravovati, že v okolí dávají zemědělníci nosní štátek, kratišnot a hřebce do rakve. Rozjádán bym o bližší objasnění a obdivování pravil: „V okolí našem lidé přistami smrkají,

přistami utírají světlo, a přistami sobě zrání vlasů spravují; a přesty přece dávají se jim do rakve?" —

* Obec Holpe v Oberberktu na Rýně zapudila od sebe žebrota tímto způsobem. Dávvala faráři svému sus pole, na kterém každým žebřákem jenž přišel do děbiny, odkázán by, k práci, a za to dostal jídlo. Mnozí zmizeli hned, štítice se všeliké práce; někteří pak pracovali několik dní, až pak se i tento práce znechutla. Od té doby jest obec Holpe v tak špatné pověsti u žebřáků tu láti, že tam málo kdy který zabloudí.

* Z vojstva, kterým nějaký čas v Holštýnsku ubytováno bylo, navrátil se důstojník letos do své vlasti, a vyspravoval se svých zkusenosti i tu: „Byl jsem ubytován v domě bohatého starce, s kterým jsem po všedem čas byl v nejlepší přátelski. Maje odejiti z města, rozloučiv se s ním oděšel jsem. On však mne natvap ještě jednou k sobě zavolati dal. Domníval jsem se, že mne snad za dědice svého bohatství ustanoviti chce, nemaje nikoho. On pak vážně řekl mi: „Příteli, musím Vám dáti na cestu dobrou radu: Přicházejte každoběnně večer spíše domů, a jistě budete mi více peněz a lepšího zdraví. S Pánem Bohem!" —

* Jakýsi Angličan, host v lázních Gräfenbergských, chtěl u svého hospodáře, u něhož bytem byl, mláttiti, aby dle potřeby se pohyboval. Hospodář k tomu svolil. Když pak bylo po několika dnech všecko vymláttěno, přišel hospodář k hostu svému, přinesl mu účet za byt a za posluhu, a spolu také počítal 24 zl. stř. za mláttění. Desydatost

ta pohněvala Angličana tak, že vzato hůl nyní jemu vymlátíl, a vyhovil jej ze dvěti. —

* Madarovi chutnaly w hostinci dobře připravené teleci nožky. Nedal pokoje, až mu hospodská pověděla, jak se připravují. Dbešel, a nakoupil si u řezníka nožek plné kapsy s tím úmyslem, aby si jich i w domácnosti své připraviti dal. Nožky mu z kapsy vyfukowaly, a veliký pes mimojdoucí je brzy wčuchal, vytáhl a odběhl. Pán onoho psa na zloděje křičel, a mrzel se. Madar wšak řekl jemu: „Nic nedělá, Pane, nechte ho, wšak on přece není, jak se ty nožky strojí a připravují.“ —

* Starý piják ukazowal příteli swému hůl, a téměř s plácem mluwil k němu: „He, ta hůl není pěkná, ale věřte mi, že bych jí nedal ani za stowku; neboť kdykoliv se na ni podívám, wždycky se mi oči plácem zaléwají, proto že si při tom posazbě zpomenu na swou nebožku ženu, které jsem tounto holi nejméně dvěstočtyráte vymlátíl.“ (Toť jest wěru pijácká dobrořečnost!)

* Umřel boháč bez testamentu. Jeho pani chtěla si pomoci; znala chudého šwece, který zemřelému manželowi melice byl podoben; i požádala jej, aby šel k ni, do postele si lehl, a testament učinil, že mu za to dobře zaplatí. Šwec tak učinil, a když přišel písař a dwa svědci, mluwil slabým hlasem: 1. Swé milé manželce poroučím dům a wšechen statek, proto že se ke mně wždycky dobře chowala, a 2. chudému šweci w sousedstwu poroučím z hotowých peněz tisíc zlatých stříbra, proto že byl wždycky dobrým

sousedem. Wdowa sebou trhla, písař psal, a svědci potwrdili, ale wdowa musila mlčeti a 1000 zlatých požběji wyplatiti, aby sama newyžradila se. —

* Wáloněšťák jakýsi rád mluhal cizá, německá slowa do swé morawské řeči, domníwaje se, že tím dosáhne wětšší wážnošti. Kdyby také chtěl se honositi tím, že jest velikým kwětinářem, jemuž Němci říkawají „Blumist.“ On pak také několičráte opakowal o sobě řka: „Pane, věřte mi, já jsem veliký blumista!“ — Pán k němuž mluwil, div že smíchem nepufl. Wěšťák ale pořád opakowal: „Račte mi věřiti, že jsem veliký blumista!“ — Pán pak, myslé při tom na velikou blumu, řekl: „Já Wám to milerád wěřím!“ — (Mejlíp jest, držeti se jazyka swého, aby se směšným nestal slowy, jimž nerozumí).

* Prostý rolník přišel na kancelář, a prošil pána wyběřího, žeby si rád wypůjčil peníze ze šrotčí pokladnice. Uředník: „Mnoho-li pak?“ — Rolník: „Dvě sta zlatých!“ — Uředník: „Máte koleť (štenypl)“? — Rolník: „Nemám!“ Uředník: „Mám-liž já Wám pro něj jiti?“ — Rolník: „Mohl byste, kdybyste chtěl!“ — Uředník: „Příteli, jděte, a kupte si za 30 krejcarů koleť, a pak zase přijďte!“ — Rolník šel, a přišel. Uředník mu wyhotowil spis, dal pobepsati, a wyčítal mu 200 zlatých. Rolník je shrabnul, a odcházel. Uředník se mrzel, že se za práci ani nepoběkowal, chtěl, aby se toho domtípil, a proto wolal za ním: „Příteli, pěkně běfuji!“ — Rolník mezi dvěti pokojně odpověděl: „J nemáte zač!“ a šel. —

* Náhodou sešel se v hostinci cestující kněz s jakýmsi švihákem, který se s knězem hned do řeči dal, a nevázně i posetile mluvil o svatém náboženství. Kněz hájil náboženství obratně a vlnivě. Když pak švihák již neměděl kudy z konopí, zvolal rozburděn a zahabnen: „dobře má Schiller, který praví:“ „S hlouposti i sami bohové nadarmo bojují!“ — Kněz pak pokojně doložil: „V tom máte věrnou pravdu; a proto, která bych já pouhý člověk mohl se s vámi dále potýkati, an by to i sami bohové nadarmo činili?“ —

* Zitra tloukl kdosi na křiku u kmocháčka Mokrého v Bijanowicích. Kmocháček otevřel oči nervy spalé, vstal a šel do síně se vrátit. „Kdo pak je to?“ tážal se. S wenku odpovídal známý hlas známého Jeika: „Věřitel!“ — „A co pak věříte?“ ptal se opět kmocháček. Žid pak odpověděl jemu: „Věřím, že mi dnes zaplatíte, co jste dlužen!“ — Mokry však poněl jej řka: „Jděte se všem všudy šípřům! toť jest holá pověra!“

* „Milá paničko, buďte na všecko připravena; důvěřujte v Boha, a modlete se za svého těžce nemocného manžela“; tak napomínal a těšil lazebník ženu churavého muže odchazeje v síni.

„Ale pane doktore! prosím vás pro království nebeské, povězte mi, co pak vlastně jest mému manželovi?“ tážala se bolelaná žena lékaře; „vždyť pak byl ještě včera zcela zdrav, a v práci své!“ —

„Váš manžel má šarlat.., vždyť pak vidíte, že již má ruce jako kroví zalité!“ pravil lékař.

„Ale pro pana Jana, můj

manžel jest barvíř!“ řekla žasnoucí manželka!

Doktor pak vážně napravnal šlakovitý omyl svůj řka: „To je jeho štěstí! Děkujte panu Bohu, že váš manžel je barvířem; kdyby toho nebylo, byl by již tam ten!“ — a šel.

* Matka měla kolébku svého jedináčka u postele stát, by jej v čas potřeby hned kolébatí mohla. Potřeba ta se ukázala jedné noci, kdy dítě dlouho plakalo, tak že matka kolébáním již se unavila. Svolala svého spícího manžela: „Ty, špiš?“ — Manžel: „Ano!“ — Manželka: „Vstaň, a pojď také trochu kolébatí!“ — Manžel: „Ne!“ — Manželka: „Proč pak ne? vždyť jest to dítě tak dobře tvé, jako mé!“ — Manžel: „To vím; ale nič-li co? Ty si můžeš svou polovičku kolébatí, a já nechám svou plakati!“ —

* Navrátil je Žid z daleké cesty, kterou po železnici šel. Jeho bratranek, když se s ním sešel, mluvil k němu: „Jak se Ti daří? včera přišel jsi z daleké cesty po železnici; toť musí býti pěkné cestování, a k tomu ještě laciné?“ — Druhý odpověděl: „Pěkné cestování, to je pravda; ale laciné? Laciné není; za 5 hodin projezdil jsem 4 tořaly, za které bych byl mohl na poštovském voze celé dva dny jezdit.“

* Profesor lékařství měl několik mladých lékařů studujících kolem sebe na břehu řeky, z nich právě člověka vytáhli, a mluvil k nim: „Pánové, zde vidíte člověka, kterýž v hrozném opilství do řeky padl, a jen s tíží smrti uchráněn jest. Ode dávna byl on nenapra-

witelným ožráscem, ale leknutí a některé známky, jež na tepně (pulsu) pozorují, ručí mi za to, že nyní vyhojen jest na vždy ze svého opilství; tak že od té chvíle kořalky se bude štítiti. Brzy přijde k sobě, a bude si stěžowati, že má srdce jako sewřené, že jej w žaloudku tlačí a že cítí veliké pichání w plécích. (Nemocný přišel k sobě z mlodoby své). Pánové, pokračowal pan profesor, hned se jej budu wyptáwati, abyste widěli, že se má řeč potwrdí.

Profesor: „Příteli, jak pak se cítíte?“

Nemocný: „Špatně, tuze špatně!“

Profesor: „Není-liž prawda, že máte srdce sewřené?“

Nemocný: „Ani trochu!“

Profesor: „Ale w žaloudku Wás to tlačí?“

Nemocný: „O nikoliv!“

Profesor: „Tedy alespoň máte veliké pichání w plécích?“

Nemocný: „Pán Wáš uchowej; ani zmlínky!“

Profesor: „Ale co pak cítíte za bolest w sobě?“

Nemocný: „Citím strašnou bolest!“

Profesor: „Uhá, nepochybně strašný náwal krve k mozku?“

Nemocný: „O nikoliv! strašnou žizeň! Kdybych takhle měl škleničku kořalky!“ —

* Lazebník byl wolán k nemocnému, a ptal se ho: „Co pak máte za chut?“ — Nemocný: „Velmi dobrou!“ — Lékař: „Jaká jest stolice?“ — Nemocný: „Velmi dobrá!“ — Lékař: „Jaký spánek?“ — Nemocný: „Velmi dobrý!“ — Lékař: „Mějte strpení příteli, předepíši Wám medicinu, a za tři dny bude po tom po wšfeni!“ —

* Páni: „Co pak jest to vlastně ta opposice?“

Manžel: „Milá holubinko; opposice jest w humorách sněmowních; právě to, co ty jsi w domácnosti!“

Páni: „A tak!“ —

* Dwa cestowatelé přišli w Brusku do krásného gotického chrámu, w kterém nyní luteráni své modlitby wykonáwaji, a tázali se kostelníka, kterýž jim kostel otowřel: „Kdo pak stawěl tuto welebnou budowu?“ Luteranšty kostelník odpowěděl: „Ten chrám založili roku 1051. dwa luteranští kupci.“ —

* Přišel pohorelec do domu wzácného, kde se ho wrátný ptal: „Co chcete?“ — Pohorelý: „Wyhořel jsem, a přicházím prositi o nějakou almužnu.“ — Wrátný: „Kde pak máte své wyswědčení, že jste wyhořel?“ — Pohorelý: „Ach, bohužel, to mi také shořelo!“ —

* Sedlák jel po železnici až do Břeclawy. Byl rád, že tam bylo zastavení, neboť mu bylo na cestě již ouzko. Honem slezl, a ptal se nosiče, kdeby tu mohl jiti na welkou stranu? Nosič mu ukázal záchody. Sedlák již se rozepnul, a čerstwým krokem šel w tu stranu. Přišel, a četl; nad jedním záchodem stojí: „Pro pány!“ nad druhým: „Pro paničky!“ — Lewici svou drže si kalhoty, prawici se zastřebal za ušima, a šel zpátky k nosičowi: „Prošim Wás, prawil, tam jsou záchody pro pány, a pro paničky; kde pak jsou pro sedláky?“ —

* Wenkowan přišel se swým chlapecem do města. Chowanec z ústawu šrotěho právě šli do kostela. Chlapec zatahal otce za rukaw, a prawil: „Tatínku, tu je hromada malých chlapečů!“ — Otec pro sebe: „Wšeci šlaci wědí, jak to je! Již po 30. rokú chodim do města, a

ti nešťabeni kluci pořád jsou tak mali." —

* Roku 1848. přišel muž jakýsi do tiskárny, a chtěl, aby mu vytištěli o z u a m e r i. Ředitel tiskárny se naň podíval, a řekl: „To bude 4 zlate přidra státi!" — „Cožc, pravost muž, mámliz za to pláti? vždyc máme s w o b o d u t i s t u!" —

* Gestowatel sestoupil s jeznicce, a dal si nošicem svůj balík do hospody donésti. W hospodě nošič balík položil, a pán se ho tázal: „Co pak jsem dlužcu?" — Nošič odpověděl: „To Pán Bůh sám wi; já deskauu desetuif." —

* Přišel písař obecní s fůhku f jednému měšťanowi, a četl: „Pán Friedrich Šulce, 49 let starý — jest wřaden do třetí setniwy druhého battaillonu národní obrany." —

* Pán: „Milý příteli, s těmi wpmoženoštim dejte mi swatý pokoj!"

Písař: „Ale zákon pyrouti!"

Pán: „Ml, co zakon, já se obrátim na jeho Meličenštw!"

Písař: „Jeho Meličenštw, co frál konstitucni, nemůže již ničeho činiti proti zákonu!"

Pán: „Je nemůže? práwo omi lošňowání přece ještě má!"

* W jisté spoločnosti nacházel se Slowák a Madar. Slowák chěl s Madarem prowoditi žert, položil svou blaň na stůl, a řekl jemu: „Je mi neudeřite na ruku!" — Madar napřahl pěst svou, a chěl uho diti celou silou na ruku Slowákowu, tento wšak ruku svou rychle odtáhl, tak že Madar notně o stůl se udeřil. — Žert ten libil se Madarowi tak, že ho opět brzy s jiným Slowákem prowěsti chěl; nemaje wšak stolu na ulici, položil blaň svou na své wlastní čelo, a opakowal wyzwání řka: „Je mi neudeřite na ruku!" Slowák napřahl pěst, a jelikož Madar ruku žerštwu odtáhl, dostal do čela takowou ránu, že hned ležel na zemi, a nikdy wice žertik tento prowoditi nechtěl. —

Výroční tržové na Moravě.

- Archlebow (Archlebau).** 1. W úterý před Fab. a Seb. — 2. W út. před Fil. a Jak. — 3. W út. před Rochem. — 4. W út. před Sim. a Jud. — Trh na dobytek 1. W pond. před Fab a Seb. — 2. W pond. před Rochem.
- Ausow (Ausse).** 1. Na Fil. a Jak. — 2. Na Wjil. — 3. Na Tomáše apošt. — Třetí trž každou středu.
- Bánov.** 1. W út. po středopostí. — 2. W út. po Petru a Pav. — 3. út. po Pomýš. w. Kříže — 4. W út. po Lucii. — Trh na dobytek před každým výročním trhem.
- Batelow (Batelau).** 1. W pond. po Janu křtit. — 2. W pond. po Manebewzeti P. Mar. — 3. Na Harboru.
- Berou (Bärn).** 1. W pond. po Obrác. Pawla. — 2. W pond. po 4. ned. Welik. — 3. pond. po Anně. — 4. W pond. po Leopoldu. — Trhu na přizi w den před wýr. trhy.
- Bergstahlwiz:** Horní město.
- Bisupice.** 1. Na Matěje. — 2. Po Petru a Pav. — 3. W út. po Bartol. — 4. W út. po Sawlu.
- Bitek Welká (Groß-Bitek).** 1. W út. po Froni. — 2. W út. před Welik. — 3. W út. po Manebewstoup. Páně — 4. W út. po Manebewzeti P. Mar. — 5. W út. po Grant. Seraf. — 6. We čtvrt. před Wán. — Dobytků trž před každým wýr. trhem — Třetí trž každých čtvrtěk.
- Bitiska Dowa Wýr.** trž dne 25. čerwence.
- Bitiska Wewerstá (Sichhorn B.)** 1. W pond. po Apol. — 2. W pond. po Janu Nep. — 3. W pond. po Bartol. — 4. W pond. před Sim. a Jud. — Dobytků trž téhož dne ráno. — Třetí trž každ. středu.
- Blanská.** 1. W pond. po Jan. křt. — 2. W pond. před Mart. — Trh na wlnu: 1. W pond. po Manebewstoup. Páně. — 2. W pond. po Matouš. — Třetí trž každ. úter.
- Bliskowice (Lispiz).** 1. W pond. po Boj. Wstoup. — 2. Na Wawřince. 3. Na druhé pond. po Michal. — 4. Na Lucii. — Třetí trž každých čtvrtěk.
- Blučina (Lautschiz).** 1. W út. Swatoduffni. — 2. We čtvrtěk po Wácl. — 3. W út. po Mikul.
- Bobrowá Dolní (Unt.-Bobrau)** 1. W út. před Jiřim. — 2. W út. před Bartol. — 3. W út. před Wšemí Swat. — 4. W út. před Tomáš. — Dobytků trž w pond. před každ. wýr. trhem.
- Bobrowá Horní (Ober-Bobrau)** 1. W út. po 3 Král. — 2. W pond. po Witu. — 3. W pond. po Mart. — Dobytků trž 1. W pond. po 3. Král. — 2. W pond. po Witu. 3. W pond. po Mart.
- Bojkowice.** 1. W pond. před masoy. ned. — 2. W pond. po Boj. Kře. — 3. We čtw. po Pawř. — 4. W pond. po Diviši. — Trh na dobytek a obilí před každ. wýr. trhem — Weliké třetob. trhy, 1. We čtw. před Wánoc. — 2. We čtw. před Welik. — Koňský trž každých čtw. w postí. — Třetí trž každ. pondělí.
- Bořowice.** 1. W pond. před Boj. Wstoup. — 2. W první pond. po Martinu.
- Bozkowice.** 1. W pond. po Serages. — 2. W pond. po Wltu. — 3. W pond. před Wácl. — 4. W pond. po Kateř. — Weliké trhy třetí. W čtw. před Welik. Swat. Duchem, před Wánoc. Koňský trž we čtw. před každ. wýr. trhem. — Třetí trž každých čtvrtěk.
- Brno (Brün).** 1. W pond. před Popel. — 2. Na 3. pond. po pond. Swatoduff. — 3. W pond. před Naroj. P. Mar. — 4. W pond. před Polet. P. Mar. — Každých trvá 14 dni počítaje i ned. a swátky. Zakátek tržů jest w pond. w prvníu třetí trhovém. Těchto 14 dni může se použiti ke wšelikým obchodům, ke koupí, k prodaji, nebo k placení, jakož i k pládaní, a vše ode wšech trhy namýšlujících obchodníků bez rozdílu náboženství, a bez ohledu, jsou-li domácí nebo cizí, aneb mají-li zboží své we kladech nebo w boudách trhovních, nebo na leseni a lawicích. — Koňský trž w pond. po každém usouzeném trhu. — Dobytků trž po 3 dni před každ. wýr. trhem před wštem, totiž we čtw. w pát. a sob. w těch třetí tržích, jenž jsou před wýr. trhy. — Třetí trž každ. středu a pátek. — Trh na wlnu w 1. úterý měsíce čerwence každého roku.
- Brno Staré (Alt-Brün).** 1. W pond. po Welik. — 2. We středu před Wácl. Magdalenou. — 3. We středu před Sim. a Jud. — Každých trvá 8 dni.
- Brodbheršský (Ungarisch-Brod).** 1. W út. po 3 Král. — 2. We čtw. po ned. smrt. — 3. W út. po 6. ned. Welik. — 4. W út. po Proměně Chr. Pána. — 5. W út. po Sim. a Jud. — Dobytků trž před každ. wýr. trhem. Třetí trž každých čtvrtěk.
- Brodské (Bröblig).** 1. W út. před Froni. — 2. W út. před Naroj. P. Mar. — 3. W út. po Alžbětě.
- Brtnice (Birniz).** 1. W den po now. roce. — 2. W den po Cyril. a Method. — 3. Na Fil. a Jak. — 4. W den před Wawřim. P. Mar. — 5. W den po anjel. stráž. — 6. W den před Wšemí Swat. — Předešní trž w den před každ. wýr. trhem. — Koňský o dobytek trž w den trhu výročního.
- Brumow.** 1. Na 2. pond. po 3 Král. — 2. Na 2. pond. po Fil. a Jak. — 3. W út. po Janu křtit. — 4. W pond. po Wácl. — Dobytků trhy. 1., 2. a 4. w sobotu před každ. wýr. trhem; 3. w pond. po Janu křtit. — Třetí trhy každých úter,

Brunseif (Braunselsen) 1. W út. Welik. — 2. We stř. před Bož. Wstoup. — 3. W pond. po Augustinu. — 4. W pond. po Dimiffi. — 5. W pond. po Počet. P. Mar. — Koňský trh: 1. W út. Welik. — 2. W pond. po Augustinu; spolu také dobytli trh. — Třh. trh. každ. střed. a sob.

Brusperk (Braunsberg) 1. W pát. před květn. neb. — 2. W út. před Nanebevz. P. Mar. — 3. W út. po Kateřině.

Břeclaw (Lundenburg) 1. Na Jiří. — 2. Na Bartol. — Trh na vlnu: 1. dne 5. čerwna. — 2. dne 23. září — Třh. trh každých čtvrtel.

Březová (Brisau) 1. W pond. před Obrác. Pavol. — 2. W pond. po Nalez. sv. Kříže. — 3. W pond. po Pozdvij. sv. Kříže. — 4. W pond. před Lucif. — 5. W pond. po Martytě — Welik. trhy týhodní: 1. Před květn. neb. — 1. W sob. před Naroz. Páně. — Trhové na vlnu a na šoně w út. před každ. wýr. trhem.

Buřowice 1. W pond. po neb. masop. — 2. W pond. před Sw. Duchem. — 3. W pond. před Bartol. — 4. W pond. po Sim. a Jud. — Koňský a dobytli trh w den po každ. wýr. trhem. — Třh. trh každých čtvrtel.

Budějowice Morawské (Mährisch Budwig) 1. W út. po 3 Král. — 2. W út. před Bož. Wstoup. — 3. W út. po Jiří. — 4. W út. po Hawlu. — Dobytli trh na den před každ. wýr. trhem. Třh. trh každ. čtvrt. — Dwa welici trhové w čtvrt. před Wánoci, a na zel. čtvrtel.

Budissow (Bautsch) 1. Na Fil. a Jak. — 2. W út. po Pet. a Paw. — 3. W pond. po Naroz. P. Mar. — 4. Na Ondřeje. — Wel. trhy: 1. W sob. před květn. neb. — 2. Na Tom. apost. — Trh na len a přízi každ. sob. — Trh na vlnu z jara a na podzim po střihu owci posazbě po 2 sob. Trh koňský a dobyt. w sob. před květn. neb. — Třh. trh. každ. sob.

Budissow (Budischau) Wýr. trh na Ondřeje. — Wel. třh. trh: 1. Na Tom. apost. — 2. W pond. w passiowém týdni.

Buřlowice 1. W út. po Obrác. Pawla. — 2. W út. po Cyr. a Met. — 3. W út. po Bož. Těle. — 4. W út. před Sim. a Jud. — Dobytli trh každ. pond. před wýr. trhem.

Buzow (Busau) 1. Třetí pond. po Welik. — 2. W pond. před Magdal. — 3. W pond. před Fab. a Seb. — 4. W pond. před Sim. a Jud. — Třh. trh na len a přízi každ. středu.

Bystřice (w Jihlawsku) 1. W pond. po Jiří. — 2. W pond. po Jakobu. — 3. W pond. po Lubmle. — 4. We stř. po Hawlu. — 5. W pond. po Dorotě — Wel. trh: 1. W út. před Welik. — 2. W út. před Wšemi Swat. — Trh na len a na přízi w pond. po Hawlu. — Trh koňský a dobyt. w den před každ. trh. wýr. — Třh. trh. každ. úter. a pátek.

Bystřice (w Přerowsku) 1. W první čtvrt. w postě. — 2. W út. po Jiří. — 3. W druhý út. po Wawřinci. — 4. W út. po Hawlu. — Koňský a dobyt. trh w den před každ. trh. wýroč. — Třh. trh. každ. úter.

Bystřice Welká w Olomoucku (Groß-Bistritz) 1. We čtvrt. po Matěji. — 2. We čtvrt. po Fil. a Jak. — 3. We čtvrt. po Bartol. — 4. We čtvrt. po Ondřeji.

Bzene (Bisenz) 1. W pond. po ostáwě 3 Králů. — 2. W třetí pond. w postě. — 3. W pond. po Janu Křest. — 4. W pond. po Wáclamu. — Těž koňský a dobyt. trh — Třh. trh. každ. pond. a čtvrt.

Chropin 1. W pond. po 2. neb. Welik. — 2. Na Jiří. — 3. Na Hamla.

Černá Hora 1. Na Josefa. — 2. W út. před Bož. Těle. — 3. Na Wawřince. — 4. W út. před Hawlem. — Třh. trh. každ. úter.

Čerwná Woda (Nothwasser) 1. W pond. před Fab. a Seb. — 2. W pond. po Fil. a Jak. — 3. W pond. před Kozel. apost. — 4. W pond. před Poswlc. chrámů. — Dobyt. trhy: 1. We čtvrt. po Středopostí. — 2. We střed. před zel. čtvrt. — 3. We čtvrt. po Poswlc. — Třh. trh. každ. středu.

Čejkowitz 1. W pond. po Marku. — 2. W pond. po Kunhutě. — Trh na vlnu: 1. dne 16. května. — 2. W pond. po Wáclamu.

Dačice 1. We čtvrt. po 2. neb. postní. — 2. W út. po Wawřinci. — 3. W út. po Frant. Seraf. — 4. W úter. po Mikul. — 5. W út. před Bož. Wstoupen. — Přední trhy: w den před každ. wýr. trhem. Dobyt. trh: 1. Třetí střed. w postě. 2. Druhý pond. po Wawř. 3. Druhý pond. po Mikul. — Pát. první střed. w každ. měsíci. — Třh. trh. každ. sob.

Dalešice 1. Na památku sw. Pawla. — 2. Na Leopolda. — Třh. trh. každou středu.

Dambowice 1. We středu před Popelcem. — 2. We středu před Sw. Duchem. — 3. We středu před Wawř. — 4. We stř. před Mart. — Dobyt. trh w den před každ. wýr. trh. — Hlavní trhy: 1. We středu před Welik. — 2. We stř. před. Wánoci — Třh. trh. každ. středu.

Doubrawice 1. W pond. po Fab. a Seb. — 2. W út. swatobusni. — 3. W pond. po Bartol. — 4. Na Sim. a Jud. — Koňský a dobyt. trh. w sob. před každ. wýr. trhem. — Třh. trh. každ. středu.

Doubrawitz 1. Na Fab. a Seb. — 2. Na Jana Křest. — 3. W pond. po Powhš. sw. Kříže. — 4. Na Ondřeje. — Koňský trh: 1. W pond. po neb. smrt. — 2. W pond. před Bož. Wstoup. — 3. W pond. po anjel. stráž. — Třh. trh. každ. středu.

Deblin 1. W pond. po Nawštw. P. Mar. — 2. W pond. po Proměn. Chr. Pána. — 3. W pond. po Michalu. — 4. Na den Mláďátek. — Dobytli trh na každých třech wýroč. Dětice. Týhodní trh každé pondělí.

Dlouhá Loučka (Unter-Langendorf) 1. W

- stř. před Melik. — W pond. po Bart. — 3. W pond. před Mikul. — 4. W pond. po Boží Trojici.
- Dobroměřice.** 1. Na Jiri. — 2. W pond. po Porciunkule. — 3. Na Ondřeje. — Třh. trh. každých čtvrtěk.
- Domáňow-Domáštát (Domstadt).** 1. W první pond. w postk. — 2. W prv. pond. po Nawstiw. Mar. P. — 3. Dne 28. října — Trh na wlnu dne 10. května. — Třh. trh. každ. sob.
- Drahotud.** 1. Na Walent. — 2. Dne 25. dubna. — 3. W út. po Wawřinci. — 4. Dne 21. pros. — Třh. trh. každ. úter.
- Dranoholec. (Dürnholz).** 1. W pond. po 3 Král. — 2. W pond. po ned. křchatoné. — 3. W pond. po 3. ned. Melik. — 4. W pond. po Bartol. — 5. W pond. před Brigitou; — Koňský trh w sob. před prvním wýr. trhem. — Třh. trh. každ. středu.
- Dřewoholice.** 1. Druhý úterek po Hrom. — 2. W út. po Fil. a Jak. — 3. W út. před Naroz. P. Mar. — 4. Druhý út. po Wšech Sw. — Trh na wlnu: 1. W pond. po Jiri. — 2. W pond. po Wáclawu. — Koňský a dobyt. trh w pond. před každ. wýr. trhem. — Třh. trh. we čtvrtěk.
- Dunajowice Horní (Ober-Danowic).** 1. Na Marka Gwang. — 2. Na Powýš. sw. Kříže.
- Dunajowice Dolní (Unter-Danowiz).** 1. W pond. po Jilji. — 2. W pond. po Lucii.
- Dworec (Hof).** 1. We čtvrt. po posled. ned. masop. — 2. W pond. po Boží Trojici. — 3. Na Matouše Gwang. — 4. We stř. před Lucii. — Třh. trh. každých pátek.
- Dub.** 1. W pond. po Obrác. Paw. — 2. W pond. před Jos. — 3. W pond. před Janem Křest. — 4. W pond. před Martin.
- Frenštát (Frankstadt).** 1. W út. po now. rocc. — 2. W út. po přewob. ned. — 3. W út. po Janu Křest. — 4. W út. po Wácl. — Trh koňský a dobyt. před každ. wýr. trhem.
- Fryštát (Feistadt).** 1. W pond. po Boží Wstoup. — 2. W pond. po Jilji. — 3. W pond. po Mikul. — 4. W den po Nanebewzeti P. Mar. — Wel. trhy třh. 1. W den po Boží Wstoupeni. — 2. We čtwr. před Naroz. P. Mar. — 3. Na Mikul. — Třh. trh. každ. pondělí.
- Friedland w Olomoucku.** 1. Na Josefa. — 2. W út. swatobuff. — 3. W pond. před Mateusem. — 4. Na Tomáše. — Třh. trh. každých pátek.
- Friedland w Přerowu.** 1. Na Jiri. — 2. W pond. po Petru a Paw. — 3. W pond. po Matouši. — Trh dobyt. před každ. trh. — Třh. trh. každ. středu.
- Fulnek.** — 1. W pond. před Fab. a Seb. — 2. W út. před swět. ned. — 3. W pond. po Nawstiw. P. Mar. — 4. W pond. po Frant. Seraf. — 5. W pond. po Barbere. — Trh na len a přilzi na každých wýr. a třh. — Koňský a dobyt. trh.: 1. W úter.
- před swět. ned. — 2. W pond. po Frant. Seraf. — Trh na wlnu dne 1. čerwna a 6. října. — Třh. trh. každou sobotu.
- Iwančice (Eibenschiz).** 1. W pond. před Popelcem. — 2. W pond. po Hurbanu. — 3. Dne 20. srpna. — 4. We čtwr. po ruzjenci. — 5. První pond. po Mikul. (Odbývá se nyní w pond. po 1. ned. advent.) — Koňský trh w úter. před prvním wýr. trhem. — Třh. trh. w úter. a pátek. každ. třdne.
- Iwanowice (Gwanowiz).** 1. Na třetí úter. po Hrom. — 2. W úter. swatobuffal. — 3. W den po Wawřinci. — 4. W úterých před Mikulášem. — Koňský a dobyt. trhy we středu po každém wýr. trhu. — Třh. trhy každou středu.
- Jantal čili Jonow (Johannesthal).** 1. Na Jiri. — 2. W pond. před Naroz. P. Mar. — 3. Na Tomáše apost. — Welký třh. trh. w úterých swatobuffal.
- Jaroměřice (Jaroměřic).** 1. W út. po Walentinu. 2. W úter. po Marktu. — 3. W út. po Matouši Gwang. — 4. W út. po Martinu. — 5. W út. po anjeli uierici. — Dobyt a koňský trh. w pond. před každ. wýr. trhem. — Třh. trh. každ. sobotu.
- Jaroslawice (Joslawiz).** 1. W pond. po Boží Těle. — 2. W pond. po Wawřinci. — Třh. trh. každ. úter.
- Jedownice.** 1. W pond. po Hrom. — 2. W pond. po Bílé ned. — 3. W 3. W pond. po Boží Trojici. — 4. W pond. po Wáclawu — Koňský a dobyt. trh. w pond. po každ. wýr. trhu. — Třh. trh. každé pond.
- Jemnice (Jamniz).** 1. Na Apolenu. — 2. W pond. po 3. ned. Melik. — 3. W pond. po Božím Těle. — 4. Na Jakoba. — 5. Na Michala. — 6. W pond. po Ondřeji. Koňský a dobyt. trh. w den před každ. wýr. trhem. a pak 1. úter. w každ. městei. — Třh. trh. každ. úter. a sobotu.
- Jewičko (Gewitsch).** 1. W pond. po Dewitniku. — 2. W pond. po 4. ned. Melik. — 3. W pond. po Bartol. — 4. W pond. před Kateř. — Trh na len, přilzi a dobyt. každých úterek.
- Jewišowice (Jaispiz).** Wýroční a dobyt. trhy: 1. W úter. po Kateři. — 2. Druhý pond. po Jakobu. — 3. W pond. po Nanezeweni P. Mar. — 4. W 1. pond. adventní.
- Jihlawa (Jglau).** 1. W čtwr. po Kateři. — 2. We čtwr. před Janem Křest. — 8. We čtwr. po Lubmile. — 4. We čtwr. po Kateř. — Trh na wlnu: 1. We čtwr. před Petronilou. — 2. We čtwr. před Worfilou. — Přední trh před wšemi 4 wýr. trhy. — Trh na len a na přilzi: 1. W den před Janem Křest. — 2. W den před Kateř. — Trh koňský a dobyt. před každ. wýr. trhem. — Třh. trh. w úter. a w sob.
- Jimramow (Jngrowiz).** 1. W pond. po Boží Wstoupeni. — 2. W pond. po Powýš. sw. Kříže. Wel. trhy třh.: 1. W pond. po

- heb. smrt. — 2. **W** pond. po Lom. apost. — Dobyt. trh po Boj. Wstoupení.
- Jičice** (Třiz) 1. **W** út. po neb. smrt. — 1. Dne 8. srpna. — 3. Dne 24. říjnat.
- Jičín Nový** (Neutitschein) 1. **W** stř. před Obrác. Pavla. — 2. **W** stř. před Sw. Duchem. — 3. **W** stř. po Bawřin. — 4. **W** stř. před Sim. a Jud. — Trh koňský a dobytčí ve dny trhů wěr. — Trh na len a přizi jako trh tých. každou sobotu. — Trh na wlnu: 1. **W** první pond. w červenu. — 2. **W** druhé pond. w říjnu.
- Jičín Starý** (Altititschein) 1. **W** pond. po neb. brůžebné. — 2. **W** pond. po Pet. a Paw. — 3. **W** pond. před Wácl. — Koňský a dobytčí trh na tyto dny.
- Jiwowá** (Giebau) 1. **W** stř. před Boj. Wst. — 2. **W** den před Bartol. — 3. **W** stř. před neb. křst. — 4. **W** stř. po Pocti P. Mar. — Trh. trh každé pondělí.
- Goldenstein** 1. **W** pond. po neb. smrt. — 2. **W** Na Linhartu. — 3. **W** Na Ratouffe. Trh. trh každ. pond. a pát.
- Jobonin** (Göding) 1. **W** první pond. w poslední. 2. **W** pond. po neb. křt. — 3. **W** úter. w tábni sw. Bawřince. — 4. **W** pond. před Sim. a Jud. — Koňský a dobyt. trh: 1. **W** první pond. w poslední. — 2. **W** pond. po Sim. a Jud. — Trh na wlnu: 1. **W** úter. po Boj. Těle. — 2. **W** úter. před Wácl. nocí. — Trh. trh každ. středu.
- Jolešow** 1. **W** středoposlt. — 2. **W** úter. po Boj. Těle. — 3. **W** út. po Anně. — 4. **W** druhý út. po Wáclawu. — 5. **W** stř. po Lucii; — a na těchto 8 dny tých. trh. — Dobytčí trh w stř. před výročí trhy. — Trh na len a přizi i wlnu o tých. trzích w každ. středu.
- Jolomouc wj: Olomouc.**
- Jostřadice** (Hofstetlic) 1. **W** úter. po 1. neb. po dewit. — 2. **W** úter. po neb. křt. — 3. **W** Na Mar. Magdal. — 4. **W** Na Lub. misku. 5. **W** Na Katerinu. Padnouli poslední tři trhy na sob., neb., nebo pond., obhřwají se na budoucí úterek. Trh. trh každ. pond.
- Jozn** (Rěsto (Bergstadt)) 1. **W** Na Povelec. — 2. **W** pond. po neb. křt. — 3. **W** pond. po Mar. Magd. — 4. **W** pond. po Obětování P. Mar. — Koňský a dobyt. trh na každ. trh výročí. — Trh. trh a na přizi každou středu.
- Jostin** (Göding) 1. **W** první pond. po 3. Král. — 2. **W** pond. po neb. smrtel. — 3. **W** pond. po Fil. a Jak. — 4. **W** pond. po Michalu. — Trh na len, přizi, wlnu kene a jiný dobytek w sobotu před každým wěr. trhem.
- Jrabek** (Erdberg). Wěr. trh na sw. Jakoba Wěstřého.
- Jrabice** (Grabisch) 1. Druhý úter. před neb. masopust. — 2. **W** úter. po 3. neb. Wěstř. — 3. **W** úter. po Markytě. 4. **W** úter. po Karoz. P. Mar. — 5. **W** úter. po Mar. tinu. — Každý z těchto trhů trvá po 8 dny.
- Jrabice** (Grabisch) 1. **W** druhé pondělí před neb. masopust. — 2. **W** pond. po Nebewy. P. Mar. — Trh na len a přizi o předních trzích, také w stř. a w sob. po celých rok. — Trh na wlnu, kene a dobytek o předních trzích. — Trh. trh w stř. a w sobotu.
- Jarnice** (Weistritz) 1. Dne 24. března. — 2. **W** pond. po Jak. apost. Wěstřim. — 3. **W** úter. po Michalu. — 4. **W** úter. po Barboře. — Trh na wlnu: 1. **W** pondělí po sw. Janu Nep. — 2. **W** pond. po Michalu. — Přední trh w sob. před 4 wěr. trhy, w den po Karoz. P. Marie, w sob. před Lucii. — Trh na len, přizi, wlnu, kene a dobytek w den předních trhů. — Trh. trh w úter. a w pátek.
- Jrozinkow** 1. **W** úter. po Cyrill. a Methob. — 2. **W** úter. po Gurbanu. — 3. **W** úter. po Nebewyjetí P. M. — Trh. trh. každ. úterek.
- Jrozna Lhota wj: Lhota Jrozna.**
- Jrusowany** (Grusbach) 1. Dne 2. ledna. — 2. **W** Na Fil. a Jak. — 3. **W** Na Bawřince. — 4. **W** Na Matina. — Trhobný trh každ. úter.
- Julin** (Hullein) 1. **W** úter. před Fab. a Seb. — 2. **W** pond. po law. neshw. Trojice. — 3. **W** pond. po Bartol. — 4. **W** úter. po Sawlu. — Dobyt. trh. w den wěr. trhů. — Trh. trh na obilí každ. úter.
- Jusoweče** (Auspitz) 1. **W** Na Protopa. — 2. **W** Na Mikodema. — 3. **W** Na Sawla. — Wěstř. trhy tých: 1. **W** stř. před Grom. — 2. **W** Na zel. stř. — 3. **W** stř. před Boj. Těle. — 4. **W** stř. před Wánoci. — Přední trh w den před každ. wěr. trh. — Koňský a dobyt. trh každ. stř. wěr. wěr. dobyt. trhy každého týdne w pond. w úter. a w stř. k přihánění a obhřání i k prodaji stopového a wěr. dobytka Trh na wlnu: 1. **W** stř. po Boj. Těle. — 2. **W** den před Sawlem.
- Jusopeč w Břerowstn.** 1. **W** úter. po Grom. — 2. **W** úter. po Fil. a Jak. — 3. **W** út. po Bawřinci. — 4. **W** úter. po Wěstř. Swatých. — Trh. trh každ. úter.
- Jwřbllice** (Neu-Swetbliz) 1. **W** pond. po jmenu Ježíš. — 2. **W** Na 2. pond. po neshw. Trojici. — 3. **W** pond. po anjel. strážných. — 4. **W** pond. po Martinu. — Dobytčí trh w den po každ. trhu wěr. trhem.
- Kamenice** 1. **W** úter. Wěstř. — 2. **W** Na Jak. Wěstř. — 3. **W** Na Wácl. 4. **W** Na Sim. a Jud. — 5. **W** Na Tomáše apost. — Dobytčí trh w den před každ. wěr. trhem.
- Kartoufy** 1. Dobyt. trh w pond. po Cyrill. a Meth. — 2. **W** pond. po neshw. Trojici. — 3. **W** pond. po Wácl. — 4. **W** pond. po Lucii.
- Kounice Dolní** (Unter-Raniz) 1. **W** Na Fab. a Seb. — 2. **W** Na Josefa. — 3. **W** Na Floriana. — 4. **W** Na Jana Křst. — 5. **W** pond.

Klíř po Feltra. — 0. **W** úter. před Ra-
terinou. Padne-li 1. 2. a 3. w páť, w sob,
neb. w ned. obhová se w pondělí.

Kounice Horst (Ober-Kanis) Dne 10.
hubna. — 14. čerwna. 3. října — a
9. prosnce Padnou-li wšak tito dnové
na sob., neb., nebo swátek; obhová se w
následující wšední den.

Kelč 1. **W** úter. před Matějem. — 2. **W**
druhý úter. po Fil. a Jak. — 3. **W** úť.
po Rawštin. P. Marie. — 4. **W** úter.
po Wghdwij. sv. Kř. — 5. **W** úterý po
Křížbět. — Před. trž na dobyt., len, přízi,
plátno a obilí w pond. před těmito wř.
tržy. — Třh. trž we šter.

Kobouky w Beněsku 1. **W** pond. po
neff. Trojici. — 2. **W** pond. po Watřin.
— 3. **W** druhý pond. w postě. — 4. **W**
pond. po Wácl. — Koňš. a dobyt. trž w
den po wř. tržích. — Třh. trž každé pondělí.

Kobouky w Grabštsku 1. **W** úter. po
Dbrác. Pawla. — 2. **W** úť. po ned. sur.
— 3. Čtvrtý úter. po Belif. — 4. Na
Jakoba. — 5. Na Jilji. — 6. **W** úter.
před adventent. Belth třh. trž. w pond.
před Wánoci. — Dobyt. trž každého dne
před wř. trhem; pak kař. po ned. w postě.
— Dobyčejný třh. trž we šterbu.

Kwändlice (Gnablersdorf) Každou sob. trž
na obilí a jiné zboží.

Křihřice 1. **W** postě. pond. před Sw.
Duchem. — 2. Dne 15. čerwnce — 3.
Dne 7. října. — 4. Wř. a dob. trž w
pond. po Mikul. — Belth třh. tržy: 1
W pond. po Markytě. — 2. **W** pond. po
Frant. Seraf.

Kojetka 1. **W** úter. po 3. ned. po Belif.
— 2. **W** úter. po Matouš. — 3. **W**
úter. po Martinu. — 4. **W** úter. po Fab.
a Seb. — Trž dobyt. w pond. před kař.
wř. trhem. — Třh. trž we šterbu.

Kořory Wřoč. dobyt. tržy: 1. **W** druhou
st. po 3. Křál. — 2. **W** st. po 2. ned.
po Belif. — 3. **W** st. po Pet. a Paw.
— 4. **W** st. po Frant. Seraf.

Konice w Olomoucku 1. **W** st. před Weli-
fonocí. — 2. **W** pond. po Naroz. P. Mar.
— 3. **W** úter. po Martin. — 4. **W** st.
před Wánoci. — Dobyčejný trž: 1. **W** úter.
před Belif. — 2. **W** úter. před Wánoci.

Křehčany 1. Dne 2. ledna. — 2. **W** pond.
po Blě ned. — 3. **W** pond. po neff. Trojici.
— 4. **W** pond. po Watřinci. Třh. trž kař. st.

Koštelec 1. **W** úter. po 2. ned. po Belif.
— 2. Na Watřince. — 3. **W** úter. po
Bořim Wšoupeni. — Trž na obilí kař. úter.
po celý rof.

Králice 1. **W** pond. po Blě ned. — 2. **W**
pond. po Jilji. — Křásno. 1. Na Jilji. —
2. Na Watřine. — Třh. trž w pátek.

Kroměříž (Kremšter) 1. Druhý pond. w postě.
— 2. **W** pond. po 4. ned. po Belif. —
3. Páté pond. po sw. Duchu. — 4. **W** úť. po
Domínku. — 5. **W** úť. po Lucii. — 6. **W** úť.

před Matouš. — Přední trž: 1. Čtvrtou-sob
po Sw. Duchu. — 2. Na den Lucie. — 3. **W** den
před Matouš. — Trž na wlnu: **W** st.;
po 4. ned. po Belif.; — Koňš a dobyt.
trž: 1. Dsm dní před prwním wř. trhem.
— 2. **W** st. po 4. ned. po Bel, tak na
den před Lucii. — Třh. trž každý pátek,
jakož i na len a přízi.

Křiwá Hora (Krumberg). 1. **W** úter. Belif. —
2. Na Marš Magd. — 3. **W** pond. před
Křížbětou. — Trž koňš a dobyt. w den před
kař. wř. trhem.

Krumlow (Mährisch-Kromau) 1. První pond.
po Horn. — 2. První pond. po Fil. a Jak.
— 3. První pond. po Porciun. — 4. První
pond. po Martinu. — Třh. trž kař. čtvrtel.

Křenová (Krenau) 1. **W** pond. po Belif.
— 2. Dne 24. čerwna. (Padne-li na pátek,
sob. nebo ned. obloží se na budoucí pondělí).
3. **W** pond. po Sim. a Jud.

Křijanow 1. **W** úter. před Fab. a Seb. —
2. **W** den před Josefem. 3. **W** úter. před
P. Mar. Sněžnou. — 4. **W** úter. před
Kateř. — Koňš a dobyt. trž w pond. před
kař. wř. trhem. — Trž na wlnu w den
po Pet. a Paw. — Třh. trž kař. pátek.

Kurovice 1. **W** pond. po Horn. — 2. **W**
pond. po Blě ned. — 3. Dne 4. čerwnce.
— 4. **W** úter. před Naroz. P. Mar. —
Třh. trž kař. pond.

Kunstát 1. Dne 2. ledna. — 2. **W** pond.
před Wšeni Swat. — Trž na wlnu: 1
Na Jana Křest. — 2. Na Wáclawa.

Kůřim (Gurein) 1. **W** pond. po Fab. a Seb.
— 2. **W** pond. po Jirím. — 3. Na Marš
Mag. — 4. **W** pond. po wšech Swatých
— Dobyčejný trž na každé trž wřoční.

Kwařice 1. **W** pond. pře Horn. — 2. Na
druhý pond. po Weliřon. — 3. Na Wa-
wřince. (Připadne-li na ned. obloží se na
pond). — 4. **W** pond. před nedělí adventní.

Kyjow (Gaya) 1. **W** úter. před ned. smetnou.
— 2. **W** úter. Swatoduffni. — 3. **W** úter.
po anjel. stráž. — 4. První úter. w ad-
wentě. — 5. **W** čtvrt. po Horn. — Tr-
homé koňš: 1. **W** čtvrt. před n. d. smet.
— 2. **W** čtvrt. před Sw. Duchem; jakož
i w den před kař. wřoč. trhem jest trž
na šoně a jiný dobyt. — Třh. trž kař.
úter. a pátek.

Louka (Wiese). 1. **W** pond. po 6. ned. po
Belif. — 2. **W** pond. po jměnu P. Mar.
— 3. **W** pond. po Martinu.

Lednice (Gisgrub) 1. **W** pond. po 3. Křál.
— **W** pond. po 4. ned. po Belif. — 3.
W pond. po Jilji. — 4. **W** pond. po 1.
ned. adventní. — Třh. trž každou šterbu.

Letowice 1. **W** pond. po ned. 3. w postě.
— 2. Po Petru a Paw. — 3. **W** pond.
po Martinu. — Belth tržy třh.: 1. **W**
st. před Belif. — **W** st. před Sw. Duch.
— **W** st. před Wánoci. — Tržy koňš:
1. **W** pond. po 2. ned. postni. — 2. **W**
pond. před wř. trž. Pet. a Paw. — 3. **W**

- pond. před Jiljí — 4. **W** pond. po trhu
všr. Martinškém. — Přední trh před každ.
výr. trhem. — Trh na vsnu: 1. **W** úter.
před Nalez. sv. Kř. — 2. **W** úter. po
Pováňš. sv. Kříže.
- E**hota Hrozná. 1. Na 4. úter. w postě. —
2. Na 4. úter. po Belis. — 3. Na 2. út.
po Narož. P. Mar. — 4. Na 1. úter. w
adwentě. — Dobyt. trh w pond. před každ.
výr. trhem.
- E**hawa (Liebau). 1. **W** pond. po jménu Je-
žíš. — 2. **W** pond. po Graubi — 3. Na
Jakoba Běš. — 4. Na Mart. — 5. Na
Josefa — Trh na dobyt. vsnu, přlži, a
len w den před každ. výroč. trhem.
- E**ibiny Německé (Deutsch-Liebau). 1. **W** pond.
po **M**lentiu; w pond. před Rogate. — 3.
W pond. po **M**ostitw. P. Mar. — 4. **W**
pond. před **M**šeni Swat. — Dobyt. a
koňš. trh: 1. **W** sobotu před trhem **M**a-
lentinským; 2. Dne 2. listop.; (padne-li vsfal
na ten den neděle, oddává se tento trh dne
posled. října). Trh. trh každý čtvrtk.
- E**ipnik (Keipnik). 1. **W** úter. po Obrác. Paw.
— 2. **W** čtvrt. před ned. Družebou.
3. **W** čtvrt. po **V**ož. Těle. — 4. Druhý
úter. po **J**akob. a **A**nně. — 5. **W** út. před
Mšeni Swat. — Přední trh w den před
každ. výr. trhem na len, přlži, vsnu a do-
bytek. — Koňš. trh: 1. Dva týdne; totiž,
od středy w 2. ned. postni, až do pátku w
přelstím týdnu. — 1. Dpět dva týdne, a sic
w 2. týdnu po 2. ned. w postě, od stř. až
do pá. přes týnen. — Trh. trh každ. pond.
- E**ipawa (Eipau). 1. **W** pond. po vsfch Sw.
— 2. Na druhé pond. po **B**esifonoci.
- E**iptál. 1. **W** út. po novém roce. — 2. Na
Jiljí. — 3. **W** út. po **P**etru a **P**aw. —
4. **W** út. po **W**áclawu, výroč. i dobyt. trh.
— Trh. trh každ. úter.
- E**išek (Eisch). 1. **W** pond. po **F**ab. a **S**eb.
— 2. **W** pond. po **V**ož. **W**stoupeni. — 3.
W pond. před **J**iljí. — 4. **W** pond. po
Martinu. — Trh. trh každ. pondělí.
- E**itowel (Eittau). 1. **W** út. po **O**brác. **P**aw.
— 2. **W** út. po ned. smrt. — 3. **W** út.
swatobušni. — 4. **W** út. před **A**nnou. —
5. **W** út. před **M**ikul. — (Padne-li vsfal
Annu a **M**ikuláše na úterek; — oddává se
trh hned téhož dne). Přední trhové w sob.
před trhy výročními. — Trh na len a přlži
w obpějné trhy týhod. — Koňš. a dobyt.
trh 8 dni před trhem výroč. — Trh. trh w
pond. a w pátek.
- E**omnice. 1. Dne 7. ledna. — 2. **W** pond.
po ned. družeb. — 3. **W** pond. po **I**nno-
cenci, — 4. **W** pond. po **S**awlu. — Dobyt.
trh na každ. výr. trh. — Trh. trh každ. středu.
- E**ostice. 1. **W** pond. po 3 **K**rál. — 2. Dne
13. dubna. — 3. Na **M**ostitw. P. Mar.
— 4. Na **M**atausse. — Trh. trh w čtvrt.
- E**ysice. 1. **W** út. po **H**rom. — 2. Na **J**iljího.
— 3. **W** út. po **M**anebewjeti P. M. — 4.
W út. po **E**opoldu. — Před každ. výr. trhem
- jest trh koňš. a dobyt. a po něm. trh na
vsnu. — Trh. trh každ. sob.
- M**alenowice. 1. **W** pond. po **M**alent. — 2.
W pond. po 4. ned. do **B**elis. — 3. **W**
pond. po **M**aři **M**agb. — 4. **W** pond. po
Wáclawu. — Trh týh. každ. čtvrtk.
- M**elow. 1. **W** út. po **J**anu **G**wang. — 2.
Dne 2. čerwence. — 3. **D**ne 31. jara.
- M**ěntu (Mönig). 1. **W** út. po **M**artytě — 2.
W út. po **F**rant. **S**eraf. — 3. **D**ruhý út.
po **M**ikuláši. — Trh. trh každ. středu.
- M**ěřín (Molein). 1. Na **M**atěje. — 2. Na
Sewerina. — Dobyt. trh w út. před **B**elis.
— před **S**w. **D**uchem. — a po **P**očeti **P. M.**
- M**ezirč. **W**áclaw (Walachisch-Mezirsch). 1.
W út. po 3 **K**rál. — 2. **W** út. po **T**rojiči.
— 3. **W** út. po **B**artol. — **W** 4. út. po
Martinu. — 5. **W** út. před **K**ost. ned. —
Trh na vsn: 1. **W** út. před **J**anem **N**ep.
— 2. **W** út. po **T**erešii. — Dobyt. trh w
den před každ. výr. trhem. — Trh. trh každ.
pondělí.
- M**ezirč **W**elká (Groß-Mezirsch). 1. **W** út.
po **F**ab. a **S**eb. — 2. **W** út. po **B**ilě
ned. — 3. **W** úter. po **P**rotopu. — 4.
W út. po **M**arimit. — 5. **W** út. po
Ondřeji. — **W**elké trhy týh.: 1. Na **w**elš
pátek. — 2. Na **L**omáše ap. — Přední trh
před každ. trhem výr., tak též trhy na len,
přlži, koně a jiný dobytek. — Trh. trh w
středu a pátek.
- M**ikulow (Mikoloburg). **W** út. po **F**ab. a **S**eb.
— 2. **W** út. po ned. družební. — 3. **W**
út. swatobušni. — 4. **W** út. po **M**artytě.
— 5. **W** út. po **M**anebewjeti P. M. — 6.
W út. do **W**áclawu. — 7. **W** út. po **M**ar-
tinu. — Přední trhy na koně a jiný dobyt.:
1. Čtyry dni před 1. výr. trhem. — 2. šmi
dni před 2. výr. tr. — 3. Čtyry dni před
7. výroč. trhem.
- M**ikulowice (Mikowitz). 1. Na **J**akoba — 2.
Na **M**artina. — 3. **W** pond. po 3 **K**rál. —
Trh. trh každý čtvrtk.
- M**irslaw (Mislitz). 1. Na **F**loriana. — 2.
Na **J**iljí. — 3. **W** út. po **D**uffickách.
- M**irów (Mirau). 1. **W** pond. po **B**ilě ned. — 2.
W pond. po **P**orciunkule. — 3. **W** pond.
po **S**im. a **J**uda.
- M**istek. 1. Na **t**učný čtv. — 2. Na **z**el. čtv.
— 3. Na čtv. po **V**ož. **T**ěle. — 4. **W**
čtv. po **M**anebew. P. Mar. — Koňš. a
dobyt. trh w čtv. před **L**omášem. — Do-
bytek trh w čtv. před **M**šeni Swat. —
Trh. trh každ. čtvrtk.
- M**obřice (Möbitz). 1. **D**ruhý pond. po 3 **K**rál.
— 2. **D**ruhý pond. po **F**lorianu. — 3. **D**ruhý
pond. po **B**artol. — 4. **W** pond. po **M**i-
chalu. — Dobyt. trh w den po každ. výroč.
trhu.
- M**ohelnice (Müglitz). 1. **W** pond. po 1. ned.
po **D**ewitniku. — 2. **W** pond. po ned. **K**říž.
— 3. **W** pond. po **N**arož. P. Mar. — 4.
Na **M**art. — **W**elký trh týh. w pond. po
Manebew. P. Mar. — Trh týh. každ. sob.

- Dva koňské trhy: 1. *We čtv.* před neb. trž. — 2. *We čtvrt.* před Martin.
- Roheřna.** 1. *W* út. *swatobuff.* — 2. *Na Watouffe Swatig.*
- Rorlowice.** 1. *W* pond. před Janem Křestit. — 2. *W* pond. po Narož. *P. Mar.* — *Wellé trhy týh.*: *W* pond. před *Welif.*; — a *we středu* před *Wánoci.*
- Trakotin.** 1. *W* út. *masopust.* — 2. *W* pátek po *Fil.* a *Jak.* — 3. *Na Annu.* — 4. *Na Wáclawa.* — *Dobyt.* trhy w den *wýroč.* tržů.
- Wyřib o.čice.** 1. *W* pond. po *Nalez. sw. Kříže.* — 2. *W* út. po *Jilji.*
- Ráměštl w Olomoucku.** 1. *W* pond. po 1. neb. *pořni.* — 2. *We čtvrt.* před Janem Křestit. — 3. *We stř.* po *Bartol.* — 4. *Na Martina.* — *Týh. trž. řážd. středu.*
- Ráměštl we Znojemsku.** 1. *W* út. po 2. neb. po *Welikon.* — 2. *W* út. po 14. neb. po *sw. Trojici.* — 3. *W* út. po 1. neb. po *Martinu.* — 4. *W* út. po *now. roce.* — *Koňský a dobyt.* trhy w den před *řážd. trhem wýroč.* — *Týh. trž. řážd. sob.*
- Rapajedle.** 1. *W* út. po *šrom.* — 2. *W* út. po *Janu Nep.* — 3. *W* út. po *Bartol.* — 4. *W* út. po *sw. Swatých.* — *Dobyt.* trhy w pond. před *řážd. trž. wýroč.,* pak trhy na len a *přiji, týh. trž. řážd. úter.*
- Redwědice.** 1. *W* út. po *Juditě.* — 2. *W* út. po *Marthyě.* — 3. *W* út. po *Jilji.* — 4. *We čtvrt.* po *Bněn. trhu wýroč. o Poletí P. Marie.* — *Týh. trž. řážd. sob.*
- Rěmčice w Bněnsku.** 1. *W* den po *now. roce.* — 2. út. po *Boj. Těle.*
- Rěmčice w Olomoucku.** 1. *W* pond. po neb. *kwětně.* — 2. *Na Bartoloměje.*
- Rěmečy.** 1. *Dne 7. kwětna.* — 2. *Dne 11. jáří.*
- Rosislawa (Ruřlau).** 1. *W* út. po *Janu Křest.* — 2. *W* út. po *Martinu.*
- Rowa Wes (Reudorf).** 1. *W* út. po *Frant. z Pawly.* — 2. *W* út. po *Nanež. P. M.* — 3. *W* út. po *Mikul.* — *Trhy koňský a dobyt.* před *řážd. trž. wýroč.*
- Rowé Rěsto (Reustabl).** 1. *We středu* po *šrom.* — 2. *We stř.* po *Sw. Duchu.* — 3. *We stř.* před *Jakobem.* — 4. *We stř.* po *Frantisku.* — 5. *We čtvrt.* po *Dněreji.* — *Koňský a dobyt.* trhy před *řážd. wýroč. trhem.*
- Šrowa Šorni.** 1. *W* út. po 3. *Král.* — 2. *W* pond. po *Witu.* — 3. *W* út. po *Mart.* — *Dob. trž. w pond. před wýroč. trž.*
- Šlbra míce (Wolframiz).** 1. *Na Dbrác. Paw.* — 2. *W* út. po *sw. Trojici.* — 3. *Na Michala.*
- Šlesna.** *Wýročni trhy dne 22. čerwence.*
- Šlesnice (Dels)** 1. *W* út. po *Boj. Wstoup.* — 2. *W* út. po *Wácl.* — *Trhy na wlnu:* 1. *W* út. před *řážd. a Seb.* — 2. *W* út. před *Mart.* — *Koňský trž.:* 1. *W* pond. před *řážd. a Seb.* — 2. *W* pond. po *Boj. Wstoup.* — 3. *W* pond. po *Wácl.* — 4. *W* pond. před *Mart.* — *Týh. trž. řážd. pond.*
- Šlesowice (Šlesowiz).** 1. *Dne 2. čerwence;* *padne-li wřat na sob. obřítwa na budouci pond.* — 2. *W* pond. po *Řážd.*
- Šlomeuc (Šlmüz).** 1. *W* pond. po 3. *Král.* — 2. *W* pond. po *Jiřim.* — 3. *Na 3. pond. po Janu Křest.* — 4. *Na 2. pond. po Michalu.* — *Wellý trhy týh. w den před řážd. trhem wýroč.* — *Trhy na len a přiji na předni a skutečné trhy wýroč. a na obyčejné trhy týh.* — *Trhy na wlnu:* 1. *We středu* po *Sw. Duchu.* — 2. *W* den před *sw. Swat.* — *Trhy dobyt.* a *koňský 8 dni před řážd. wýroč. trhem.* — *Dobyt. trž. týh. we stř. a w sob.*
- Špatow.** 1. *W* pond. po *Janu Křest.* — *Na Dněreje.* — *Koňský a dobyt. trhy w den tržů wýročniých.*
- Šoblaha (Šojenplez).** 1. *W* pond. po *Dbrá. Pawla.* — 2. *W* pond. po neb. *brujeb.* — 3. *W* pond. po *Janu Křest.* — 4. *W* pond. před *Narož. P. Mar.* — 5. *W* pond. po *Mikul.* — *Trhy na len a přiji a trhy týh. řážd. pátek.* — *Koňský a dobyt. trhy w den tržů wýroč.*
- Šlawany.** 1. *W* pond. po neb. *kwětně.* — 2. *W* pond. po *Janu Křest.* — 3. *W* pond. před *Šawlem.*
- Šrawa Morawská w Přerowku.** 1. *W* den po *now. roce.* — 2. *Na Matěje.* — 3. *We stř.* před *Boj. Wstoup.* — 4. *W* pond. po *Borciunfule.* — 5. *Na Matouffe.* — 6. *W* pond. před *Cecilii.* — *Dobyt. a koňský trhy před řážd. trhem wýroč.* — *Trhy na len, přiji a wlnu:* 1. *W* sob. po *Fil. a Jak.* — 2. *W* sob. po *Michalu.* — *Well. týh. trž.:* 1. *W* út. před *Wánoci.* — 2. *W* út. před *Welif.* — *Týh. trž. řážd. stř.* — *Trhy na černý dobyt. řážd. úter. a středu.*
- Štrah (Štra) w Grabissku.** 1. *Na řážd. a Seb.* — 2. *Trž. pond. po Welif.* — 3. *Dewáté pond. po Sw. Duchu.* — 4. *W* pond. po *Narož. P. Mar.* — *Týh. trž. řážd. wát.* — *Trhy koňský a dobyt. w den před řážd. trhem wýročniím.*
- Štrawačice (Šwarzkirchen).** *Wýroč. a dobyt. trhy:* 1. *W* pond. po *Mauru (15. led.)* — 2. *W* pond. po *Boj. Těle.* — 3. *W* pond. po *Narož. P. Mar.* — 4. *W* 1. pond. *adw.*
- Šwětimany.** 1. *W* út. před *Anton. Pad.* — 2. *W* út. po *sw. Matouffi.* — *Dob. trhy w den před řážd. trž. wýr.*
- Šlawice.** 1. *W* út. před *Matějem.* — 2. *W* út. před *Michalem.* — 3. *W* út. před *Lucii.* — *Dob. trž. w pond. před řážd. wýroč. trž.*
- Šaskow.** 1. *Na Jiři.* — 2. *W* út. před *Narož. P. Mar.* — 3. *W* pond. po *Luťáfi.* — *Trhy na len, přiji, wlnu, koně a dobyt. před řážd. trž. wýroč.*
- Šoužbrany (Šauftram).** 1. *W* pond. po *šrom.* — 2. *W* pond. po 4. neb. *Welif.* — 3. *W* pond. před *Pet. a Paw.* — 4. *W* pond. před *Jiljim.*
- Šlumow (Šlumenau).** 1. *W* út. před *pořeb. ned. masop.* — 2. *W* út. po *Boj. Těle.* —

2. **W** posl. út. w měs. září. Padne-li den tento na ned. nebo svát. obloží se na příští všední den.
- Podivín** (Kostel). 1. Na Obrác. Paw. — 2. Na Sil. a Jak. — 3. **W** út. před Pet. a Paw. — 4. Na Jak. Běšího. — 5. **W** út. před Mich. — 6. Na Kateřinu. — Padne-li 1., 2., 4. a 6. trh výroč. na sob. nebo ned., oddává se příští út. — Trh soň.: 1. Na Obrác. Paw. — 2. Na Kateř. — Trh. trh. kař. sob.
- Pohorelice** (Pohrlitz). 1. **W** út. po Matěji. — 2. **W** út. po Nalez. sv. Kříže. — 3. **W** út. po Jak. Běšího. — 4. **W** út. po Grant. Seraf. — 5. **W** út. po Dubr. — Trh. trh. kař. úter.
- Polehradice**. 1. Dne 26. června. — 2. Dne 13. listop.
- Podstát** (Bodenstadt). 1. **W** stř. po ned. druž. — 2. **W** út. Svatoduffni. — 3. Na Kateřinu. — 4. **W** čtvr. po Bartol. — Trh na len, přízi, soň. a dob. w den před kař. trh. výroč. — Trh na wlnu: 1. **W** stř. před Boj. Wšoup. — 2. **W** stř. po powhš. sv. Kříže. — Trh. trh. kař. sobotu.
- Posowice**. 1. **W** pond. po ned. druž. — 2. **W** pond. po Kateř.
- Požovice**. 1. **W** pond. před Fab. a Seb. — 2. **W** út. Svatoduffni. — 3. **W** út. po Poswlcení císař. — 4. **W** pond. po Dobreji.
- Pravlow**. (Prasitz). 1. **W** pond. před Sw. Duchem. — 2. **W** pond. před Wawřincem. — 3. **W** pond. po Martinu.
- Prostějow** (Prostiz). 1. **W** út. po středo-
posl. — 2. **W** út. před Boj. Wšoup. — 3. **W** úter. po Abdonu. — 4. **W** út. před Sim. a Jud. — Předul trh před kař. wýr. trhem. — Trh na len a přízi; 1. **W** pond. po středo-
posl. — 2. **W** pond. před Abdo-
nem. — 3. **W** pond. před Sim. a Jud. — 4. **W** pond. před Počet. P. Mar. — Dob. a soň. trhy: 1. **W** pond. po středo-
posl. — 2. Předposlední úter. před Boj. Wšoup. — 3. Předposl. úter. w srpnu. — 4. Předposled. úter. před Sim. a Jud. — Trh. trh. kař. pond. a čtvrtek.
- Prostoměřice** (Prosmierz). 1. **W** pond. po ned. kvěť. — 2. **W** pond. po Jilji — 3. Na Tomáše apost.
- Přerow** (Prerau) 1. **W** úter. po ned. surt. — 2. **W** úter. po Boj. Wšoup. — 3. **W** úter. po Wawřinci. — 4. **W** út. po wšech Swat. — Trh před kař. trhem výroč. — Trh. trh. kař. úter. a pátek.
- Příbor** (Freiberg) 1. **W** pond. před Hrom. — 2. **W** pond. před Sil. a Jak. — 3. **W** pond. před Jak. Běš. — 4. **W** pond. před Hedwitou. — Trh na wlnu: 1. **W** úter. před Sil. a Jak. — 2. **W** úter. po Narož. P. Mar. — Trh soň. a dob.: 1. **W** pond. po ned. surt. — 2. **W** pond. po Wltu. — 3. **W** pond. po Narož. P. Mar. — 4. **W** pond. po Martinu. — Trh trh. obyt. kař. pátek.
- Račice**. 1. **W** úter. Welifon. — 2. **W** den po Martinu.
- Rabotin**. 1. Dne 14. února. — 2. Dne 7. května. — 3. Dne 3. října. — 4. Dne 10. pros. — Dob. trh před kař. wýr. trh. — Trh. trh. kař. sob.
- Rouchowany**. 1. **W** stř. před Welif. — 2. **W** stř. po Witt. — 3. **W** stř. po Jilji. — 4. **W** stř. před Wánoci. — Soň. trh před kař. trhem wýr.
- Rousinow** (Rausniz) 1. **W** pond. po Jos. — 2. **W** pond. po sw. Troj. — 3. **W** pond. po Bartol. — 4. **W** pond. po Fran-
cisku Seraf. — Dob. a soň. trh w den po kař. wýr. trhu. — Trh. trh. kař. úter. a pátek.
- Rajhrad** (Raigern) 1. Dne 21. března. — 2. Dne 10. srpna. — 3. Dne 21. prosince.
- Risse Nowá** (Neu-Neusch) 1. **W** druhý čtv. po Welif. — 2. **W** úter. po Pet. a Paw. — 3. **W** út. po Worsile. — 4. **W** úter. po Powhš. sv. Kříže. — Trh dob. w den před kař. wýr. trhem. — Trhobný trh. kař. pondělí.
- Risse Stará** (Alt-Neusch) 1. Na Wita. — 2. Na Hawla.
- Roketnice**. 1. **W** druhou stř. po 3 Král. — 2. **W** stř. po ned. druhé po Welif. — 3. **W** stř. po Pet. a Paw. — 4. **W** stř. po Grant. Seraf.
- Rokice**. 1. **W** středu po now. roce. — 2. **W** stř. po Jiri. — 3. **W** stř. po Anně. — 4. **W** pond. po Hawlu. — Trh. trh. kař. středu.
- Rozuow**. 1. **W** stř. před Hrom. — 2. **W** stř. před Janem. Křest. — 3. **W** stř. před Annou. — 4. **W** den před wšemi Swat. — Dob. trh w den před kař. wýr. trhem. — Trh. trh. kař. sobotu.
- Rudolfow** (Rudoltice, Roswald) 1. **W** pond. před Jakobem. — 2. **W** pond. př. Sim. a Jud. — Trh na wlnu: 1. Na Jo-
sefa. — 2. **W** pond. po 4. ned. Welif. — Trh trh. a na len i přízi kař. úterek. —
- Rymarow** (Römerstadt) 1. **W** pond. před Sw. Duchem. — 2. Na Nawštim. P. M. — 3. **W** pond. před Michalem. — 4. **W** pond. před Martinem. — 5. Druhé pond. po now. roce. — Trh. trh. kař. sobotu.
- Slawičin**. 1. **W** pond. před Obrác. Pawla. — 2. **W** pond. po Wojtěchu. — 3. **W** pond. před Pet. a Paw. — 4. **W** pond. před Wácl. — 5. **W** pond. před Marti-
nem. — Dva dobyt. trhy na 2. a na 4. trh wýr. — Trhy na wlnu: 1. Na Woj-
těcha. — 2. Na Cecílii.
- Slawkow** (Austerlitz) 1. **W** pond. po Obrác. Paw. — 2. **W** pond. po ned. 2. po We-
lif. — 3. **W** pond. po Jak. Běš. — 4. **W** pond. po Matouš. — 5. **W** pond. po Alžbětě. — Soň. a dobyt. trh na Matouš. — Trh trh. kař. úter. a pátek.
- Slawonice** (Slabings) 1. **W** pond. po 3 Král. — 2. **W** pond. po ned. surt. — 3.

W pond. po Janu Křest. — 4. **W** pond. po Matouš. — 5. **W** pond. po Alžbět. — **Trh** na vlnu: 1. **W** pond. před Pet. a Pav. — 2. **W** pond. po Václavu. — **Velké tih. trhy**: 1. Na zelen. čtvrt. — 2. **W** pond. před Sv. Duchem. — 3. Na Tomáše apost. — **Dob. trh** w sobotu před každ. wýr. trhem, a každoročně s počátkem prvního týdně postního až na sv. Martina od 14 do 14. dni. — **Tyh. trh** každ. pond. **Sluřowice**. 1. **W** úter. po ned. černé. — 2. **W** úter. po Bartol. — 3. **W** úter. po posvíceni. — 4. **W** úter. před 1. ned. advent. — **Dob. trh** w pond. před každým trhem wýroč.

Sowinec (Eulenberg). 1. Na Matěje. — 2. Na Wawřince. — 3. Na Ondřeje.

Spálow (Sponau). **Trh** wýr. a dob. 1. Na Jiří. 2. Na Sim. a Judu.

Starč. 1. **W** úter. po Hromicích. — 2. Na Kunhutu. — 3. Na Jiřího. — 4. Na Zalkoba Wětského.

Staré Brno, wíž Brno Staré.

Staré Město (Altstadt). 1. **W** pond. před pond. masopustním. 2. **W** pond. po Jiřim. — 3. **W** pond. po Anně. — 4. Na Kateřinu. — **Tyh. trh** každ. úter.

Stonařow (Stannern). **Wýroční** a **dobyčí** trhy: 1. **W** pondělí po Hromic. — 2. **W** pond. po Pet. a Pav. — 3. **W** pond. po Václavu. — **Tyh. trh** každ. sobotu.

Strachotice (Rausenbrunn) 1. **W** úter. Welikonoc. — 2. Na Bartol.

Strážek (Straschau). 1. w den před Zvěst. P. Mar. — 2. **W** den před Nanebevz. P. Mar. — **Dob. trh** před každ. wýr. trh.

Strážnice. 1. w úter. po Dorotě. — 2. **W** úter. před Sv. Duchem. — 3. **W** úter. po Nawštin. P. Marie. — 4. **W** druhý úter. po Pogdwoj. sw. Kříže. — 5. **W** út. po Obětow. P. Mar. — **Dob. trh** w pond. před každ. wýr. trhem. — **Dob. trh**. každou středu.

Střílky (Strilet). 1. **W** úter. před popelc. — 2. **W** úter. Welikon. — 3. **W** úter. po Bartol. — 4. **W** úter. po Hawlu. — **Dob. trh** o každ. wýr. trhu.

Studená (Studein) 1. Na Jana Nepo. — 2. Na Matouše. — **Velké trhy** tyh.: 1. **W** pond. po ned. kvěť. — 2. **W** pond. před Wánoci. — **Dob. trh** o trhu wýr.

Switawka. 1. **W** pond. po now. roce. — 2. **W** pond. po Jiřim. — 3. **W** pond. po Wawřinci. — 4. **W** pond. po Hawlu. — **Dob. trh** w úter. po každ. wýr. trhu.

Switawa (Zwitau). 1. **W** pond. po Hrom. — **W** pond. po Nawštin. P. Mar. — 3. **W** pond. před Jiřim. — 4. **W** pond. před Martinem. — **Welci tyh. trhowé**: 1. **W** pond. po Jiřim. — 2. **W** pond. po Hawlu. — **Trh** na len a přízi každ. pond. — **Trh** na wlnu: 1. **W** čtvrt. po Nalez. sw. Kříže, a 2 násled. čtvrtky. — 1. **W** čtvrt. po Jiří a 3 násled. čtvrtky. — **Koňst.**

trhy: 1. **W** čtvrt. před Hrom. — 2. **W** čtvrt. po středopost. — **W** čtvrt. před Sv. Duchem. — 4. **W** čtvrt. před Matouš. P. Mar. — 5. **W** čtvrt. před Jiřim. — 6. **W** čtvrt. před Martinem. **Padne-li** na tyto dny swátek, obdávají se trhowé tito w den předcházející. — **Tyh. trh**. každ. pond. a pátek.

Safow. 1. **W** úter. po Cyr. a Methodu. — 2. Na Wita. — 3. Na Bartol. — 4. Na Pawla. — **Dob. trh** w den před každ. wýr. trhem. — **Tyh. trh** každ. pátek.

Sattawa (Schattau). 1. Na Fab. a Seb. **Padne-li** wšak na sob. nebo na pond., obdává se w budoucí út. — 2. **W** út. Swatob. — 3. Na Matouše. — 4. **W** út. po Martinu. — **Trh** na len a přízi w sob. po Mart. — **Tyh. trh** každ. pond.

Schilberk (Schilberg). 1. **W** pond. masop. — 2. **W** pond. po Prokopu. — 3. **W** pond. po Alžbět. — **Wel. trhy**: 1. **W** stř. před Wánoci. — 2. **W** stř. před Welikon. — **Koňst.** a **dobyč. trh** 1. **W** druhou sob. w post. — 2. **W** pond. po 4. ned. Welikon. — 3. Na Alžbětu.

Slapanice. 1. **W** pond. po ned. 3. po Welik. — 2. **W** pond. po Nanebevz. P. Mar.

Spánow. 1. **W** út. po 3 Král. — 2. **W** út. po Redardu. — 3. **W** út. po Nanebevz. P. Mar. — 4. **W** út. po wš. Swat. — **Trh** dobyt. w pond. před každ. trh. wýr.

Sternberg. 1. **W** út. po Hrom. 2. **W** út. po Welik. — 3. **W** út. po Wawřinci. — 4. **W** út. po Hawlu. — **Dob. a koňst. trh**: 1. Po Obrác. Paw. — 2. **W** pond. před Wawřin. — **Tyh. trh** každ. pond. a pátek.

Štiltary (Schiltarn). 1. **W** út. před posed. ned. masop. — 2. **W** út. po Boj. Wšoup. 3. **W** út. před Naroj. P. Mar. — 4. **W** út. před Počet. P. Mar. — **Koňst.** a **dobyč. trh** před každ. wýr. trhem.

Stramberg. 1. **W** stř. po 3 ned. post. — 2. **W** stř. po Boj. Těle. — 3. **W** stř. po Bartol. — 4. **W** stř. po Mart.

Sumberg (Schönberg). 1. Na Obrác. Paw. — 2. **W** pond. po ned. kvěť. — 3. **W** čtvrt. po Boj. Těle. — 4. Dne 4. srp. — 5. Na Hamla. — **Koňst.** a **dob. trhy**: 1. **W** pát. před prvním wýr. trh. — 2. **W** pond. po ned. kvěť. — **Tyh. trh** každ. středu a sobotu.

Swábenice. 1. **W** pond. masop. — 2. Na čtvrté pondělí po Sv. Duchu. — 3. **W** pond. po Michalu.

Telč 1. **W** út. po Obrác. Paw. — 2. út. po ned. družeb. — 3. **W** út. Swatobuš. — 4. **W** út. před anjel. strážcem. — 5. **W** út. po Martinu. — **Trh** na wlnu: 1. **W** út. po Fil. a Jak. — 2. **W** út. po Hawlu. — **Wel. tyh. trh** na zelen. čtvrt. — **Dob. trh** každých 14 dni, w út., počítaje o 1. w roce. — **Tyh. trh** každ. úter.

Tišnow (Tschönowitz). 1. Po Hrom. — 2. **W** pond. po Fil. a Jak. — 3. **W** pond. po Nanebevz. P. Mar. — 4. **W** pond. před

- Klementem. — Třh. trh kaj. pond. — Trh na tolnu: 1. W pond. po Nebardu. — 2. W pond. po Teresii. — Dob. trhy w úter. po kaj. wpr. trhu.
- Lísktín. 1. W út. po Josefě pěst. — 2. W út. po Janu w čerwenici. — 3. Druhý út. w nřf. řřnu.
- Flumáňow. 1. W pond. po 3 Král. — 2. Třetl pond. po Melikon. — 3. Na Jilji — 4. Na Sawla.
- Towaňow (Tobitschau). 1. W den po now. roce. — 2. W út. wellkon. — 3. W út. swatob. — 4. W út. po Wáclawu. — Třh. trh w út.
- Trachřín (Trach). 1. W pond. po sw. Trojici. — 2. W pond. po Bartol. — 3. W pond. před Ondřejem.
- Trnawka (Trnau). 1. První pond. w postl. — 2. Na Jilji. — 3. Na Jakuba — 4. W den wředni po Narož. P. Mar. — 5. Na Mikuláše.
- Troskowitz (Treslowitz) 1. W pond. po 4. ned. Melikon. — 2. W pond. po Narož. P. M. Trřice. 1. W út. po jměnu Ježíš. — 2. W út. po Janu Nep. — 3. W út. po Narož. P. M. — 4. W út. po Martinu.
- Třebíč. 1. W řtedopostl. — 2. We čtvert. po Bartol. ; padne-li Bartol. we čtvert. obhymá se trhy wpr. téhož dne. — Wel. třh. trhy na Annu. — Koňř. a dob. trhy w út. před hlawním trhem, pak w út. před Aloisem, a w út. po wřf. Swatých. — Třh. trhy kaj. pond.
- Třebowá Morawská (Mährisch-Träbau) 1. W pond. po 2. ned. postul. — 2. W pond. po sw. Trojici. — 3. W pond. po Nochu. — 4. W pond. po Frant. Seraf. — 5. W pond. po Kuri. — Trh koňř. a dob. we čtvert. před 1. a 4. trhem wpr. — Třh. trhy w sob.
- Třest (Triesch). 1. Třetl pond. w postl. — 2. W pond. po Protopu. — 3. W pond. po Frant. Ser. — Dob. trhy w den trhu wpr. — Třh. trhy kaj. pátel.
- Twardonice (Türnis). 1. W pond. po ned. druř. — 2. Na Matouffe.
- Uherčice (Auerchitz). 1. W pond. po 3 Král. — 2. W pond. po sw. Trojici. — 3. W pond. po Frant. — Třh. trhy w út. a pátl.
- Unčow (Guntow, Mährisch-Neustadt). 1. W út. po jměnu Ježíš. — 2. Druhý út. w kwětnu. — 3. Druhý út. po Petru a Paw. 4. První út. w zář. — 5. W út. před Mari. — 6. Druhý út. w břegnu. — Wel. trhy: 1. We čtvert. před Wáncel. — 2. Na zel. čtvert. — Třh. trhy w út. a w pátl. — Koňř. a dob. trhy 8 dni před trhy wpr.
- Užowá Německá (Deutschhaufe). 1. W pond. masop. — 2. w pond. před Welf. — 3. W pond. před wřf. Swat. — 4. W pond. před Lucil. — Třh. trhy w sob.
- Wančice wř: Iwančice.
- Wewanowice wř: Iwanowice.
- Wesmyřlice. 1. We čtvert. před ned. kwětl. — 2. W út. po Manebew. P. Mar. 3. — W den před Tomášem.
- Welfá. 1. W út. po Grom. — 2. We řř. po Welf. — 3. W út. po Matl. Magd. — 4. W út. po Sim. a Jud. — Trh koňř. a dob. před kaj. trhem wpr. — Třh. trhy kaj. pond.
- Weseli Rowé. 1. W út. po Markytě — 2. Na Wáclawa. — Hlawni třh. trhy. 1. W út. předned. kwětl. — 2. W út. po Leopoldu. — Dob. trhy o wpr. trah.
- Weseli Staré. 1. W út. po ned. kwětl. — 2. W út. po sw. Trojici. — 3. W út. před anj. stráž. — 4. W út. po poswic. čřarř. w řřnu. — 5. Druhý út. w adventě. — Dob. trhy před kaj. wpr. trhem. — Třh. trhy kaj. pond.
- Wistonic Dolní (Unter-Wisternitz). 1. W út. po 3 Král. — 2. We čtvert. po Cyr. a Meth. — 3. Na Fil. a Jak. — 4. Na Jakuba. — 5. Na Matouffe. — 6. W pond. po Ondř. — Třh. trhy kaj. pond.
- Wladislaw. 1. We čtvert. před ned. kwětl. — 2. We čtvert. před ned. řřlowou. 3. W čtvert. před Matouffem. — 4. We čtvert. před Tomášem. — Dob. trhy o kaj. wpr. trhu.
- Wlachowice. 1. W út. po Grom. — 2. Třetl út. po Fil. a Jak. — 3. W út. po Manebew. P. M. — 4. Druhý út. po Sawlu. — Dob. trhy w den před trhy wpr. — Třh. trhy w sob.
- Wlasatice (Wstiz). 1. W pond. po Woj. Třle. — 2. Třetl pond. po Matouffi. — 3. W pond. před wřf. Swat.
- Wracow. 1. We řř. po Welf. — 2. Na Protopa. — 3. W út. po wřf. Swat.
- Wranow (FRAIN). 1. Na popelec. — 2. Na Gluriana. — 3. Na Annu. — 4. W pond. po Obrác. Paw. — 5. Na Duffický. — Koňř. trhy w sob. před Obrác. Paw. — Dobyt. trhy: 1. W sob. po Fil. a Jak. — 2. W sob. po Anně. — 3. W sob. po Michalu — 4. W den wředni před wřf. Sw.
- Wratentín (Gratting). 1. Na Fab. a Seb. — 2. W út. po ned. kwětl. — 3. W út. po Markytě — 4. W út. po Jilji. — W út. po Kateřině. — Trh koňř. a dob. před kaj. trhy wpr.
- Wsetín. 1. W út. po Grom. 2. W út. po Fil. a Jak. — 3. W den po Proměněni Chrřta P. 4. Na Lukáše. — Wel. třh. trhy: 1. Na zel. čtvert. — 2. W pond. před Wáclaw. — 3. Na Tomáše Apostl. — Trh dobyt. před kaj. wpr. trhem. — Trh na obřil kaj. jobotu.
- Wsetín. Dolní. 1. W út. po Matěřl. — 2. We řř. před sw. Duchem. — 3. W út. po Narož. P. Mar. — Trh dobyt. před kaj. wpr. trhem. — Třh. a dobyt. trhy we řř. ob řř. popelec, až do Melikonoci.
- Wissow (Wischau). 1. W pond. po 3 Král. 2. W pond. po Cyr. a Methobu. — 3. W pond. po Fil. a Jak. — 4. W pond. po Markytě. — 5. W pond. po Nowřř. sw. Křřže. — 6. W pond. po wřf. Swat. *

Trhy na koně a doh. 8 dní před kaj. výr. tchem. — Trh. trh kaj. stř. a sob.
W y s o w i c e. 1. Druhý út. po 3. Král. — 2. Druhý út. po Welik. — 3. Druhý út. po Pet. a Paw. — 4. W stř. a ve čtvrt. před postwir. — 5. W út. po wšech Swat. —
Dobyt. trh: 1., 2., 3. a 5. w pond. před wšroc. trhy. — Wel. trh. trhy: 1. W út. po Sw. Duchu. — 2. W út. po Wawřinci. — Trh. trh. kaj. út. — W postě jest kaj. út. trh na dobytč.
B á b r e h (Hohenstadt). Dne 2. ledna. — 2. W pond. po Boj. Těle. — 3. W den po Bartol. — 4. Na Worsřilu. — Trh konf. a doh.: 1. W pond. po neb. 1. postní. — 2. Druhý pond. po Boj. Těle. — 3. W pond. po Bartol. — 4. W pond. po Worsřile.
S b o u n t y. 1. W pond. po Boj. Wřoup. — 2. W pond. po Martinu.
S l i n. 1. W út. po Matěji. — 2. W út. po 1. neb. Welik. — 3. We středu po Sw. Duchu. — 4. W út. po slaw. Kapulře. — 5. We čtvrt. po Naroj. P. Mar. — 6. W út. po 1. neb. advent. — Dob. trh w den před tchem. výr. — Trh. trh kaj. sob.
S n o s j m (Znam). 1. Na Dorotu. — 2. W út. po neb. Wřaw. — 3. Na Jiři. — 4. Na Jana Křest. — 5. We čtvrt. po Naroj. P. Mar. — 6. Na Sim a Jub. — 7. We čtvrt. před Počet. P. Mar. — Kdyby 1., 3., 4 a 6. trh pabl na pát. nebo sob. ob.

loží se na hubeuci ilter. Předni trh před wšemi 7 trhy. — Trh na loň a přigi: 1. Na Sim. a Jub. — 2. W sob. před 2. neb. adventní, časem i na eslatních předních trzích. — Trh na wlnu: 1. W den před Janem Křest. — 2. W den před Sim. a Jub.; i na trhu předním. — Trh dobyt. a konf. w den před trhy wšroc. — Trh. trh kaj. sob.

Š d a n i c e (Steinig). 1. W pond. před Boj. Wřoup. — 1. W pond. po Bartol.

Š d a r (Saar). 1. W út. po nov. roce. — 2. W út. před přebopostím. — 3. W út. po sw. Trojici. — 4. W út. po Bartol. — 5. W út. před Martinem. — Dobyt. trh w pond. před kaj. výr. tchem.

Š e l e t a w a (Schelletau). 1. Na Matěje. — 2. W pond. po sw. Trojici. — 3. We čtvrt. po Wáclawu. — 4. Na Tomáše apost. — Dob. trh w den před kaj. výr. tchem. — Trh. trh kaj. středu.

Ž e r a w i c e 1. W pond. masop. — 2. W pond. w stř. dnech. — 3. W pond. po Anu. — 4. W den po sw. Kateřin. — Trh konf. a dobyt. w první den, a w den po sw. Kateřin.

Ž i d l o c h o w i c e (Seelowiz) 1. W út. po Obrác. Paw. — 2. W út. po Witu. — 3. Na Sim. a Jubu. — 4. W út. Welikou. — 5. W út. po Wawřinci. — Padne-li Sim. a Jub. w neb. oddává se w pondělí.

P o z n a m e n á n í. Pořadatelé kalendáře tohoto záleží na tom, aby se obcí a lidem jeho wšestranně a každým rokem důkladněji wyhovělo. Dhledem na trhy wšrocni žádám tubyž wážent přednostníwa wšech těch obcí, jejichž trhy by snad w někem bezchybně nebyly, aby mi opravu laskawě zaslali ráciši, jakoj se již letos bylo stalo od některých obcí, jenž opravu býwalých omysli w trzích svých do tiskárny byly zaslaly. Rozumí se, že dopisowé tyto musejí fe a n k o w á n í býti. Tak se stane, že každým rokem tato důležitá stránka kalendáře w „Kora w anu“ našem w úplnější ryzosti se objeví, čehož bohužel až doposud we mnohých kalendářích postrádáme. Nynější wážent páni Starostowé a wýborníci obecní snad ochotně we prospěch obcí svých této uctiwé žádosti našli záboř učini.

B e n e š K u l d a,
 duchowní správce w ochránítelně pro
 zanedbalou mládež w Brně, pořadatel
 kalendáře.

Wýroční trhové w Slezsku.

Albrechtice (Dibersdorf) 1. W pond. po 3. Král. — 2. Na Sil. a Jan. — 3. W pond. po Nanebew. P. Mar. — 4. Na Sim. a Jub. — Trh konf. a doh.: 1. We stř. před neb. twt. — 2. We stř. po Jan. a Anu. — 3. We stř. po 2. pond. w Elnu. — Trh. trh kaj. středu.

Andělka Hora (Engelsberg) 1. W pond. před Obrác. Patola. — 2. Na 1. pond. po Anu. — 3. W pond. před wš. Swat. **B e n e s s o w (Benisch)** 1. Na 1. pond. w postě. — 2. W ilter. po Pet. a Paw. — 3. W pond. před Jilsm. — 4. W ilter. po Kateř. — Trh. trh kaj. středu.

- Udá Moba (Wischwasser)** 1. **W** pondělí po neh. svat. — 2. **W** 4. pond. **W**elík. — 3. **W** pond. před Matoušem. — 4. **W** pond. po wff. Swat. — **U**žh. trž saž. čtv. **A**llowcc (Wagstabl) 1. Druhý čtvrt. w post. — 2. Na Jiří. — 3. Na Mikul. — **D**ob. byt. trž.: 1. **W**e čtvrt. před Bož. **W**stoup. — 2. První čtvrt. po Bož. **U**le. — **W**elký **U**žh. trž na zelen. čtvrt. — **K**aj: čtvrt. trž **U**žh. a na oblii.
- B**isko (Bélig) 1. **W** pond. po 2. neb. post. — 2. **W** pond. po Janu **K**řest. — 3. **D**ne 15. jārī. — 4. Na Mikul. — **T**řh na wlnu: 1. **D**ne 22. května. — 2. **D**ne 10. října. — **T**řh dobýt: 1. **W** pond. po sw. **T**rojici. — 2. Na Jana **K**řest. — 3. Na **J**ak. — 4. **D**ne 15. jārī.
- B**ohumín (Oberberg) 1. Na **A**belgundu. — 2. **W** pond. po 2. neb. **W**elík. — 3. Na **R**awstiw. **P.** **M**ar. — 4. Na **M**ichala. — **S**lawni **U**žh. tržy. **W**e středu před **W**elík. před **S**w. **D**uchem, a před **W**ánoci. — **K**oň, a **d**ob. trž před saž. wýr. trhem.
- B**runtal (Friedenthal) 1. **W** pond. po now. roce. — 2. **W** pond. po 2. neb. post. — 3. **W** pond. po **J**irím. — 4. **W** pond. po **M**arkytě. — 5. **W** pond. po **M**art. — **U**žh. trž saž. úter. — **D**ob. trž: 1. **W** úter. po **J**irím. — 2. **W** úter. po **M**ařinu.
- C**ikmantl (Zudmantel) 1. Na **M**atěje. — 2. **W** pond. po 6. neb. **W**elík. — 3. Na **M**atouše. — 4. Na **D**ubřeje. — **U**žh. trž saž. středu a sobotu.
- F**reiwald (Freiwaldau) 1. **W** den po now. roce. — 2. Na Jana **K**řest. — 3. Na **B**artol. — 4. Na **M**ichala. — **U**žh. trž saž. středu.
- F**riedberg. 1. **W** pond. masop. — 2. **W** úter. **w**elikon. — 3. Na **R**awstiw. **P.** **M**ar. — 4. **W** pond. po **S**edwice.
- F**rydek. 1. **W** pond. po 3. **K**řál. — 2. **W** pond. před **J**osefem. — 3. **W** pond. po **F**il. a **J**ak. — 4. **W** pond. před **J**anem **K**řest. — 5. **W** pond. po **M**ichalu. — 6. **W** pond. před **K**ateřinou. — **T**řh na loně, wlnu a dobýt. dwa dni před saž. wýr. trž. — **U**žh. trž saž. pond. a pátek.
- F**ryštát (Freistadt) 1. Na **O**brác. **P**aw. — 2. **W** pond. po 6. neb. **w**elík. — 3. Na **B**artol. — 4. Na **S**im. a **J**ub. — 5. **W**e stř. po **W**elík. — **T**řh na wlnu w den před **S**im. a **J**ub. — **U**žh. trž saž. úter.
- J**ablunkow. 1. **W** pond. po **O**brác. **P**awla — 2. **W** pond. po **J**ak. **ap**ost. — 3. **W** pond. po **S**im. a **J**ub. — 4. **W** pond. po **F**il. a **J**ak. — 5. **W** pond. po **p**řir. **n**eb. **W**elík. — **U**žh. trž saž. úter.
- J**awornik. 1. pond. a w úter. po **O**bráceni **P**awla. — 2. Na **F**il. a **J**ak. — 3. Na **J**akuba. — 4. Na **S**im. a **J**uba. — **K**oň, a **d**ob. trž na wšestý wýr. tržy. — **U**žh. trž saž. úter. na oblii, **s**trawni **w**ěci, **s**lānu, **d**řivě a t. d.
- S**rabina. 1. Na **S**asnoweni **P.** **M**ar. — 2. **D**ne 10. března. — 3. **D**ne 16. května. — 4. **D**ne 2. čerwonce. — 5. **W** pond. po **M**aroz. **P.** **M**ar. — 6. Na **S**im. a **J**ubu.
- S**radec (Grag). **W**ýr. a **d**ob. trž.: 1. **W** pond. před 1. květnem. — 2. **W** pond. po **B**ož. **U**le. — 3. Na **J**akoba. — 4. **W** pond. po **M**ichalu. — 5. Na **m**ládátka.
- K**limkowitz (Königsberg) 1. **W** pond. po **n**eb. **k**ružeb. — 2. **W** pond. po **s**w. **T**rojici. — 3. Na **W**awřiuce. — 4. Na **K**ateřinu. — 5. **W** pond. před **W**alent. — **T**řh na **d**ob. a **w**lnu: 1. Na **F**il. a **J**ak. — 2. Na **W**áclawa. — **U**žh. trž saž. pond.
- K**rnów (Jägerdorf) 1. **W** pond. po **n**eb. **k**řhawně. — 2. **W** pond. po 6. neb. **w**elík. — 3. **W** pond. po **R**awstiw. **P.** **M**ar. — 4. **W** pond. po **M**aroz. **P.** **M**ar. — 5. **W** pond. po **O**bětow. **P.** **M**ar. — **K**oň, a **d**ob. trž 1. **W** pond. po **n**eb. **k**řest. — 2. **W** pond. po **M**arkytě **d**ne 13. čerwonce. — 3. **W** pond. po **B**artol. — 4. **W** pond. před **M**ikul.
- O**drh (Odrau) 1. **W** pond. před 3. **K**řálh. — 2. **W** pond. po **n**eb. **p**rowobně. — 3. **W** pond. před **J**anem. — 4. **W** pond. po **w**o. **w**ýff. **s**w. **K**říže. — **D**ob. trž 1. **W** pond. po **n**eb. **p**rowob. — 2. **W** pond. po **w**o. **s**w. **K**ř. — **U**žh. trž saž. pond.
- O**rawa (Troppau) 1. **D**ne 1. února po 8. **d**ni. — 2. **D**ne 1. května po 14. **d**ni. — 3. **D**ne 1. srpna po 8. **d**ni. — 4. **D**ne 1. listop. po 14. **d**ni. — **W**el. **d**ob. tržy: 1. 8. **d**ni po **s**w. **T**roj. — 2. 8. **d**ni po **J**unu **K**řest. — 3. 8. **d**ni po **J**ak. — 4. 8. **d**ni po **M**aroz. **P.** **M**ar. — **T**řh na **w**lnu: 1. **D**ne 6. kvěť. — 2. **D**ne 29. jārī. — **K**ajbý trvá 8. **d**ni. — **U**žh. trž saž. středu a sobotu.
- O**rawice (Troppowitz) 1. **P**rvní pond. po **B**ož. **U**le. — 2. **P**o **M**ichalu. — 3. **P**o **D**ewitniku.
- S**kočow. 1. **W**e čtvrtel po **d**ewitniku. — 2. **W** den po **B**ožim **W**stoup. — 3. Na **M**artina; **p**abně-li w **s**obotu **n**eb w **n**eb. **ob**loží se na **b**udouci **ú**ter. — 4. Na **B**art. — **W**el. **U**žh. trž: 1. **W**e čtvrt. před **W**án. — 2. **W**e čtvrt. před **W**elík. — 3. **W**e čtvrt. po **B**ož. **U**le. — 4. **W**e čtvrt. po **M**ichalu. — **D**ob. trž w **d**en před saž. wýr. a **w**elk. **U**žh. trhem.
- S**trebowice. 1. Na 4. úter po now. roce. — 2. **W** úter. po **W**elík. — 3. **W** úter. před **J**an. **K**řest. — 4. **W** úter. před **S**edwifou.
- S**trumen (Schwarzwasser) 1. Na **J**irího. — 2. Na **M**ichala. — 3. **W** pond. po **J**ak. — 4. **W** úter. po now. roce. — **D**ob. trž w **d**en před saž. wýr. trhem. — **U**žh. trž saž. pát.
- T**ěšín (Teschen) 1. **W** den po **P**rom. — 2. **W** úter. **s**watobnšni. — 3. **W** pond. před **M**aři **M**agd. — 4. **P**o **M**aroz. **P.** **M**ar. — 5. Na **D**ubřeje. — **U**žh. trž saž. středu. a

sohodu. — Trh na vlnu: 1. dne 28. květ. — 2. Dne 2. října. — Dob. trh sajd. Vlt. Padne-li vossal na ten den svátek, odloží se na budoucí sob.
Wibna (Weibenau). 1. W pond. po nov. roce. — 2. W pond. po neb. říj. — 3. Na Wawince. — 4. W pond. po Frant. Seraf. — Trh. trh sajd. pond.

Witow (Wigstabl) 1. Na Wisa. — 2. W stř. před Gablem. — Trh. trh 1. W křtort. před Grom. — 2. W pond. po 9. neb. Welit. — 3. Na rožest. apostl. — 4. W den před Kancetw. W. Mar. — 5. W den po Lucii Welly trh.
Wrbno (Wurbenthal). 1. W pond. po Grom. — 2. W pond. po Janu Křest. — 3. W pond. po Michalu. — Trh. trh sajd. pond.

Wyroční trhowé w Slowensku.

- Alsó-Nyáros**, Bressy, st., 28. dub., 28. čerwence, 12. jār. 2. proj.
Bája, Zel. st., 3. břez. — **Bánowce**, Trenč. st., 7. led., 24. únor., 24. dub., 16. čerwna, 24. čerwna, 16. srp., 20. jār., 28. říj., 13. prof. — **Barbisoro**, Sárosp. st., 24. únor. 1. jār., 22. prof. — **Beřkow**, Trenč. st., 12. břez., 3. květ., 21. srp., 25. list. — **Béla**, Spiš. st., 17. led., 26. květ., 15. čerwence, 22. jār., 24. list. — **Bilusse**, Trenč. st., 24. únor., 1. květ., 24. čerwna, 0. srp., 0. říj., 28. říj. — **Beregsás** (Wěch Sasš), Berez. st., 14. dub., 7. květ., 13. čerwna, 25. srp., 3. list., 20. prof. — **Berent**, Abauj. st., 2. čerwence, 18. prof. — **Bice**, Trenč. st., 27. led., 3. květ., 16. čerwna, 15. jār., 3. list. — **Dobrowice** Wetzky, Lipt. st., 10. břez., 16. květ., 1. říj., 19. prof. — **Bojnice**, Nitř. st., 7. led., 10. čerwna, 6. říj., 11. list. — **Bogdánh**, Sárosp. st., 25. led., 17. únor. 28. dub., 30. čerwna, 20. srp., 21. říj., 10. list. — **Bőzowá**, Nitř. st., 13. led., 3. břez., 17. dub., 2. čerwna, 23. čerwna, 25. srp. 22. jār., 10. list. — **Bőzowice**, Sar. st., 14. únor., 10. dub., 4. čerwna, 20. srp., 3. list., 22. prof. — **Búš**, Pred. st., 20. led., 24. břez., 1. květ., 6. srp., 25. říj. — **Butka**, Semun. st., 13. čerwna, 25. srp., 6. říj. — **Byštiec báňská**, Swol. st., 23. led., 7. květ. 1. prof. — **Byštiec po wadžská**, Trenč. st., 7. led., 14. dub., 16. čerwna, 11. srp., 22. jār. — **Bywisk**, Honf. st., 28. dub., 20. srp., 4. prof. — **Čachtice**, Nitř. st., 24. únor., 24. květ., 27. čerwna 20. srp., 21. říj., 22. prof. — **Čtortel** (Čtortel), Spiš. st., 10. čerwna, 23. říj. — **Čtortel**, Bressy. st., 8. únor., 5. květ. 3. čerwence, 21. říj.
Čarmoty, Nowoh. st., 7. led., 3. únor., 31. břez., 1. květ., 20. srp., 20. říj., 3. list. — **Dengelak**, Nowoh. st., 31. břez., 17. jār. — **Derečnow**, Semn. st., 30. květ., 11. čerwna, 5. jār., 6. prof. — **Dětwa**, Swol. st., 24. dub., 24. jār., 24. list. — **Diwin**, Nowoh. st., 2. led., 1. květ., 24. čerwna, 11. srp., 18. říj. — **Dobrá**, Semn. st., 22. dub., 10. čerwence, 16. srp., 15. list. — **Dobranowa**, Swol. st., 10. led., 10. čerwna, 10. čerwna, 22. jār., 4. prof. — **Dobštiná**, Gem. st., 2. led., 12. květ., 1. srp., 0. prof.
Dolha či **Dlouhá**, Marm. st., 28. led., 13. květ., 31. čerwence, 25. jār. — **Domaniže**, Trenč. st., 3. únor., 14. dub., 12. květ., 7. čerwence, 10. srp., 17. jār., 22. prof. — **Dubnice**, Trenč. st., 4. únor., 28. dub.
Farkažb, Nitř. st., 25. čerwence, 18. srp., 29. jār. — **Fekete Arbow**, Ugol. st., 21. led., 25. srp., 22. jār., 24. list. — **Filekowo**, Nowoh. st., 7. led., 20. květ., 25. srp., 10. list. — **Forow**, Abauj. st., 10. led., 16. srp., 4. říj. — **Fráňstát**, Nitř. st., 25. led., 31. břez. 1. květ., 10. čerwna, 30. čerwna, 11. srp. 20. jār., 3. list.
Gagarh, Bressy. st., 24. břez., 2. čerwna, 23. čerw., 25. srp., 3. list., 9. prof. — **Galanta**, Bressy. st., 10. čerwna, 20. srp. — **Gemer**, Gom. st., 14. únor., 14. dub., 3. čerwna, 3. čerwence, 17. prof. — **Genč**, Abauj. st., 25. led., 31. břez., 11. srp., 10. prof. — **Guta**, Kom. st., 2. led., 7. dub., 20. čerwna, 22. jār.
Halíč, Nowoh. st., 20. led., 10. břez., 10. čerwna, 15. čerwence, 1. jār., 5. list., 13. prof. — **Halmh** (Halmowa), Ugol. st., 2. led., 24. dub., 5. čerwna, 14. čerwence, 1. prof. — **Hanblowa**, Nitř. st., 24. únor., 20. květ., 16. čerwence, 20. list. — **Haniška**, Abauj. st., 24. dub., 7. čerwence, 15. jār., 22. prof. — **Hanušowce**, Sar. st., 7. led. 14. dub., 22. prof. — **Hanašowce** (Hanušalwa) 24. únor., 17. dub., 5. čerwna, 31. prof. — **Hobolow**, Sar. st., 7. led., 12. břez., 1. květ., 14. čerwence, 24. jār., 11. list. — **Holič**, Nitř. st., 25. led., 26. břez., 16. čerwna, 15. čerwence, 20. srp., 1. jār., 25. list., 13. prof. — **Hrabušice**, Spiš. st., 25. led., 1. květ., 4. říj. — **Humenné**, Semun. st., 6. únor., 20. břez., 26. květ., 30. čerwna, 15. jār., 3. list., 22. prof. — **Hýchh**, Lipt. st., 27. led., 26. břez., 10. čerwna, 9. jār., 3. list.
Htělance, Nitř. st., 20. led., 10. břez., 5. květ., 24. čerw., 25. srp., 16. říj.
Jasow, Abauj. st., 26. květ., 24. čerwna, 29. jār., 13. prof. — **Jedelow**, 20. květ., 30. čerwna, 1. říj., 13. prof. — **Jelšawa**, Gem. st., 28. dub., 24. čerwna, 1. jār., 19. list. — **Jlawa**, Trenč. st., 6. únor., 20. břez., 20. květ., 19. čerwna, 22. čerw., 22. jār. 3. list.

- Antentec, Sont. st., 2. květ., 23. čerwna, 18. říj. — Kapuffany, Sárhd. st., 12. břez.
 Kerefür při Bodrogru, Semn. st., 24. únor., 22. břez., 13. květ., 10. čerwna, 14. čerwnence, 6. srp., 15. jdt., 25. list. — Kežmarck, Spiš. st., 10. břez., 3. květ., 16. čerwna, 15. jdt., 13. prof. — Kláffer, Turč. st., 9. led., 16. čerwna, 29. jdt., 6. prof. — Kněžns neb Gniadz, Spiš. st., 13. led., 19. květ., 23. čerwna, 25. srp., 3. list., 15. prof. — Komárno při Dunaji, Rom. st., 1. květ., 30. čerwna, 4. říj., 1. prof. — Komjatice neb Komjaty, Nitr. st., 20. led., 26. břez., 15. čerwnence, 26. srp., 19. list., 15. prof. — Kosselany, Sop. st., 15. dub., 30. květ., 11. srp., 22. jdt. — Koffice, Abauj. st., 20. led., 1. květ., 27. čerwna. — Kremnice, Tes. st., 5. květ., 2. srp., 2. říj. — Kremnách, Spiš. st., 24. dub., 22. jdt. — Krupina, Zwol. st., 6. únor., 31. břez., 30. čerwna, 25. srp., 28. říj., 22. prof. — Kubín dolní, Draw. st., 24. únor., 14. dub., 30. čerwna, 15. jdt., 24. list. — Kucina, Sar., st., 25. led., 1. květ., 16. srp., 29. jdt.
 Lednice Trenč. st., 28. květ., 25. čerwnence, 29. jdt., 0. prof. — Leles, Semn. st., 7. led., 21. břez., 3. květ., 11. srp., 15. jdt., 19. list. — Leopoldow, Nitr. st., 17. led., 24. břez., 2. čerwna, 14. čerwnence, 22. jdt. — Lewary welké, Pressp. st., 13. led., 12. břez., 26. květ., 21. čerwnence, 11. srp., 22. jdt., 17. list. — Lewice, Tes. st., 7. ledna, 7. dub., 19. čerwna, 25. čerwnence, 29. jdt. — Lewoče, Spiš. st., 2. led., 20. květ., 26. čerwnence, 26. říj. — Libětowá, Zwol. st., 3. únor., 1. květ., 22. čerwnence, 29. jdt. — Libče či Sublicá, Spiš. st., 3. únor., 2. čerwnence, 3. list. — Libowa, Spiš. st., 24. únor., 14. dub., 2. čerwna, 2. čerwnence, 16. srp., 20. říj., 6. prof. — Lipany, Sár. st., 12. dub., 7. čerwna, 29. srp., 29. list. — Liška, Semn. st., 21. břez., 27. čerwna, 29. jdt., 1. prof. — Lucenec, Nowoh. st., 14. únor., 7. květ., 19. čerwna, 2. čerwnence, 15. jdt., 18. říj., 10. prof. — Luipersdorf, Pressp. st., 3. únor., 3. květ., 3. čerwnence, 21. říj.
 Mába, Semn. st., 14. dub., 27. čerwna, 27. srp., 15. jdt., 11. list., 4. prof. — Maruffe Sont. stol., 14. dub., 25. srp. — Matějowice, Spiš. st., 6. únor., 10. čerwna, 6. srp., 19. list. — Mecezaif wýfni, Abauj. st., 4. led., 17. dub., 21. čerwnence, 17. prof. — Mecezaif nižší, Abauj. st., 15. dub., 2. čerwnen., 9. jdt., 1. prof. — Medér welký, Rom. st., 25. led., 6. srp., 5. prof. — Michalowce, Semn. st., 3. únor., 7. květ., 3. čerwna, 18. srp., 18. říj. — Moldawa, Abauj. st., 24. únor., 2. čerwna, 14. čerwnence, 3. list. — Morawce (Platý Marot), Tesow. st., 28. led., 8. dub., 22. dub., 24. čerwna, 22. čerwnence, 23. jdt., 28. říj., 16. prof. — Mohowce, Turč. st., 22. led., 7. květ., 18. čerwna, 6. srp., 24. jdt., 5. list. — Muka-
 čewo či Munkáč, Berej. st., 7. led., 10. břez., 24. dub., 10. čerwna, 29. srp., 3. list. — Mijawa, Nitr. st., 29. led., 26. břez., 11. čerwna, 30. čerwnence, 10. jdt., 20. říj., 10. prof. — Mniffy, Spiš. st., 7. dub. — Monočot, Nitr. st., 28. led., 29. břez., 28. čerwna, 25. srp., 21. říj., 24. list. — Mordá, Pressp. st., 3. únor., 5. květ., 24. čerwna, 1. jdt., 11. list. — Mordý támen, Nowohr. st., 14. únor., 24. dub., 19. čerwna, 14. čerwnence, 11. list., 4. prof.
 Námén, 9. dub., 17. dub., 25. čerwnen., 1. prof. — Náměsto, Draw. st., 13. led., 12. břez., 13. prof. — Nastwab, Rom. st., 23. srp., 5. list. — Němce při Krupině, Sont. st., 20. led., 31. břez., 23. dub., 10. čerwna, 1. srp., 8. list. — Němowce, Sár. st., 13. led., 3. květ., 26. říj. — Německá Lipče, Sipt. st., 25. led., 24. dub., 24. čerwna, 22. jdt., 22. prof. — Nitra, Nit. st., 10. led., 24. břez., 19. čerwna, 2. čerwnence, 28. říj., 22. prof. — Nowá Báně, Tes. st., 13. led., 30. květ., 24. čerwna, 0. jdt., 3. list. — Nowá Děla, Spiš. st., 3. únor., 10. čerwna, 19. list. — Nowá Weš, Spiš. st., 20. srpna. — Nowé Město nad Rhyučí, Trenč. st., 10. únor., 12. března, 22. dubna, 21. čerwnence, 20. října. — Nowé Město nad Báhém, Trenč. st., 17. únor., 28. dub., 16. čerwna, 18. srpna, 9. jdt., 6. říj., 3. list. — Nowé Zámky, Nitr. st., 4. únor., 14. dubna, 23. čerwna, 24. listop., 13. prof. — Nowý Frejštát, Nitr. st., 22. dub.
 Orosy při Darmotáck, Nowohr. st., 10. břez., 17. dub., 6. srp., 6. prof. — Oslany, Tes. st., 14. dub., 5. květ., 25. srp., 9. prof.
 Pezinel, Pressp. st., 6. únor., 22. dub., 22. čerwnence, 28. srp., 4. říj., 25. list. — Plawec, Sárhd. st., 7. led., 24. břez., 14. čerwnence, 17. list. — Plešiwec, Gemer. st., 22. února, 10. dubna, 17. jdt. — Plešowce, Zwol. st., 12. břez., 12. čerwnence, 1. říj., 29. prof. — Podhrabi, Pressp. st., 28. dub., 15. jdt. — Podhradí, Spiš. st., 5. břez., 28. květ., 18. čerwna, 9. jdt., 9. prof. — Podhradí, Gem. st., 25. led., 11. srp., 1. prof. — Póbolinac, Spiš. st., 25. led., 12. květ., 30. čerwna, 27. říj. — Poprad, Spiš. st., 7. dub., 15. říj., 6. prof. — Potoč, Semn. st., 8. břez., 2. čerwna, 30. čerwna, 10. srp., 9. prof. — Poušow, Trenč. st., 7. led., 28. dub., 2. květ., 15. jdt., 3. list. — Práwno německé, Nitr. st., 11. břez., 8. květ., 24. čerwna, 2. čerwnence, 1. jdt. — Práwno slowanské, Turč. st., 17. břez., 8. květ., 24. čerwnence, 20. října. — Předmíř, Trenč. st., 28. dub., 30. čerwna, 22. prof. — Přefow, Sárff. st., 28. led., 10. čerwna, 10. srp., 15. jdt., 1. prof. — Přepurek či Přetislawa, Pressp. st., 20. led., 31. břez., 30. květ., 2. čerwnence, 1. srp., 20. jdt., 13. prof. — Přiwibě, Nit. st., 20. led., 19. břez., 3. květ., 11. srp., 15.

ján. 18. říj. 14. list. — Prupst. Trenč. st. 12. břez. 24. dub. 24. čerwna. 17. srp. 19. list. — Pistorf, Břeš. st., 11. list. — Pukanec, Hont. st., 17. únor. 24. dub. 2. čerwnce. 1. ján. 6. prof. — Putnol, Gemer. st., 2. led. 14. dub. 3. list. 22. prof. — Radice, Nitr. st., 14. čerwnce. 11. list. — Radošowec, Nitr. st., 7. led. 3. květ. 2. čerwna. 2. čerwnce. 15. ján. — Rantwan, Jwol. st., 7. květ. 7. čerwnce. 9. ján. 1. prof. — Rajec, Trenč. st., 3. břez. 28. květ. 10. čerwna. 1. ján. 27. říj. 9. prof. — Ratkova, Gem. st., 25. led. 3. květ. 20. srp. 13. prof. — Rewúle melika, Gem. st., 19., břez. 13. čerwna. 22. ján. 16. prof. — Rimaseč, Gem. st., 29. dub. 24. čerwna. 29. ján. — Rožemberk. Eipt. st., 7. led. 19. břez. 30. květ. 20. ján. 1. prof. — Rychuik při Hroně, Tek. st., 3. února. 4. prof. — Rymawka Sobota, Gem. st., 7. led. 14. dub. 15. květ. 14. čerwnce. 19. srp. 21. říj.

Sabinow, Čar. st., 24. únor. 24. dub. 24. čerwna. 15. ján. 9. prof. — Salka při Jpsu, Hont. st., 5. dub. 27. čerwna. 22. čerwna. 29. srp. 10. list. — Sebechlebyhout, st. 25. led. 1. květ. 24. čerwna. 22. čerwnce. 13. ján. 55. list. — Sečany, Nowoh. st., 25. led. 12. břez. 24. dub. 7. květ. 29. srp. — Sedowce, Gem. st., 12. břez. 15. květ. 21. čerwnce. 29. ján. 11. list. — Selnice, Eipt. st., 3. únor. 24. břez. 1. květ. 24. čerwnce. 3. list. — Senec, Předpur. st., 7. led. 14. dub. 26. květ. 13. čerwna. 1. ján. 18. říj. — Senice, Nitr. st., 24. břez. 5. květ. 23. čerwna, 21. čerwnce. 28. srp. 6. říj. 19. list. 22. prof. — Serdahely (Sřebistě), Předp. st., 18. led. 27. čerwna. 22. čerwnce. 11. list. — Sered, Předp. st., 2. led. 15. květ. 24. čerwna. 16. srp. — Serent, Zemun. st., 7. led. 21. břez. 24. dub. 30. čerwna. 14. čerwnce. 6. srp. 3. list. — Sločany, Nitr. st., 20. led. 4. čerwnce. — Skalice, Nitr. st., 3. únor. 18. břez. 27. květ. 29. čerwnce. — Slowenka Lipče, Jwol. st., 7. led. 17. únor. 10. čerwna. 25. čerwnce. 4. říj. — Sobota spišská, Eipt. st., 7. led. 24. dub. 25. srp. 3. list. — Sobotistě, Nitr. st., 24. únor. 22. dub. 16. srp. 22. ján. 18. říj. 9. prof. — Söld. Ugod. st., 25. led. 26. břez. 24. dub. 6. květ. 24. čerwna. 9. ján. 25. říj. — Sahy při Jpsu, Hont. st., 24. únor. 24. břez. 19. květ. 4. srp. 23. ján. 3. list. — Sandorf, Nitr. st., 14. dub. 10. čerwna. 15. srp. 18. říj. — Sárhyd, Čar. st., 2. dub. 15. čerwnce. 20. srp. 12. list. — Sarluhy welké, Tek. st., 22. led. 17. břez. 16. dub. 4. čerwna. 22. ján. 24. prof. — Sastin, Nitr. st., 29. led. 26. břez. 14. květ. 13. srp. 17. ján. 22. říj. 3. prof. — Šepěš dolní, Čar. st., 22. led. 18. dub. 2. srp. 24. list. — Sele, Nitr. st., 28. dub. 26. květ. 14. čerwnce. 15. ján. —

Somorin, Břeš. st., 12. břez. 24. dub. 16. srp. 3. list. — Samoš, Čar. st., 5. dub. 10. čerwna. 4. srp. 13. prof. — Šáwnice, Hont. st., 12. břez. 11. čerwna. 17. ján. 17. prof. — Štitník, Gem. st., 26. květ. 16. srp. 18. říj. — Štrany, Nitr. st., 25. led. 1. květ. 10. srp. 5. list. — Šwedlar, Spiš. st., 14. čerwnce. — Štara Lura, Nitr. st., 7. led. 8. dub. 1. čerwnce. 19. srp. 16. ján. 2. prof. — Štard Bes, Spiš. st., 14. dub. 30. čerwna. 4. říj. 9. prof. — Štark, Zemun. st., 22. led. 24. čerwna. 26. čerwnce. 29. ján. 1. prof. — Štěba při Mahu, 2. led. 15. květ. 24. čerwna. 16. srp. — Štropykow, Zemun. st., 2. led. 17. dub. 30. květ. 10. čerwna, 25. feb. 29. říj. 13. prof. — Štupawa, Břeš. st. 17. dub. — 1. květ. 25. čerwnce. 20. srp. 6. list. 22. prof. — Sučany, Turč. st., 7. led. 24. dub. 15. květ. 25. čerwnce. 9. ján. 13. říj. — Suň. Rom. st., 4. břez. 16. květ. 17. čerwnce. 13. ján. — Syget, Marm. st., 4. břez. 10. čerwna. 1. srp. — Swatý Antonin, 3. břez. 10. srp. 19. list. — Swatý Benedikt, Tek. st., 25. led. 21. břez. 10. čerwna. 1. ján. — Swatý Jiří, Břeš. st., 27. led. 24. dub. 15. čerwnce. 16. říj. 5. list. 22. prof. — Swatý Kříž při Horně, Tek. st., 3. únor. 28. dub. 30. čerwna. 18. srp. 6. říj. 24. list. — Swatý Martin, Turč. st., 24. únor. 17. dub. 2. čerwna. 11. srp. 25. srp. 11. list. — Swatý Mikuláš, Eipt. st., 17. břez. 2. čerwna. 25. srp. 6. prof.

Tala, Zemun. st., 22. led. 4. dub. — **Tarča**, Čar. st., 17. břez. 3. květ. 3. list. — **Tarcal**, Zemun. st. 3. únor. 7. květ. 6. srp. 11. list. — **Tardoffkút**, Nitr. st., 25. srp. — **Tata**, Rom. st., 28. dub. 16. čerwna. 29. srp. 13. říj. 5. list. — **Telow**, Tek. st., 10. břez. 30. květ. 9. ján. 11. list. — **Teplá**, 24. dub. — **Teplice**, Spiš. st., 2. čerwna. 20. ján. — **Teplice**, Trenč. st., 19. břez. 30. květ. 30. čerwna. 1. ján. 9. prof. — **Tisowec**, Gem. st., 17. led. 19. květ. 11. srp. 5. list. — **Tošaj**, Zemun. st., 24. led. 26. břez. 20. čerwnce. 22. ján. 8. říj. 22. prof. — **Topolčany malé**, Tek. st., 7. led. 1. květ. 24. čerwna. 25. srp. 25. list. — **Torna**, Tornan. st., 3. únor. 18. břez. 3. květ. 26. čerwnce. 11. a 25. ján. 8. říj. — 23. list. — **Trebisowce**, Zemun. st., 10. led. 5. květ. 13. srp. 13. říj. — **Trnawa**, Břeš. st., 22. led. 10. břez. 24. dub. 10. čerwna. 25. čerwnce. 15. ján. 28. říj. 6. prof. — **Trnowec**, Eipt. st., 24. únor. 10. čerwna. 11. srp. 16. říj. 13. prof. — **Trstěná**, Drow. st., 10. únor. 24. dub. 10. čerwna. 18. srp. 17. list. — **Tugar při Lučenci**, Now. st., 14. led. 4. dub. 2. srp. 4. říj. — **Turany**, Turč. st., 7. led. 10. čerwna. 5. list. — **Twardosin**, Draw. st., 27. led. 1. květ. 15. ján. 3. list.

Uhlély, Zemun. st., 14. dub. 2. čerwnce. 1. ján. 5. list. — **Ujlof**, Nitr. st., 26. květ.

6. srp. 25. list. 22. prof. — Ujtaf při Lise. Ugoš. st., 9. led. 5. srp. 5. list. — Ungwar či Uhwar. Ungw. st., 25. led. 12. břez. 30. květ. 19. čertona. 25. čertence. 0 a 20. jářl. 25. list. — Urmin Nitř. st., 7. dub. 30. květ. 2. jář. 1. prof.
- Wadkert Nowohr. st., 2 led. 23. dub. 22. čertence. 25. jář. — Warh. Berej. st., 2. led. 5. květ. 10. čertona. 1. jář. 18. říj. 15. prof. — Warin. Trenč. st., 27 led 16. čertona. 14. čertence. 15. jář. — Wářárut. Prešp. st., 24. únor. 18. čertona. — 20. srp. 15. říj. — Welka. Spiš. st., 28. led. 14. dub. 6. čertona. 1 říj. — Welká Jba. Abauj. st., 8. dub. 20. květ. 22. jář. 22. prof. — Welká Slatina Zwol. st., 25. led. 16. čertona. 11. list. — Welká Weš. Drav. st., 13. led. 3. břez. 28. dub. 1. srp. 6. říj. — Welkk Topolčan Nitř. st., 0. čertona. 22. čertence. 22. srp. 6. prof. —
- Wif. Marmar. st., 1. jáři. — Wlaffké. Spiš. st., 17. únor. 17. dub. — Wráblaný. Tel. st., 24. únor. 17. dub. 5. květ. 1. srp. 25. list. 22. prof. — Wranowo. Scw. st. 14. únor. 24. dub. 2. čertence. 20. srp. 9. prof. — Wrbowt. Nitř. st., 24. únor. 14. dub. 10. květ. 16. čertona. — Wrbowcc. Nitř. st., 20. led. 31. břez. 12. květ. 28. čertona. 1. jář. 3. list.
- Wabokřeky. Nitř. st., 17. dub. 28. květ. — Wborow. (Wborowá). Šár. st., 25. led. 14. dub. 27. čertona. 26. srp. 28. říj. 25. list. — Wemen. Zemn. st., 3. led. 24. únor. 1. prof. — Wernowice. Tel. st., 27. led. 16. čertona. 28. čertence. — Wílina. Trenč. st., 10. únor. 10. dub. 5. květ. 23. čertona. 25. srp. 8. jáři 20. říj. 15. prof. — Wwolen Zwol. st., 24. únor. 17. dub. 19. čertona. 4. jáři. 22. prof.

R o č n í t r h o w é w Č e c h á c h.

- A b e r t h a m**, hornické město w Chebsku přive w Loketku, w pond. po 4. ned. swatodufni.
- A d a m s k r e i h e i t**, městys w Budejowfu, dříve w Táborcku, ty pondělky. 1. Po roze- stání sw. Apoftolů. — 2. Po sw. Rafaelu, připadli by swátek na ten den, tedh přel- stého dne.
- A l t s d o r f**, městys w Pardubicu, dříve w Chrudimsku; wpr. a dob. trhy: 1. We čtort. před ned. smrt. — 2. W pond. před swa- tob. swátky. — 3. We čtort. p. P. Marie Sněž. 4. druhý čtort. po Poč. P. Marie.
- A n j e l s k á h o r a**, městečko w Chebsku, dříve w Loketku, wpr. a dob. trhy ty pon- dělky: 1. Po ned. Laetare. — 2. Po sw. Trojici. — 3. Po sw. Anjeli strážci, — 4. W prwn. pond. adventni.
- A r n s d o r f**, obec w Českolipku, dříve w Li- toměřicku, ty pondělky; 1. Po kile ned. — 2. Po Rawstiwent P. Marie. — 3. Po sw. Wáclawu, připadli by swátek na ty dny, tedh dne přistého.
- A s**, městys w Chebsku, dříve w Loketku, ty pondělky: 1. Prwni w postk. — 2. Po sw. Trojici. — 3. před sw. Wilmim. — 4. Před sw. Ondřejem, při každém trhu je zároveň trh na dobytek; kaž. sob. týdn. trh na obilí.
- A b l i c e**, (Widliž) w Chebsku, dříve w Ja- tceku 1. We čtortek po smrtelné ned. — 2. W pond. po Narož. P. Marie. — 3. W pond. po sw. Kateřině; při kaž. wpr. trhu je zároveň trh na dobytek; kaž. čtortek týdn. trh na obilí, palivo a potravu.
- A u n h o f f t**, w kraji Pražském, dříve w Ra- kownicku. 1. Ten den po now. roce. — 2. Na den sw. Josefa, — 3. Na den po sw. Pet. a Paw. — 4. We středu po Frant. Seraf. — 5. W pond. sw. Martinu.
- A u p t e e** (Cipl) w Jičinsku, dříve w Královhr- adecku. 1. Ten den po Hrom. — 2. Na por- ciunkuli totiž 3. srpna. — 3. We středu po sw. Wlšt. Slawni týdní trhy: 1. W úterý Welfon. — 2. W úterý před swatodufni. swátky. — 3. W úterý před sw. Hawlem. — 4. W úterý před Wánocemi. Dobyčejné týdn. trh. kaž. sobotu.
- A u f t i** nad Labem (Aufsig) w Českolipku, dříve w Litoměřicku, ty pondělky: 1. Po sw. Fab. a Seb. — 2. Na 14. dni před We- lifon. — 3. Po sw. Markétě. — po sw. Bartol. — 5. Po sw. Martinu; kaž. čtort. týdn. trh na obilí, dob. a jiné věci.
- A u f t n a D r i l l e l** (Wibenschwert) w Par- dubicu, dříve w Chrudimsku. 1. W prwni úterý po půl postu. — 2. D sw. Wltu. — 3. D sw. Jak. — 4. W úterý po Narož. P. Marie. — 5. D sw. Martinu; ten den před tím wzhdy trh na leně a howělz dob. kaž. sob. trh na len, přízi, plátno a wlnu.
- A u f t l** (Aufha) w Českolipku, dříve w Litomě- řicku, 1. W pátku středu, postu. — 2. D sw. Janu Křt. — 3. W pond. po sw. Bar- tol. — 4. D sw. Sim. a Jud; ostatně trhy kaž. středu.
- A u t e r ů** (Neumarkt) w Chebsku dříve w Plzensku. 1. W úterý před swatnou ned. 2. we čtortek před sw. Duchem. — 3. D sw. Janu Křt. — 4. We čtort. před sw. Hawlem. — 5. W sobota před středečm dnem, při kaž. se drži zároveň trh na dob. mimo to kaž. úterý týdní trh na obilí.
- A u s o b h** (Pollerskirchen) městys w Pardubicu, dříve Gáslawfu. 1. ten den po Hrom. — 2. D sw. Mari Magdaléně. — 3. D sw. Sim. a Jud.
- B a k o w** (Barkofen) nad Žizerou, w Jičinsku, dříve w Wolelawfu, ty pondělky: 1. po druhé advent. ned. — 2. po sw. Fab. a Seb. — 3. Po smrt. ned. — 4. po druhé ned. po Welfon. 5. We středu před Wof. Křt. — 6. Po Markétě. — 7. Po sw. Bartol. — 8. We středu po sw. Frant. Seraf.
- B a r i n k** (Barringen) hornické město w Cheb- sku, dříve w Loketku, w prwn. pond. mš. jáři aneb po sw. Anjeli strážci, padne-li ua ten den swátek, drži se přist. dne.
- B a u f o w - d o l e n i** (Unter-Baugen) w Jičinsku, dříve w Wolelawfu. 1. W pond. po ned. Invocavit. — 2. D sw. Wawřinci. — 3. We čtortek po sw. Duchu. — 4. We čtort. po Narož. P. Marie; týdn. kaž. čtort. strj celý rok.
- B a w o r o w** (Barau) městys w Plzensku, dře- we w Brachensku. 1. D sw. Markti. — 2. D sw. Jiri. — 4. Na Obět. P. Marie.
- B a c o w**, (Petschau), městys w Chebsku, dříve w Loketku, ty pond. 1. Před Welfon. — 2. Po sw. Hawle. — 3. Před Wánocemi.
- B e c h y n ě**, w Budejowicku, dříve w Táborcku. 1. W pond. po Wuentu Jez. 2. ten den po sw. Pet. a Paw. 3. Na dusičky. Trhy na dobytek o rozličné zboží w úterý po celý rok, mezi nimiž čtrpykrát za rok wšem ci- zým obchodníkům a řemeslníkům dovoleno swá zboží veřejně prodáwati, totiž: druhý outerý w postk, na welfon. úterý, w úterý po Nanebewz. P. Marie, w úterý po sw. Urbanu (kdyby snad poslední na swatodufni outerý padl, tedh přistí úterý). Jarmarky w úterý po sw. Fil. a Jak. pal po sw. Wáclawu jsou pouze pro domácí řemeslníky a kupce ustanoweny; aby Bechyňští swé zboží obdýchli.
- B ě l a** (Weißwasser) w Jičinsku, dříve w Wo- lelawfu, ty pondělky: 1. Prwni w postk. — 2. před na nebe wstoup. Páně. — 3. Druhé po Markétě. — 4. Po powořf. sw. Křiže. — 5. We středu před sw. Kateř. — 6. D sw. Tomáři Apoft. ; we středu po celý rok týdn. trhy.
- B ě l i c e**, městys w Plzensku, dříve w Pra

- Genfu. Jarmarky a trhy na dobýtel: — 1. D sw. Jofesu, — 2. Ten den po Naroz. P. Marie. — 3. W pond. po sw. Pet. a Paw. — 4. D sw. Martinu.
- B**loh rad, městys w Jičínsku, dříve w Bzdjowfu, ty čtvrtky: 1. Po sw. Pet. a Paw. — 2. Po Naroz. P. Marie. — 3. W út. po sw. Pawla; trh kaj. úter.
- B**enátká, w Jičínsku, dříve w Bolešlawfu. Jarmarky a trhy na dobýtel, ty pentěky: 1. Po neb. Oculi. — 2. Po Bož. Těle. — 3. Po sw. Maři Magb. — 4. Naroz. P. Marie. — 5. Po sw. Martinu.
- B**enešow, w Budejowfu, dříve w Berounfu. 1. Na den obrácaní sw. Paw. — 2. D sw. Jofesu. — 3. D sw. Fil. a Jak. — 4. D sw. Ant. Pab. — 5. D sw. Anné. — 6. D sw. Matoušfi ewan. — 7. D sw. Raf. archanj. — 8. D sw. Ondř. apošfi. Prwn. a třet. jarmark trvá 8 dní po sobě, ostatní pouze jeden den, a sice na kramářské zboží, na koně, dobýtel a rozličné zboží. Když některý z těch jarmarků w sobotu připadne, brží se w pond. na to.
- B**enešow (Bensen) w Českolipsku, dříve w Litoměřicku, ty pondělky: 1. Před světnou nedělí. — 2. Před Na nebe wstoup. Páně. — 3. Po Naroz. P. Marie.
- B**enešow u Kaplice w Budejowfu. 1. na welkon. úter. — 2. D sw. Jak. — 3. D sw. Teresii.
- B**ernardice, městys w Budejowfu, dříve w Tábořku, ty čtvrtky: 1. Po sw. Matěji. — 2. Po neděli Cantate. — 3. D sw. Prof. týb. trh. ty čtvrtky: 1. Před Welikon. — 2. před Wánocemi.
- B**eroun w Pražsku, dříve w Berounsku, ty pond. 1. Po Imen. Jež. — 2. Třet. w postě. — 3. Po neb. Jubilate. — 4. We čtvrtel po sw. Prof. — 5. W pond. po scti sw. Jana. — 6. W pond. po Martinu.
- B**ezdružice (Meseritz) w Chebsku, dříve w Plzensku. 1. W pond. po Hrom. — 2. dne 4. světna. — 3. W pond. po sw. Wacsl.
- B**ilina w Chebsku, dříve w Litoměřicku. 1. prvni pent. w postě. — 2. We čtvrtel po Bož. Těle. — 3. We středu po sw. Bartol. — 4. D sw. Martinu biskupu. Kaj. sobotu týh. trh na obilí a rozličné potraviny věci.
- B**iffice w Jičínsku, dříve w Bolešlawfu. 1. Dne 4. unera. — 2. W pond. před sw. Florianem. — 3. W pond. před vezkwiž sw. kříže. — 4. W pond. po sw. Martinu.
- B**latná w Plzensku, dříve w Brachensku. 1. D sw. Gab. a Seb. — 2. Druhý čtvrtel w postě. — 3. Ten den po Zwěškowání P. Marie. — 4. D sw. Wltu. — 5. Ten den po Ranebevj. P. Marie. — 6. W pond. po sw. Jarolimu. — 7. We čtvrtel před prvni ned. adventu. — 8. We čtvrtel před sw. Matoušfem a o sw. Tomášfi koňský a dob. trh. Každý čtvrt. po celý rok trhy na obilí a na dobýtel.
- B**lešadř w Chebsku, dříve w Kolesku. 1.
- B** pond. po neb. Rogate. — 2. Druhý pond. po sw. Michalu.
- B**lowice w Plzensku. 1. We středu před světnou ned. — 2. D sw. Marktt. — 3. We středu po sw. Jiři. — 4. We středu před wšemi Swat.
- B**řow (Břohau) w Chebsku, dříve w Zatecku. Jarmarky a trhy na koně a na hově. dobýtel: 1. W prvni. pond. w postě. — 2. We středu po sw. Trojici. — 3. W pond. po sw. Jarolimu. — 4. W pond. po Poř. P. Marie.
- B**uchow (Buchau) w Chebsku, dříve w Kolesku. Wšročný a dob. trh, ty pondělky: 1. Po sw. Jiři. — 2. Po sw. Jak. — 3. D sw. Michalu. — 4. W úterý před středým dnem.
- B**ohdaneč w Pardubicu, dříve w Chrušimsku. Wšročný a dob. trh: 1. We středu před Na nebe wstoup. Páně, po 8 dni. — 2. W den rozest. sw. Apošfi. — 3. We středu po sw. Bartol. — 4. W pond. před sw. Pawlem, po 8 dni. — 5. We středu před sw. Marti. po osm dni; jarmarky na přízi w pond. 1. Po sw. 3. krát. — 2. Po Hrom. — 3. Po sw. Jof. — 4. Po sw. Wltu; každou středu trh na obilí.
- B**ohušowice (Buschwitz) w Chebsku dříve w Zatecku. Wšročný a dob. trh: 1. W út. před sw. Duchem. — 2. W út. po Imenu Marie. — 3. We čtvrt. před sw. Kateřinou.
- B**olešlaw mladá w Jičínsku dříve w Bolešlawfu, ty út.: 1. Po sw. 3. krát. — 2. Před swatobuffn. swátky. — 3. Před sw. Bartol. — 4. po sw. Pawlu.
- B**olešlaw stará w Pražsku dříve w Kouřimsku, wýr. a dob. trh: 1. pátou středu w postě. — 2. poslední středu w srpnu. — 3. We středu před sw. Pawlem. — 4. D sw. Janu Sw.
- B**or (Hayb) w Plzensku. Wšr. trh. na zboží, koně a jiný dob. ty úterky: 1. Po neb. Oculi 2. Po swatobuffn. swát. — 3. Po sw. Michalu. — 4. Před sw. Mikulášem. Dob. trh. mimo to kaj. út. ob Jiři. až do Pawla, obiln. kaj. út.
- B**or dolní (Unterhaid) w Budejowfu. 1. w út. po swatobuffn. swát. — 2. D sw. Michalu.
- B**or horní (Oberhaid) w Budejowfu. 1. D sw. Jof. — 2. W út. po sw. Duchu. — 3. D sw. Michalu. — 4. D sw. Janu ew. Týb. trh. kaj. středu od 1. světna až do poslední. jáři.
- B**orechtábel w Jičínsku dříve w Královhradcku. 1. We středu středop. — 2. D sw. Frant. Seraf. Kaj. út. týh. trh; připadně na některý zasvěcený swátek, tedh w pond. před tm.
- B**orotin w Budejowfu dříve w Tábořku. 1. W pond. po neb. Rogate. — 2. We čtvrt. po Bož. Těle. — 3. D sw. Profopu. — 4. D sw. Anné. — 5. D powšfent.

- sv. Kříže. — 6. Ve čtvrtel po půl postu.
- Forbída w Pardubicku** dříve w Čáslawsku. Wyr. trhy ty čtvrt.: 1. Po sv. Fab. a Seb. — 2. Po neb. Duasmod. — 3. Po Boj. Těle. — 4. Po Narož. P. Marie. Dob. trhy.: 1. W út. po prvn. neb. postu. — 2. Po neb. Látare. — 3. W út. po ned. Jubila. — 4. D sw. Tom. apošt. Týdn. trhy kaj. pátek.
- Forwany (Forbes) w Budějowsku.** 1. w pond. po Ra nebo wšoup. Paně. — 2. D sw. Luk. kaj. po esm dni; ob 24. unora až ob 24. čerwna kaj. út. trhy na dob.
- Božesb w w Budějowsku** dříve w Tábořsku. 1. D sw. Anř. — 2. D sw. Leopoldu; kaj. st. týd. trhy.
- Brandeys w Pražsku** dříve w Kouřimsku, ty pond.: 1. před Hrom. — 2. Po Hrom. — 3. Po sw. Trojici. — 4. P. sw. Mawř. — 5. před sw. Wácl. — 3. Po sw. Alžb. a stě na kránské zboží, vždy pak út na to trhy na dob. Kaj. středu po celý rok trhy na obil. na wšelikou drubež; dwa trhy. na wlnu, twiž o sw. Jiri a o sw. Hawlu
- Brandehs nad Orlici w Jičinsku** dříve w Královhraběcku, wyr. trhy. ty čtvrt.: 1. před popelečk. střed. — 2. Před sw. Markem. — 3. Před rožesán. sw. Apošt. — 4. Před sw. Hawlem. — 5. Před středním dnem. Na hověž. dob. a koně we středu před kaj. wš. rožn. trhem; trhy. týd. na len a potravu kaj. čtvrtel.
- Březnice w Plzeňsku** dříve w Prácheusku, ty pond.: 1. Po prvn. neb. postu. — 2. Po neb. svatě. — 3. We swatobuř. úter. — 4. W pond. před sw. Mari Magdal. — 5. We čtvrtel po sw. Bartol. — 6. Ten den po buřick. — 7. W pond. po sw. Mikaláš. Obložení čtvrtého a pátého trhu na jiný den jest ob wšestého ouřadu povoleno.
- Březová hora w Pražsku** dříve w Berounsku. 1. druhý čtvrt. po sw. 3 králích. — 2. dne 14. kvěť. — 3. poslední. čerwnec. — 4. Dne 15. října. Každý pondělek týdn. trhowt.
- Brod Leský w Pardubicku** dříve w Kouřimsku, wyr. trhy. ty pondělky: 1. Po neděli Jubila. — 2. Po sw. Trojici. — 3. Před sw. Hawlem. Dob. trhy. ty pond.: 1. Po prvn. heb. postu. — 2. Po sw. Pet. a Paw. — 3. Po sw. Sim. a Jud.
- Brod německý w Pardubicku** dříve w Čáslawsku, wyr. trhy. ty úter.: 1. Po sw. třech král. — 2. druhý w postě. — 3. Po narož. sw. Kříže. — 4. Před sw. Janem Křti. — 5. Po powhř. sw. Kříže. — 6. Po sw. Krant. Seraf. Mimo to také dob. trhy. ty středy: 1. po Hrom. — 2. Čtvrtý w postě. — 3. Před Melik. — 4. Po sw. Trojici. — 5. Po sw. Prokopu. — 6. Po sw. Mawř. — 7. Po sw. Mart. — 8. Před Wánoc.
- Brod Jelezský w Jičinsku** dříve w Bolešlawsku. 1. Předposledn. masop. úter. po 8 dni. — 2. Před sw. Wlkem po 8 dni. — 3. Po sw. Wáclawu, po 8 dni.
- Brodec w Jičinsku** dříve w Bolešlawsku. 1. w masop. út. — 2. W swatebust. út. 3. W pond. po sw. Krant. Seraf. — 4. Po Wánoc.
- Brozany w Českolipsku** dříve w Litoměřicku, ty pond.: 1. Po sw. král. — 2. Po sw. Gotthardn. 3. D sw. Witu. — 4. W pond. po sw. Wáclawu.
- Buckow w Pražsku** dříve w Račownicku. 1. dne 24. kvěťna. — 2. dne 27. října.
- Budějowice, kr. krajské město, ty pondělky:** 1. Po sw. 3 král., po 14 dni. — 2. po Boj. Těle, po 14 dni. — 3. Po Narož. P. Marie, po 14 dni. — 4. D sw. Mart. po 14 dni, a sice týden před a týden po jmenowaném dnu. Týdn. trhy, kaj. čtvrtel a sobotu, we čtvrt. na koně, hověž. a jiný dobytek.
- Bubňany w Pražsku** dříve w Berounsku. 1. dne 4. dubna. — 2. We středu po Narož. P. Marc. — 3. D sw. Worskile.
- Budyně w Pražsku** dříve w Litoměřicku. 1. W út. po Hrom. — 2. W út. po sw. Ant. Pad. 3. W pond. po Marii Sněžné. — 4. W út. po sw. Wáclawu. — 5. W út. po sw. Kristinu, na koně a na hověž. dobytek.
- Bukowsko dolní w Budějowsku.** 1. D sw. Woj. — 2. D sw. Mar. Mag. — 3. D sw. Hawlu.
- Budžow w Jičinsku,** dříve krajské město, wyr. a dob. trhy: 1. Druhý středu w postě. — 2. W út. po sw. Duchu. — 3. D sw. Jilji.
- Bystřá w Pardubicku** dříve w Chrudimsku, ty středy: 1. Po ned. Septuag. (před bewitnikem). — 2. Po ned. provozn. — 3. Dne 4. srpna. — 4. Po sw. Matouš. — 5. Po sw. Ondř. Po každé dopoledne trhy na dob.
- Bystřice u Benešowa w Budějowsku** dříve w Berounsku. 1. dne 24. unora. — 2. Dne 23. dubna. — 3. Dne 29. srpna. — 4. Dne 28. října. — Dne 20. profince.
- Bystřice nová w Budějowsku** dříve w Tábořsku, wyr. trhy, ty středy: 1. Po neb. Reminisc. — 2. Po ned. Látare. — 3. Po ned. Miseric. — 4. Po sw. Duchu. — 5. W pond. po sw. Pet. a Paw. — 6. W pond. po sw. Michalu. — 7. D sw. Kateř. po 8. dni. Týdn. trhy na obilí a dob. kaj. středu.
- Cerekwe dolní w Budějowsku** dříve w Tábořsku, ty pond.: 1. Po sw. Jozefu. — 2. Po sw. Jak. — 3. Po sw. Lucii.
- Cerekwe hořeni w Budějowsku** dříve w Tábořsku. 1. We středopost. — 2. Dne 22. jářl. — 3. Dne 6. listopadu.
- Cerekwe ušowá w Budějowsku** dříve w Tábořsku. 1. První středu w postě. — 2. D sw. Matouš.
- Cerhenice w Pardubicku** dříve w Kouřimsku. 1. D sw. Kateř. — 2. D sw. Woj. třet. — 3. D sw. Witu. — 4. D sw. Wácl.

Cerhovice w Pražsku dříve w Berounsku, ty čtvrtky: 1. druhý w postě. — 2. Čtvrtý po Melikon. — 3. Před sw. Pet. a Paw. — 4. Po sw. Wácl. Každý úterý tyd. trh.

Čáslav w Pardubstvu dříve krajské město, výroční trhy: 1. Čet. pond. w postě. — 2. W pond. po ned. Jubilate. — 3. W pond. po sw. Petr. a Paw. — 4. W pond. po Ranebow. P. Marie. — 5. We čtvrtel po sw. Lidmile. — 6. W pond. po sw. Hawlu. Štýp trhy na koně: 1. W úterý po první ned. postn. — 2. Dne 22. a 23 května. — 3. Ten den po sw. Prokopu. — 4. W úterý před sw. Barborou. Trhy na rozličný dob.: 1. Ten den po sw. Pet. a Paw. — 2. Ten den po Ranebow. P. Marie, pak laž. středu a každý pátek po sw. 3 král. po ned. Reminisc. a Jubilate.

Častolowice w Žilinsku dříve w Chrudimsku, wýr. trhy: 1. Ten den po sw. 3 král. — 2. D sw. Witu, oba zároveň na dobytěk. — D sw. Matě Magd. — 4. Ten den po Karol. P. Marie.

Čechovice w Pardubicku dříve w Čáslawsku. 1. Na den Pawla ebráce. — 2. W pátek před sw. Duchem. — 3. D sw. Wolfgangu, t. j. třet. den po sw. Sim. a Jud. Na ty dni drží se i trhy na koně a rozličný dob.

Čelakowice w Pražsku dříve w Kouřimsku, ty úter.: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po ned. Kantate. — 3. Po sw. Anjeli strážci. — 4. Po sw. Hawlu, zároveň trhy na dob.

Cerňosín w Plzeňsku. 1. W pond. po Hrom — 2. D sw. Jiří. — 3. D sw. Mich. — Dob. trh. od sw. Jiří až do sw. Mich. laž. pond.

Cernowice w Budejowstvu dříve w Tábořsku. 1. W pond. před na nebe wstoup. Paně. — 2. W pond. před Bož. Tělem. — 3. We středu před powýšením sw. kříže.

Čestín w Pardubstvu dříve w Čáslawsku. 1. W pond. před na nebe wstoup. Paně. — 2. W pond. po sw. Pet. a Paw. — 3. Na bušičky. Týd. trh laž. středu.

Čižá w Plzeňsku dříve w Klatowicku. 1. W út. posledn. týdne před Melik. — 2. D sw. Witu. — 3. D sw. Anně. — 4. D sw. Katerině.

Dar Boží w Chebsku dříve w Loketskú. 1. W pond. po sw. Anně. 2. W pond. před sw. Sim. a Jud.

Dassice w Pardubstvu dříve w Chrudimsku, wýr. trhy: 1. Na den památky sw. Skolasíky. — 2. W pond. Kantate. — 3. D sw. Witu. — 4. W út. po sw. Jak. — 5. Ten před sw. Michalem. — 6. D sw. Lucii. Koňské trhy ty středy: 1. Po sw. 3 králích. — 2. Druhou w postě. — 3. Po neděli Jubilate. — 4. Před sw. Jakubem. — 5. Po nawštim. sw. kříže. — 6. po sw. Martinu.

Doupow w Chebsku dříve w Loketskú. 1. W pond. po ned. Oculi. — 2. Ten den po sw. Janu Nep. — 3. W pond. po sw. Ušbět; wždy 2. dne na dobytěk.

Dawle w Plzeňsku dříve w Berounsku. 1.

De čtvrtel po sw. Fil. a Jak. — Dne 11. čerwenec. — We čtvrtel po sw. Barj. — 4. We út. po sw. Rasgeli. Padne-li druhý trh na sob. nebo w ned., drží se w pond. ngt. p.

Děln (Leitshen) w Čestolipstvu, dříve w Litoměřicku, wýr. trh. wždy po dva dni, ty pondělky: 1. Po novém roce. — 2. Po sw. Fil. a Jak. — 3. Po nabew. P. Mar. 4. Posledni w říjnu; tibat trhy na přil, ebilj a potrawní věci laž. pond. a středy.

Deřina w Budejowstvu, dříve w Tábořsku, wýr. trhy: 1. D sw. Wostěchu. — 2. D sw. Janu Křtiteři. — 3. D sw. Jak. — 4. D sw. Bartolom. — 5. D sw. Sim. a Jud. 6. D sw. Barboře. Trhy: 1. W út. před Wánocemi na housy a rozličné řemeslné práce. — 2. W út. před Wětkon. na rozličné řemeslné práce. Týd. trhy na dob. od sw. Jos. až do konce října lažbou středy; padne-li na středu nějaký swátek, trh se nebrží.

Diwisow w Budejowstvu, dříve w Tábořsku. 1. We čtvrtel po Prowodě. — 2. D sw. Wáclawu.

Dobrowice w Dobrowice, w Žilinsku, dříve w Boleslawsku, ty středy: 1. Po ned. Kantate. — 2. Po sw. Jak. — 3. Po sw. Wáclawu. — 4. Po wšech Swatých, zároveň dobytěk trhy.

Dobruška w Žilinsku dříve w Krasobrodsku, wýr. trhy: 1. Ten den po sw. Jiří po 8 dni. — W pond. po ned. powýšeni zároveň na koně. We swatoduff. úter. 4. D sw. Jiří. po 8 dni. — 5. Ten den po sw. Matěji, zároveň na koně. — 6. Ten den po sw. Wáclawu. Dob. trhy: 1. Ten po obrázení sw. Pawla. — 2. W pond. po sw. Trojici. — 3. Ten den po sw. Hawlu.

Dobřany w Plzeňsku, ty pondělky: 1. Po ned. Reminisc. aneb postn. trh. — 2. Po ned. Graudi. — 3. Po Karol. P. Marie. — 4. D sw. Mikuláš, zároveň dob. trhy.

Dobříš w Pražsku, dříve w Bergunsku. 1. We čtvrtel po popeci. — 2. W pond. po sw. Trojici. — 3. D sw. Michalu. — 4. D Duffičák. — 5. D sw. Temáši.

Dolšy (Hirschberg) w Čestolipstvu, dříve w Boleslawsku. 1. We středu po Hromnicích. — 2. D sw. Filipu a Jakubu. 3. W pond. po sw. Jiří. 4. po Obětování P. Mar.

Domasín w Plzeňsku. 1. w outerý lažeb twět. ned. — 2. W outerý swatoduffini. — 3. W outerý po sw. Bartoloměji. — 4. W pond. před sw. Hawlem; lažeb outerý trh na dobytěk.

Domazlice (Laus) w Plzeňsku, dříve w Klatowicku. 1. We středu po sw. Dprotě. — 2. D sw. Antoninu. 3. W pond. po sw. Anjeli strážci. — 4. Druhý čtvrtel po sw. Martinu. — Týd. trhy na dobytěk po sw. píšť we středu a we čtvrtel.

Dubčický w Žilinsku, dříve w Boleslawsku, ty outerky: 1. Před Melikongel. — 2. Před sw. Duchem. — 3. Po sw. Bartoloměji. — 9*

4. Před sv. Hawlem. — 5. První w adventě.
- D u b á** w Žilíně, dříve w Boleslawě. 1. Dne 19. Března. — 2. W úterý po sv. Petru a Pawlu. — 3. W pond. po sv. Hawlu. — 4. Druhý pond. w adventě.
- D u c h o w** (Dur) w Chebsku, dříve w Litoměřicku. 1. We středu po první neděli postní. — 2. D sv. Witu. — 3. D sv. Bartoloměji. 4. W pond. před osenc Swatými.
- D w o r y n o w é** w Pardubě, dříve w Čáslawě. 1. Na den obrácení sv. Pavla. — 2. We čtvrtel před ned. Judica. — 3. We čtvrtel před sv. Duchem. — 4. D sv. Anny. — 5. W pond. před sv. Matoušem. — 6. D sv. Simonu a Judowi. — 7. D sv. Tomáši apost. Třh. trž. každý úterý na obilí a rozličný dobytek.
- D w ů r K r á l o w é** w Žilíně, dříve w Králohradecku, ty úterky: 1. před Gromnicemi. — 2. Před květnou ned. — 3. Před sv. Duchem. — 4. Před sv. Markétou. — 5. Před sv. Matoušem. — 6. Před osmi Swatými. — 7. Před sv. Tomášem; osmě trž na koně a hově. dobytek w pond. před tím. Třh. trž. na obilí a přilzi w úterý a w sobotu.
- F r e t h e i t** w Žilíně, dříve w Bydžowě, ty úterky: 1. po přenesení sv. Wáclawa. — 2. Po Božím Těle. — 3. Po Narození P. Marie. — 4. Prv. w adventě.
- F r i b u s** w Chebsku, dříve w Loketě, w 1. pond. po sv. Bartoloměji.
- F r i d l a n d** w Čestolipě, dříve w Boleslawě, ty pondělky: Po Gromnicích. — 2. Po ned. Rogate. — 3. Po sv. Bartoloměji. — 4. Po sv. Simonu a Judowi; každý po 8 dní s trhem na dobytek; třh. trž. na obilí každ. pond. a pátek.
- J a b l o ň** (Gabel) w Čestolipě, dříve w Boleslawě, ty pondělky: 1. Po Gromnicích. — 2. Čtrty neděle po Welikonoci. — 3. Po sv. Janu Křtiteli. — 4. Po Narození P. Marie. — 5. Po sv. Kateřině. Trž. na wlnu: 1. Dne 9. května. — 2. Dne 4. října.
- J a b l o n e c** (Gablony) w Čestolipě, dříve w Boleslawě, ty pondělky: 1. Před Welikonoci. 2. Před sv. Duchem. — 3. Prv. w říjnu. — 4. Před sv. Alžbětou. Třh. trž. každý úterý a sobotu na obilí, přilzi, len a jiné věci.
- J e l e n í h o ř e n í** w Žilíně, dříve w Králohradecku. 1. D sv. Jozefu. — 2. W úterý swatobuff. — 3. D sv. Jakubu. — 4. D sv. Matouši. — 5. W úterý před sv. Martinem. — 6. W pond. před středním dnem. Třh. trž. na obilí každý úterý.
- G e o r g s w a l d e** w Čestolipě, dříve w Litoměřicku. 1. W pond. po nalez. sv. kříže. — 2. W pond. po sv. Anjeli strážci. Každý úterý třh. trž. na přilzi.
- G i l l i n**, f. krajště město, ty pondělky: 1. Po Gromnic. — 2. Po neděli Jubil. — 3. Po sv. Jakubu. — 4. Před sv. Hawlem. Trž. na obilí každ. pond.
- J i l e m n i c a** (Starckenbach) w Žilíně, dříve w Bydžowě, ty pondělky: 1. Po Imenu Ježíše. — 2. Před Welikonoci. — 3. Po ned. Promob. — 4. Před sv. Jakubem. — 5. Před swat. Divišem, po 8 dní. — 6. Před Wánocemi; třh. trž. na obilí, potravu, přilzi a plátno každ. středu.
- J i ř e t i n** (Georgenthal) w Čestolipě, dříve w Litoměřicku, ty pondělky: 1. masopustní. — 2. Po neděli po sv. Jiří. — 3. Po neděli po Narození P. Marie. — 4. Po neděli po osmi Swatých. Třh. trž. každý pátek.
- J i ř e t i n d o l n í** w Chebsku, dříve w Litoměřicku. 1. D sv. Wojtěchu. — 2. W pond. po Božím Těle. — 3. W pond. před sv. Matoušem. — 4. D sv. Mikuláši. Prv. a třet. trž. po 8. dni.
- J i r k o w** (Görkau) w Chebsku, dříve w Jatecku, ty pondělky: 1. Po ned. Laetare. — 2. Před swat. Janem Křtitelem. — 3. Před sv. Bartolomějem. — 4. D sv. Simonu a Judowi.
- K i s k e h n i c e** w Bydžowě, dříve w Láborě, ty pondělky: 1. Po sv. 3. král. — 2. D sv. Matěji. — 3. Po květné neděli. — 4. Po Welikonoci. — 5. Po sv. Duchu. 6. D sv. Mark. Magd. — 7. D sv. Bartoloměji, zároveň trž. na koně a hově. dobytek po 8 dní. — 8. Po sv. Matouši. — 9. Po osmi Swatých; dobyt. trž. každ. pond. ode 3 swatých králů až do pond. po Nanebewskoupení Páně.
- K r a s e n r i e d** w Plzeňě, dříve w Klatowě, výroč. i dobyt. trž. 1. W pond. po Božím Těle. — 2. W pond. po Narození P. Marie.
- K a b r y** w Pardubě, dříve w Čáslawě, dobytci trž. 1. We středu po Imenu Ježíše. — 2. Druhý čtvrtel w postě. — 3. We čtvrtel po půl postě. 4. We středu před Welikon. — 5. We středu před sv. Duchem. — 6. W úterý po sv. Janu Křtiteli. — 7. Po sv. Jakubu. — 8. We středu po Nanebew. P. Marie. — 9. We čtvrtel po povýšení sv. kříže. — 10. We středu po sv. Lukáš. — 11. We čtvrtel po sv. Felixu. — 12. We čtvrtel před Wánocemi.
- K a r t m a n i c e** w Plzeňě, dříve w Prácheňě, 1. Dne 28. dubna. — 2. D sv. Kateřině. Třh. trž. na dobytek a rozličné věci každý čtvrtel.
- K a s l a u** w Chebsku, dříve w Loketě, ty pondělky: 1. Po sv. Jiří. — 2. Po 18. čerwenci. — 3. Po 3. neděli w říjnu.
- K a y b a** (Haybe) w Čestolipě, dříve w Litoměřicku, ty pondělky: 1. Po sv. Jiří. — 2. Po sv. Witu. — 3. Po Nanebew. P. Marie. — 4. Po sv. Wáclawu.
- K e i n r i c h s g r ů n** w Chebsku, dříve w Loketě, ty pondělky: 1. Před sv. Janem Křtitelem. — 2. Před sv. Hawlem.

- Seralec w Pardubsku,** dříve w Čáslawsku.
1. Dne 21. února. — 2. D sw. Ant. Pad. — 3. Dne 13. zář. Každý prv. čtvrtel w měs. trh na dobytek, wlnu, pšzi a len.
- Seřmauů w městec w Pardubsku,** dříve w Chrudimsku, ty pondělky: 1. Po jménu Ježíše. — 2. Po neděli prozobnl. — 3. Po sw. Medardu. — 4. Po sw. Bartoloměji. — 5. D Duffičák, všech žárowen trh na dobytek.
- Slínko w Pardubsku,** dříve w Chrudimsku, ty středy: 1. Po sw. Apoleně. — 2. Po sw. Witu. — 3. Po sw. Bartoloměji. — 4. Po sw. Kafassi. — 5. Po Melikonoci; vždy ten den napřed trh na dobytek.
- Sobkowice (Liebenau) w Čestolipsku,** dříve w Bolestawsku, ty pondělky: 1. Po neděli Laetare. — 2. po sw. Bawřinci. — 3. Po sw. Matouffi.
- Solice w Pardubsku,** dříve w Chrudimsku, ty pondělky: 1. po Jmínu Ježíše. — 2. Po neděli prozob. — 3. Po powýšeni sw. Kříže. — 4. Po sw. Matouffi.
- Sora Anjelská w Anjelská Sora.**
Sora Běžowá w Běžowá Sora.
Sora matky Boží (Bergstadt unš. l. Frau) w Plzeňsku, dříve w Pražensku. 1. První pondělí postni — 2. Dne 16. srpna.
- Sora Kosowá w Budejowsku,** dříve w Berounsku. — 1. Na velikonoč. pond. — 2. We středu před Bož. Tělem. — 3. We čtvrtel po jmenu Marie. — 4. W pond. po sw. Barbore.
- Sora Krásná w Budejowsku,** dříve w Berounsku. 1. Prv. pond. w postě. — 2. W úterý po světné neb. — 3. Ten den po sw. Janu Nep. — 4. W úterý před sw. Duchem. — 5. Ten den po Kancetow. P. Marie. — 6. D sw. Kateřině. — 7. W úterý před Wánocemi.
- Sora Kutná w Pardubsku,** dříve w Čáslawsku, výroč. trh, pak trh na koně a how. dobytek, ty pondělky: 1. prv. w postě. — 2. Po neb. Cantato. — 3. ten den po Bož. Těle; ty pondělky: 4. po sw. Matouffi. — 5. Po sw. Martinu.
- Sora Supi w Supphora.**
Soražbowice w Plzeňsku, dříve w Pražensku. — 1. W úterý před neb. Septuagesima. — 2. W úterý před světn. neb. — 3. We čtvrtel před sw. Petrem a Pawlem. 4. Dne 3. srpna. — 5. W úterý před sw. Hawlem. — 6. D sw. Barbore; každou středu trh na obilí, potravu a dobytek.
- Sory Kassparské (Bergreichenstein) w Plzeňsku,** dříve w Pražensku. — 1. We středu po středopost. — 2. W úterý po powýšeni sw. Kříže.
- Sorebník w Budejowsku,** dříve w Tábořsku. 1. D sw. Blažej. — 2. D swatém Michalu. — 3. D sw. Martinu bisk.
- Sorice (Hörig) w Budejowsku.** Swobodný trh o sw. Bartoloměji. Trh na chléb: 1. We středu před Kancetowstoupen. Páně. — 2. D sw. Martinu. — 3. D sw. Tomáši.
- Sorice w Jičinsku,** dříve w Budejowsku, ty čtvrtky: 1. Po sw. 3 trál. — 2. Před světnou neb. — 3. Před neb Rogato. — 4. Po sw. Prokopu. — 5. Před sw. Bartolomějem. — 6. W úterý před sw. Martinem; vždy ten den před tím trh na dobytek, každý čtvrtel trh na obilí.
- Sorowice w Pražsku,** dříve w Berounsku, výročnl trh na kramářské zboží a dobytek: 1. Dne 11. února. — 2. w úterý před Kancetowstoupen. Páně. — 3. D sw. Jakubu apostl., po 8 dní. — 4. Na den powýšeni sw. Kříže. — 5. Dne 29. listopadu. Trh na kramářské zboží: 1. W sobotu před světn. neb. — 2. W sobotu před Wánocemi. Trhob. trh každou sobotu.
- Sostouň w Pražsku,** dříve w Klatowicku. 1. Prv. středu před masopustem. — 2. D sw. Simonu a Judowi; týh. trh každou středu.
- Sostině (Arnau) w Jičinsku,** dříve w Budejowsku, ty pondělky: 1. Po sw. Dorotě. — 2. Po sw. Trojici. — 3. Před jménem Marie. — 4. Po všech Swatých, vždy žárowen trh na koně a dobytek. Týh. trh každé úterý a sobotu.
- Sostomice w Pražsku,** dříve w Berounsku. 1. W pond. po sw. 3 trál. — 2. D sw. Matěji. — 3. D sw. Jiří na wlnu. — 4. W pond. po sw. Prokopu. — 5. We středu před Narozen. P. Marie. — 6. We středu po sw. Wáclawu; každou středu týh. trh.
- Sostow w Plzeňsku,** dříve w Klatowicku, ty středy: 1. Před masopustem. — 2. Před Melikonoci. — 3. D sw. Janu Křtiteli. — 4. D sw. Jakubu. — 5. D sw. Simonu a Judowi. — 6. Před Wánocemi. — Týh. trh každou středu na všední obilí, polní plodiny a na rozličný dobytek. Trh na koně od neděle Invocavit až do Bož. Těla.
- Sostka (Gastdorf), w Čestolipsku,** dříve w Litoměřicku, ty úterky. 1. Po Dewina. — 2. Po neb. Cantato. — 3. We swatoduffal. — 4. Po Kancetow. P. Marie. — 5. Po jménu Marie. — 6. Před sw. Kateřinou.
- Sradec Zindřichůw (Neuhaus) w Budejowsku,** dříve w Tábořsku. 1. Prv. pond. w postě. — 2. W úterý po neb. Exaudi. — 3. W pond. po Kancetow. P. Marie. — 4. W pond. po sw. Hawlu. Trh na dobytek: 1. We středu třet. týbnu postni. — 2. We středu po neděli Judica. — 3. We středu po páte neb. po Melikonoci. — 4. W pond. po sw. Trojici. — 5. We středu po sw. Kateřině. Trhob. trh každou středu a sobotu, a když je swátek, ten den před tím.
- Sradec Králové,** bývalé král. krájské město, nyní w Jičinsku, ty úterky: 1. Po sw. 3 trál. — 2. Po neb. Reminiscero. — 3. Po sw. Trojici. — 4. Po Naroz. P. Marie, po každé celých osm dní. Trh na koně a how. dobytek: 1. W pond. po sw. Fabiá-

- nu a Šebastiánu. — 2. **W** úterý po ned. Reminiscere. — 3. **We** středu po květné neděli. — 4. **We** středu po třikrát neděli. — 5. **W** pond po sv. Trojici. — 6. **Ten** den před Naroč. P. Marie.
- Grádec Nový u Grádec Králové.** 1. **W** pond. po sv. Janu Křtiteli. — 2. **W** pond. po sv. Ondřeji. Každý úterý tých. trh.
- Grádek (Grotkau) v Jičíně,** prvě v Bolešlavsku. 1. 3 neděle po Velikonoci. — 2. 7 neděl po sv. Duchu. — 3. **Ten** den po sv. Bartoloměji. — 4. **Ten** den před sv. Martinem. Týžní trhy každých pátých.
- Grádek Nový v Jičíně,** prvě Královhradecku. 1. **We** středu po Velikonoci. — 2. **W** pond. po Nanebevz. P. Marie. — 3. **W** den moudrosti. Každé pond. tých. trh.
- Gradiště Chustníkovo (Gradiš) v Jičíně,** prvě v Královhradecku. 1. **W** pond. po sv. Janu Křtiteli. — 3. **Druhé** pond. po sv. Michalu; trhy tých. každou středu.
- Gradiště (Münchengräß) v Jičíně,** prvě v Bolešlavsku. 1. **Na** tučný čtvrtek. — 2. **We** středu po neděli květné. — 3. **We** 4. čtvrtek po Velikonoci. — 4. **We** čtvrtek po Božím Těle. — 5. **We** čtvrtek po proměnění P. Krista. — 6. **We** čtvrtek před Břánocemi. **We** středu před každým tchem mže. trhy na dobytěk a každých čtvrtek trhy na obilí.
- Grady nové (Gragen) v Budějovsku.** 1. **W** pond. po ned. Laetare. — 2. **D** sv. Matouš. — 3. **W** pond. po 1. advent. neděli. Každé pond. trhy na dobytěk.
- Grady Klostergrab v Chebsku,** prvě v Litoměřicku. 1. **W** pond. po Naroč. P. Marie. — 2. **D** sv. Filipu a Jakubu. — 3. **D**sm dní po pozdvížení sv. Kříže. — 4. **D** sv. Ondřeji.
- Grónov v Jičíně,** prvě v Královhradecku, ty úterky: 1. Před sv. 3 králů. — 2. Po sv. Josefu. — 3. **W** třikrát neděli týdně. — 4. Po sv. Bartoloměji. — 5. Před všemi Svatými; připadne-li sv. Josefa a sv. Bartoloměje na úterý, držeji se trhy téhož dne.
- Grönitz (Lichtenstadt) v Chebsku** prvě v Loketskú. — 1. **W** pond. po prvou květnu. — 2. **W** pond. po jménu Marie.
- Gumolec v Baranovicích,** prvě v Čáslavsku, ty středy: 1. Po sv. Filipu a Jakubu. — 2. **Druhou** po sv. Adolfu. — 3. Před povýšením sv. Kříže. — 4. **Druhou** po sv. Klimentě. Týž. trh každou středu na dobytěk, potravu, vlnu, len a přízi.
- Gusinec v Plzeňsku,** prvě v Prachensku, výročí: trhy: 1. **D** sv. Filipu a Jakubu. — 2. **D** sv. Lukáši. Týž. trhy každou sobotu na obilí a hově. dobytěk, mezi nimiž 4 hlav. trhy na obchodnické zboží. 1. **W** masopust. sobotu. 2. Před květnou ned. — 3. Po Bož. Těle. — 4. Před Břánocemi.
- Göb (Gger), Kr. krajské město,** prvě v Loketskú, ty pondělky: 1. **Druhé** po ned. Re-
- míniscere. — 2. Po Bož. Těle. — 3. Po sv. Matouš. Týž. trhy každou středu a každou sobotu. **Dobyt.** trhy prv. středu každého měs.
- Chyňov v Budějovsku,** prvě v Tábořsku. 1. **Na** den obrác. sv. Pavla. — 2. **D** sv. Filipu a Jakubu. — 3. **Ten** den po sv. Petru a Pavlu. — 4. **D** sv. Martinu. Týž. trhy ty pondělky: 1. Po sv. 3 král. — 2. **Prv.** v postě. — 3. **W** střede. postě. — 4. Po ned. květné. — 5. **Druhé** po Velikonoci. — 6. po sv. Duchu. — 7. Po sv. Václavu. — 8. **W** úterý po Břánocích.
- Chlumec v Jičíně,** prvě v Vyhřovsku. **Výroč.** a dobyt. trhy: 1. **W** prv. pond. po obrác. sv. Pavla. — 2. **W** prv. úterý v postě. — 3. — **W** úterý velikonoc. — 4. **Ten** den po sv. Petru a Pavlu. — 5. **We** středu po ned. Cantato. Týž. trh každých čtvrtek.
- Chocení v Pardubsku,** prvě v Chrudimsku. 1. **Na** obrác. sv. Pavla. — 2. **W** úterý velikon. — 3. **D** sv. Mari Magd. — 4. **Ten** den po sv. Václavu, vsedě po osm dní, druhý a třetí s mladým tchem; tých. trh každých úterý.
- Choltice v Pardubsku,** prvě v Chrudimsku. 1. **W** pond. po sv. 3 král. — 2. **W** úterý po sv. Filipu a Jakubu. — **We** středu po sv. Václavu.
- Chomutov (Komotau) v Chebsku,** prvě v Zatecku, ty pondělky: 1. **Druhé** po Sromu. 2. Po sv. Filipu a Jakubu. — 3. Po Naroč. P. Marie, a seje-li se ten den s pondělkem po sv. Petru a Pavlu, v pond. na to. — 4. Po sv. Michalu. — Po sv. Martinu bisk.
- Chotěboř v Pardubicku,** dříve v Čáslavsku, ty pondělky: 1. **Druhé** v postě. týž. 3. **W** šestém postě. týž. — 4. **W** úterý po sv. Duchu. — 5. **W** pond. po sv. Jakubu. — 6. **D** sv. Feliru. — 7. **W** pond. po sv. Lukáši. — 8. **W** pond. po sv. Martinu. — Týž. trh každou středu.
- Chotusice v Pardubsku,** prvě v Čáslavsku. Trhy na dobytěk; 1. **Dne** 13. čerwna. 2. **Dne** 17. října.
- Chrást v Pardubsku,** prvě v Chrudimsku. 2. **Na** den sv. 3. králů, trh se drží ten den po nich. — **We** čtvrtek po květné neděli, trvá 8 dní. — 4. **We** čtvrtek před Havlem. Trhy na dobytěk: 1. **Ten** den před sv. 3. králů. — 2. **W** pond. po neděli provod. — 3. **We** středu po sv. Markétě. — 4. **We** středu před sv. Havlem; každou středu týž. trh.
- Chrástava (Stragan) v Čestolipsku,** prvě v Bolešlavsku, ty pondělky: 1. Před masopust. ned. — 2. Před sv. Janem Křtitelem. — 3. Před sv. Bawincem. — 4. Před sv. Havlem. — 5. Po druhé neděli adv. — Týž. trhy držeji se každou středu.

Chroustowice w Pardubsku, prvé w Chrubimsku, ty čtvrtky: Před Hromnicemi. — 2. Před sw. Filipem a Jakubem. — 3. Před svat. Wawřincem. — 4. D swat. Kateřině.

Chrudim w Pardubsku, prvé král. krásné místo, výroč. trhy: 1. Druhé pond. pest. — 2. We středu po Nalez. sw. Kříže. — Ten den po Naneběz. P. Marie. — 4. W pond. před sw. Františkem Seraf. — 5. D sw. Barbore. Trhy na loně w pondělky: 1. Prv. w postě. — 2. Třetí w postě. — 3. Po jurtelné neděli. — 4. Před sw. Duch. — 4. Na den sw. Prokopa. — 6. Před Naneběz. P. Marie. — 7. Po sw. Frant. Seraf. — Před sw. Barborou.

Chudenice w Plzeňsku, prvé w Klatowisku. 1. Druhou středu w postě. — 2. D sw. Filipu a Jakubu. — 3. D sw. Hawlu. 4. D sw. Kateřině. Tých. trhy na přízi: 1. Druhý pátek w postě. — 2. Prv. pátek w adventě.

Chwalšiny (Kalsching) w Budějowisku. 1. Prv. sobotu w postě. — 2. Na den na Nebewstoup. Páně. — 3. W neděli po sw. Wawřinci. — 4. D sw. Hawlu; každ. úter. tých. trh.

Chýstě w Chebsku, prvé w Loketskú, výroč. a dob. trhy: 1. D sw. Jofesu. — We čtvrtěk třet. týdně po Melikonoci. — 3. W pond. po 16. čerweni. — 4. W pond. po Maroz. P. Marie. — 5. D sw. Martinu. Tých. trhy na každý úterý.

Janow w Budějowisku, prvé w Kouřimsku. 1. D sw. Řehoři. — 2. Ten den po sw. Janu Nep. — 3. Ten den po sw. Petru a Pawlu. — 4. D sw. Bartoloměji. — 5. D sw. Martinu bisk.

Janowice w Plzeňsku, prvé w Klatowisku. 1. D sw. Jofesu. — 2. D sw. Janu Křtiteli. 3. D sw. Simonu a Judowi; každé pond. tých. trh.

Janowice Čerwené w Pardubsku, dríwe w Čáslawsku, ty úterý: 1. Po čtvrtě postni neděli. — 2. Před swatým Janem Křtitelem. — 3. Po jmenu Marie. — 4. Před sw. Martinem.

Janowice Uhlířská w Pardubsku, prvé w Kouřimsku 1. W pond. po středopost. 2. W úterý po Melikonoci. — D sw. Witu. — 4. W pond. před sw. Mari Magd. 5. W pond. před sw. Anj. strážce. — 6. W pond. před sw. Hawlem.

Janowice Wrchotowa w Budějowisku, prvé w Berounsku. — Dne 14. února. — Dne 31. května. — Dne 14. září. — Dne 13. prosince.

Jatomež w Jičinsku, prvé w Králohrádečku. Druhý den po sw. 3 král. — 2. We čtvrtěk po sw. Duchu. — 3. W úterý před sw. Bartolomějem. — 4. Ten den po sw. Haw. Trh tých. každý pátek.

Jenikow w Pardubsku, prvé w Čáslawsku, ty středy: 1. Po Hromnic. — 2. Po Swě-

stow. P. Marie. — 3. Před sw. Janem Nepom. — 4. Před Bož. Tělem. — 5. Po sw. Markétě. — 6. Po sw. Wáclawu.

Jenikow Wětrný w Pardubsku, prvé w Čáslawsku. 1. Ten den po sw. 3 král. — 2. W pond. po sw. Janu Nepom. — 3. D sw. Jakubu. — 4. Druhý pond. po Naneběz. P. Marie. — 5. D sw. Martinu.

Jesenice (Jechniš) w Chebsku, prvé w Zatecku, výroč. a dob. trhy: 1. W pond. po sw. Simonu a Judowi. 4. W pond. před Wánoecmi.

Joachimsthal w Chebsku, prvé w Loketskú, ty pondělky: 1. Po Hromn. — 2. 3. w dubnu. — 3. Po sw. Markétě. — 4. Čtvrtý w měs. zář.

Josefow w Jičinsku, prvé w Králohrádečku. 1. W pond. po Swěstow. P. Marie trh na loně a how. dobytek, na to w úterý a we středu obyčejný trh výroční. — 2. W pond. po sw. Markétě trh na loně a how. dobytek, na to w úterý a we středu obyčejný trh. — 3. W pond. po sw. Wáclawu trh na loně a how. dobytek, na to w úterý a we středu obyčejný trh. — 4. W pond. po Početi P. Marie trh na loně a how. dobytek, na to w úterý a we středu obyčejný trh; tých. trhy každé pond. a každý čtvrtěk na obili a chleb, a denně malý trh na zeleninu a jinou potravu.

Kacow w Pardubsku, prvé w Čáslawsku. 1. Na Nalez. sw. Kříže. — 2. D sw. Petru a Pawlu. — 3. D Maroz. P. Marie. — 4. D sw. Martinu. Tých. trhy: 1. Ten den po Hromn. — 2. W pátek před čtvrtou advent. neb.

Kadaň (Kaaden) w Chebsku, prvé w Zatecku, ty pondělky: 1. Po ned. Judica. — 2. Po sw. Janu Křtiteli. — Po powyš. sw. Kříže. 4. Po sw. Barboře, každý po 3 dni a zároveň trh na loně a how. dobytek.

Kamenice w Budějowisku, prvé w Tábořsku. 1. Prv. pátek w postě. — W úterý melikonoc. — 3. Týden před sw. Mari Magd., týden po ni. — 4. We čtvrtěk po Nanebewstoup. Páně, po něm ještě 3 dni. 5. Ten den po sw. Wáclawu, po něm 4 dni. — 6. W pond. po wšech Swatých, a potom 4 dni. Týdní trhy každý pond. na loně, how. dobytek, obili a rozličné zboží.

Kamenice Čestá w Čestolipsku, prvé w Litoměř. ty pondělky: 1. Před sw. Duchem. 2. Po Porciutuli. — 3. Před sw. Hawlem, každé dva dni.

Kamenice Trhová w Pardubsku, prvé w Chrubimsku, výroč. a dob. trhy w čtvrtky: 1. Třetí w postě. — 2. Pátý w postě. 3. Na zelený čtvrtěk. — 4. Po sw. Prokopu. — 5. Po Maroz. P. Marie. — 6. Po wšech Swatých. — 7. Po Početi P. Marie.

Kamýk w Budějowisku, prvé w Berounsku. 1. Dne 21. čerwna. — 2. Dne 25. čerwenec. — Dne 4. října.

- Kaňk w Pardubsku, prvě w Čáslawsku. 1.** We čtvrtel před květnou neb. — 2. **W út.** před sw. Duchem. — 3. **W úterý** před sw. Bartolomějem. — 4. **We čtvrtel** před sw. Hawlem. **Trhy na dobytek:** We čtvrtel před Karol. P. Marie. — 2. **We čtvrtel** před sw. Markétou. — 4. **We čtvrtel** po sw. Kateřině.
- Kaplice w Budejowisku. 1.** **W masopust.** pond. — 2. **D sw. Prokopu.** — 3. **D sw. Simonu a Judowi.** **Týh. trhy** každou sobotu.
- Karlowé Wary (Karlsbad) w Chebsku, prvě w Loketskú. 1.** **Prw. pond.** w měs. dub. — 2. **První středu** w měs. říjnu. **Trhy** týh. každý čtvrt.
- Karwice, Chabařowice (Karbis) w Českolipsku, prvě w Litoměřickú, wýroč. a dobyt.** trhy ty pondělky: 1. **Druhý** w postě. — 2. **Druhý** po Melikonoci. — 3. **Posled.** po sw. Duchu. — 4. **Prw. w měs. srpnu,** každ. po 3 dni na rozličné zboží a po 3 dni na dobytek. **Týhodní trhy** po celý rok we středu.
- Kasejowice w Plzeňsku, prvě w Praženskú, wýroč. trhy** na koně a hově. dobytek: 1. **Ten den** po sw. 3 král. — 2. **W úterý** po neděli prozob. — 3. **D sw. Jakubu.** — 4. **Ten den** po sw. Jilji. — 5. **D sw. Worsšile.** **Týh. trhy** na dobytek každý pátek ob welikého pátku až do wšech Swatých.
- Kotowice w Plzeňsku, prvě w Praženskú. 1.** **Dne 12. května.** — 2. **Dne 12. prosince.**
- Koučim w Pardubsku, prvě král. krajské město, ty pondělky:** 1. **Po Novém roce.** — 2. **Po neděli květné.** — 3. **Před sw. Duchem.** — 4. **D sw. Mari Magd.** — 5. **W pond.** po Karol. P. Marie. — 6. **Po sw. Kateřině;** při každém járowen trhy na koně a hově. dobytek.
- Kdyně Nowá (Neugebein) w Plzeňsku, prvě w Klatowisku. — 1.** **W pond.** po sw. 3 král. — 2. **Druhý pond.** po Melikonoci. 3. **D sw. Bartoloměji.** — 4. **D sw. Ondřeji.** **Týh. a dobyt.** trhy každý pátek ob druhého týdnu postního až do swatého Martina.
- Kinšperk (Königsberg) w Chebsku, prvě w Loketskú. 1.** **W pond.** po 3. neděli post. — 2. **D sw. Witu.** — 3. **W pond.** před sw. Wáclawem. — 4. **Druhý pond.** w advent; **prw. úterý** každého měsíce trhy na dobytek a každý pátek po celý rok trhy na obilí.
- Kinšwart (Königswart) w Chebsku, prvě w Loketskú, wýr. trhy** na koně a hově. dobt.: 1. **D sw. Josefu.** — 2. **W pond.** po sw. Markétě. — 3. **W pond.** po wšech Swat. **Trhy** na chleb druhý pond. po Melikon.; **trhy** na obilí každ. čtvrt.
- Klabno w Pražsku, prvě w Rakownickú, ty pondělky:** 1. **Po obrác. sw. Pawla.** —
2. **Po swat. Witu.** — 3. **Po swat. Wáclawu.**
- Klabruhy w Plzeňsku 1.** **We středu** před květnou neb. — 2. **W pond.** po Wojšim. Těle. — 3. **D sw. Jakubu.** — 4. **D sw. Matouši.**
- Kláster ec (Klosterle) w Chebsku, prvě w Zateckú, wýroč. a dobt. trhy** ty pondělky: 1. **Před Hromnicemi.** — 2. **Před sw. Johannou král.** — 3. **Před sw. Bartolomějem.** — 4. **Před sw. Martinem.** **Když** na některý patne zasvěcený swátek, **obhývá se** trhy w pond. na osm dni před tím; **týh. trhy** každ. středu.
- Klatow y, býw. krajské město, nyní w Plzeňsku, ty úterky:** 1. **Po obrác. sw. Pawla.** 2. **Po neb. Cantate.** — 3. **Druhý** po sw. Křtitanu. — 4. **Po sw. Jilji.** — 5. **Po sw. Alžbětě.**
- Klenceň w Plzeňsku, prvě w Klatowisku. 1.** **D sw. Matěji.** — 2. **W úterý** po sw. Trojici. — 3. **D sw. Lucii;** **týh. trhy** každý út. w postě.
- Klomin w Pražsku, prvě w Rakownickú, ty pondělky:** 1. **Po Hromnic.** — 2. **Čert** w měs. květnu. — 3. **Po Marii Sněžné.** 4. **Před wšemi Swatými;** **ostatně** každý pond. **týh. trhy.**
- Kněžmost w Jiciněsku, prvě w Boleslawsku, wýroč. a dobt. trhy** ty pondělky: 1. **Po sw. Fabiánu a Sebašiánu.** — 2. **Druhý** w postě. — 3. **Po Welik.** — 4. **Před Karol. P. Marie.** — 5. **Před Nanebewz. P. Marie.** — 6. **Po Iměnu Marie.**
- Knihowý w Pražsku, prvě w Berounsku. 1.** **Na tučný čtvrtel.** — 2. **W pond.** po květné neděli. — 3. **D sw. Witu.** — 4. **We čtvrtel** po sw. Wawřinci. — 5. **D sw. Libuše.** — 6. **D sw. Wendelinowi.** — 7. **D sw. Barboře.**
- Kocengrún (Kosengrün) w Chebsku, prvě w Loketskú, ty pondělky:** 1. **Po sw. Petru a Pawlu.** — 2. **Po sw. Simonu a Judowi.**
- Kolinec w Plzeňsku, prvě w Klatowisku. 1.** **D sw. Jilipu a Jak.** — **D sw. Wawř.** — 3. **D sw. Ondřeji.**
- Kolin Nowý w Pardubsku, prvě w Kouřimsku, wýroč. trhy:** 1. **W pond. masop.** — 2. **W pond.** po swatostech. — 3. **D sw. Anton. Pad.** — 4. **W pond.** po sw. Bartoloměji, po 14 dni. — 5. **Po sw. Frant. Seraf.** — 6. **W pond.** po sw. Ondřeji; **w pátek** a **w sobotu** před tím **trhy** na dobytek; **týh. trhy** na obilí, dřiwí, potravu a drábež **we středu** a **w pátek.**
- Kolowec (Kolautschen) w Plzeňsku, prvě w Klatowisku, wýr. trhy:** 1. **W úterý** welik. — 2. **D sw. Janu Křtitele.** — 3. **W pond.** před sw. Hawlem; **týh. trhy.** 1. **Druhý** pond. po Melikonoci. — 2. **Druhý** pond. po sw. Martinu.
- Kopidlno [w Jiciněsku, prvě w Budejowisku, ty středy:** 1. **Po Melikon.** — 2. **D swat.**

- Prokopu.** — 3. Před Narož. P. Marie. — 4. Před počet. P. Marie.
- Kostelec Černý v Pardubsku,** prvě v Kouřimsku. 1. W pond. křijowě. — 2. D sw. Janu Křtiteli. — 3. D sw. Michalu — 4. D početl. P. Marie.
- Kostelec Lažský v Pražsku,** prvě v Kouřimsku. 1. W pond. po sw. Matěji. — 2. We čtvrtel před Nalez. sw. Kříže. — 3. D sw. Witu. — 4. D sw. Jakubu. — 5. D powěš. sw. Kříže. — 6. D sw. Simonu a Judowi; při wšech zároveň trhy na koně a hově. dobyt; tñ. trhy každou sobotu.
- Kostelec nad Drlicí v Jičinsku,** prvě v Královhradecku, wýroč. a zároveň trhy na koně a doh. před poleb: 1. D sw. Dorotě. 2. We čtvrtel před kvočnou neb. — 3. W pond. po Nanebewst. Páně. — 4. Dne 17. čerwence. — 5. D sw. Bartoloměji. — 6. D sw. Karlu Borom.; tñ. trhy každých čtvrtel.
- Kozlany v Plzeňsku,** prvě v Rakownicku. 1. We čtvrtel po Melikonoci. — 2. We čtvrtel po sw. Duchu. — 3. D sw. Wawřinci. — 4. D sw. Mat.
- Králický (Orulický) v Jičinsku,** prvě v Královhradecku, ty čtvrtky: 1. Před Hromnicemi. 2. Po Melikonoci. — 3. Dne 28. čerwence. 4. Po sw. Lukáši; každých čtvrtel tñ. trhy na obilí, len a lněné semeno.
- Kralowice v Plzeňsku,** trhy wýroč., též na koně a hově. dob.: 1. We čtvrtel před zvěšlowáním P. Marie. — 2. W pondělí před Pet. a Paw. — 3. W pond. před Nanebewst. P. Marie. — 4. We čtwr. před sw. Hawl.
- Kralupy v Chebsku,** prvě v Zatecku. 1. W úterý po Melikon. — 2. We středu před Narož. P. Marie; tñ. trhy každou středu.
- Králov městeček v Jičinsku,** prvě v Bydžowisku, ty pondělky: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po neděli přowob. — 3. Po Bož. Těle. — 4. D sw. Bartoloměji. — 5. We středu po sw. Františku Ceraf. — 6. We středu po sw. Cecíli; trhy rýbní a obilní každých pátek.
- Kraslice (Grassitz) v Chebsku,** prvě v Loketskú, ty pondělky: 1. Po sw. Janu Křtiteli. — 2. Po sw. Michalu; každou středu a sobotu tñ. trhy; dobyt. trhy třetí středu každého měs.
- Křinec v Jičinsku,** prvě v Boleslawsku, ty čtvrtky: 1. Na tučný. — 2. Po sw. Duchu. — 3. Po sw. Bartoloměji. — 4. Po sw. Kateřině.
- Křibská, Chřibská (Kreibitz) v Čestolipsku,** prvě v Litoměřicku. 1. W pond. po 3. neděli po sw. Duchu; připadne-li ale Děkinští trhy na ten samý pondělík, tedy w ponděl. na 4. neděle před sw. Duchem. — 2. W pond. po swat. Michalu. 3. W pond. prv. w adventě; tñ. trhy každou středu.
- Křiwosoudow v Pardubsku,** prvě v Čáslawsku. 1. W pond. po sw. Jiří. — 2. W pond. po sw. Jiří; tñ. trhy každých pondělík.
- Krumlow v Budejowisku.** 1. We čtvrtel po půl postu. — 2. We čtvrtel po Bož. Těle. — 3. W pond. před sw. Hawlem. — 4. D sw. Kateřině; doh. trhy každou středu od sw. Jiř. do sw. Hawla; tñ. trhy w středu a w sob.
- Kruchurek v Pardubsku,** prvě v Čáslawsku, trhy wýr. a doh. ty pondělky: 1. Před Hromnicemi. — Před Nanebewstoup. Páně. 3. Po sw. Wáclawu. — 4. D sw. Kateřině; tñ. trhy každých čtvrtel.
- Krupka (Graupen) v Čestolipsku,** prvě v Litoměřicku. 1. We čtvrtel před kvočnou neb. — 2. W pond. před sw. Duchem. — 3. We čtvrtel po Imenu Marie. — 4. W pond. před sw. Mart.
- Kruxy (Kriegern) v Chebsku,** prvě v Zatecku, wýr. a doh. trhy: 1. We středu po neb. Lactarc. — 2. We čtvrtel po neděli Cantate. — 3. We čtwrt. po powěš. sw. Kříže. — 4. Dne 8. list.
- Kunžak (Königsack) v Budejowisku,** prvě v Táborsku, ty pondělky: 1. Po Hromnic. — 2. Po neděli Misericordia. — 3. Po sw. Matouši. — 4. Ten den po wšech Swat.; tñ. a dobyt. trhy každých čtvrtel.
- Kunžwart (Kuschwarta) v Plzeňsku,** prvě v Prachensku. 1. D sw. Jiří. — 2. D sw. Michalu. — 3. Dne 15. prosince; tñ. trhy každých úterý.
- Kuřimowy (Hühnerwasser) v Čestolipsku,** prvě v Boleslawsku. 1. W pon. po Melikonoci. — 2. W pond. po sw. Duchu. — 3. D sw. Janu Křtiteli. — 4. W pond. po Nanebewst. P. Mar. — 5. W pond. po sw. Hawlu. — 6. W úterý před sw. Tomášem apoštl.; každou středu tñ. trhy.
- Kupferberg v Chebsku,** prvě v Loketskú. 1. W pond. po sw. Witu. — 2. W pond. po sw. Mat.
- Kaukrouu v Pardubsku,** prvě v Chrudimsku, ty úterky: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po neb. Judica. — 2. Po sw. Duchu. — 4. D sw. Mari Magd. — 5. Po sw. Matouši.
- Kouňowice v Budejowisku,** prvě v Kouřimsku, ty čtvrtky: 1. Před sw. 3 král. — 2. Před sw. Řehořem. — 3. Před sw. Wostěchem. — 4. D sw. Witu. — 5. D sw. Magdaleny. — 6. Před sw. Bartol. — 7. Před sw. Wácl. — 8. D sw. Lukáši. — 9. D sw. Barbore.
- Koupy v Pražsku,** prvě v Zatecku, wýroč. trhy na koně a jiný dobyt: 1. W pond. a následuj. dni před tučným čtvrtkem. — 2. W pond. a úterý před Nanebewstoup. Páně. — 3. We středu po Narož. P. Marie, po 8 dni. — 4. We středu a we čtwrtel po sw. Simonu a Judowi
- Kauterbach v Chebsku,** prvě v Loketskú, trhy wýroč. a na dobyt: 1. D sw. Janu

- Řtít.** — 2. Prv. pond. po rúžencové slavnosti.
- Ředec w Pardubstku,** prvě w Čáslawstku, 1. W úter. po neděli Septuagesima. — 2. We středu před Nanebevstoup. Páně. — 3. Ten den před sw. Mař. Magd. — 4. W úterý po sw. Jiří. — 5. We čtvrtel před sw. Hawlem.
- Ředence w Budejowstku,** ty pondělky: 1. Po sw. Marku. — 2. Po sw. Michalu. — 3. Po početi P. Marie. Třh. trhy každý pond. před sw. Matějem a sw. Hawlem.
- Řestkow w Chebstku,** prvě w Plzeňstku, 1. Dne 10. března. — Dne 2. května. — 3. Dne 4. čerwence. — 4. Dne 15. října.
- Řewin w Ceskolipstku,** prvě w Litoměřicku, na den sw. Rátouffe.
- Řhenice (Ehenig) w Plzeňstku,** prvě w Praženskú, 1. D sw. Fabiánu a Sebaštianu. — 2. D sw. Jiří. Třh. trhy každou středu. Třh na den sw. Einharta.
- Řibáň w Jičinstku,** prvě w Budejowstku, ty úterky: 1. Po sw. Matěji. — 2. Po sw. Trojici. — 3. Po sw. Bartoloměji. — 4. Po sw. Simonu a Judovi. Třh. trhy každý úterý.
- Řibensteyn w Chebstku,** prvě w Lokestku, 1. W pond. po Nawst. P. Marie. — 2. W pond. po posled. swatobuř. neděli.
- Řiberec (Reichenberg) w Ceskolipstku,** prvě w Bolestawstku, ty pondělky: 1. Po neděli prozob. — 2. Před sw. Witem, po 8 dni. — 3. Po Naroz. P. Marie, po 8 dni. — 4. Po 3. ned. w říjnu a w úterý na to. — 5. Před prv. advent. neděli a w úterý na to. Třh na wlnu: 1. W úterý a we středu po sw. Duchu. — 2. W úterý a we středu po sw. Michalu. Třh na dobytek: 1. W sobotu před ned. prozob. — 2. W sobotu na 8 dni před prv. ned. adv. Třhob. trhy každé pond. a každé čtvrtel.
- Řihice w Pardubstku,** prvě w Čáslawstku, 1. W pond. po Juenu Jezisse. — 2. Na počest. středu. — 3. W pond. po sw. Janu Nepom. — 4. W pond. po sw. Prokopu. — 5. W pond. po Nanebewz. P. Marie. — 6. D sw. Hawlu.
- Řiblin w Plzeňstku,** wř. a dobyt. trhy ty pondělky: 1. Po družebné neděli. — 2. Po sw. Filipu a Jakubu. — 3. Před Bož. Tělem. — 4. Po sw. Jiří. — 5. Před sw. Martinem.
- Řibochowice w Pražstku,** prvě w Litoměřicku, 1. W středopost. — 2. We středu před Nanebewstoup. Páně. — 3. D sw. Bartoloměji. — 4. We středu po sw. Wáclawu. — 5. We středu po sw. Martinu. Třh. trhy každou sobotu.
- Řipa Čestá, tr. krajtě město,** prvě w Litoměřicku, wř. trhy: 1. We čtvrtel po anebo také o sw. Marktě. — 2. We čtvrtel po aneb. o Martinu, oba po 8 dni. Třh na dobytek ty středy: 1. Po středopost. — 2. Po Bož. Těle. — 3. Po sw. Bartoloměji. — 4. Po swat. Martinu, každé třmá dva dni. Třh wř. a hově. dobytek ty pondělky: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po ned. Jud. — 3. Po sw. Petru a Pawlu. — 4. Před sw. Hawlem. — 5. Po sw. Martinu. — 6. Před Wánocemi. Třh na wlnu: 1. D sw. Florianu. — 2. W pond. po sw. Hawlu. Třh na dobytek každé pon. od 8 ledna až do 9. listopadu; tñh. trhy každé pátek.
- Řisow w Budejowstku,** 1. Na úterý velikonoč. — 2. D sw. Bartoloměji. — 3. D sw. Ondřeji; tñh. trhy každé čtvrtel.
- Řiteň w Pražstku,** prvě w Plzeňstku, trhy wř. rotni a na dobytek: 1. čtvrté ponděl. po Novém roce. — 2. We středu před sw. Duchem. — 3. D sw. Maři Magd. — 4. D sw. Alžbětě. — 5. We středu před sw. Wáclawem; sňž připadne zasvěcený swátek, přeloží se trh na tentýž den druhého tñhodne.
- Řitoměřice w Ceskolipstku,** prvě město krajtě, ty pondělky: 1. Po dewtniku. — 2. Po neděli Cantate. — 3. Po Nanebewz. P. Marie. — 4. Po sw. Katerině.
- Řitomysl w Pardubstku,** prvě w Chrudimstku, 1. W úterý před sw. Grant. Saleš. — 2. We středu před sw. Panfrácem. — 3. W úterý před sw. Petrem a Pawlem. — 4. We středu před swat. Jiřím. — 5. W úterý před sw. Katerinou. Třh na koně a dobytek ten den před tím; tñhob. trhy na obli, len, wlnu, přízi, plátno a jiné zboží w sobotu po celý rok.
- Řitwinow Horni (Oberleitenborf) w Chebstku,** prvě w Litoměřicku. — 1. We středu po květné neděli. — 2. D swat. Maři Magd. — 3. D sw. Michalu. — 4. W pond. po wšech Swatých.
- Řochowice w Pražstku,** prvě w Berounstku, 1. D swat. Jiři. — 2. D sw. Matěji. — 3. D sw. Leopoldu. — 4. Ten den před sw. Janem Křtitelem.
- Řoket (Ellbogen), bývalé krajtě město,** npui w Chebstku, 1. Na zelený čtvrtel trh na chleb. — 2. Dne 1. května. — 3. D sw. Martinu bisk. — 4. We čtvrtel před Wánocemi, trh pouze na chleb.
- Řounice w Budejowstku,** 1. D sw. Jiři. — 2. D sw. Janu Křtiteli. — 3. D sw. Michalu.
- Řomnice w Jičinstku,** prvě w Budejowstku, ty čtvrtky: 1. Před sw. 3 krály. — 2. Před sw. Mař. Magdalenou. — 3. Před sw. Simonem a Judou. Slaw. trhy na dobytek a zboží. 1. Dm dni po Nanebewstoup. Páně. 2. We čtvrtel po Bož. Těle; tñhob. trhy každé čtvrtel.
- Řowosice w Ceskolipstku,** prvě w Litoměřicku, 1. W pond. po Laetare. — 2. W pond. po sw. Trojici. — 3. Ten den po Naroz. P. Marie.

Lubaneč w Chebsku, prvě w Roketku, trhy výroč. a na dobytěk: 1. Druhý pond. po Gromnicách. — 2. We středu před sw. Wáclawem.

Luže w Pardubsku, prvě w Chrubimsku, trhy výroč.: 1. We středu po Kalez. sw. Kříže. — 2. Ten den po sw. Petru a Pawlu. — 3. Dne 13. čerwna. — 4. Na Duffičky; trhy na dobytěk: 1. We středu před jmenem Ježíše. — 2. We středu po třetí neděli post. — 3. Dne 14. čerwna. — 4. O Duffičkách.

Lpšá w Jičínku, prvě w Bolešlawsku. 1. W pond. po sw. Filipu a Jakubu. — 2. W pond. po Jana křti. Lýchob. trhy každou sobotu.

Malesow w Pardubsku, prvě w Čáslaw-sku, ty úterky: 1. Před sw. Matějem. — 2. Před Ranebousp. Páně. — 3. Před sw. Matš Magd. — 4. Před Narož. P. Marie. — 5. Před sw. Martinem bisk.

Manetiu w Plzeňsku. 1. W pond. po De-woltn. — 2. Druhý pond. po Melikon. — 3. O sw. Witu. — 4. O sw. Matoussi. — 5. O sw. Barboře.

Márfowice w Budejowisku, prvě w Be-rounsku. 1. Dne 14. února. — 2. Dne 18. října.

Mastow (Machau) w Chebsku, prvě w Katecku, výroč. trhy: 1. Prw. neděli w postě. — 2. O sw. Filipu a Jakubu. — 3. O Narož. P. Marie. — 4. W neděli po wšech Swatých, každý po 8 dni; trhy na wlnu: 1. W pátek po sw. Jiří. — 2. W pátek po sw. Jiří. Lých. trhy každý pátek.

Mětku w Plzeňsku, prvě w Klatowisku. 1. Ten den před Ranebousp. P. Marie. — 2. O sw. Simonu a Judow. — 3. Osm dní před Martinem.

Mělník w Pražku, prvě w Bolešlawsku, výroč. trhy na koně a jiný dobytěk: 1. We čtvrtel po sw. 3 křál. — 2. We čtvrtel w druhém postu. Jhdnu. — 3. We čtvrtel po sw. Filipu a Jakubu. — 4. W pond. po sw. Petru a Pawlu. — 5. We čtvrtel po Ranebousp. P. Marie. — 6. We čtvrtel po sw. Hawlu. — 7. O sw. Ondřeji apost., po 8 dni; lých. trhy každý úterý.

Merklin w Plzeňsku, prvě w Klatowisku, w pondělky: 1. Po sw. Trojici. — 2. O sw. Wawřinci. — 3. Po sw. Martinu.

Město w Pražku, prvě w Berounsku. 1. W pond. po prw. neděli po Melikonoci. — 2. W úterý po sw. Trojici. — 3. O sw. Matoussi.

Město Wpsole w Pardubsku, prvě w Chrubimsku, trhy výroč. a na dobytěk ty úterky: 1. Prw. w postě. — 2. Před sw. Filipem a Jakubem. — 3. Po sw. Petru a Pawlu. — 4. Po Ranebousp. P. Marie. — 5. Před sw. Frant. Seraf. — 6. Před sw. Lazarem.

Mězi mosti w Budejowisku. 1. O sw. Do-

rotě. — 2. O sw. Floriánu. — 3. O sw. Mikulášu.

Milčin w Budejowisku, prvě w Lábořku. 1. O sw. Stanislavu. — 2. O sw. Janu Křtiteli. — 3. Dne 15. čerwnce. — 4. O Narož. P. Marie. — 5. O Duffičkách.

Milešow w Čestolipsku, prvě w Litoměřic-ku, trhy výroč. a na dobytěk: 1. Ten den před sw. Gabrielem. — 2. W pond. po sw. Anton. Pad. — 3. W pond. po powšff. sw. Kříže. — 4. W pond. před Ranebousp. Páně; připadne-li který na sobotu, tedy w příští pond.

Miletin w Jičínku, prvě w Budejowisku. 1. We středu po sw. Jiří. — 2. We středu po sw. Lukášu; lých. trhy každou středu.

Miléwo (Mühlhausen) w Budejowisku, prvě w Lábořku. 1. O sw. Josef. — 2. W pond. po sw. Trojici. — 3. O sw. Markétě. — 4. W pond. po jménu Marie. — 5. O sw. Weršile. Lýchob. trhy na dobytěk, obilí, potratu každý čtvrtel.

Milín w Pražku, prvě w Berounsku: 1. W pond. masop. — 2. O sw. Ondř.

Mimón (Niemes) w Čestolipsku, prvě w Bolešlawsku. 1. Prw. pátek w postě, pat. ty pondělky: 2. Po sw. Trojici. — 3. Po sw. Matěji. — 4. Po sw. Simonu w Judow.

Mirovice w Plzeňsku, prvě w Pražku, ty pondělky: 1. Prw. masop. — 2. O sw. Filipu a Jakubu. — 3. Před sw. Petrem a Pawlem. — 4. Po sw. Jiří. — 5. Před sw. Martinem. Lých. trhy na dobytěk, obilí, dříví a len: 1. W úterý před Melikon. — 2. W úterý před Wáncemi, mimo to ještě každou středu.

Mirovice w Plzeňsku, prvě w Pražku. 1. O obrác. sw. Pawla. — 2. W pond. po ned. Lactare. — 3. O sw. Božtěchu. — 4. We středu před Bož. Tělem. — 5. O sw. Prokopu. — 6. O Marii Sněžné. — 7. O Narož. P. Marie. — 8. W pond. před swat. Hawlem. — 9. O Obětow. P. Marie.

Mladkow (Wichstadt) w Jičínku, prvě w Křálohradecku. 1. Dne 23. dubna. — 2. Dne 24. čerwna. — 3. Dne 30. list.

Mlázowice w Jičínku, prvě w Budejow-isku. 1. W pond. po jménu Ježíše. — 2. W úterý po Melikonoci. — 3. W úterý po swat. Witu. — 4. W úterý po sw. Kateřině.

Mnichow (Sinsiedl) w Plzeňsku, ty pond.: 1. Druhý po Melikonoci. — 2. Po sw. Janu Křtiti. — 3. Po sw. Hawlu.

Mnichowice w Pardubsku, prvě w Kou-řimsku, ty středy: Před Ranebousp. Páně. — 2. Před Bož. Tělem. — 3. Před Narož. P. Marie. — 4. O sw. Martinu. Hawlu. trhy obilí, a dobyt. 1. Na tučný čtvrtel: — 2. Na zelený čtvrtel. — 3. O sw. Jakubu apost. — 4. We čtvrtel po sw. Wáclavu. — 5. O sw. Frant. Seraf. —

- Ten den před slábným dnem; týh. trý každý čtvrtel.
- M n i s e l** w Pražsku, prvé w Berounsku. 1. D swat. Fabiánu a Sebaštianu. — 2. D swatém Josefú. — 3. D swatém Filipu a Jakubu. — 4. Dne 2. srpna. — 5. Dne 24. října.
- M o s t** (Brúr) w Chebsku, prvé w Zatecku, wýroč. a dob. trhy: 1. W pond. po neb. Oculi. — 2. Na swatob. úterý. — 3. D sw. Jiljí. — 4. W pond. po swat. Burg. hardu.
- M f e c** (Kornhaus) w Pražsku, prvé w Ratownicu, wýroč. i dobyt. trhy: 1. W pond. po neb. Oculi. — 2. We středu před Ranebewst. Páně. — 3. Dne 2. října.
- M f e n o** w Jičínsku, prvé w Boleslawsku, ty středy: 1. Před tučným čtvrtkem. — 2. Po sw. Filipu a Jakubu. — 3. Před powýš. sw. Kříže. — 4. o sw. Martinu, zároveň na koně a dobytel. Tých. hlav. trhy na dobytel a jiné věci ty pondělky: 1. 1. Před Welikon. — 2. Před sw. Duchem. 3. Před Wánocemi, ostatně každé pond. obilní trý.
- M u n c i s a j** w Pražsku, prvé w Ratownicu. 1. Ten den po sw. Wojtěchu. — 2. Po sw. Michalu.
- M u t t e n** (Mutterdorf) w Plzeňsku, prvé w Klatowsku, dne 24. srpna; tých. trhy po wšech čtvrtky.
- N a č e r a d e c** w Budejowsku, prvé w Kouřimsku, wýroč. a dobyt trhy ty úterky: 1. Prw. w masopustě. — 2. o květné nebéli. — 3. Po sw. Duchu. — 4. We středu po sw. Jakubu. — 5. We středu po jměnu Marie. — 6. D sw. Teresii. — 7. W úterý před Wánocemi.
- N a b ě j k o w** w Budejowsku, wýroč. trhy na dobytel: 1. W úterý po sw. Mafaeli. — 2. D sw. Štěpánu. — 3. W pond. před sw. Teresii. — W pond. před sw. Kateřinou.
- N á ě o b** w Jičínsku, prvé w Králohrabedku. 1. Na tučný čtvrtel. — 2. D sw. Witu. — 3. D sw. Martinu bisk. Tých. trhy wždy we čtvrtel.
- N a s e w r k y** (Nassaberg) w Pardubísku, prvé w Chrudimsku, wýr. a dobyt. trhy ty čtvrtky: 1. Po prw. nebéli w postě. — 2. Před sw. Norbertem. — 3. o sw. Hawlu.
- N e c e t l n** w Plzeňsku, wýr. trhy na koně, how. dobytel a rozličné zboží ty pondělky: 1. Prw. w postě. — 2. Před Ranebewzet. P. Marie. — 3. D sw. Jakubu. — 4. Po sw. Michalu. — 5. D wšech Swatých.
- N e j i ř s k o** (Neuern) w Plzeňsku, prvé w Klatowsku, ty pondělky: 1. Po Ranebewst. Páně. — 2. Po sw. Michalu. — 3. Před wšemi Swat.
- N e h w i g b y** w Pražsku, prvé w Kouřimsku, ty čtvrtky: 1. Po Nalez. sw. Kříže. — 2. Druhý po powýš. sw. Kříže, oba na wlnu a rozličné kram. zboží, jakož na koně a dobytel, každý po 8 dni.
- N e h a n i c e** w Jičínsku, prvé w Budejowsku. 1. W pond. před sw. Matějem. — 2. W pond. před sw. Duchem. — 3. We čtvrtel před Ranebewzet. P. Marie. — 4. W pond. po sw. Wáclawu. — 5. W pond. před abwentem.
- N e p o m u k** w Plzeňsku, prvé w Klatowsku, ty středy: 1. Po Gromn. — 2. Po neb. Jubilate. — 3. Po sw. Janu Křtiteli. — 4. Po sw. Matoušii. — 5. Po sw. Barboře.
- N e p o m y š l** (Pomeisl) w Chebsku, prvé w Zatecku: 1. W pond. před Karoj. P. Marie. — 2. D sw. Mikulášii. Trhy na dobytel, 8 dni trvaj: 1. Na Romiscero. 2. D sw. Witu.
- N e t o l i c e** w Plzeňsku, prvé w Prachensku, wýr. trhy na koně a how. dobytel ty pondělky: 1. Po Gromu. — 2. D sw. Janu Křtiteli. — 3. Druhý po Ranebewstou. P. Marie. — 4. D sw. Michalu. — 5. D sw. Lazaru. Wellé trhy na koně a dobytel: 1. Welikon. úterý; tých. trý na obil a how. dobytel každé pond.
- N e t w o ř i c e** w Budejowsku, prvé w Berounsku, wýroč. a dobyt. trhy: 1. Dne 4. března. — 2. Dne 17. května. — 3. Dne 27. srpna. — 4. Dne 16. říj.
- N e u s t a d t l** u Friblandu w Českolopsku, prvé w Boleslawsku, ty pondělky: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po sw. Josefú. — 3. Za 14 dni po swatém Duchu. — 4. Po jměnu Marie. — 5. Po sw. Mart.
- N e u s t u p o t o** w Budejowsku, prvé w Lábořsku. — Ten den po sw. 3 král. — 2. Ten den po Gromn. — 3. D sw. Lukášii. 4. W pond. po Boj. Lěle; tých. trhy každé čtvrtel po celý půst.
- N e w e k l o w** w Budejowsku, prvé w Berounsku. — 1. Dne 3. února. — 2. W úterý swatobuš. — 3. Dne 4. srpna. — 4. Dne 29. zář.
- N e j d e k** w Chebsku, prvé w Lokisku, ty pondělky: 1. Před květ. neb. — 2. Po swat. Michalu. — 3. Před wšemi Swatými; trhy na dobytel prw. úterý každ. měs., tých. trý. každý pátek.
- N o w á P a k a** w Jičínsku, prvé w Budejowsku, ty úterky: 1. Po jměnu Ježíše. — 2. Po neb. Rogate. — 3. Po Boj. Lěle. — 4. D sw. Wawřinci. — 5. Po sw. Mat.; tých. trý každ. sobotu.
- N o w é M ě š t o** nad Metuji w Jičínsku, prvé w Králohrabedku. 1. Dne 21. ledna. — 2. Dne 24. dubna. — 3. Dne 26. červenca. — 4. Dne 14. zář.; každ. středu a sob. trhy na přízi a obilí.
- N y m b u r k** w Jičínsku, dříve w Boleslawsku. 1. We středopost. — 2. Tu středu po sw. Janu Křtit. — 3. Tu středu po powýšeni sw. Kříže.
- O l e š n i c e** (Gishübel) w Jičínsku, prvé w Králohrabedku, ty pondělky: 1. Před Welikonocl. — 2. Před sw. Duchem. — 3. Před

- sw. Maří Magb. — 4. Po sw. Bartoloměji. — 5. Po sw. Pavlu. Tých. trhy každé čtvrtky na přízi, plátne, obilí a rozličné kram. zboží.
- D n b ř e s o w** w Pardubsku, prvé w Kouřimsku, ty středy: 1. Před sw. Blažejem. — 2. Před sw. Wojtěchem. — 3. D sw. Petronile. — 4. D sw. Markétě. — 5. Před sw. Simonem a Judou: připadne-li třetí a čtvrtý trh na sobotu, neběli neb swátek, obhývá se tu středu před ílm.
- D y o l n o w** w Žitíně, prvé w Krásohradecku, trhy výroční na koně a jiný dobytek: 1. D obrázení sw. Pawla. — 2. D sw. Řehoři. 3. D sw. Marku. — 4. D sw. Petru a Pavlu. — 5. D řiti sw. Jana. — 6. D sw. Mikul.; tých. trh obilni každé pátek.
- D s e č n á** (Dschis) w Českolipsku, prvé w Bolešlawsku, ty pondělky: 1. Po třetí neběli postni. — 2. Po sw. Witu. — 3. Po čtvrté neběli w říjnu. — 4. Před sw. Tomášem apošf.; každou sobotu tých. trh na obilí.
- D ř o w** (Schlackenwerth) w Chebsku, prvé w Loketě, ty pondělky: 1. Po neběli Septuagesima. — 2. Před sw. Hawlem; týchob. trh každé pond.
- P a c o w** w Budejowsku, prvé w Lábořsku, ty pondělky: 1. Po neb. Cantate. — 2. Po sw. Anně. — 3. Před sw. Hawlem. — 4. Po sw. Barboře; tých. trhy ob středoposti až k abventu na koně, hově. dobytek, obilí, Wlnu, žitný chléb a wátiwo.
- P a r d u b i c e**, prvé w Chrudimsku, nyní krajně město. 1. We středu po Gromni. — 2. W pond. říjnov. — 3. Ten den po Wiktoremu. — 4. W úterý po početi P. Marie: trhy dobytí ty pondělky: 1. Před Gromnicemi. — 2. Před říjnovou nebělí. 3. Před swat. Wiktoremem. — 4. Před početi P. Marie. — Tých. trhy každé pátek po celý rok.
- P e c k a** w Žitíně, prvé w Bhdjowsku, ty pondělky: 1. Po sw. Duchu, na koně, velký a malý dobytek, rozličné obilí, wlnu, kupač a kramářské zboží. Týchob. trh na obilí a kram. zboží každou středu.
- P e c k y** w Pardubsku, prvé w Čáslawsku. 1. W pond. po jménu Ježíše. — 2. Ten den po sw. Janu Nepomuckém. — 3. D sw. Wawřinci. — 4. W pond. před sw. Martinem.
- P e l h ř i m o w** (Pilgram) w Budejowsku, prvé w Lábořsku, wýr. trhy ty úterky: 1. Po Novém roce. — 2. Po středoposti. — 3. Po Boj. Těle. — 4. Po sw. Bartol. — 5. Po sw. Simonu a Judowi. Trhy na dobytek každou středu w postě, pak ty soboty: 1. Po říjnové nebělí. — 2. Po sw. Trojici. — 3. Po sw. Prokopu. — 4. Po powýš. sw. kříže. Tých. trhy každou středu a sobotu.
- P i l n í k o w** w Žitíně, prvé w Bhdjowsku. 1. W úterý welikonoc. — 2. D sw. Witu. — 3. D sw. Simonu a Judowi.
- P i s e k** w Plzeňsku, prvé w Prachensku. 1. 3. čtvrtky w postě. — 2. W úterý po sw. Trojici. — 3. D sw. Maří Magb. — 4. W pond. po powýš. sw. kříže. — 5. D sw. Alžbětě.
- P l a n á** (Plan) w Plzeňsku. 1. We středu před zeleným čtvrtkem. — 2. W pond. po Manebewst. Váně. — 3. W pond. po powýšeni sw. kříže. — 4. D sw. Tomáši ap. Tých. trhy: každé pond. na dobytek a každou sobotu na obilí.
- P l a n á** H o ř e n t w Budejowsku, ty neběli: 1. Druhou po Gromnic. — 2. Druhou po Welikonoci. — 3. D sw. Markétě. — 4. D sw. Michalu; každé úterý tých. trh.
- P l a n á n y** w Pardubsku, prvé w Kouřimsku. — 1. D sw. Fabiánu a Sebastiánu. — 2. D sw. Matěji. — 3. W pond. swatob. — 4. D sw. Jakubu.
- P l a u i c e** w Plzeňsku, prvé w Klatowsku, ty čtvrtky: 1. Po neběli prowod., po 8 dni. — 2. Po rezess. sw. Apošf. — 3. Po powýš. sw. kříže, po 8 dni. — 4. Po sw. Pawlu, a padneli sw. Samuel na čtvrtky, toho samého dne; tých. trhy: 1. Na velký pátek. — 2. D sw. Tomáši apošf. a kromě toho každou sobotu ob sw. Josefa až do sw. Pawla na rozličný dobytek.
- P l z e ň**, kr. krajně město, ty pondělky: 1. Po neb. Reminiscere. — 2. Po sw. Petru a Pawlu. — 3. Po sw. Bartoloměji. — 4. Po sw. Martinu; tyto trhy trwají 8 dni a je s nimi zároveň trh na koně a hově. dobytek. Trh na wlnu ob r. 1826 počínaje, zároveň s trhem po sw. Petru a Pawlu po 8 dni. — Tých. trhy we středu a w sobotu po celý rok.
- P l z e n e c** starý w Plzeňsku, ty úterky: 1. Před Gromnic. — 2. Po sw. Wojtěchu. — 3. Po Manebew. P. Marie. — 4. Po sw. Dimíši, zároveň trhy na dobytek.
- P o č á t k y** w Budejowsku, prvé w Lábořsku, ty pondělky: 1. Po jménu Ježíše. — 2. Po Manebewstoup. Váně. — 3. Po sw. Frant. Seraf.; před každ. wýr. trhem w sobotu trh na dobytek.
- P o d b o ř a u y** (Podersam) w Chebsku, prvé w Jatecku, ty středy: 1. Před Welikonoci. — 2. Před sw. Hawlem. — 3. Před Wánocemi.
- P o d ě b r a d y** w Žitíně, prvé w Bhdjowsku, ty pondělky: 1. Po sw. Josefu. — 2. Před sw. Markétou. — 3. Po powýšeni sw. kříže. — 4. D sw. Pawlu, wždy přitoni trh na dobytek; každou sobotu týchobni trh.
- P o d h r a d y** w Budejowsku, výroční a dob. trhy ty úterky: 1. Druhý po Welikonoci. — 2. Před sw. Bartolomějem. — 3. Po sw. Simonu a Judowi.
- P o d o l B i l ý** w Pardubsku, prvé w Čáslawsku. 1. Ten den po Gromnic. — 2. D sw. Filipu a Jakubu. — 3. D sw. Maří Mag. — 4. Ten den po sw. Wáclawu.

- Proleň (Polin)** w Plzeňsku, prvé w Klatovsku. 1. D sw. Markétě. — 2. D Duffičkách.
- Poslice** w Jičínku, prvé w Královhradecku. 1. M pond. po neděli Cantato. — 2. D sw. Prokopu. — 3. D sw. Bernardu, s osmidenní svobobou, zároveň dobýtí trhy. Tých trhy každou středu na plátno, přízi a obilí.
- Poličany** w Jičínku, prvé w Bydžovsku. 1. M pond. po sw. 3 král. — 2. 3. pátek w postě. — 3. M pond. po sw. Filibu a Jakubu. — 4. D sw. Janu Křt. — 5. D sw. Bartoloměji. — 6. M úterý po sw. Simonu a Judovi; týchobni trh každý čtvrtěk.
- Polická** w Pardubísku, prvé w Chrudimísku. 1. M pond. po sw. 3 král. — 2. Čteti čtvrtěk w postě. — 3. M úterý před sw. Jitím. — 4. We čtvrtěk před sw. Janem Křtitelem. — 5. We čtvrtěk před sw. Bartolomějem. — 6. M úterý před sw. Simonem a Judou.
- Polná** w Pardubísku, prvé w Čáslavsku, ty středy: 1. Po sw. Matěji. — 2. Po sw. Filipu a Jakubu. — 3. Po sw. Vitu. — 4. Po sw. Wáclawu.
- Porčí** spálená w Plzeňsku. 1. D sw. Jozefu. — 2. We čtvrtěk po sw. Duchu. — 3. M pond. po sw. Bartoloměji. — 4. 2. pond. po sw. Mart.
- Postoloprty (Postelberg)** w Chebsku, prvé w Zatecku, ty pondělky: 1. Po květné ned. 2. Po sw. Trojici. — 3. Ten den po Nanebevz. P. Marie. — 4. D swat. Ondř.; Tých trhy každou středu.
- Postupice** w Dubčojovsku, prvé w Kouřimísku. 1. Dne 30. května. — 2. Dne 5. zář. — 3. Dne 16. října. — 4. Dne 20. listopadu.
- Praha:** 1. M úterý po Hromnic. na Novém Městě. — 2. Na sw. Wita na Malé straně. — 3. Na sw. Wáclawa na Starém městě. Mimo to jsou ještě zvláštní trhy na hrncářské a dřevěné zboží: 1. M týdnů po sw. 3 král. — 2. M středopostí. — 3. D sw. Markétě, které se na Starém Městě obhývati směli. Každému, prvnějším 3 týdnů trhy je vyměřen čas 20 dní, to jest 3 dni k vyhlášení, 3 ke sližení a 14 ku prodávání. Trh na vsnu na senovážném place ob 24. až do 28. čerwna.
- Pražatice** w Plzeňsku, prvé w Pračensku. 1. We čtvrtěk po sw. 3 král. — 2. Ten den po sw. Jakubu. — 3. D sw. Matěji. Měste týchob. trhy ty čtvrtky. 1. Po sw. Wojtěchu; týchob. trhy na obilí každý čtvrtěk.
- Příce** w Dubčojovsku, prvé w Berounsku, wýr. a dobýtí trhy ty pondělky: 1. najo-puštní. — 2. Po sw. Vitu. — 3. Po Nanebevzjetí P. Marie. — 4. D sw. Simonu a Judovi.
- Přelouč** w Pardubísku, prvé w Chrudimísku.
1. M úterý po ned. Judica. — 2. Ten den po Nawštíw. P. Marie. — 3. D proměnění P. Cheřta. — 4. D sw. Kateríny. Trh na dobýtí wždy 6. čerwna.
- Přestice** w Plzeňsku, prvé w Klatovsku, ty pondělky: 1. Po Nanebewstoup. Páně. 2. Po Bož. Těle. — 3. Po sw. Wawřinci. — 4. Po sw. Křistinu. Tých trhy na potravni věci: 1. Zelený čtvrtěk. — 2. D sw. Louáši; obyčejné tých trhy ob počátku postu až k sw. Martinu každý čtvrtěk.
- Přibislav** w Pardubísku, prvé w Čáslavísku. 1. Na prwn. sob. w postě. — 2. Čtet. pond. po Melikon. — 3. M pond. po sw. Pet. a Paw. a připadu, ten swát, na pond. teby w úř. na to. — 4. M pond. po Naroz. P. Marie. — 5. M pond. po sw. Ondř.
- Příbram** w Pražsku prvé w Berounsku, ty pond.: 1. Po Hrom. — 2. Po Melikon. — 3. D sw. Janu Křt. — 4. D sw. Jitji. — D sw. Řih. aneb w pond. na to.
- Přibolci (Priethal)** w Dubčojovsku. 1. D sw. Wawř. — 2. M ned. po sw. Jit.; každou středu tých. a dob. trh.
- Přísečnice (Přesník)** w Chebsku prvé w Zatecku, ty pond.: 1. Po Na nebe wstoup. Páně. — Po sw. Bartol.
- Profec** w Pard. wýr. a dob. trhy: 1. We čtvrt. po sw. Řehoři. — 2. M pond. před sw. Mat. Magd. — 3. M pond. před sw. Tereš. — 4. M pond. před sw. Kater.; dob. trhy jenom dopoledne.
- Protivín** w Plzeň. prvé w Pračens. 1. Na melikon. pond. — 2. D swat. Prokopu. — 3. D sw. Gawlu.
- Přístěly** w Praž. prvé w Kouřimísku, ty pond.: 1. Prwn. w post. — 2. Po Nanebewz. P. Marie. — 3. Po wšohř. sw. křtj. — 4. Po wšech Swat.
- Rabi** w Plzeň. prvé w Prač. 1. M pátek po sw. Joz. — 2. M pond. po sw. Trojci, po 8 dní. — 3. D sw. Bartol. — 4. D sw. Mart., po 8 dní; tých. trh kaž. středu.
- Rabštejn** w Plzeň. 1. Druhou středu po sw. Jitji. — 2. We čtvrtěk po sw. Wacl.
- Radnice** w Plzeň. wýr. trh. ty pond.: 1. Po Judita. — 2. Po Nanebewst. Páně. — 3. Po Bož. Těle. — 4. Po Naroz. P. Mar. — 5. Po sw. Luk.; zlášť. trh.: 1. na zelen. čtvrt. — 2. D sw. Tom. ap., trh na dob. a obil. kaž. čtvrt.
- Radohyšle** w Plz. prvé w Prač., 1. D sw. Wojt. — 2. D sw. Mat.
- Radošnice** w Chebs. prvé w Zatecku, wýr. trh. na fram. zbož. koně a jiný dob.: 1. M pond. po Šátare. — 2. D sw. Bartol. — 3. M pond. po sw. Kater.
- Rakovník (Rakonitz)** w Praž. prvé kraji. město. 1. We čtvrt. po ned. Reminisc. — 2. We stř. po ned. Kantate. — 3. Dne 15. čerw. — 4. D sw. Řihm. — 5. Dne 6. listop.; tých. trh na sw. Tom.
- Rataje** w Pard. prvé w Kouřimí. 1. M

- suché dni před sv. Mat. — 2. W pond. před Melikon. — 3. We stř. po Nanebewst. Páně. — 4. W pond. před Wánoc.
- Ratiborice (Bergstadt) w Buděj.** prvé w Táborš. 1. We středop. — 2. D sw. Jak.; týd. trhy: 1. Rasop. pond. — 2. We stř. po Melikon. — 3. D sw. Wtu. — 4: D sw. Šim. a Jud.
- Roudnice w Pražš.** prvé w Rakown. 1. Arwn. čtvrt. w postě. — 2. Prostř. čtvrt. w postě. — 3. Na zelený čtvrt. — 4. D nalezen. sw. kříž. — 5. We čtvrt. po Nanebewst. Páně. — 6. W pond. po Bož. Těle. — 7. D sw. Mat. Magd. — 8. We čtvrt. po sw. Jilji. — 9. We čtvrt. po sw. Wácl. — 10. We čtvrt. po sw. Mart. — 11. D sw. Zem.; týd. trhy kaj. út. a obilni kaj. čtvrt.
- Reichenstein dolní w Plz.** prvé w Pražš. 1. D sw. Šeb. — 2. D sw. Wost. — 3. D sw. Jilji. — 4. D sw. Linh.
- Reichenburg w Pard.** prvé w Chrub., wýr. a dob. trhy: 1. We čtvrt. po B. Těle. — 2. We čtvrt. po sw. Bartol. — 3. W pond. před sw. Wácl.
- Rokow horní w Pražš.** prvé w Zatecu. 1. W pond. po Zvěstow. P. Marie. — 2. — D sw. Raf.
- Rokycany w Plzeňš.** ty pond.: 1. Po sw. Faustinu. — 2. Po sw. Terpesu. — 3. Po sw. Štěp. pap. — 4. Po sw. Frant. Seraf. — 5. Po první adventn. ned.
- Rokytnice w Jičínš.** prvé w Skalohrad. 1. D sw. Matji. — 2. D sw. Markét. — 3. D Duffek.; trhy poutni: 1. D sw. Jof. — 2. W oktawu Bož. Těla; trhy týd. kaj. ponděsí.
- Ronow w Pard.** prvé w Čásl. ty čtvrt.: 1. Před Melikon. — 2. Před sw. Duchem. — 3. Před Wánoc. a řehy nař přispabl středý den, o týden dříve.
- Ronsperk w Plz.** prvé w Rátowš. 1. D sw. Fil. a Jak. — 2. W pond. po sw. Pet. a Paw. — 3. W pond. po Karoz. P. Mar. po 8 dni.
- Rosenfeld w Jičínš.** prvé w Boleslawš. wýr. a dob. trhy: 1. D sw. 3 král. — 2. D sw. Jof. — 3. D sw. Wost. — 4. D sw. Wtu. — 5. D sw. Mich. — 6. D sw. Mart.; trhy týd. na obilí a jiné zboží kaj. út. a páť.
- Rpžbálovice w Jičínš.** prvé w Boleslawš. wýr. a dob. trhy: 1. We čtvrt. po 3ti ned. po sw. 3 král. — 2. We čtvrt. po ned. Juidka. — 3. W út. před Nanebewst. Páně. — 4. We čtvrt. po sw. Markét. — 5. We čtvrt. po sw. Wawř. 6. We čtvrt. po sw. Sawlu. — 7. We čtvrt. po sw. Mart. — 8. We čtvrt. mezi suchými dny před Wánoc.; týd. trhy kaj. čtvrt.
- Rojmberk w Budějowš.** 1. D sw. Gab. a Šeb. — 2. D sw. Wostěhu. — 3. W pond. před sw. Wácl.; trhy na chleb na sw. Mik., týd. trhy kaj. sob.
- Rojmitál w Budějowš.** 1. D sw. Fil. a Jak. — 2. D sw. Jak. ap.; týd. trhy kaj. středu.
- Rojmitál w Plzeňš.** prvé w Prachensu. 1. W pond. po Juidka. — 2. D sw. Fil. a Jak. — 3. W pond. po B. Těle. — 4. D sw. Wawř. — 5. W pond. před sw. Wácl. — 6. D sw. Kateř.; týd. trhy kaj. čtvrtel.
- Rumburk w Českolipsu** prvé w Litoměřicu, ty pond.: 1. Po obrác. sw. Pawla. — 2. Po sw. Duchu. — 3. Před sw. Bartol. — 4. Po sw. Sawlu; týd. trhy kaj. stř.
- Rychnow (Reichen) w Českolipsu** prvé w Litoměř. 1. D sw. Bartol. — 2. D sw. Michalu.
- Rychnow (Reichenau) w Jičínš.** prvé w Skalohrad. 1. We středu po Jmenu Jež. — 2. D nalezeni sw. kříže. — 3. D sw. Prof. — 4. D sw. Mat. — 5. D sw. Lucii; dopol. wždy trhy na dob.; kaj. středu týd. trhy.
- Rychnow český w Budějowš.** 1. W pond. po Bož. Těle. — 2. D sw. Ondř.; kajdou středu týd. trhy.
- Rychnow nový w Budějowš.** prvé w Táborš. wýr. a dob. trhy ty pond.: 1. Po Grom. — 2. Po sw. Fil. a Jak. — 3. Před Nanebewz. P. Marie. — 4. Po sw. Mart.; týd. trhy kaj. pond. na plátno a přilzi, pak na potravni věci.
- Račice červená w Budějowš.** prvé w Táborš. 1. D sw. Šir. — 2. W út. před sw. Duchem. — 3. D sw. Mat. Magd. — 4. D sw. Bartol. — 5. D sw. Šim. a Jud. — 6. D sw. Kateř.
- Račice Karbassowa w Budějowš.** prvé w Táborš. 1. D sw. Jof. — 2. D sw. Wawř. — 3. D sw. Mat. — 4. D sw. Mar.; trhy na dob. kaj. út.
- Revnice w Pražš.** prvé w Berounš. 1. W pond. po sw. Mat. — 2. We středu před B. Těle. — 3. We středu před sw. Sawlem.
- Ričany w Pražš.** prvé w Kouřimš. 1. We čtvrt. po sw. Mat. — 2. D sw. Šim. mundu. — 3. We čtvrt. po sw. Prof. — 4. We čtvrt. po sw. Bartol. — 5. W pond. po sw. Wácl. — 6. We čtvrt. po sw. Martinu. — 7. W pond. před středými weker.; týd. trhy kaj. sob.
- Sabská w Jičínš.** prvé w Bhdžowš. ty pond.: 1. Po Jmenu Jež. — 2. Po sw. Janu Křt. — 3. Po sw. Bartol. — 4. Po sw. Sawlu; týd. trhy kaj. pond.
- Sázawa w Pard.** prvé w Kouř. 1. Dne 28. dub. — 2. Dne 3. listop.
- Seč w Pard.** prvé w Chrub., wýr. trhy na rozličné krám. zboží, na koně a how. dob. s osnibenní lhotou: 1. We čtvrt. po sw. Wtu. — 2. W pond. po sw. Jilji. — 3. D sw. Mart. bist. Na rozličné obilí, wařivo, wlnu a přilzi: 1. W út. přew. w postě. — 2. W út. před středop. — 3. W út. po ned. Juidka.

- S e d l č a n y** w Pražsku prvě w Berounsku, w hr. trhy ty středy: 1. We středop. — 2. Před Wellfon. — 3. Před sw. Duchem. — 4. Ten den po sw. Pet. a Paw. — 5. D sw. Jilji. — 6. Před sw. Hawlem. — 7. D sw. Mart. bisk. — 8. Před Wánocemi, druhý, třet. a osmý járow. na dob. Při- padli by některý trh na swát., pát. neb sob., obhývá se teprwé w přísti pond. Dwa trhy na len, přízi a plátno, tak nazwaná Kocanda: 1. Na týden před trh. Pet. a Paw. — 2. Na týden před trh. Mart. Trhy na dob. a obilí kaj. stř., pakli by připadl swá- tek, w út. před tím.
- S e d l e c** w Budej., prvě w Beroun. 1. W pond. po Jmenu Jez. — 2. D sw. Jiri. — 3. D sw. Piu pap. — 4. D sw. Mich. — 5. D sw. Albj.
- S e d l i c e** w Plz., prvě w Brach. 1. We stř. po prwn. postn. ned. — 2. W pond. po sw. Troj. — 3. We středu po Nawst. P. Marie. — 4. D sw. Bartel. — 5. D sw. Mich. — 6. D sw. Mart.
- S e m i l y** w Jitčinsku prvě w Bolesl., ty pond.: 1. We středop. — 2. Před sw. Janem Křt. — 3. Po sw. Jilji. — 4. Před sw. Dndř.; týd. trhy kaj. pát.
- S e n o ž a t y** w Pard. prvě w Časl. 1. D sw. Agatě. — 2. D sw. Wojt. — 3. D sw. Petronille. — 4. D sw. Rai. — 5. D Wlabátt.; trhy na dob. kaj. pát.
- S e z e m i l e** w Pard. prvě w Chrub. 1. We čtvrt. po Jmenu Jez. — 2. We stř. před kwětnou ned. — 3. W pond. po sw. Troj. — 4. D sw. Bartol. — 5. D sw. Sim. a Jud.; týd. trh kaj. čtvrt.
- S k a l i c e** česlá (Groß-Skalitz) w Jitčinsku prvě w Králoš. 1. We stř. po sw. Fil. a Jak. — 2. We stř. po sw. Wawř. — 3. W út. po sw. Frant. Seraf. — 4. W út. po sw. Dndř.; trhy týd. na obilí, přízi a potravu kaj. út.
- S k a l i c e** w Pard. prvě w Kouč. 1. D sw. Mat. — 2. D sw. Janu Rep. — 3. D sw. Wawř. — 4. W pond. před sw. Kateř.
- S k u č e** w Pardubsku prvě w Chruc. 1. prwn. út. w postě. — 2. W út. swatob. — 3. D pomýšš. sw. Kříže. — 4. D sw. Lucii; trhy na koně a jiný dob.: 1. D sw. Karlu Wel. — 2. Prwn. út. w postě. — 3. W pát. před kwětn. ned. — 4. D proměn. Pána Christa. — 5. D sw. Mart. bisk. — 6. D sw. Lucii.
- S l a n ý** w Pražsku prvě w Rakown. 1. D sw. Fil. a Jak. — 2. D sw. Mat. po 8 dni. — 9. D Džetow. P. Marie. Trhy na dob.: 1. W pond. po Lutare. — 2. D proměn. Pána Christa.
- S l a w k t i n** w Pražsku prvě w Rakownicku, ty středy: 1. Před kwětn. ned. — 2. Po sw. Jgn. — 3. Před sw. Wácl. — 4. Po Džet. P. Marie.
- S l a w k o w** (Schlaggenwald) w Chebsku prvě w Loketsk. 1. W pond. po Septuaj. — 2. W pond. po Jmenu Marie.
- S m i d a r y** w Jitčinsku prvě w Bpžjowsku, 1. W út. po sw. Dor. — 2. W pond. po sw. Stanislawu. — 3. D sw. Jak. wellkm. — 4. We čtvrt. po Maroj. P. Marie. — 5. D sw. Lut.; trhy na obilí kaj. sob.
- S m i ř i c e** w Jitčinsku prvě w Králohrad, w hr. trhy ty středy: 1. Po Hromn. — 2. Před sw. Jitim. — 3. Před sw. Jakubem. — 4. Před sw. Bartol. — Před sw. Matouš. týdni trh kaj. středu.
- S o b ě s l a w** w Budejowsku, ty pond.: 1. po obráčení sw. Pawla. — 2. Před swatobuff. swátky. — 3. Po pomýšš. sw. Kříže. — 4. Po Kateřině; ten den před tím pořáždě trh na koně. Trhy na hově, dobytek ob druhého pond. w postě až do pond. sw. Trojici kaj. pond.
- S o b o t k a** w Jitčinsku prvě w Boleslawsku 1. We čtvrtel po sw. 3 král. — 2. na well- fon. úterý. — 3. D sw. Mari Magd. — 4. D sw. Bartolom. — 5. D sw. Michalu. 6. D sw. Kateřině; týdni trh kaj. sob.
- S o k o l o w** (Hallenau) w Chebsku prvě w Loketsk. 1. W pond. před sw. Duchem. — 2. W pond. po Jak. wellkm. — 3. D sw. Michalu; trhy na dob. třet. pond. w kajd. mšci.
- S o l n i c e** w Jitčinsku prvě w Králohradecku, 1. W pond. masop. — 2. D sw. Janu Křt. — 3. D sw. Jilji. — 4. D sw. Sim. a Jud. Týd. trh. kaj. pond. a připadneli swátek, den na to. Připadneli na w hr. trh swátek, přeloží se trh na přísti týden.
- S o w i n k a** w Jitčinsku prvě w Boleslawsku, 1. We čtvrtel před Hromn. — 2. W út. před sw. Wácl.; týd. trh na obilí a dob. kaj. čtvrtel.
- S t a ň k o w** w Plzeňsku. 1. W út. po Row. roce. — 2. W outer. po sw. Frant. Seraf. Týd. trh kaj. pond.
- S t á r k o w** w Jitčinsku prvě w Králohradecku, w prwni pond. po sw. Wocffile, připadneli den sw. Wocffily na pond., drži se trh toho samého dne a druhý den na to trh na dob.; týd. trh na přízi a plátno kaj. sob.
- S t a r ě s e d l o** w Plzeňsku prvě w Prachensku, 1. W úter. po sw. Janu Rep. — 2. W pond. po sw. Wácl. — 3. We středu před sw. Martinem.
- S t o b a** (Staab) w Plzeňsku. 1. W úterý po Hrom. — 2. D sw. Jiri. — 3. We středu po sw. Michalu. — 4. W út. před sw. Martinem; sw. Jiřský trh na ned. připadlý obloží se na přísti úterý.
- S t o t y** (Steden) w Pardubsku prvě w Chru- dimsku. 1. D sw. Jos. — 2. D sw. Witu, — 3. D sw. Wawř. — D Duffičách.
- S t r a k o n i c e** w Plzeňsku prvě w Prachensku, 1. Prwni čtvrtel we středoposti. — 2. W úterý před sw. Duchem. — 3. D sw. Anně. — 4. D sw. Sim. a Jud.
- S t r a ň i c e** n o w á w Pražsku prvě w Rafo- wnicku. 1. W pond. sw. Jos. — 2. W út. wellfon. — 3. W út. swatobuff. — 4. W

- Pond:** před Anjelův stáje. — 5. **W pond.** před sw. Hawlem. — 6. **D sw.** Barbore.
- Stráňow** w Jiciněsku prvě w Bydžowěsku. 1. **D sw.** Jiří. — 2. **D sw.** Martinu.
- Stráň** (Neustadt) w Plzeňsku. 1. **W pond.** před sw. Janem Křt. — 2. **D sw.** Kateř.; trhy na dob. každý úter.
- Stráň** (Plas) w Budějowěsku. 1. **W pond.** po smrt. ned. — 2. **We čtvrt.** po Bož. Lucii; trhy na dob. každ. pond.
- Stráňow** (Drosau) w Plzeňsku prvě w Klatowěsku. 1. **D sw.** Jiří. — 2. **D sw.** Jak. — 3. **D sw.** Mar.; trhy na obilí a dob. každ. čtvrt.
- Střelka a Hostice** w Plzeňsku prvě w Prachensku. 1. První čtvrt. w březnu. — 2. Dne 12. května. — 3. Dne 26. září. — 4. Dne 12. pros.
- Stříbro** (Mies) w Plzeňsku, trhy w hr. a na dob. ty pond.: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po Belif. — 3. Po sw. Wawř. — 4. po sw. Hawle.
- Stropnice** w Budějowěsku, w hr. trhy na swatobuff. út.; trhy na dob. každ. út.
- Strakonice** w Plzeňsku prvě w Prachensku. 1. **W pond.** po sw. Trojici. — 2. **D sw.** Wawř. — 3. **D sw.** Frant. Seraf.; trhy každ. úter.
- Strmilow** (Tremles) w Budějowěsku prvě w Tábořsku. 1. Ten den po Novém roce. — Druhý pond. w postě. — 3. čtvrté pond. po Belifon. — 4. **W pond.** po B. Těle. — 5. **W pond.** po Jiří. — 6. **D sw.** Hawlu. — 7. Ten den po sw. Ondř. Trhy na dob. každ. pond. od 1. května do 31. října.
- Sudol** w Parduběsku prvě w Čáslawěsku. 1. **W út.** před sw. Hawlem. — 2. **W út.** před sw. Tomášem ap.
- Suniperk** (Sonnenberg) w Chebsku prvě w Jatecku. 1. Dne 1ho května. — 2. **D sw.** Mich.
- Suplěhora** (Ryšperk, Geiersberg) w Jiciněsku prvě w Kralohradecku, trhy w hr. a na dob. w pond.: 1. Po Swatostech. — 2. Po sw. Markš. — 3. Po sw. Matouš. — 4. Po Dětow. P. Mar., trhy trhy na obilí a leu každé pond. po celý rok.
- Sušice** (Schüttenhofen) w Plzeň. prvě w Prachensku. 1. **W pond.** po sw. 3 král. — 2. **W út.** swatobuff. — 3. **D sw.** Řechu. — 4. **D sw.** Frant. Seraf. Trhy na dob. od ned. květné až do sw. Martina každé pond.; trhy na obilí w pond. a pátek po celý rok.
- Swětlá** w Parduběsku prvě w Čáslawěsku. 1. **W út.** po sw. 3 král. — 2. **D sw.** Wojtěchu. — 3. **D sw.** Bartol. — 4. **D sw.** Mich.
- Swiny Trhové** (Schweinih) w Budějowěsku. 1. **W pond.** po sw. Trojici. — 2. **W pond.** po Hanebew. P. Marie, a padneli na ten trhy w Dřowě, o tři dni dříve. — 3. **D sw.** Frant. Seraf.
- Swosnow** w Parduběsku prvě w Chrudiměsku, w hr. a dob. trhy: 1. **W úterý** masopustn.
- **We čtvrtel** před swětnou ned. — 3. **We středu** před Na nebo wstoup. Pán. — 4. **D sw.** Mat. Magd. — 5. **We čtvrtel** před sw. Tomášem.
- Swratka** w Parduběsku prvě w Chrudiměsku. 1. **W pond.** po sw. Fab. a Seb. — 2. **W pond.** po Belifon. — 3. **D sw.** Prokopu. — **We čtvrtel** před sw. Tomáš. ap.
- Sačlir** (Schaplar) w Jiciněsku prvě w Kralohradecku. 1. **W outer.** po sw. 3 král. — 2. **W út.** swatob. — 3. **D sw.** Martinu; trhy. trhy. w út. a w pátek.
- Šebach** w Chebsku prvě w Lokětsku. 1. **W pond.** po ned. Kantate. — 2. **W pond.** po wšech Swatých, a padneli wšech Swatých na dob. teby teprwě za týden.
- Šenlind** w Chebsku prvě w Lokětsku. 1. Druhý pond. po sw. Janu Křt. — 2. **W pond.** před adventem.
- Šenlinda** w Čestolipsku prvě w Litoměřicku, ty pond.: 1. První po sw. 3 král. — 2. Druhý po Belifon. — 3. Po sw. Mat. Magd.
- Šental** w Chebsku prvě w Lokětsku, w hr. trhy we čtvrt. před sw. Wacławem; týdn. trhy každou sob.
- Šergiswald** w Čestolipsku prvě w Litoměřicku. 1. **W út.** welifon. — 2. **W pond.** po sw. Frant. Seraf. Týdn. trhy každ. pátek.
- Šworec** w Parduběsku prvě w Kouriměsku, w hr. i dob. trhy. ty úterky: 1. Po květné neděli. — 3. před sw. Hawlem. — 3. před Wánc.
- Šulnow** w Čestolipsku prvě w Litoměřicku w pond.: 1. Po ned. Okuli. — 2. Po Na nebo wstoup. Pán. — 3. Po sw. Wawř. — 4. Po sw. Matouš. Trhy. trhy. každ. čtvrt. na zelený čtvrtel a první čtvrtel w adventě přidázejí i přespolní kramáři a řemesln.
- Štěpna** w Plzeňsku. 1. **W út.** po první ned. w postě. — 2. **W út.** před sw. Jiří. — 3. **D sw.** Těle.
- Štěpánow** w Budějowěsku prvě w Kouriměsku. 1. **D sw.** Wojtěchu. — 2. **D sw.** Bartol. — 3. **W út.** před sw. Hawlem. Dob. trhy každ. středu po celý půst.
- Štěti** (Wegstädt) w Čestolipsku prvě w Čestolipsku, w hr. a dob. trhy. ty čtvrtky: 1. Po ned. promodn. — 2. Před sw. Wawř. — 3. Před sw. Hawlem. — 4. Před Početím P. Marie.
- Šwarcenál** w Jiciněsku prvě w Bydžowěsku, w hr. a dob. trhy ty pond.: 1. po Jure. Jež. — 2. Po osměni swětnu; připadneli eimů květen na pond., teby teprwě za týden; — 3. Po sw. Bartol., a připadneli sw. Bartol. na pond., teby pond. přišti.
- Šwihow** w Plzeňsku prvě w Klatowěsku. 1. **W pond.** po Katar. — 2. **D sw.** Witu 3. w pond. po sw. Wacł. — 4. **W pond.** po sw. Lucii Týd. trhy každ. středu.
- Šwobor**, bývalé krajště město, nyní w Budějowěsku. 1. **D sw.** Řehoři. — 2. **D sw.** Urb. — 3. **D** Proměnu. Pána Christa. — 4. **D sw.** Hawlu. — **D sw.** Ondř. Pad-

nekl. nekl. na sobotu, nebo swát. Jidowstý, obhřvá se wdy přísti středu.

Tachow w Chebku prvé w Plzeňsku. 1. w pond. po Jmenu Jez. — 2. Na veliký pátek. — 3. W pond. po B. Těle; tjb. trh na dob. a obil. kaj. středu.

Toužim (Thausing) w Chebku prvé w Loketskú. 1. Na zelený čtvrtel. — 2. Dne 1. května. — 3. Druhé pond. po sw. Duchu. — 4. We čtvrtel po Narož. P. Marie. — 5. We čtvrtel po sw. Martinu. — 6. We čtvrtel před Wánocemi; při druhém, třet. a čtvrt. trhu járdowen trh na dob. Tjb. trh. kaj. čtvrtel.

Tschomyl (Schönfeld) w Chebku prvé w Loketskú. 1. W pond. před sw. Bartol. — 2. W pond. po sw. Martinu.

Teplá w Plzeňsku, dob. trh. ty středy 1. Před Hrom. — 2. Před Melik. — 3. Po neb. Jubilate. — 4. Po sw. Kiliánu. — 5. D sw. Jilji. — 6. Před Samelstým poswicen. — 7. Před Wánoc.

Teplice w Chebku prvé w Litoměřicku, ty pond.: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po sw. Janu křt. — 3. Po sw. Jilji. — 4. Po sw. Sawlu. Tjb. trh. kaj. út.; prwn. út. w kaj. měs. dob. trh.

Teplice hořejší (Ober-Weckelsdorf) w Jicínsku prvé w Kralohradecku, ty út.: 1. Po Jmenu Jez. — 2. Před sw. Duchem. — 3. Po Renebowz, P. Marie. — Po woffech Swat.; tjb. trh. kaj. pond.; kaj. út. tjb. trh na plátno, přiji a len.

Terežin (Theresienstadt) w Čestolipsku prvé w Litoměřicku. 1. W pond. po sw. 3 král. — 2. Prwn. pond. po Melik. — 3. We čtvrt. po sw. Bácl.

Tějn Horstůw (Eischofsteinig) w Plzeňsku prvé w Klatowsku, ty út.: 1. Před Hrom. — 2. Před sw. Pet. a Paw. — 3. po woffen. w křt.; tjb. trh. na obil. kaj. sob.

Tějnec Grochůw w Pardubstku prvé w Chrudimsku. 1. D sw. Mat. — 2. We čtvrtel čtvrtého tjbne po Welikon. — 3. D sw. Janu křt. — 4. Ten den po sw. Michalu. — 5. D sw. Tomáš. Trh. na dob. při 1. wtr. trh. ten samý den, při čtyr. ostatních ten den před tím.

Tějnec Witawský w Budejowsku. 1. Dne 8. března. — 2. Dne 25. čerwence. — 3. Dne 21. jári. — Dne 25. listop.; trhy pro poutníky: 1. Dne 19. března. — 2. Dne 15. čerwna. Tjb. trh. kaj. středu.

Tějnice Labská w Pardubstku prvé w Chrudimsku, ty pond.: 1. Po sw. 3 král. — 2. Po květné neb. — 3. Po sw. Janu křt. — 4. Po sw. Bácl.

Tějnice panenská w Pražsku prvé w Rakownicku, ty pond.: 1. Po Hrom. — 2. Po sw. Jilji. — 3. Před Narož. P. Mar.

Třebetowice (Hohenbrud) w Jicínsku prvé w Chrudimsku. 1. We středu po obráčení sw. Pawla, a padnuli to na středu, tedh přísti tjbne. — 2. D proměnen. Páně. — 3. D sw. Kateř.; dopoledne trh na dobyt.: tjb. trh. kaj. čtvrtel.

Třebetowice (Trebniß) w Čestolipsku prvé w Litoměřicku, wtr. a dob. trh.: 1. Ten den po Hrom. — 2. D sw. Jilji. — 3. D sw. Jak. — 4. D woffech Swatých.

Třebetice w Budejowsku prvé w Kourimsku. 1. W sob. po Někdyposť. — 2. W okt. sw. Pet. a Paw. — 3. D sw. Grant. Seraf.

Třebon (Bittingau) w Budejowsku. 1. D sw. Fil. a Jak. — 2. D sw. Jilji. — 3. D sw. Tom. ap.

Třebowá česlá w Pardubstku prvé w Chrudimsku. 1. D sw. Mat. — 2. W okt. před sw. Duchem. — 3. D sw. Wawř. — 4. D sw. Mat.; před wtr. trh. posajbě trh na dobyt.; trhy na obil. kaj. čtvrtel.

Trnice (Trniz) w Čestolipsku prvé w Litoměřicku. 1. W út. po Welikon. — 2. W pond. Křowé. — 3. W pond. po sw. Mich. — 4. W pond. po Pof. P. Marie.

Trutnow w Jicínsku prvé w Kralohradecku, wtr. a dob. trh. 1. W pond. po obrác. sw. Pawla. — W pond. po sw. Jof. — 3. We čtvrtel před sw. Duchem. — 4. W pond. po sw. Jak. — 5. W pond. po sw. Mich. — 6. W pond. po sw. Křt. Sdhyj imendowaní swatý přispadne na pond., obhřvá se trh tjb. dne; sdhyj se Jofestý trh na loně setkal s trhem Chrudimským, přeloží se Trutnowstý na předhájelci pond. Trhy tjbni na plátno, přiji a obil. tjb. pond. a čtvrtel.

Turnow w Jicínsku prvé w Woleslawsku, ty středy: 1. Po středov. — 2. Před sw. Janem křt. — 3. Po sw. Jilji. — 4. Po Swátotech. — 5. Před proměnen. Páně. — 6. Před woffemi Swat.

Tustow w Plzeňsku, wtr. a dob. trh.: 1. Druhé pond. po Welikon. — 2. Prwn. čtvrtel po B. Těle. — 3. We čtvrt. po sw. Grant. Seraf. — 4. W pond. po Pof. P. Marie.

Týniště w Jicínsku prvé w Kralohradecku, wtr. a dob. trh.: 1. W pond. po sw. Trojici. — 2. D sw. Lukáš. — 3. D sw. Wawř. — D sw. Tom. Trh. tjb. kaj. pond. po květné neb. nejlucnějši.

Utwina (Uitwa) w Chebku prvé w Loketskú. 1. W pond. po sw. Witu. — 2. W pond. po sw. Michalu.

Walči (Walisch) w Chebku prvé w Loketskú wtr. a dob. trh.: 1. W pond. po sw. 3. král. — 2. We středu po sw. Mich.

Wamberice w Jicínsku prvé w Kralohradecku. 1. Pátý čtvrtel w postě. — D sw. Anně. — 3. D sw. Barboře. Tjb. trh. na dob., wlnu a přiji kaj. pond.

Wartenbert w Čestolipsku prvé po Woleslawsku, wtr. a dob. trh. ty pond.: 1. Za 14 dní po Welikon. — 2. Po rozešání Krossť. — 3. Před sw. Sawl. — 4. Po sw. Mart. Tjb. trh. we středu 1. Před Welikon. — 2. Před Wánoc.

Welčín w Budejowsku. 1. D sw. Jofesu. 2. W út. swatob. — 3. W pond. po sw. Sawlu.

- Melhartice** v Plzeňsku prvě v Prachensku. 1. Na zelený čtvrt. — 2. We čtvrt. před sv. Duchem. — 3. D sv. Mar. Magd. — 4. Ten den po Dufflách.
- Melvary** v Pražsku prvě v Ratowicích. 1. M pond. po zjemení sv. Mich. — 2. We středu po sv. Pet. a Pav. — 3. We středu po sv. Pet. a Pav. — 4. We stř. po sv. Bartol. — 5. D sv. Sim. a Jud. — 6. D sv. Mart. biff.
- Meruzice** v Cesloupisku prvě v Litoměřicku, wýr. a dob. trhy: 1. D sv. Wojtěchu. — 2. D sv. Wawř. — 3. M pond. před sv. Hawlem. — 4. D sv. Duhřej. Tř. tr. kaj. út.
- Merwenice** (Seefadtl) v Chebsku prvě v Jatecku, wýr. a dob. trhy: 1. M pond. po neb. Reminisc. — 2. D sv. Bartol. — 3. D sv. Warboře; tjb. trhy kaj. čtvrt.
- Meseli** v Budejowisku, wýr. trhy: 1. We středu. — 2. We středu před sv. Duchem. — 3. D sv. Prof. — 4. We středu po sv. Frant. Seraf.; dob. trhy: 1. We čtvrt. po sv. Fil. a Jak. — 2. We čtvrt. po sv. Jiří; kromě toho dob. tjb. tr. ob. Belikonoc aj. do sv. Duha kaj. čtvrt.
- Meseli** w hofě v Jičínsku prvě v Buhjowisku. 1. D sv. Mat. na rozličné zboj. a dob. — 2. D sv. Wojtěchu na plátno a přiz. — 3. D sv. Janu křt. na zboj. a dobýtel. — 4. M út. po sv. Wawř. na zboj. a dob. — 5. D sv. Michalu. — 6. D sv. Mart. na plátno a přiz.
- Mespyky** v Chebsku prvě v Loketku. — 1. M pond. po B. Těle. — 2. M pond. po Karoz. P. Marie.
- Mlacho** v Křezi (Wällschbirken) v Budejowisku prvě v Prachensku. 1. D sv. Apoštináři. — D sv. Lidwile. — 3. D sv. Mikul. pokaj. s 8 denn. swobobou.
- Mlaskim** v Budejowisku prvě v Kouřimsku. 1. M pond. po křtění neděli. — 2. M út. před Na nebe wšoup. Páně. — 3. M pond. před sv. Duchem. — 4. M sobotu po sv. Jiří. — 5. M pond. masop. — 6. Na Dufflách. — 7. M druhé pond. před Wán. Tjb. tr. kaj. sob.
- Milbstein** v Chebsku prvě v Loketku. 1. M pond. po sv. Janu křt. — 2. M pond. po sv. Mich.
- Melémice** v Chebsku prvě v Jatecku. 1. M pond. po sv. Jiří. — 2. Pond. před sv. Haw. — 3. D sv. Wawř. — 4. We čtvrt. po sv. Mart.
- Mimberk** (Winterberg) v Plzeňsku prvě v Prachensku. 1. D sv. Prof. — 2. D sv. Bartol. — 3. D sv. Mart.
- Mobnauy** v Plzeňsku prvě v Prachensku, wýr. a dob. trhy: 1. prou. út. w postě. — 2. M út. před sv. Janem Nep. — 3. D rožslán. apošt. — Ten den po Karoz. P. Marie. — 5. D sv. Barb.; kaj. út. tr. na obil. a potrawu.
- Molary** (Wallern) v Plzeňsku prvě v Pra-
- gensku. 1. D obrác. sv. Patla. — 2. M pond. před sv. Duchem. — 3. M út. po Nanebew. P. Marie. — 4. M pond. po wšech Swat. Prou. a druhé trvá jeden, třet., osm a čtvrt. tři dni.
- Mosečná**, Dječná (Dschig) v Jičínsku prvě v Bolešlawsku, ty pond.: 1. Po čtvrt. neb. postu. — 2. Po sv. Witu. — 3. Po křt. neb. w říjnu. — Před sv. Tom.
- Motice** v Budejowisku prvě v Berounsku. 1. We čtvrt. před křt. neb. — 2. We středu před Na nebe wšoup. Páně. — 3. Ten den Wawř. P. Marie. — 4. D sv. Wawř. — 5. Ten den po Karoz. P. Mar. — 6. D sv. Frant. Seraf. — 7. D sv. Pet. z Alfantary. — 8. Ten den po sv. Tom. ap.
- Mojice** mladá v Budejowisku prvě v Lábořsku, wýr. a dob. trhy: 1. M út. po sv. Pet. a Pav. — 2. M út. po Zvěřow. P. Marie. — 3. We středu po sv. Wojt. — 4. M út. před sv. Duchem. — 5. M út. po B. Těle. — 6. M út. po Nanebew. P. Marie. — 7. M út. po sv. Matouš. — 8. M pond. po sv. Linhartu.
- Mrané** v Pražsku prvě v Ratowicích, hlavní trhy: 1. M pond. masop. — 2. D sv. Janu křt. — 3. Druhé pond. po sv. Matouš; malé trhy: 1. We čtvrt. po sv. Fil. a Jak. — 2. Ten den po sv. Bartol. — 3. We čtvrt. před sv. Lukášem. — 4. We čtvrt. po sv. Barb.
- Mroutek** (Ruhig) v Chebsku prvě v Jatecku, wýr. a dob. trhy: 1. We středu před křt. neb. — 2. We čtvrt. po sv. Janu křt. — 3. We čtvrt. po sv. Bartol. — 4. We čtvrt. před Počet. P. Marie; tjb. trhy na obil. kaj. út.
- Mřch** sv. Kateřiny (Katharinberg) v Chebsku prvě v Jatecku. 1. Dne 2. čerw. — 2. M pond. před sv. Bartol. — 3. M pond. před sv. Hawlem.
- Mřch** sv. Sebestiána (Sebastianberg) v Chebsku prvě v Jatecku. 1. M pond. po sv. Trojici. — 2. M prou. pond. po neb. po sv. Hawla.
- Mřchlabi** (Hohenelbe) v Jičínsku prvě v Buhjowisku. 1. Ten den po sv. Mat. — 2. D sv. Fil. a Jak. — 3. Ten den po Wawř. — 4. D sv. Kateř. Tjb. trhy w út. a sob. na rozličné obil. a wawřow.
- Mřch** stříbrný (Silberberg) v Plzeňsku v Prachensku. 1. Třet. pond. po Belikon. — 2. D sv. Michalu.
- Mřeruby** (Mšeraw) v Plzeňsku. 1. D sv. Blažej. po 8 dni. — 2. D sv. Fil. a Jak. po 8 dni. — 3. D sv. Markét. — 4. D sv. Mich. po 8 dni. — 5. D sv. Mikul.
- Mřoká** (Hochstadt) v Jičínsku prvě v Bolešlawsku, ty pond.: 1. Po neb. prowobu. — 2. Nanebew. P. Marie. — 3. Po sv. Sim. a Jud.; tjb. tr. kaj. sob.
- Mřoffi** Břob (Hohenfurth) v Budejowisku; swobobný tr. o sv. Bartol.; trhy na čleb: 1. D sv. Matěji. — 2. D sv. Josef. — 3. Na zelený čtvrt. — 4. M pond. po sv.

Trošci — 5. D. sv. Mst. Rabb. — 6. D. sv. Sim. a. Job. — 7. D. sv. Tom.; tch. tch. kaj. pond. tch. na dob. kaj. pond. ja' letu. mlk.

Sahrábka w. Pardubicku. prvé w. Čáslawsku. 1. W. út. po. stěbop. — 2. W. pond. po. kaj. Bartol.; tch. tch. kaj. pond.

Sáta o k t i (Friedberg) w. Dubčowsku. whr. tch. a. sw. Anst.; tch. tch. obli. a. dob. w. tch. w. at.

Sáhrávký w. Pardubicku. prvé w. Kautčusku. 1. W. pond. po. Sv. Křt. — 2. W. pond. po. sw. Fil. a. Jak. — 3. W. stěbu po. sw. P. Josef. — 4. W. pond. po. Měněbuz. P. Marie. — 5. W. stěbu po. sw. Bálawu. — 6. W. st. po. wšech Swat.; tch. tch. kaj. stěbu.

Sbirow w. Pražku. prvé w. Berounsku. 1. W. út. welton. — 2. D. sw. Bartol. — 3. D. sw. Kateř.

Sbráfla w. (Königsal) w. Pražku. prvé w. Berounsku. 1. Dne. 4. dubna. — 2. W. pond. po. sw. Janu. Nep. — 3. W. pond. po. Jmenu. Marie. — 4. W. pond. po. sw. Maf.

Sbráflawice w. Pardubicku. prvé w. Kdučimsku. 1. W. út. po. Stom. — 2. W. út. po. Jádka po. 8 dni. — 3. W. út. po. sw. Trošic. — 4. W. út. po. Rawst. P. Mar. — 5. W. pond. po. sw. Wawř. — 6. W. út. po. sw. Wál. — 7. D. sw. Kateř. po. 8 dni. — 8. D. sw. Tom. ap.

Sdifa wice w. Dubčowsku. prvé w. Kouřimsku. whr. a. dob. tch. 1. W. út. po. Stom. — 2. W. út. po. stěbop. — 3. W. út. po. nalez. sw. Křt. — 4. Ten den před W. Křt. — 5. W. út. po. sw. Mar. — 6. W. út. po. potvř. sw. Křt. 7. Ten den po. sw. Wárb.

Set wice (Setwing) w. Dubčowsku. 1. draht pond. po. Welton. — 2. W. pond. po. sw. Mar.; tch. na. chleb. kaj. ut.

Šbónice w. Pražku. prvé w. Ratowicku. 1. W. pond. w. prwn. tch. postu. na. waktiw. rch. wine. obil. a. rozličné framěst. jbož. — 2. D. sw. Wost. — 3. D. sw. Dnt. — 4. D. Ramebuz. P. Marie. draht a. tch. tch. trvá 8 dni; tch. kaj. pon.

Štá w w. Pardubicku. prvé w. Čáslawsku. 1. D. sw. Dorot. — 2. D. proměni. Ván; wialé tch. 1. W. út. po. kromě ned. — 2. W. út. před. Wáno.

Swikow w. Gestolipsku. prvé w. Boleslawsku. ty. pond. 1. Po. sw. Walent. — 2. Po. W. Křt. — 3. Po. pozdvi. sw. Křt. — 4. Po. sw. Mř. tch. tch. na. obil.; ten. plži. a. rozličné potrawu. wáci. kaj. stěbu.

Štá w o e l (Senftenberg) w. Žitánsku. prvé w. Kralowadsku. whr. tch. ty. út. 1. Po. Mř. — 2. Po. pozdwi. sw. Křt. — 3. Po. sw. Duchu. tch. na. dob. 1. W. pond. po. Now. rde. — 2. W. út. welton. — 3. Dne. 4. kwětn. — 4. W. pond. před.

Pažnamouant. Dle c. k. nariženi nesměji se trhowé w. neběli. neb. w. swátek. obdhwati. a. tch. tch. před. přistáha. wšedního dne.

šw. Wál. tch. tch. kaj. pond. a. chleb. na. wšech. jbož.

Sandau w. Čechst. prvé w. Beřestku. whr. a. dob. tch. ty. pond. 1. Po. Čechst. tch. po. Wmřst. — 2. Po. sw. Duchu. — 3. Po. sw. Mř. — 4. Po. sw. W. abwemt. tch. tch. na. obil. kaj. pond.

Sandau w. Gestolipsku. prvé w. Ktomet. whr. a. dob. tch. ty. pond. 1. Po. Jmenu. Jč. — 2. Křt. w. post. — 3. Před. sw. Anton. — 4. Před. sw. Wál.; kaj. sob. tch. tch. na. obil. a. potraw. w. at.

Saag (Saag) býwalé. krajké. mlk. w. tch. w. Čechst. 1. W. pond. po. obrác. sw. Paw. — 2. W. út. po. tch. w. ned. jacob. tch. na. dob. — 3. W. pond. před. sw. Dn. chem. — 4. W. pond. před. W. Křt. P. Marie. — 5. W. pond. před. sw. Křt.

Schrad w. Pražku. prvé w. Berounsku. 1. W. út. po. Jmenu. Jč. — 2. W. út. swatob. — 3. D. sw. Wawř. — 4. D. sw. Sim. a. Job.

Schlegnice (Eisenstadt) w. Žitánsku. prvé w. Wchjowsku. 1. W. st. po. Jmenu. Jč. — 2. W. pond. po. sw. Janu. Nep. — 3. W. st. po. Karoz. P. Marie. wšech. tch. jacob. w. na. dob. tch. tch. na. obil.

Schlegnick (Schlein) w. Plž. prvé w. Wracho. tch. na. obil. a. dob. 1. Na. welton. ut. — 2. D. sw. Wendelina.

Špille (Schlles) w. Čechst. prvé w. Beřestku. 1. W. út. po. sw. Žiri. — 2. W. út. po. sw. Wál.

Schurz w. Žitánsku. prvé w. Kral. 1. W. út. před. sw. Fil. a. Jak. — 2. Ut. po. sw. Bartol.

Sierel (Sierap) w. Žitánsku. prvé w. Wchjowsku. 1. D. sw. Dorot. — 2. D. pom. sw. Křt. tch. tch. 1. W. út. po. jacob. tch. ut. — 2. W. út. před. stěbop. dnem.

Serowice (Serowik) w. Wděl. prvé w. Láborst. whr. a. dob. tch. ty. pond. 1. Po. sw. 3. křt. — 2. Po. sw. Fil. a. Jak. — 3. Po. sw. Žit. kromě. toho. jacob. ob. drahtu. ut. po. sw. Mar. až. do. sw. Pawla. tch. na. dob. kaj. 14. dni. w. ut.

Selice w. Žitánsku. prvé w. Wchjowsku. 1. W. st. po. sw. Žit. — 2. W. pond. po. wšech. Swat., kaj. po. o. dni. — 3. D. sw. Witu. — 4. W. pond. po. Karoz. P. Mar.; tch. tch. na. obil. kaj. stěbu.

Schb w w. Pardub. prvé w. Čásl. 1. Ten. den. po. sw. 3. křt. — 2. Ten. den. po. W. Křt. P. Marie. — 3. D. duffic.; ten. den. před. wšemi. Swat. tch. tch.

Sutice (Bubitz) w. Čechst. prvé w. Beřestku. 1. W. út. welton. — 2. W. út. swatobuff. — 3. W. pond. před. sw. W. Křt. — 4. D. sw. Sim. a. J. w. K.

Sumbert w. Pardubicku. prvé w. Čechst. whr. tch. tch. 1. Před. Gromnicem. — 2. Před. sw. Wtem. — 3. Před. Ramebuz. P. Marie. — 4. Před. wšemi. Swat.

Poznámky pod básní „S w e z d y“ na straně 100 omylen dostalo se na to místo, a má stát na tch. stráně pod básní „S w a t h W e l t u l á d“, tch. tch. tch. obrazu. poznámky. máliže. W i e s e b r i n k a D ü s s e l d o r f s k é h o s e p s á n a j e s t. W. M. S.

O b s a h.

	Strana.
První arch obsahuje úvodní články o planetě till oběž. iet „Glabolet“ zvané, tak zvané červený kalendář, východ a západ slunce a měsíce, čtvrtě měsíce, a po- větrnost, jakož i přehled i b. v. všech kalendáře.	
O postu	I.
Čtyřero suchých dní, známých a čísla roku	I.
Normální dnové, sazba poštovního, a státa kolkovní	II.
Čtyřero ročních počasí, zatmění a zameri kalendářská	III.
Sw. patronové zemští, a císařský rátoušský rob panující	IV.
Panující knížata	V.
Zpráva o Dětství sv. Cyrilla a Methoda	VI.
Stanovy Dětství sv. Cyrilla a Methoda	VII.
Spoluúborné Dětství sv. Cyrilla a Methoda	XI.
Stanovy jednoty sv. Cyrilla a Methoda	XXIII.
Stáhy církevní kalen. at	1
Ojudy pravdy na světě	7
Stáříce čili červená vejce	43
Národní zvyky w Slovancích	50
Mbít, arcibiskup Pražský (robilý Moravan)	55
Misste na ostrovech Gambierských	56
Prawidla k zachování zdraví	70
Barvířské učení	75
Dívce dobré rady pro hospodáře a kmetičky	93
Báje	96
Šlechtná mysl, příběh z nejnovějších časů	101
Ženka ze skutečného života	106
Wyroční trhowé na Moravě	112
Wyroční trhowé w Slezsku	122
Wyroční trhowé w Slovensku	124
Wyroční trhowé w Čechách	128